

EDEP YA HU!

Mehmed Zahid Kotku

Hadislerle Nasihatlar

Cilt 2

Vuslat: 7

Tasavvuf-Hikemiyat Serisi: 7

Isbn

978-605-61107-3-3 (cilt 2)

978-605-61107-1-9 (takım)

Basım Tarihi

Şubat 2010

Baskı / Cilt

Metkan Matbaası
Merkezefendi Mh. Yılanlı Ayazma Sk.
Örne İş Merkezi No:8/1
Davutpaşa - Zeytinburnu / İstanbul
Tel: (0212) 483 22 22

İç Tasarım

İrfan Güngörür

Kapak Tasarım

Sena İzgi

© Tüm yayın hakları
VUSLAT VAKFI'na aittir.
Kaynak gösterilerek
iktibas yapılabilir.

VUSLAT

**Eğitim, Yardımlaşma,
Kültür ve Çevre Vakfı**

www.vuslatvakfi.com

Şems-i Tebrizi Mah.

İstanbul Cd. No: 149/2

Karatay / Konya

Tel: +90 332 350 64 99

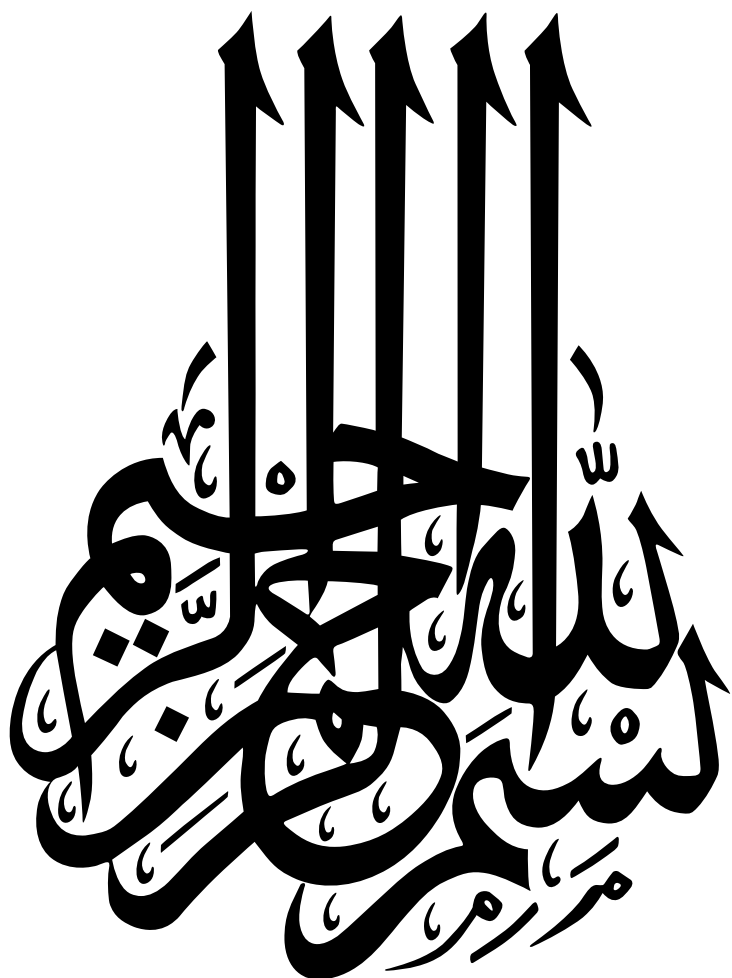
Mehmed Zahid Kotku

HADİSLERLE NASİHATLAR

CİLT 2

İstanbul - 2010

İÇİNDEKİLER

Seyyid Mehmed Zahid Kotku (ks) Hazretleri Hakkında
Kısa Bilgiler, 7

Mukaddeme, 37

HADİSLERLE NASİHATLAR

CİLT: 2

- Ölüm Sonrası Ahval, 43
 - 1- Amel Defterini Açık Bırakmak, 43
 - 2- Kişi Öldüğünde Melekler, “Ne takdim etti”; İnsanlar, “Ne Bıraktı” der, 46
 - 3- Ölüye Âhiretteki Yeri Sabah ve Akşam Arzedilir, 47
 - 4- Ölüye Yapılan Telkin, 52
 - 5- Mümin öldüğünde, Namazı Başucunda, Sadakası Sağ Tarafında, Orucu Göğsü, Üzerindedir, 54
 - 6- Yer, Kendisine Müminin Gömülmesini, Kafirin Gömülmemesini İster, 57
 - 7- Ehl-i Cennetin Cenazesinde Bulunanlara Allah Azab Etmekten Haya Eder, 59
 - 8- Ölümü çok hatırlamak, 60
 - 9- Kişi Öldüğü Vakit Kıyameti Kopmuştur, 66
 - 10-Ölüm Gelmeden Önce Tövbe ve Allah’ı Görürcesine İbadet, 68
 - 11-Toprak, Hamil-i Kur’an’ın Cesedine Zarar Veremez, 70
 - 12-Cenazenin, Teyyemümle Defnedildiği Haller, 73
 - 13-Öldüğü Vakit Salih Kişi Bir An Önce Yerine Kavuşmayı, Kötü Kişi de Kavuşmamayı Diler, 74
- Maddi ve Manevi Temizlik, 76

- Namaz Nur, Sadaka Bürhan, Sabır Ziya ve Kur'an Hüccettir, 78
- Temizlik, 91
- Zikrullah, 93
- Dünya ve Âhîret Saadetine Eriştiren Şeyler, 103
- Zikrin Nevileri, 109
- Toplantılardan Kalkarken Okunacak Dualar, 125
- La İlahe İllallah Demenin Faziletleri, 127
- Din Kardeşinin Avret Mahaline Bakmak, 145
- Zulme ve Zalime Yardım Edenin Hali, 147
- Emanete Riayet ve Ahde Vefa, 154
- Tesbihatın Faydaları, 156
- Allah'ı Resûlünü ve Din Kardeşlerini Sevmek, 161
- Allah Sevgisini Kazanmanın Yolları, 175
 - 1- Yemek Yedirmek ve Selamı Yaymak, 176
 - 2- Hediyeleşmek, 176
 - 3- Allah İçin Sevişmek, 177
- Muhabbetin Çeşitleri, 181
- İblisin Şerrinden Korunanlar, 199
- Yer, Gök ve Melaikenin Mağfîret Dilediği 3 Sınıf İnsan, 201
- Allah İçin Ziyaretleşmek ve Birbirlerini Sevmek, 203
- Kişi Sevdiği İle Beraberdır, 225
- Namaz, 229
- Oruç, 249
 - Oruç Hakkında Nabi'nin Söyledikleri, 260
- Zekât, 262
 - Zekât Vermeyenler Hakkında, 275
 - Kadınların Zinetleri Hakkında, 288
 - Sadaka Hakkında Nabi'den, 299
- Allah'ın Sevdiklerini Sevmek, 304
- Zenginler ve Zenginlik, 315
- Sabreden Fakirlerin Faziletleri, 327

Mehmed Zahid Kotku (ks)

Seyyid Mehmed Zahid Kotku (ks) Hazretleri Hakkında Kısa Bilgiler

Dünyaya bir göz atınız. Huzur ve mutluluk adına neler görüyorsunuz?

İnsan huzur ve mutluluğu nasıl yakalayacak? Bu konu çoğumuzun bildiği bir gerçek ki, huzur ve mutluluğun merkezi, itikat, amel-i salih ve iyi ahlak ile Allah sevgisi dolu bir kalbdır. Allah (CC)’ın yüce elçisi (sav) şöyle buyuruyor: ***“Dikkat ediniz! İnsan vücudunda öyle bir et parçası vardır ki, o iyi olursa bütün vücut iyi olur. Eğer kötü olursa, bütün vücut bozulur. İşte, o et parçası kalbdır.”*** (Buhari)

Kalb, öyle harikulâde özelliklere sahip ki... Ancak Rab-bimize yönelmekle huzur buluyor. Çünkü kalbin yaratıcısı Allah-ü Teâlâ... Rabbimiz şöyle buyuruyor:

“Dikkat ediniz! Kalbler ancak Allah (CC)’ı anmakla huzur ve sükûna kavuşur.” (Râd:28)

Allah (CC)’a yönelen bir kalbin sahibinde sevgi, merhamet, iyilik, hoşgörü gibi ulvî duygular gelişir. İç âlemi zenginleşir. Gönül âleminde nur meydana gelir ve sonunda huzur ve mutluluk iklimine yelken açar.

Kalbin bu ulvî yüksekliğe ulaşması için ehil kılavuzlara ihtiyaç vardır. Kendisi bu noktaya ulaştıktan sonra, başkalarını da yükseltebilecek kemâlât ehline... Bu gönül mimarlarından biri de Gümüşhaneli Dergâhı’nın postnişinlerinden

Silsile-i Zehab'deki Mürşid-i Kâmil Mehmed Zahid Kotku rahmetullahi aleyhtir.

Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri'nin naklettiklerine göre babaları O'na: "Oğlum Mehemed!" diye hitap edermiş. Soyadlarının 'mütevazî' manasına geldiği nüfus cüzdanının başına not edilmiş idi.

Tevellütleri; hicrî 1315, milâdî 1897 yılında Bursa Şehrinde, kale içinde Türkmenzâde Çıkmazı'ndaki baba evinde vaki olmuştur.

Ailesi

Babaları ve anneleri Kafkasya'dan 1297'de göç eden müslümanlardandır. Dedeleri Kafkasya'da Şirvan'a bağlı eski bir hanlık merkezi olan Nuha'dandır ki burası dağ eteğinde, ipekçilikle meşhur, ahali müslüman, hâlen Azerî Türkçesi konuşulan bir yerdir.

Babaları İbrahim Efendi, Bursa'ya 16 yaşlarında iken gelmiş, Hamza Bey Medresesi'nde tahsil görmüş, muhtelif yerlerde imamlık yapmış, Hazret-i Peygamber (sav) sülâlesinden bir Seyyid ve mutasavvıftır. 1929'da 76 yaşlarında iken Bursa Ovasındaki İzzat Köyü'nde vefat etmiş ve oraya defnolunmuştur.

Anneleri Sabîre Hanım da Seyyide'dir. Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri 3 yaşlarında iken muhterem anneleri yeni bir kardeş dünyaya getirmiş ve lohusalık hali devam ederken şehit olmuşlardır. Bursa'da bulunan Pınarbaşı Kabristanı'na defnedilmişlerdir. Mehmed Efendi (ks) Hazretleri'nin muhterem anneleri ile ilgili hafızalarında kalan tek şey; muhterem babalarının bir bayram öncesi eve gelirken yanında bir çift pabuç getirmesi ve "Oğlum Mehemed, annen sana bunları cennetten gönderdi" demesidir.

Bu anne ve babadan doğma ağabeyleri Ahmed Şâkir (1308 – 1335) subaylık yapmış, Kudüs'te ve Çanakkale'de bulunmuş, siperlerde hastalanmış ve 28 yaşlarında iken vefat edip, Söğütluçeşme mezarlığına defnolunmuştur. Aynı anneden bir küçük kardeşleri daha olmuşsa da çok yaşamamış ve birkaç aylık iken vefat etmiştir.

Babalarının ikinci evliliği yine Dağıstan muhacirlerinden, Fatma Hanım'ladır. Ondan doğma üç kız kardeşleri olmuştur. Bunlardan Pakize Hanım'ın efendisi de, Bursa Ulu Cami imamlarından ve İsmail Hakkı Tekkesi şeyhlerinden merhum Ahmet Efendi (ks)'dir.

Bugünkü anlamda ipek böcekçiliği zanaatını Kafkasya'dan Bursa'ya dedeleri getirmişlerdir. Kendileri çok köklü ve zengin bir aileye mensup olmakla birlikte tamamen zühd içerisinde yaşamayı şiar edinmişlerdi.

Tahsili

Mehmed Zahid Efendi (ks) Hazretleri ilk mektebi Oruç Bey İbtidâîsi'nde okumuşlar, ardından Maksem'deki idâdiye devam etmişler, sonra da Bursa Sanat Mektebi'ne girmişlerdir. Bu esnada Birinci Cihan Harbi dolayısıyla 19 yaşlarında iken 27 Nisan 1916'da askere alınmışlar, senelerce askerlik yapıp, birçok hastalıklar atlatmışlardır. Ordunun Suriye'den çekilmesinden sonra, binbir güçlükle İstanbul'a dönmüşlerdir.

23 Temmuz 1919 Cuma gününden itibaren 25. Kolordu 30. şubede yazıcı olarak vazifeye devam ettikleri, 1922 Martında hala bu vazifede oldukları hatıra defterinden anlaşılmaktadır.

Tasavvufî ve Dinî Hizmetleri

Hoca Efendi Hazretleri (ks) İstanbul'da bulunduğu esnada çeşitli dini toplantılara, derslere, camilerdeki vaazlara devam

etmişlerdir. Bilhassa Seydişehirli Abdullah Feyzi Efendi (ra)'yi çok sevdikleri anlaşılıyor. 29 Temmuz 1920 Cuma günü, Cuma namazını Ayasofya Camii'nde edâdan sonra Vilayet önünde bulunan Fatma Sultan Camii yanındaki Gümüşhaneli Tekkesi'ne giderek Dağıstanlı Ömer Ziyâüddin Efendi (ks)'ye intisâb eyleyip günden güne ahvalini terakki ettirmişlerdir.

Ömer Ziyâüddin (ks) Hazretleri'nin, 18 Kasım 1921 (Hicri 1339) Cuma günü vefatından sonra postnişin-i irşâd olan Tekirdağlı Mustafa Feyzi (ks) Efendi'nin yanında tahsil-i kemâlâta devam etmişler, birçok defalar halvete girmişler, 27 yaşlarında hilâfetnâmeyle birlikte Râmuzü'l-Ehadis, Hizb-i A'zam ve Delâilü'l-Hayrât icâzetnâmelerini de alarak Beyazıt, Fatih ve Ayasofya Camii ve Medreselerinde derslere devam etmişler, bu esnada hafızlıklarını da tamamlamışlardır. Aynı zamanda hocasının işareti üzere muhtelif kasaba ve köylerde dini hizmetler îfa etmişlerdir.

Mustafa Feyzi (ks) Hazretleri'nin vefatından sonra Bursa'ya dönerek yerleşmişler ve evlenmişler, 1929'da vefat eden babalarının yerine Bursa Ovasındaki İzvat Köyünde 15–16 sene kadar imamlık yaptıktan sonra, Bursa'da önce bir müddet Veled Veziri Camisi'nde fahri hatiplik yapmışlar, daha sonra, Üftade Camii Şerifi'nin imam-hatipliğine tayin edilerek, şehirde hisar içindeki baba evine yerleşip, burada, 1945'den 1952'ye kadar hizmet etmişlerdir.

1952 Aralık ayında, Gümüşhaneli Dergâhı Postnişini eski tekke arkadaşı Kazanlı Abdülaziz (ks) Hazretleri'nin vefatı üzerine onun hizmet ettiği Zeyrek Çivicizade Camisi'nde hizmete başlamışlar ve burada 1/10/1958 tarihine kadar vazife yapmışlardı. Daha sonra İskenderpaşa Camii Şerifi'ne

nakil olunmuşlar ve vefatlarına kadar da bu camide vazifeli olarak kalmışlardır.

Ahirete İrtihalleri

Hocamız Mehmed Zahid (ks) Hazretleri, vefatından takriben bir sene kadar önce rahatsızlanmışlardı. Şiddetli ağrılarından sürekli olarak muzdariplerdi ve zor ayakta durabiliyorlardı. 1979 yazında uzun zaman kalmak üzere gittikleri Hicaz'dan, ağır hasta olarak 1980 Şubat'ında dönmek zorunda kalmışlardı. 7 Mart 1980'de ameliyata girdiler ve midelerinin üçte ikisi alındı.

Ameliyattan sonra tedricen düzeldiler. Hatta 1980 Ramazanında hiç aksatmadan oruç tuttular, hatimle teravih kıldılar, vaaz ettiler, Hac mevsimi gelince de son haclarına gittiler. Orada rahatsızlıkları iyice nüksetmişti. Haccı güçlükle ifadan sonra, 6 Kasım 1980'de İstanbul'a döndüler. 13 Kasım 1980'de (5 Muharrem 1401), Perşembe günü göz yaşları ile uyur gibi bir halde iken ahirete irtihal eylediler.

Cenaze namazları 14 Kasım 1980 Cuma günü Süleymaniye Camii'nde muhteşem, mahzun, vakur ve edepli bir cemm-i gafir tarafından kılınarak, mübarek vücutları, Süleymaniye Camii haziresinde, kendisinden feyz aldığı hocaları ve üstadlarının yanındaki istirahatgâhlarına defnolundular.

Vefatları İslâm Âleminde büyük üzüntüye yol açmış, Suudi Arabistan'da, Kâbe'de, Kuveyt'te ve daha pek çok şehirde gıyablarında cenaze namazı kılınmıştır.

Vefat tarihi olan 13 Kasım 1980 tarihli takvim yapıpraklarında çok manidar ibareler yer alıyordu. Meselâ bunların birindeki şu nazım şâyân-ı taaccübdür:

Arkamdan Ağlama

*Öldüğüm gün tabutum yürüyünce
Bende bu dünya derdi var sanma!
Bana ağlama, "Yazık, yazık!" "Vah, vah!" deme!
Şeytanın tuzagına düşersen vah vahın sırası o zamandır.
Yazık yazık asıl o zaman denir.
Cenazemi gördüğün zaman "Elfırak, elfırak!" deme!
Benim buluşmam asıl o zamandır.
Beni mezara koyunca elveda demeye kalkışma!
Mezar cennet topluluğunun perdesidir.
Mezar hapis görünür amma,
Aslında cânın hapisten kurtuluşudur.
Batmayı gördün ya, doğmayı da seyret!
Güneşle aya batmadan ne ziyan gelir ki?
Sana batma görünür amma
Aslında o doğmadır, parlamadır.
Yere hangi tohum ekildi de yetişmedi?
Neden insan tohumu için
Bitmeyecek, yetişmeyecek zannına düşüyorsun?
Hangi kova suya salında da dolu olarak çekilmedi?
Can Yusuf'un kuyuya düşünce niye ağlarsın?
Bu tarafta ağzını yumdun mu, o tarafta aç!
Çünkü artık hay-huy'un, mekânsızlık âleminin boşluğundadır.*

Şemâil-i Şerifi

Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri uzunca boylu, iri kemikli, yapılıca, heybetli, pehlivan gibi bir zattı. Beyaz tenli, dolgun pembe yanaklı, uzunca ak sakallı, geniş alınlı, aralıklı kaşlı, irice başlı, gül yüzlü, sevimli, alımlı bir kimse idiler. Gençken zayıf olduklarını, öksüzlükte yemek yerine yu-

murta içivererek böyle iri vücutlu olduklarını gülerek anlatırlardı. İlk görüşte insanda sevgi ve saygı uyandıran bir halleri vardı. Tanıdığına tanımadığına selâm verir, güler yüz gösterir, gönül alırlardı. İlk nazarda koyu kestane renkli görünen, fakat dikkatle bakılması imkânsız, esrarlı ve derin manalı gözleri vardı. Gözleri içinde kırmızılık, sırtlarında ve karınlarında ise avuç içi kadar iri bir ben mevcuttu. Hafızaları çok kuvvetli idi, konuşmaları tatlı ve sâfiyâne idi.

Şahsiyetleri

Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri, çok kere halk telaffuzu kullanır, karşısındakine söz fırsatı tanır, çok iyi bildiği bir şeyi bile sanki ilk defa duyuyormuş gibi yumuşak bir tavırla dinler, manalı ve nükteli cevaplar verirlerdi. Sohbetleri hoş, hutbeleri fevkalâde celâlli olurdu. Hutbe esnasında seslerini yükseltir, ordu önündeki bir komutan gibi celâdetle ve irticalen konuşurlardı.

Kerametlerini gizler, kendilerini hiç belli etmez, kimse-nin kusurunu yüzüne vurmaz, mütevazı, güler yüzlü, bakış-larıyla insanın içini okur, herkesin haline göre konuşur, kiş-i-nin bilmediği şeyi sorup mahcup etmezlerdi. Talebelerine ve insanlara karşı alçak gönüllü davranır, onlara bir kardeş gibi muamele ederlerdi. Öyle ki, bu duruma aldanmış insanlar, kendilerini nerede ise bir arkadaş gibi görürdü.

Çok temiz ve titizlerdi. Önüne bir şey damlasa “*eyvah ka-bahat ettik*” derlerdi. Çoğu zaman sofralarında misafir bulunurdu. Hiçbir zaman hiçbir kimseye emir vermezlerdi. Zengin fakir demez, herkesin davetine gider, gönül yaparlardı. Ba-zen de davetsiz gider, fakir yahut hastanın gönlünü alır, dua ederlerdi. Sıkıldıklarını hiç belli etmezlerdi. “*Aman sakın bir kalp kırmayın, kırsarsanız o size yeter de artar*” derlerdi. Dost-

larına vefaları emsalsiz idi; onları ziyaret eder, arar, sorarlardı. Akrabalarına karşı vazifelerinde kusur etmez ve onlara karşı hiçbir yardımı esirgemezlerdi.

İnsanlarla konuşurken, gülümseyerek söz söylerler, kimseye doğrudan şöyle yap, şöyle yapma demezler, îmâ ile, misalle, dolaylı yoldan arzularını anlatırlardı. Dini mevzularda olmayan suallere net cevap vermezlerdi.

Özel hayatlarında ev halkına karşı müşfik ve latifeli davranır, onlara doğrudan doğruya bir şey emretmez, *“bir çay olsa içeriz”* gibi tabirler kullanırlardı. Hocamız (ks) Hazretleri, daima telmih ve îmâ ile söylerler, anlaşılmazsa sabrederlerdi. Midelerinin üçte ikisi alınacak hale geldiğinde bile, hastalıklarından hiçbir şikâyetle bulunmamışlardı. Rahatsız oldukları, hacı annemiz tarafından kısa istirahatları sırasında çıkarıldıkları hafif sesle anlaşılabilmişti.

Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri kimseye sert muamele etmezler ve kimsenin gönlünü kırmazlardı. Kendileri İslam’a aykırı olmayan hemen her teklife ‘peki’ derlerdi. Gerçekleşmesi mümkün olmayan tekliflere bile peki demişler, vefatlarından kısa bir zaman önce de *“Siz peki demesini öğrenesiniz diye, olur olmaz tekliflerinize peki diyorum”* buyurmuşlardır. *“Pekey demesini öğrenmek lazım”* ve *“Arkadaşlık pekey demekle kaimdir”* sözleri meşhurdur.

Tevâzu ve Teslimiyetleri

Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri o kadar büyük bir tevazu sahibi ve kendisini gizlemekte o kadar mahir idiler ki; en iyi bildikleri bir mevzuyu dahi, muhatapları, Hocamız Mehmed Efendi (ks)’nin bilmedikleri zannı ile uzun uzun izah ederken, Hoca Efendi (ks) Hazretleri hiç seslerini çıkarmadan, onu sonuna kadar dinlerlerdi. Ziyaretlerinde bu-

lunmuş bir yabancı, Hocamız (ks)'in tevazusunu 'riyaya kaçmayan bir tevazu' olarak nitelendirmiştir.

Kendileri; kerametleri zahir büyük bir mürşid-i kâmil ve zamanın kutbu olmalarına rağmen, makamını ve kemâlâtını gizlerler, normal insanlardan biri gibi görünürlerdi. Talebeleri kendilerinin bu halinden çoğu zaman aldanır ve edebe muhalif laubaliliğe düşebilirlerdi. Gene bu tevazu sebebiyle insanlar Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri'ni cana yakın bulur, kendisinden çekinmez ve O'na yaklaşır, istediği suali içinden veya dışından sorardı. Suallerin cevapları, soranı mesul mevkide bırakmamak için net olmaz, dolaylı olurdu.

Tasavvufu çok iyi biliyor, ne muazzam mutasavvıf, ne kadar üstün bilgili adam, denmesini hiç mi hiç istemezlerdi. Bilen bilmeyen herkese kapılarını açık tutmak için tevazuyu hiç terk etmemişlerdi. Her görenin O'nu bir köy imamı zannetmesine bayılırlardı. Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri'nin zamanın kutbu oldukları, pek çok kişinin harikulade hallerine şahit olmaları ile son zamanlarında anlaşılabilmisti. Seyyid oldukları ise ancak vefatlarından sonra öğrenilebilmişti.

Daima herkese kapıları açıktı. Günün beş vakti Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri'ni görebilmek O'nun sohbetinde bulunabilmek mümkündü. Hiç bir kimseyi kapılarında bekletmemişler ve kapılarından geri çevirmemişlerdi. Kendisine ulaşamayan fakat bir şey sormak isteyen veya bir müşkülü olana da, onu hiç kırmadan, ona en ufak bir külfet vermeden ulaşmasını bilirler, bunu da büyük bir gizlilik içinde yaparlardı ki bunların çoğu vefatlarından sonra ortaya çıkmıştır.

Birini dinlemekte, maddi ve manevi derdine çare aramakta çok cömert olmakla beraber, fevkalade maddi sıkıntıları içinde olduklarında dahi, ihtiyaçlarını hiç kimseye söyle-

memişlerdi. Kimseden, kimse için de para ve diğer yardımlar hususunda aracı rolüne girmemişlerdi. Kimsenin işine, eşine, aşına, mesleğine, meşrebine, gelirine, giderine, evine barkına, vasıtasına, makamına, mansıbına, giyimine, kuşamına, varlığına, yokluğuna ne karışır ve ne de özenirlerdi.

Bir keresinde Mekke-i Mükerrerme'de kendisine sadaka vermek isteyen bir yabancıнын verdiği parayı kabul etmişler ve yakınları hayretle nedenini sorduğunda *“biz o parayı almaysaydık, o kişi her sadaka verişinde ‘acaba reddedilir miyim’ diye tereddüt edecekti”* buyurmuşlar, o sırada oradan geçen bir ihtiyaç sahibine, paranın üzerine birkaç mislini de koyarak tassadduk etmişlerdir.

Kıskançlık ve çekememezlik sanki lügatlerinden tamamen silinmişti. “Ben falancadan ders almak istiyorum” diyene de iltifatkâr davranarak o kimseye nasıl ulaşacağını ince ince ve zevkle anlatırlardı. Daima gönüllere Allah (CC) sevgisi nakşetmeyi gaye edindikleri, her tavırlarından anlaşılıyordu.

Hanımlara ders tarifi yapmaktan son derece çekinmişlerdi. Zaruret hallerinde ancak karı-kocaya, baba-kıza veya yanında muhterem validemizi bulundurarak odanın dışında oturan bir hanıma ders tarif ettiklerine rastlanmıştı. *“Sen bu tarif ettiklerimizi hanımına da anlat, o da derslere devam etsin”* dedikleri de olmuştu. Hanımlara cihad olarak; kocalarına hizmet etmeyi ve evlerine sahip çıkmayı, çocuklarını iyi bir müslüman olarak yetiştirip terbiye etmeyi, dedikodular-dan son derece uzak durarak, civarına İslam’ı yaymaya çalışmayı tavsiye ederlerdi.

Sünnete Olan Bağlılıkları

Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri hizmetleri ve sohbetleriyle olduğu kadar yaşantısıyla da insanlara İslamî bir

hayatın nasıl olması gerektiğini göstermişlerdi. Muhterem Ali Ulvi Kurucu Rahmetullahi Aleyh, Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri'nin kendisini en çok etkileyen yönünü "Sünnetleri ihya etmek, Peygamber gibi yaşamak... Yani hal ve hareketlerini Efendimiz (sav)'e uydurmak..." şeklinde anlatıyordu. "Sanki Rasulullah (s.a.v)'ı görüyor da, O nasıl hareket ediyorsa öyle hareket ediyorlardı" diyordu.

Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri, kendi üstadlarına fevkalâde saygılı ve bağlı idiler. Kadîm dostları, üstadlarının meclisine gittiklerinde Hoca Efendi (ks) Hazretleri'nin diz üstü oturup, baş eğip hiç ayak değiştirmeden edeple oturdıklarını anlatırlar. Bu bağlılıkla ilgili olarak, Aziz Efendi Hazretleri (ks) 1950 senesinde aşağıdaki menkıbeyi aktarmışlardır:

"İki arkadaş vardı, bunlar Cuma namazlarını Hocaları Mustafa Feyzi (ks) Hazretleri'nin kıldığı camide kılmak isterlerdi. O Hazret de Cumâyı ya Beyazıt, ya da Ayasofya Camii'nde kılardı. Bu arkadaşlar Cuma vakti, önce Beyazıt Camii'ne gelirler, kapıdaki deri perdeyi kaldırıp içeriyi koklarlar, Hocalarının kokusunu alırlarsa içeri girerler yoksa Ayasofya'ya giderlerdi." Bu iki arkadaştan birinin Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri olduğu bilinmektedir. Nitekim Rasulullah'la (sav) rabitalı olanlara has olan bu koku, Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri'nden de yakınındakiler tarafından defaten duyulmuştur.

Gece ve sabah ibadetlerine çok riayet ederler, talebelerini de bunlara teşvik ederlerdi. Ziyaretlerine gelene sormadan cevabını verir, istemeden ihtiyaç sahibinin muhtaç olduğu şeyi bağışlardı. Gönüllere ve rüyalara Allah'ın izni ile tasarrufları vardı. Bereket gittikleri yere yağar; bolluk O'nunla beraber gezer, en ücra, en kıtlık yerlere O gelince nimet dolardı. Beraberinde seyahat edenler, tevafuklara, tecellilere, maddî

ve manevi hallere ve ikramlara gark olur, hayretlere düşerler, parmaklarını ısırırlardı.

Bütün ihvanı içinde belki de kendilerini en iyi anlayan ve ona göre davranan da muhterem eşleri Hacı Annemiz Hazretleri olmuştur. Günlük oturdukları mindere bir kez bile -velev ki çocuk dahi olsa- başkasını oturtmaz, Hoca Efendi (ra) hakkında fevkalade titizlenir, başkaları tarafından -çok yakın aile bireyleri de olsa- özel eşyalarının kullanımına izin vermezlerdi. Hoca Efendi Hazretlerine (ra) ve ihvana karşı cansiperane hizmeti ibadet bilirler, yaz-kış soğuk-sıcak demeden her gelene yemek hazırlarlar, kahvaltı ikram ederlerdi. Çayın o kutlu hanede kaç kez demlendiği bilinmezdi. Bunları yaparken özellikle 1960 yıllarında her gün dışarıda maltız yakılır, yemekler orada pişer, çay orada demlenirdi. Ömürleri boyunca evlatları ve torunları tarafından muhterem Hacı Annemiz Hazretlerinin bir kez yattıkları, uyudukları görülmemiştir. Bir kez bile olsa 'yoruldum', 'bittim' gibi bir şikâyetlerine şahit olunmamıştır. Bunları burada bir vefa örneği olsun diye arz etmeyi borç biliriz.

Şunu da kanaati acizanemiz olarak uygun bulduk ki böyle bir müşşidin arkalarında onlara hizmet ve vefada sanki bir Hatice-i Kübra validemizin 20. asırdaki ruhdaşını gördük demek abartılı olmasa gerektir.

Talebelerini Yetiştirme Tarzları

Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri gerçekten milletimize Müşşid-i Kamillik örneği göstermek üzere yetiştirilmiş gibi, faaliyetlerini ülfetin tesisi için sürdürmüşlerdi. Var gücü ile enaniyeti terke, her şeyde Allah (CC)'ın rızasını arayarak O'nun sevgili bir kulu olmaya, dedikodu ve gıybet et-

memeye, milletin birliği ve beraberliği için çalışmaya kararlı bir şekilde hiçbir nefesini boşa geçirmeden gece gündüz gayrete soyunmuşlardı.

Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri dersini dinleyenlere yeni bir şey anlatıyorsa, sanki kendileri de yeni öğrenmiş gibi anlatırlar ve *“bugün bir eserde yeni bir şeye rastladım”* derlerdi. Böylece dinleyenler için tatbik hususunda geç kalınmadığını, bu yaşlarında olmalarına rağmen kendilerinin de yeni öğrendiklerini üstü kapalı olarak söylemiş olur ve bu hâl üzere talebelerini eğitirlerdi.

Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri, ele aldığı bir kimseyi terbiye edip yola getirinceye kadar büyük bir sabırla çalışırlardı. İlk zamanlarda kusurlarına müsamaha ederler, yıllarca çalışır, yarı yolda bıkip bırakmazlardı. *“İnsanları ıslahın bir kaç lâfla ve münakaşa ile değil, hâl ile ayrıca sabır ve çalışmakla olacağını”* buyurmuşlardı.

Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri’nin sohbetlerindeki buluşlara teşbihlere hayran kalmamak mümkün olmazdı. Çok uzun ve derin düşünürler, bir ayetin, bir hadisin üzerinde haftalarca, aylarca durup konuştukları olurdu. 1980 senesinde tedavi görmekte oldukları kum havuzunun içerisindeyken söylemiş oldukları şu sözler, sâlikin Allah (CC) yolundaki görevini harikulade bir tasvirle anlatmaktadır:

“Süluktan murad, eriştiği mertebede sineğın kanadına değmeyen dünya ve içindeki mülevveslikten uzak olmak kaydı ile müsterih bir zevkle yaşarken, vasıl olamadığı mertebeler için işte şu kum taneleri adedince gam çekmekten ibarettir.”

Bu yolun ilme dayandığının şuuru içinde kesbî ve vehbî ilimlerde zirveye erişmişlerdi. Nitekim bir talebesine *“Evladım, işte bu Kur’an-ı Kerim bize tam 30 yılda sure sure değil,*

sayfa sayfa değil, âyet âyet değil, kelime kelime yutturuldu.” buyurdıkları nakledilmektedir

Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri, en katı kalpli bir kimseye dahi nazar etseler veya o kimse vaaz ettikleri camiye ya da sofrasına olsun, bir kerecik getirilse, kalbi yumuşardı.

Sosyal ve Ekonomik Yaşamdaki Etkileri

Mehmed Zahid Efendi (ks) Hazretleri yalnız ‘gönüller sultanı’ değildi. O aynı zamanda güzel ülkemizin manevi ve maddi kalkınmasını ve güçlenerek İslam âlemine örnek olmasını isteyen ve bunu canı gönülden teşvik eden bir dava adamı idi. Birreysel kazanımların bir araya getirilerek ‘toplum yararına’ yatırımlara dönüştürülmesini işaret ve teşvik ederlerdi.

“Bu kapının önünde cemaatin dizdiği otomobillerden rahatsız oluyorum, rahatsız oluyorum! ... Yabancı diyarlara ekmek parası için giden işçilerin o diyarlara gitmemesi var iken buna mecbur kalınması beni üzüyor. O getirilen otomobillerin yerine atölyeler, fabrikalar kurulsa ve aç susuz vatandaşlara iş bulunsa, hem onlar İslam diyarında yaşama imkânı bulur, hem de biz, yabancıların kölesi olmazdık” buyurmuşlardı.

Birçok konuşmalarında, Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri, ekonomik yönden, özellikle de küçük sanayi ve ağır sanayide, dışarıya bağımlı olmamak için sanayileşmek gerektiğini dile getiriyorlardı. Türkiye’nin ekonomik bağımlılığının, kültürel bağımlılığı getireceğini misallerle izah ediyor ve bunun da Batı’ya tutsaklık anlamına geldiğinin şuuru ile müslümanların kalkınması için birleşmeyi, bir ibadet gibi algılamalarını istiyor ve *“teşebbüsler, şirketleşerek yapılırsa daha kalıcı, daha güçlü, daha heybetli ve daha güzel olur”* diyorlardı.

Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretlerinin Türkiye'nin sorunlarına getirdikleri çözüm önerileri, sadece düşünce düzleminde kalan fikirler değildi. Meselâ millî sanayimin kurulmasını gündeme getirmişler, bilâhare incelemelerde bulunmak üzere yurt dışına çıkmışlar ve böylece bir tabu gibi görünen yerli sanayinin kurulmasıyla ilgili korkuların aşılmasına yardımcı olmuşlardı. Bizzat teşvikleriyle kurulan ve zamanında Avrupa'nın en büyük fabrikaları olan tesisler bu bağlamda güzel, canlı birer örnektir.

Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri, mevki, makam ve para tutkunu olmaktan kurtarmaya çalıştığı insanları bir yandan da Türkiye'nin yönetimine talip olmaya yönlendiriyorlardı. Çünkü güzel yurdumuzun ancak mevki ve makam düşkünü olmayan insanlar eliyle kalkındırılabilceğine inanıyorlardı.

Ahlâkıyla, yaşantısıyla, tebessümüyle, yaratılanı Yaratan'dan dolayı seven ve kucaklayan felsefesiyle gönülleri fetheden Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri, hayatın her anına 'inancın' hâkim olması için çalışmışlar, geriye imzalı imzasız birçok eser bırakmışlardır. Vakıflar, dernekler, ticari kuruluşlar, çeşitli yayınlar, her kademededen talebeler...

Hocamız (ks) Hazretlerinin, vefatlarından bir hafta önce, hacdan dönerken Medine-i Münevvere'de yaptıkları bir konuşmadaki şu sözleri O'nun yaşam felsefesinin hem bir özeti, hem de sevenlerine bıraktığı mirasıdır:

"Ne dervişlikte, ne şeyhlikte, ne imamlıkta iş yok. İş, Allah (CC)'ın rızasını kazanabilmekte. İş, Allah (CC)'ın rızasını kazanabilmekte... İş, Allah (CC)'a sevgili kul olabilmekte."

Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretlerinden Nasihatler

“Sen amellerin işlendiği ve fakat hesap sorulmadığı şu zamanda fırsat eline geçmişken değerlendirmeye bak. Amel işlemenin mümkün olmadığı, orada işlense de beş para etmeyeceği, pişmanlıklarla yerin göğün inleyeceği ve fakat hesap sorulacağı, hesap görüleceği, dönüşü olmayan ahiret mekânına doğru gidiyorsun. Şuurlu ol, akıllı ol. Aklını güzel işler yapmakta kullanmaya bak. Büyüklerimizden ibret al. Boşa zaman geçirme ey aziz kardeş”

“İnsan dakikada ortalama 18 defa nefes alıyor. Her nefesinde Allah (CC)’a karşı zimmetlenmiş olur. Kalp atışları ise normal olarak dakikada 72 adettir. Şu halde sen ey kardeş, her dakika 72 kere sana bu atışı temin eden Rabbini anmaya mecbur değil misin? Bu şuurda yaşamalısın. Bir günde 24 saat ve 1440 dakika var. Şu hale göre günde 26,000 defa ‘Allah’ diyesin ki nefeslerinin karşısı kadar Rabbini zikretmiş olasın. Kalbinin atışlarını düşünecek olursan günde 104,000 defa Rabbini anabilmelisin. Biz öyle veliler tanıyoruz ki Rab-bimizin yeryüzünde ‘Rahmet’ olarak vazifelendirdiği peygamberler adedinden fazla ‘Allah’ demeyi kendi nefislerine borç bilmişler, yani günde 125,000 defa Rablerini anmışlar. İşte bunların duaları sayesinde bu ülkenin pek çok yerine kâfirler girememiş, karşılarında hiçbir fiziki ve maddi güç olmamasına rağmen, korkularından ülkeye girmelerine fırsat bulmadan def olup gitmişlerdi. Çanakkale niçin geçilemedi bir düşün. Karşılarında daima ehl-i zikrin duaları vardı. Her dua kâfirin tepesinde mermi gibi işlem görmedi mi? İşte bu zikirler seni öyle bir sevgili kul haline getirir ki 4 dakikada

bir derece yani takriben saatte 1700 km hızla dönen şu dönek dünya senin ayaklarının altında döner de sen dönmezsin aziz dostum, sen döndürülmezsin aziz kardeş. Herkes dönek olsa da gene sen dönek olamazsın. Yalan dünya içindekilerle döne döne ömrünü yitirir de sen dönmezsin! Sen dönmezsin! Rabbinin sevgili kulu olarak şu fâni dünyada kimseye zarar vermeden ömrünü tamamlar, arkandan dualar edilen biri olur gidersin. Allah (CC) seni ya 'Allah' demen veya birine 'Allah' dedirtmen için yarattığını hiç hatırlından çıkarmamalısın. Sen böyle olmaya devam edebilsen, Rabbin senin ayağını dünyaya bastırmaya kıyamaz. Şunu hatırlından çıkarma ki Cenab-ı Hakk'ın gizlediği 'İsm-i Azam' senin içindedir. Bul onu çıkar. Göreyim seni. Bu Rabbinin taahhüdüdür. İsmi A'zam senin içinde olur da hiç Rabbin seni incitir mi? Senin burnunu bile kanatmayacağı gibi... 'Ya Sâriye! İle-l Cebel!' dediğinde 1500 km mesafeden sesini duyurur. İşte meydan!"

"İnsanlarla iyi geçinmek istiyorsan kimseyi tenkit etme! Fakir zengini, zengin fakiri tenkit etmeye kalkmasın. Halkın sevdiğini halka şikâyet etmeyin. (Halkı kandıranların halka anlatılması ise ibadettir). Kimsenin işine, gücüne karışma! Dedikodu yerlerinde bulunma! Kardeşlerinizi sık sık ziyaret ederek 'acaba hangi hizmetinde bulunabilirim, hangi işine yarayabilirim' düşüncesini sakın terk etmeyin. Bu düşünce, sizin muhabbetinizi artıracaktır"

Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretlerinin, 1980'deki son haclarında Mekke-i Mükerrerme'de bir 'veda hitabeti' niteliği taşıyan şu konuşması çok manidardır:

"Buralarda bin sevap işleniyor. Bir taraftan da bin günah işleniyor. Hâlbuki bir anlık cihad kırk hacdan efdaldır.

Bir anlık nefis ile mücahede (büyük cihad) ise seksen nafîle hacdan efdâldır. Büyük cihad ise ancak halvetlerle olur. ‘Allah’ demekten daha büyük ibadet mi olur? Halvette her nefeste ‘Allah’ deme alışkanlığı edinirsin. Halvet cami, mescid gibi yerlerde olduğu gibi evde de olur. Buralara gelmek yerine yılda üç defa, yani Ramazan’ın son on gününde, Zilhicce’nin arife günü dâhil on gününde, Muharrem’in ilk on gününde halvet usullerine uygun olarak bir yerde geçirmenizi, orada ne yapacağınızı da Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Efendi Hazretleri’nin (ra) eserlerini okuyarak öğrenmenizi tavsiye ediyorum. Bir daha toplu olarak buralara gelemeyiz. Toplu olarak da bulunacağımızı zannetmiyorum. Ne dervişlikte ne imamlıkta, ne şeyhlikte iş yok, iş Allah (CC)’ın rızasını kazanabilmekte, iş Allah (CC)’ın sevgili kulu olabilmekte. Allah (CC)’ın rızası ise devamlı günahlardan kaçarak ve ibadetlerle öğrenilir. Çok bilmek hüner değil. Her ilmin üstünde ilim vardır. Çok paranın da hesabı çoktur. Kuvvete sahip olmak da hüner değil, hüner o kuvveti, o ilmi, o parayı Allah (CC)’ın emrinde kullanabilmektedir.

İlim, edeb ve takvayı beraber yürütün. Gönlüünüze şeytanı sokmamaya çalışın, çıkarması çok zordur. Gümüşhanevi (ks) Hazretleri, günahları ihtiva eden kitaplarını -Necatü’l Gâfilîn’i- her salike 1000 defa okuturlardı. Siz de okuyun. Buralara farz hac için veya başka maksatla gelinecekse, ceplerinizi iyice doldurarak gelin. Sakın kimseye sığınmayın. Onun bunun yardımı ile hac etmeye kalkmayın. Yerlerde sürünür gibi hac yapmayın. İbadetiniz bitince de hemen memleketinize dönün.”

Evrad-ı Şerif'in İnşası

Aziz Kardeşlerim!

Bu güne kadar pek çok dua kitapları yayınlanmıştır.

Abdûlkadîr Geylânî, Ahmed Rufâî, Hasan-ı Şazeli, Muhammed Bahaüddin Nakşibendî Hazretleri gibi daha nice büyüklerin tertip ettikleri günlük, haftalık evrâd kitapları inceden inceye tetkik edilerek şu an evlerde, mescitlerde takip edilmekte olan 'evrad-ı şerif' meydana gelmiştir. Bu tarzdaki yedi günlük evrâdı bir daha meydana getirmek imkânsızdır. Bu Kur'an evradına ilaveten; Buhari, Tirmizi, Cami'us-sagır, Ramuz ve diğer hadis kitaplarındaki Peygamber Efendimiz (sav)'in mübarek dudaklarından dile gelmiş zikir ve dualarla üstad-ı muhteremimiz Ahmed Ziyaeddin Gümüşhanevi (ks)'nin tertip ve bizlere emanet ettikleri iki binden fazla sayfalık üç kitaptan seçme dua ve zikirler alınmıştır. Dikkat etmelisin ki senin oradan buradan duyarak biçimlendirdiğin dualar bunların yerini tutmaz. Sen bu evraddaki duaları usulüne uyarak oku. Cenab-ı Hak muhtaç olduğun ve olacağın her şeyi bilir. Onları dilediği zaman sana ihsan eder. Her kim ki bu evradı salih bir niyetle, ihlâsla okusa, Allah (CC)'in izni ile muradına kavuşur. Bu evrad-ı şerifi günü gününe ve Allah (CC)'dan ümidini kesmeden sürekli olarak okumaya devam etmelisin. Niyetinin halis ve saf olmasına dikkat et. Allah (CC), canı gönülden okuyacağınız evrad-ı şerifin feyiz ve bereketini sizden ve bizden eksik etmesin.

Bu evrad-ı şerif ile beraber; Allah (CC) bizlere müslüman olarak yaşamayı, müslüman olarak ölmeyi sonsuza kadar cennette sâdât efendilerimiz ile beraber kalmayı nasib etsin.

Mehmed Zahid Kotku (ks)

Üstadımız Mehmed Zahid Efendi (ks) Hazretleri, tertib ettiği bu muazzam eser olan ‘Evrad-ı Şerif’ ile bir kimsenin ilaveten hangi namazları kılacağını, namazlardan sonra hangi sureleri okuyacağını, hangi zikirleri yapacağını, rabıta çeşitlerini anlatmıştır. Kendisi, kimsenin bir kelime dahi ekleyemeyeceği zarafette, sanki ‘Halidiyye’ ye merbut yepyeni bir ‘Zahidiyye’ nin karkasını teşkil edercesine, efradını cami, ağ-yarını mani olan bu ‘Evrad-ı Şerif’ i inşa etmişlerdi.

Mehmed Zahid Kotku (ks) Hazretlerinin Altın Silsile-i Şerifleri

Silsile-i Zeheb

1. Başımızın tacı, gönüllerimizin tabibi, dünya ve ahiret şefa-atçımız, hidayetimizin, gözlerimizin ve letâifimizin nuru, yaratılmışların en üstünü:

Seyyid-i Kainat Hz. Muhammed Mustafa (sas)

Sıddıkiyye

2. Peygamber Efendimiz (sav)’in en sadık ve mağara arka-daşı, ashabın en üstünü, Sıddıkiyye’nin kurucusu:

Hz. Ebubekir Sıddık (ra)

3. Peygamber Efendimiz (sav)’in kendi ailesine severek dâhil ettiği:

Hz. Selman el-Farisi (ra)

4. İmamların imamı:

Hz. Kasım İbn-i Muhammed (ra)

5. İmamların rehberi:

Hz. Cafer-i Sadık (ra)

Tayfuriyye

6. Kutupların kutbu:

Hz. Beyazid el-Bestami (ks)

7. Evliyalar kutbu:

Hz. Ebu’l-Haseni’l-Harakani (ks)

Haceganiyye

8. Kutupların kutbu:

Hz. Ebû Ali el-Faremedi (ks)

9. Kutupların kutbu:
Hz. Yusuf el-Hemedani (ks)
10. Kutupların kutbu:
Hz. Abdülhalık el-Gûcdüvani (ks)
11. Evliyanın kutbu:
Hz. Arif er-Rivgeri (ks)
12. Evliyanın kutbu:
Hz. Mahmud İncir el-Fağnevi (ks)
13. Evliyanın kutbu:
Hz. Ali Ramiteni (ks)
14. Evliyanın kutbu:
Hz. Muhammed Baba es-Semmasi (ks)
15. Evliyanın kutbu:
Hz. Emir Külâl (ks)

Nakşibendiyye

16. İmamların imamı, kutupların kutbu, Silsile-i Zeheb'in sürekli düzenleyicisi, Abdülhalık el-Gûcdüvani'nin kabri şeriflerinden tarikatın bütün boyutlarını ve özellikle 'hâfî' zikrinin inceliklerini tahsil eden, sürekli feyiz ve nur kaynağı
Hz. Şah-ı Nakşibend Muhammed Bahaüddin Üveysi el-Buhari (ks)
17. Nakşibend Hazretleri'nin damadı şerifi ve evliyanın kutbu
Hz. Alâeddin Attâr (ks)
18. Evliyanın kutbu:
Hz. Yakub el-Çerhi (ks)
19. Evliyanın kutbu:

H.z. Ubeydullah Ahrâr (ks)

20. Evliyanın kutbu:

H.z. Muhammed Zahid (ks)

21. Evliyanın kutbu:

H.z. Muhammed Derviş (ks)

22. Evliyanın kutbu:

H.z. Hacegi el-Emkenegi (ks)

23. Evliyanın kutbu:

H.z. Muhammed Baki (ks)

Müceddidiyye

24. İkinci bin yıl yenileyicisi, evliyanın kutbu, tarikatı şeriat-tan her boyutu ile ayırmadan; yeniden ırk, dil, coğrafi tüm farklılıkları İslam'a endeksleyerek projelendiren:

H.z. İmam Rabbani Müceddid-i Elf-i Sani Ahmed Faruk es-Serhendi (ks)

25. İmam-ı Rabbani' nin oğlu, evliyanın kutbu, urvetül-vüska:

H.z. Muhammed Masum (ks)

26. Evliyanın kutbu:

H.z. Şeyh Seyfüddin (ks)

27. Evliyanın kutbu:

H.z. Seyyid Nur Muhammed el-Bedvâni (ks)

28. Evliyanın kutbu:

H.z. Şemsüddin Cân-ı Cânân Mazhar (ks)

29. Evliyanın kutbu:

H.z. Şeyh Abdullah ed-Dehlevi (ks)

Halidiyye

30. Evliyanın kutbu, açık ve gizli ilimlerde iki kanat sahibi, efendimiz, rabıta şeyhimiz, hâfî zikirlerin tümünü yenden tanzim eden:

Hız. Mevlânâ Ziyâüddin Halid el-Bağdadi (ks)

31. Mevlânâ Ziyâüddin Halid el-Bağdadi'nin özel olarak yetiştirdiği, tarikatların efendisi, kutupların kutbu:

Hız. Ahmed İbn-i Süleyman Halid Hasen eş-Şami (ks)

Ziyaiyye

32. Evliyanın ve ariflerin kutbu, yardımcısı ve ellerinden tutanı, kendisine ulaşanların, kendisinden ne zaman olursa olsun yardım bekleyenlerin rehberi, yol göstericisi, Rahmân'ın ahlâkı ile teşhiz edilmiş, Kur'an'ın terbiye ettiğı, Rasulullah'ın sünnetini ve yolunu yaşayan ve gösteren, ilim ve irfan kaynağı her türlü olgunluğa, kemalin zirvesine yerleştirilmiş ve genellikle 'Büyük Şeyh Efendi' diye anılan:

Hız. Ahmed Ziyâeddin el-Gümüşhanevi (ks)

33. Büyük Şeyh Efendiden (ks) özel olarak rehberlik eğitimi ile teşhiz edilmiş, Silsile-i Zeheb'de Allah (CC)'a dayanmanın, yönelmenin istikametinden zerre miktar sapmayan, tüm evliyanın, ariflerin, âlimlerin kutbu olmasını bilen:

Hız. Hasan Hilmi el-Kastamoni (ks)

34. Büyük Şeyh Efendiden (ks) özel olarak rehberlik eğitimi ile teşhiz edilmiş, evliya ve ariflerin kutbu, gizli ve açık ilimlerin iki kanadı:

Hız. İsmail Necati ez-Zağferanboli (ks)

35. Büyük şeyh Efendiden (ks) özel olarak rehberlik eğitimi ile teçhiz edilmiş, evliyanın, ariflerin, âlimlerden tarikata muhabbet besleyenlerin kutbu, arif yetiştirmekte Büyük Şeyh Efendiye en yakın hizmetkâr, Kur'an, Hadis hafızı:

Hız. Ömer Ziyâüddin ed-Dağıstani (ks)

36. Büyük şeyh Efendiden özel olarak rehberlik eğitimi ile teçhiz edilmiş bulunan, evliyanın, ariflerin, kemali olanların ve silsileye muhabbet besleyenlerin kutbu:

Hız. Mustafa Feyzi İbn-i Emrullah et-Tekfurdağı (ks)

37. Mustafa Feyzi Hazretleri'nden çok özel eğitimle feyiz yollarını öğrenen, kutubların, ariflerin kutbu:

Hız. Hasib es-Serezi (ks)

(Vefatı: 15/05/1949)

38. Mustafa Feyzi Hazretleri'nden çok özel eğitim gören kutupların, ariflerin, kemal sahiplerinin kutbu ve yol göstericisi

Hız. Abdülaziz el-Kazani (ks)

(Vefatı: 02/11/1952)

Zahidiyye

39. Mustafa Feyzi Hazretleri tarafından çok özel bir eğitimle yetiştirilmiş olan, Kur'an ve Hadis hafızı olmakla beraber, Seyyidliğini gizleyebilen, kutubların, ariflerin, hocaların, kemâl sahiplerinin kutbu, silsileye muhabbet besleyenlerin yol göstericisi, zikri ve rabitaları ve hatta Hatmi Hâce'yi çok basitleştirerek tasavvufta ilerlemek isteyenlerin ayırt etmeden elinden tutanı, yardıma ihtiyacı olana Allah (CC)'a borç verir gibi koşanı

Hız. Mehmed Zahid İbn-i İbrahim el-Bursevi (ks)

(Vefatı: 13/11/1980)

Silsile-i Zeheb'de bulunanların bariz vasıfları nasıldı?

Onlar Allah ve Rasulüne ve silsiledeki büyüklerine saygılı, anlayışı yüksek, kavrayışı eşsiz kimselerdi. Kalplerinden dünya sevgisi çıktıktan sonra, Letâiflerindeki tüm kirlilikler tevfik nurlarının süpürgesi ile temizlenmişti. Onlar; müridlikten, arifliğe, ebrarlığa, zâhidliğe, sahib-i ahvâle çok süratle gelmiş kimselerdi. Onlar erbain fırınlarında, istiğfar ateşinde tevfik alevi ile hidayet sıcaklığında sırat-ı müstakim mayasıyla pişirilmiş kimselerdi. Onlar yal dervişini, kal dervişini kollarının arasında muhabbet ateşinde pişirip hâl dervişine döndürmek için çalışır Allah dostları ile.

Ebûbekir (ra) buyurdular ki:

- Ölümü her an hatırlayalım.
- Allah ve Rasulünün sakınılmasını emrettiklerine yaklaşmayalım.
- Dünyada, nefislerimizi Rabbimizin rehin aldığı şuuru içinde olalım.
- Ecellerimiz gelmeden, dünyada ahiret için yarışalım.

Selman (ra) buyurdular ki:

Selman (ra)'ın son nefesine yakın bir halde ellerini yüzüne kapayıp hıçkırıklar içinde ağlarken Sâd bin Ebi Vakkas (ra) ziyaretine gelmiş ve niçin bu kadar ağlıyorsun? demişti. Selman (ra) da:

- Rasulullah'ın huzuruna giderken nasıl ağlamayayım. Vasiyetini tutamamış bir ümmet olarak utanıyorum. O Rasul bana buyurmuştu ki: ***“Sizin dünyadaki azağınız, binek bir hayvanın üstünde yolculuk etmekte olanın yanındaki azağı kadar olmalıdır”*** Ben ağlamayayım da kim ağlasın be kardeşim diye cevap verdiler.

Cafer-i Sadık (ra) buyurdular ki:

- Yaratılmayanın peşine düşüp de harap olmayalım. Onun peşine düşersen yorulursun fakat gene de ona kavuşamazsın.
 - Ya Şeyh, Rabbimizin yaratmadığı nedir?
 - Dünyada müslüman için rahatlıktır.
- Gel şu yaratılmayan rahatlığın peşine takılmayalım.

Abdulhalık el-Gûcdiivani (ra) buyurdular ki:

- İnsanların hor görmesini, rağbet ve teveccühüne tercih edelim.
- Dünyaya aldanmayıp, ölüme hazırlıklı olalım.
- Ahiret ilmini dünya bilimine, ahireti tümü ile dünyaya tercih edelim.
- Allah'ın rızka kefil olduğunu hiç hatırdan çıkarmayalım.
- Çok gülerek kalbi öldürmeyelim.
- Allahtan gayri hiçbir şeyden ve kimseden korkmayalım.

Şahî Nakşibend (ra) buyurdular ki:

- Dünyanın şöhretinden, izzetinden ilişigimizi keselim.
- Halkın itibarından ve vereceği mertebelerden vazgeçelim.
- Başkalarının müptelâ olduğu dünyalığın bizden uzaklaşmasından dolayı Rabbimize şükrü artıralım.
- Bize verilmeyeceğini bildiğimiz bir şeye karşı hür olduğumuzu, verilmesini çok istediğimiz şeyin ise kölesi olduğumuzu hiç hatırimızdan çıkarmayalım.
- Bu yolda vücud perdesinden daha büyük ve daha güçlü perde olmadığını düşünelim.

- Kendi can ve cismimize karşı muhabbeti silelim.
- Dünyayı ebedî hayatın saadetine vesile kılmak, ahiretin tarlası haline getirmek suretiyle yaşanmaya değer ömür geçirmek mümkündür.
- Amellerimizde sürekli azîmeti seçelim.
- Farz ve sünnetlere, nafilelere bütün gücümüzle sarı-lalım.

İmamı Rabbânî (ra) buyurdular ki:

- Allah'a karşı yalvarıcı, kalbi kırık ve O'na her an sığınıcı olalım.
- Nefsimize büyüklük ve üstünlük pâyesi vermeyelim.
- Dünya sevgisi bütün hataların başıdır. Dünya adamlarından, onlarla sohbetten uzak duralım.
- Gıybetten, kötü zandan, kendi nefesine başkasının kötü zan beslemesinden olabildiğince uzak duralım.
- Günah ve mekruhlardan göze gelen simsiyah şualar seninle Rabbinin arasını açar. O halde gözü haram ve mekruhların her türlü-sünden koruyunuz.
- Dünyayı ebedî hayatın saadetine vesile kılmak, ahiretin tarlası haline getirmek suretiyle yaşanmaya değer yapıya kavuşturmak mümkündür.

Mevlâna Halid (ra) buyurdular ki:

- Dünyada ömür sürerken ölümü, ahiret hallerini ve bunların gerçek sahibini hep hatırdâ turalım.
- Allah'ın hoşnut olduğu evliyanın kalplerinde yer edenler büyük devlete konmuştur.
- Bedeni beslemeye çalışandan, makam ve mevki sahibi olmak isteyenden, bidat sahiplerinden, gösterişe kapılanlardan mümkün mertebe uzakta bulunalım.

- Fıkıh ve ilm-i sahih ile sürekli ilgilenelim.
- Başkasına hiçbir şekilde yük olmayalım.

Gümüşhaneli Ahmed Ziyaeddin (ra) buyurdular ki:

- İhlâs ile islâh etmek dünya sevgisinin terkine bağlıdır.
- İsraftan ve israf edenlerden uzak duralım.
- Yüksek ve görkemli binalara, insanların özendiği binalara, aşırı her türlü ziynete itibar etmeyiniz.
- Diyarı küffara ait kefare sözlere, kaplara, giyim kuşama, yiyeceklere, ev eşyalarına özenmeyelim.
- Âlim ve ebeveynen gayrisinin elini öpmeyelim. Kimseye boyun eğmeyelim. İhtiyacımızı kimseden talep etmeyelim.

Mehmed Zahid (ks) buyurdular ki:

- İdarecilikte şu üç hususa dikkat edelim:
 - Daima adaletle muamele ediniz.
 - Müşavirleri Allah'a itaat edenlerin arasından seçiniz.
- Emaneti, Allah ve Rasulüne itaat edenler arasından ehillerine veriniz.
- Allah'a kulluktan alıkoyan her şey dünyadır.
- Dünyayı sevmek demek, zevk ve sefa âlemlerine dalarak müptelâ olmak demektir.
- Büyüklüğümüz dünyada süs, saltanat, her türlü ziynet eşyalarının hiçbirine iltifat etmemişlerdir.
- Dünyanın aldatıcı cazibelerine kapılıp da güzel amellerden, ibadet ve taatten mahrum bir şekilde yaşamaktan şu aciz canımızı korumalıyız.
- Dünyada evliya gibi yaşamak istiyorsan:

- Merhamet sahibi olmalısın.
- Selâmet-i sadır sahibi olmalısın.
- Sehaveti- nefis sahibi olmalısın.
- Def-i mefâsid, celb-i menâfiden evlâdır.
- Bir kimsenin mülkünde O’nun izni olmaksızın tasarruf etmek caiz olmadığına göre ve “mülk Allah’ındır” diyorsak, O’nun mülkünde O’na isyan ederek, O’na itaat etmeyerek yaşamak hiç mi hiç caiz değildir.
- Silsile-i Zeheb’dekiler;
 - Rabıta çeşitleri
 - Gizli zikir çeşitleri
 - İlmî sohbetler ve irşadlar
 - İlmî risaleler, ilmi kitaplar ve evrâd ile çalışmalarını sürdürdüler.

Allah-u Teâlâ ve Tekaddes Hazretleri, Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri’nin derecâtını ulyâ eyleyip, biz aciz-ü nâcizleri de füyûzat ve şefaâtından feyzyab-u nasibdâr buyursun...

Âmin, bihürmeti Seyyidil-Mürselîn ve alihî ve sahibihî ve men tebihüm biühânin ilâ yevmid-dîn, vel-hamdü lillâhi rabbil-âlemîn.

MUKADDEME

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Dünyanın bütün nimetleri fani! Bugün sağ iken, yarın bir de bakarsınız ölmüş veya göçmüş derler. Bugün varolanın yarın yok olmakta olduğu apaçık hepimizin gözleri önündedir. Binaenaleyh, bu fani dünyanın fani olan nimetlerine aldanıp Hakkı'n zikrini, fikrini, ibadet ve taatını bırakmak kadar acı bir şey yoktur. İşte bunları bizlere duyurmak için Cenab-ı Peygamber Efendimiz, Allah Teâlânın zikrini çok çok yapmamızı tavsiye etmektedir.

Cennetin anahtarı, “**şehadetü en la ilahe illallah**” dır. Saadet ve selâmet, ancak, bu kelime-i tayyibeyi söylemek ve ona layık olduğu tazimat ve tekrimatı ve saygıyı da elden bırakmadan ve adabına uygun bir şekilde her zaman ve her yerde zevkle, aşkla, can-ı gönülden zikredip emirlerine itaat etmekle beraber yasaklarından da son derece korkup, adeta bir ejderhanın ve bir aslanın önünden kaçır gibi kaçmakla olur.

Malumdur ki, anahtarların çeşitli dişleri vardır ve çeşitleri vardır. Bunların dişleri ise, beş rekât namaz, oruç, zekât,

haç ve kelime-i şhadettir. Bu dişler olmadıkça cennet kapısını açmak ve anahtarı uydurmak mümkün değildir. Zira yollarda bir takım eşkiyalar vardır ki insanın hem malını alır ve hem de canına kıyarlar. Artık anahtar neye yarar. İşte bu âhiret eşkiyaları da günahlar, kötü huylar ve ahlâksızlıklardır. Bu ahlâksızlıkların yegane sebebi imansızlık veya zayıf bir iman ile nefse esir, hevasına esir, şeytanın da esiri ve oyuncağı oluşudur. Binaenaleyh, cennete kolayca girebilmek isteyen her müslümanın ilk vazifesi nefsin ve şeytanın elinden yakayı kurtarıp Hakk'ın emrine münkad olmaktır. Başka çare yoktur. Bunun için en güzel çare, tevhidi mümkün olduğu kadar çoğaltmak ve ehl-i sünnet akidesine mensup dindar, salih, zahid, abid, alim ve fazıl kimselerin sohbetlerine devamla beraber namazlarını mümkün oldukça cemaatla kılmağa çalışmak ve yine islâm cemaatının her türlü faydaları ve çıkarları için elinden geldiği kadar hem de yılmamak şartı ile çalışmak gerektir. Sonra müslümanın daima uyanık olması, dost ve düşmanını iyice belleyip, müslüman aleyhdarı propagandaları hem dinlememek ve hem de onların ağızlarının cevabını pek iyi bir şekilde vermek ve “Ben müslümanım müslümanlar da benim kardeşimdir” demek lâzımdır. Ve Yalnız, sahte, uydurma, seçim müslümanlarına aldanmalarını da hatırlatmayı vazife sayarız. Menfaatleri için müslümanlara çamur atan müfterilerin şerlerinden Allah cümlemizi muhafaza buyursun.

Ahde vefa, emanete riayet ve saygı, dilin doğruluğu, kalbin doğruluğu hep birbirlerine bağlı hatlardır, birinin kopması ceryanını kesilmesine kafi gildiği gibi dinin de, müslümanlığın da islâmlığın da, insanlığın da, böylece felce uğrar. Sonra bizi görenler müslümanlığımızı, dolayısıyla da müslü-

manlığı tenkide kalkarlar. Halbuki müslümanlık başka, müslümanım diyen kişinin hali başka. Bunu fark edemeyen zavallı bu sefer var kuvveti ile müslümanlığa çatmağa başlar. Bilmez ki kabahat müslümanlıkta değil, “müslümanım” diyen bizim gibi zavallılardadır. Müslümanlık her bakımdan çok güzel, çok sağlam, çok esaslı çok da muhkem kitab-ı ilahi olan Kur’anı azimüşşanın gösterdiği yoldur. Sırat-ı müstakim işte bu islâm yoludur.

Çok taaccüb olunur ki bugünkü insan, Allah kalamını okumaktansa bir beşer kalamını tercih etmektedir. Bunların âhiretteki yeri kim bilir neresi? Malumu, meçhule değişmekte. Memleket halkı arasında müslümanlar arasında bir dağınıklık bir perişanlık. Fakat yine herkes kendini beğenmektedir vesselâm.

Şimdi her akli eren de ermeyen de tarikatlar aleyhinde bir şeyler söyler dururlar. Kimi canım Peygamber aleyisselâmın zamanında böyle şeyler var mı idi, bunu nereden çıkardılar bunlar bidatlardır, böyle şey olmaz derler. Kimi de başka şeyler söyler. Lâkin insaf ile şöyle bir bakacak olsak; tam 30 adet çok zikir etmek; 15 adet toplu zikir yapabilmek hakkında **“et-Tergib ve’t-Terhib”** adlı hadis kitabının ikinci cildinin 393, 408 ci sayfaları arasında 45 hadis kime ve ne için zikredilmiştir? Diğer hadis kitaplarında ve hele Gazali’nin ihyasında ve sair kitaplarda zikrullah hakkında yazılan eserler ayrı bir bahistir. Şimdi bunların hepsini bırakıp da, çala kalem meydanı boş bulan tilkilerin arslan kesildiği gibi ağzına gelen her şeyi söylemekten, çekinmeyen kardeşlere deriz ki; biraz insafli olunuz ve iyi düşününüz. Haydi sen de eline tesbihini al da şu Peygamberin dediği tesbihleri çek bakalım. Çekmezsi-

niz, çünkü hem işinize gelmez ve hem de bu dünya saltanatını kim bırakacak.

Şimdi rica ederim söyle: Kabahat müslümanlıkta mı yoksa müslümanlarda mı? Ehl-i tarikatın da hataları çoktur, kabahat tarikatta mı, yoksa ehli tarikata mı? Kabahat Allah Teâlânın zikrini yapmakta mı, yoksa o zikri yapamayanlarda mı? O günahkarları görünce böyle müslümanlık mı olur, dersin de, haydi bakalım şu dünya sevgisini gönlünden çıkar ve nefsi emmarenin elinden yakarı kurtar da göreyim seni. İşte ne kadar okursak ve ne kadar bilirsek bilelim bugünkü bilginler hep gözümüzün önünde, hepsi de nefislerinin şehvetlerinin ve şöhretlerinin esiri durumunda. Bunu kim inkar edebilir?

Cenab-ı Hak cümlemizi hakiki irfan sahiplerinden yani Hak celle ve âlâyı iyi tanıyıp bilenlerden ve emirlerine uyup yasak ettiği bütün günahlardan kaçıp daima hakkın zikri ile meşgul âhirette de şehidlerle beraber haşrolunan sevgili kullarından eylesin. Amin.

HADİSLERLE NASİHATLAR

CİLT: 2

ÖLÜM SONRASI AHVAL

1- Amel Defterini Açık Bırakmak

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا مَاتَ الْإِنْسَانُ انْقَطَعَ عَمَلُهُ إِلَّا مِنْ ثَلَاثَةٍ إِلَّا مِنْ
صَدَقَةٍ جَارِيَةٍ أَوْ عِلْمٍ يُنْتَفَعُ بِهِ أَوْ وَلَدٍ صَالِحٍ يَدْعُو لَهُ
﴿خ في الادب م ت د ن عن ابى هريرة﴾

**“İnsan öldüğü vakit amel defteri kesilir, yalnız üç şey-
den kesilmez: Arkası kesilmeyen bir sadaka veya fayda-
lanılan bir ilim veya ölene dua edecek salih bir evlad.”**

Hepimizin bildiği bir şeydir ki, bulunduğumuz dünya herkese olduğu gibi bize de muvakkattır. Vakit geldiğinde, daveti ilahiye vaki olunca herkes bilaitiraz teslim olmak mecburiyyetindedir ki buna ölüm denmektedir. Bu ölümle artık her şey bitmiştir. Amel defteri kapan-

mıştır. Ne kazandı ise onunla haşır olacaktır. İnsan elbette istemez mi ki öldükten sonra da defteri-i a'mali kapanmasın. Hergün bir çok sevaplar alıp hayır dualarla anılsın. O ne devlettir ki, kendi dünyayı terk edip gitmiş amma hasenatı kesilmiyor, bitmiyor. Binaenaleyh, insana gerektir ki şu yukarıda arz olunan üç şeyden birisini yapmış olsun.

Birincisi sadaka-i cariyesidir: Sadaka-i cariyе çok geniş mana taşıyan bir kelimedir. Cami, medrese, zaviye, yollar, köprüler, hanlar, hamamlar, mektepler, kütüphaneler, sular, çeşmeler, bağlar, bahçeler, hastahaneler ve saire gibi bir çok hayırlara sebep olan her şey bu sadak-i cariyeden maduttur. Ordu hizmetine vakfedilen fabrikalar, tayyareler, sair malzeme-i harbiyyelre yani cihada müteallik her şey de yine bu sadaka-i cariyeden maduttur.

İkinci faydalanılan ilimdir. Lâkin bunların en mühimmi insanlara dünyevi ve uhrevi, maddi ve manevi sahalarda faydası dokunan ilim ve eserlerdir. Bugünkü dünyanın tekemmülüne, terakkisine en büyük amil, bırakılan ilimlerden erbabının istifadesi olmuştur. Bu hususta islâm ulemasının bıraktıkları eserler doğrusu son derece şayan-ı takdirdir. Maalesef, bugün bile bu ilimlerden ve bizim kütüphanelerimizden en ziyade istifade eden Avrupalı mütefekkirler olmuştur.

Üçüncüsü, salih bir evlad bırakmak. Evladın yaptığı ibadet taatın ve işlediği hayrat ve hasenatın sevabı hiç eksiksiz ana va babanın defterine de yazılır. Bu suret ile o, âhirete göçüp gitmiş fakat defteri kapanmadan bütün gün sevaplar almaktadır. Binaenaleyh, her mü'min mu-

vahhide ve her müslüman kişiye yakışan en faydalı bir vakfı yapmak ve defteri a'malini kapamamaktır. Beşeriyete ve bahusus mensup bulunduğu islâm dinini terakki ve tealisine hem hayatta iken hem de hayatından sonra faydalı olabilmeğe çalışmak kadar doğru ve güzel bir iş olamaz. Onun için Allah Teâlânın verdiği servetten hiç olmazsa hakkın olan üçte bir servetini hayırlı bir vakfa vermekten kaçınma, geri kalan iki hisse de mirasçılarına yeter. Mirasçı eğer akıllı kimseler ise mirasa bile ihtiyacı olmaz; eğer akılsız ise ona miras ne fayda eder. Bak bugün gözümüzün önünde gördüğümüz bir sürü vakıflar var ki bunlar hep ecdadımızın bıraktıkları vakıflardır, onlar da bu vakıflardan mütemadiyen faydalar görmekte ve sevaplar almaktadırlar. Vakfı bırakmak da kafi gelmiyor, eğer o vakfı ayakta tutacak diğer akar vakıflar olmazsa bir vakit sonra yıkılıyor, kaybolup gidiyor. Onun için o vakıfları besleyecek arazi ve emlaki de o vakfın idamesine hizmet için bırakmak gerektir. Mirasçıyı, ele bakan derecede muhtaç bırakmamak şartı ile bu gibi vakıfları yapmayı ve yaşatmayı Cenab-ı Hak cümlemize nasip ve müyesser eylesin. Amin!

Bakınız bu kadar cami ve medreselerle birlikte bir de Vakıf Guraba-i Müslimin Hastahanesi vardır. Bir soğan bir altın dahi olsa, alınıp hastaya yedirilmesi için gereken parayı temin için çok büyük mallar tahsis edilmiştir. Hastanın iyi olduktan sonrada evine veya köyüne kadar yol masrafının da verilmesi vakfında yazılı imiş. Allah celle ve ala cümlesine rahmet eylesin. Amin!

2- Kişi Öldüğünde Melekler, “Ne takdim etti”; İnsanlar, “Ne Bıraktı” der

إِذَا مَاتَ الْمَيِّتُ تَقُولُ الْمَلَائِكَةُ مَا قَدَّمَ بِهِ وَتَقُولُ
النَّاسُ مَا أَخَّرَ ﴿الدَّيْلَمِيُّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ﴾

“İnsan öldüğü zaman melekler der ki; ‘nesini takdim etti?’ İnsanlar da der ki ‘ne bıraktı?’ ”

Bugün gözlerimiz ile görüyoruz ki cenaze, bazan daha evden çıkmadan mirasçılar hemen gözlerini dört açıp bir şeyler koparmağa çalışmaktadırlar. Halbuki melekler de, bu adam, ameli salih ve hayır hasenattan neler takdim etti diyerek, onun âhireti için hazırladığı hayır hasenata bakmaktadırlar. İnsanların gözleri mirasta, meleklerin gözleri de o mevtanın âhireti için hazırladığı bir şeyinin olup olmadığına bakmaktadırlar. Ve eğer ibadat ü taattan, hayır ve hasenattan bir şey yoksa hele bir sadaka-i cariye, vakıf bırakmadan ve bir de vasiyyet etmeden gitmişse, o melekler kim bilir ne kadar üzülecektirler. Bırakılan mala mirasçılar her ne kadar sevinse de o da muvakkattır. Miras pek çabuk biter. Çünkü kıymeti bilinmez. Alın teri ile kazanılmamıştır ki kıymeti bilinsin. Onun için har vurup harman savururlar yine eski tas eski haman kalırlar. Onun için mal da Cenab-ı Hakk’ın kullarına verdiği bir nimettir. Onuda hem kendi hem de diğer mü’minlerin istifadesine sunmak lâzımdır. Bunlar, anlayanlara çok güzel nasihatlardır. Cenab-ı Hak cümlemize uyanıklık nasip eylesin. Amin!

3- Ölüye Âhiretteki Yeri Sabah ve Akşam Arzedilir

إِذَا مَاتَ أَحَدُكُمْ عُرِضَ عَلَيْهِ مَقْعَدُهُ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ
 إِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَمِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَإِنْ كَانَ مِنْ
 أَهْلِ النَّارِ فَمِنْ أَهْلِ النَّارِ يُقَالُ هَذَا مَقْعَدُكَ حَتَّى
 يَبْعَثَكَ اللَّهُ إِلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ. ❀ م د عن ابن عمر

Sizden biriniz öldüğü vakit ona âhiretteki yeri sabah ve akşam arz olunur. Eğer o ölen kimse ehl-i cennet ise cennetteki yeri kendisine gösterilir ve eğer ehli cehennemden ise cehennemdeki yeri gösterilir ve kendisine “işte senin yerin burasıdır” denir ve bu hal kıyamet günü ba’s olunca kadar devam eder.

Bu hadisi şerif Buhari ile Müslim’de de bulunduğu göre hepimize şayan-ı dikkat ve hayrettir. Eğer ölümle her şey bitmiş olsa ne mutlu bizlere. Fakat bu hayatın bir mesuliyet günü taşıdığını bilmek ve inanmak iman ve islâmın şartlarından. O âhiret ki herkesin burada yaptığı iyiliklerin mükafatını ve yine yaptıkları fenalıkların cezasını göreceği ve çekeceği bir gün olduğunu da unutmamak gerektir. Evet öldükten bir müddet sonra bu canım vücuda bakılamaz. İğrenç ve korkunç olur. Pis kokular ve haşerat üzerinde toplanır. Kulun kısmeti kadar yediği-içtiği o güzel, kıyamadığı nazenin, gül vücut mahv ü perişan olur giderler. Bazan kemiklerden başka bir şey kalmaz. Fakat toprağa inkılab eden yine o insanın eczalarıdır, parçacıklarıdır, yine onlarda bizim bilemediğimiz yeni bir hayat vardır.

Bizim koza böceklerini herhalde hatırlarsınız. Onlar da pek ufak tohumcuklardan dut yapraklarını yemek sureti ile dört hafta içerisinde ve dört uyku geçirdikten sonra kozasını yapar ve içinde kalırlar. İşte bu tam onun mezarıdır. Fakat Hakk'ın hikmetine bak ki o böcek şöyle uzunca bir böcek iken o yaptığı kozanın içinde on beş günde akıllara hayret verecek bir durum alır. On beş gün sonra kozayı delerek dışarı çıkar amma hiç diyemezsiniz ki bu kozayı yapan böcek bu böcektir. Hayır o şimdi tam bir kelebeektir. Yemeden içmeden kesilir, eş arar, evlenir, dölünü (tohumunu) bırakır ölür gider. O uzun böcek ne güzel bir şekil almıştır. Gayet güzel gözler, üstünde çok latif kaşlar, pek güzel bir baş, iki aded kanat ve gayet güzel ayakları vardır. Artık sürünerek değil yürüyerek ve bazan da uçarak oyunlar yapar, artık yemesi içmesi de yoktur. İşte bizim mezardaki hayatımıza bir numune olsa gerek. O toprağa inkılab eden vücut bilahare melekler gibi yemeden, içmeden kesilip âhiretteki kıyamet gününü bekler. O eczaların ve kemiklerin hepsinde bizim aklımızın ermediği bir hayat vardır. İşte bu hayattan dolayı mezarların üzerinde gezmek, oturmak ve onların çürümüş kemiklerini kırmak caiz değildir. Çünkü onları kırmak, diri bir adamın kemiklerini kırmak gibidir. O kabirlerin üzerinde oturmaktansa ateş üzerinde oturmak daha iyidir, denmiş. Orası ibret mahallidir, gezme, yemek ve içmek yeri değildir. Oraya giden, bir kenarda oturup Kur'an-ı Kerimden bildiklerini okur. Sevabını orada yatan mevtaların ve akrabasının ruhlarına hediye eder ve ağlayarak hüznü ve kederle ayrılır. Yarın bizim de halimiz böyle mi olacak diye inti-

baha gelir. Onun için mümkün oldukça her cuma günü insan, akraba-i teallukatından âhiret göçenleri gidip ziyaret etmeli ve onlara Kur'an-ı Kerimden hediyeler vermelidir. Evlerinde dahi her cuma ve pazartesi geceleri Kur'anlar okuyup, mümkünse ziyafetler de yapıp hem onları sevindirmeli hem de kendisini de o âhiret gününe hazırlamalıdır. Ne kadar mühimdir ki bu ölen kişinin ve hepimizin de hem cennette ve hem de cehennemde yerleri vakti ile yapılmış, hazırlanmıştır. Bu imtihan evinde bu ikiden hangisini kazandı isen işte ölür ölmez, evvela Azrail aleyisselâm o canı alınca hemen o âhiretteki yerini gösterir; "İşte senin yerin burasıdır" der. Eğer cennetteki yerini gördü ise sevinç ile gözlerini dünyaya yumar ve maazallah, eğer cehennemdeki yeri gösterilmiş; "İşte senin yerin de burasıdır." denmiş ise, artık o mevtanın haline ne kadar acırsan, o kadar acı. Heyhat iş bitmiştir. İşte her sabah ve akşam bu yer kendisine arz olup gösterilir. Eğer cennetteki yerini görürse sürur, sevinç içerisinde kabri de bir cennet bahçesi olarak kıyamet gününe kadar bu hal devam eder ve maazallah eğer cehennemi hak etmiş, imansız, amelsiz gitmiş, hesapsız yaşamış, mesuliyet gününü idrak etmemiş ise kabrinde ona da cehennem yeri gösterilip her sabah ve akşam; "İşte senin yerin de burasıdır" dendiği zaman kabri de adeta bir cehennem çukuru olarak ta kıyamete kadar bu hal devam eder, artık kurtuluş yoktur. Bunu iyi oku ve harekatını buna göre tanzim et, hergün imanını tazele. Allah Teâlâ'nın emirlerini tut, yasaklarından kaç, Peygamberimizin yolundan, izinden, zerre kadar olsa dahi ayrılma. Her akşam ve sabah tevbe-istiğfarı unutma,

اللَّهُمَّ بَارِكْ لِي فِي الْمَوْتِ وَفِيمَا بَعْدَ الْمَوْتِ

ALLAHÜMME BARİK Lİ Fİ'L-MEVTİ VE FİMA
BADE'L MEVT" de . 25 kere hergün oku. Sonra şu duayı
da ezberle ve her namazın arkasından oku:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ وَمِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ
وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ

**“İlahi, cehennem azabından, kabir azabından, haya-
tın ve ölümün fitnesinden, Mesih-i deccalın fitnesinin şer-
rinden sana sığınırım.”**

Bunlar Cenab-ı Peygamberimizin tavsiyeleridir, ihmal etme.

İşte dünyanın bir dar-i imtihan olduğunu anlayabilir de
bu kainatın sahibi Allah Teâlâ Hazretlerinin emirlerini tutup
yasaklarından kaçarak imanla beraber namazımızı kılar, oru-
cumuzu tutar, haccımızı da yapıp zekâtlarımızı da verebilir-
sek umarız ki inşaallah yerimiz cennet olur. Bu cennete gir-
mek isteyenlere Bursalı Şeyh İsmail Hakkı merhumun dediği
gibi.” Evvela irfan sahibi olmaya gayret etmeli ve ehl-i irfan
meclislerine, sohbetlerine devam etmelidir.” Zira merhum
der ki: Cennet ve cehennem ikidir: Birisi dünyada, birisi de
âhirette. Dünyada cennete giremeyenler, âhiretteki cennete
nasıl girebilirler. Dünyadaki cennet ise ehli irfanın gönüllü-
leridir.” Allah'ı bilmek pek de kolay bir şey değildir. Biz göz-
lerimizin önünde gördüğümüz bir çok şeyleri bile hakkı ile
lâyıkı ile bilemediğimiz malumdur. Allah Teâlâ bu varlıkların
sahibi ve mucididir. Bütün gördüklerimiz Allah Teâlânın yar-
taması ile olmuştur. Bu ucu bucağı bulunmaz gökleri, binlerce

senede ancak ışığı dünyaya gelen nice yıldızları, nice güneşleri, nice sayısız âlemleri yaratan hep o bir Allah'tır bir Allah. Sakın aldanıp da Allah'ı inkara kalkma. Bak kainatta hiçbir zerre yoktur ki kendiliğinden olsun. Her zerreyi ve her şeyi bir yapan vardır, her hadis bir muhdise muhtaçtır. Bütün sebepler de yine o muhdisin icadı ile olur. İşte biz, o muhdise, o icad edene Allah (C.C.) deriz. O'nu bilmek ancak Kur'an-ı Kerimi ve Resûlulah (S.A.V) ı bilmekle olur. Onun için Allah Teâlâ ulemamızdan razı olsun ki bize Allah Teâlâyı, esma ve sıfatları ile güzelce tanıtmışlardır. Bizim kendi kendimize Allah'ı bilmeye ve bulmaya gücümüz yetmez. Onun içindir ki bazı sapıklar, peygamber yolundan ayrılanlar, Kur'an yolundan ayrılanlar, yanlış yollara sapmışlar ve dalalete düşmüşlerdir. Allah Teâlâ bizleri hıfzu himayesinde muhafaza edip kendisini lâıykı vech ile bilmek nasib etsin ve dünyadaki ariflerin ve irfan meclislerinin daimi hizmetkarlarından eylesin ve onlardan ayırmasın. Amin! Bi hürmetil mürselin. Salavatullahi ve selâmühu aleyhim ecmain ve'l-hamdülillahi Rab-bilamemin.

NOT:

Bu fani hayatın çok çabuk geçen lezzetlerine aldanıp da âhiretin ebedi lezzetlerin kayb etmek elbette akıllı kimselerin işi olmasa gerek. Bakınız en basit bir elbiseyi, bir halıyı tabiatın icadıdır dersiniz buna inanır mısınız? Efendi bu, koyunlardan veya pamuk kozalarından alınmış, bir çok emeklerden sonra terziye gelmiş de ancak böyle bir elbise olmuştur, deriz. Sonra bu ucu bucağı bulunmaz kainata sahibi yok, tabiatın eseridir demek doğru olur mu?

4- Ölüye Yapılan Telkin

إِذَا مَاتَ أَحَدٌ مِنْ إِخْوَانِكُمْ فَنَشَرْتُمْ عَلَيْهِ التُّرَابَ فَلْيَقُمْ رَجُلٌ مِنْكُمْ عِنْدَ رَأْسِهِ ثُمَّ لِيَقُلْ يَا فُلَانُ ابْنُ فُلَانَةَ فَإِنَّهُ يَقُولُ أَرْشَدْنَا رَحِمَكَ اللَّهُ وَلَكِنْ لَا تَشْعُرُونَ ثُمَّ لِيَقُلْ أَذْكُرُ مَا خَرَجْتَ عَلَيْهِ مِنَ الدُّنْيَا شَهَادَةً أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ وَإِنَّكَ رَضِيتَ بِاللَّهِ رَبًّا وَبِمُحَمَّدٍ نَبِيًّا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا وَبِالْقُرْآنِ إِمَامًا فَإِنَّهُ إِذَا فَعَلَ ذَلِكَ أَخَذَ مِنْكَرًا وَنَكِيرًا أَحَدُهُمَا يَدُ صَاحِبِهِ ثُمَّ يَقُولُ لَهُ أَخْرِجْ بَنَامِنَ عِنْدِ هَذَا مَا نَضْنَعُ بِهِ وَقَدْ لَقِنَ حُجَّتَهُ وَلَكِنْ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ حُجَّتَهُ دُونَهُمْ قَالَ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَإِنْ لَمْ أَعْرِفْ أُمَّهُ قَالَ أَنْسِبْهُ إِلَى حَوَاءَ فُلَانِ ابْنِ حَوَاءَ

﴿طَب وَابْنِ عَسَاكَرٍ وَالدَّيْلَمِيُّ عَنْ أَبِي إِمَامَةَ﴾

İhvanınızdan birisi öldüğü ve toprağı da üzerine örttüğünüz vakit sizden bir kişi onun başucunda kaim olsun ve sonra şöyle desin: “Ey falan oğlu falan” O işi- tir velakin cevap veremez. Sonra tekrar desin:”Ey fa- lan oğlu falan”. Muhakkak o kimse düz olarak otu- rur. Sonra yine desin: “Ey falan ibn-i falane” . O mevta hemen “Allah sana rahmet eylesin bizi irşad eyle” der, lâkin siz duyamazsınız. Sonra desin: Dünyada iken de- diğin şehadet kelimesini ki: “ Eşhedü en la ilahe illal- lah ve eşhedü enne Muhammeden abdühu ve Resûluh” ü hatırla. Muhakkak sen Rab olarak Allah’tan (c.c:) nebi

olarak Muhammed (S.A.V) den, din olarak İslamdan ve İmam olarak da Kur'an'dan razısın. Bu telkin yapılırca münker ve nekir denilen melekler birbirlerinin ellerini tutarak derler ki: Biz bu adamın yanından çıkalım, yapacak ve soracak bir şey kalmadı. Çünkü hücceti kendisine telkin olundu ve lâkin ind-i ilahiyyedeki hücceti ayrıdır. Bir kişi Peygamberimize sordu ki: Eğer anasını bilmezsek ne yapalım deyince. Efendimiz (S.A.V) Hazretleri de cebaben: “Validenize nispet ederek: Ey Havva oğlu falan, desin”.

Şimdiye kadar memleketimizde cari olan adet üzre yapılmakta olan telkine kimse bir şey dememiştir, diyenler olsa da kimse onların sözlerini dinlememiştir. Eğer ve şayet derseni ki: O kalın toprağın alatında, o adam yukarda hafifçe söylenen bu telkini nasıl duyacak, bağırırsa bile yine duyulmaz? Fakat hepimiz yine iyi biliriz ki insan ölmekle tamamı ile muattal bir hale gelmiyor, gece uyuduğumuz zaman adeta ölü gibi oluruz. Hele bazı ağır uykulu kimseler vardır ki sürükleseniz bile duymaz ve uyanmaz. İşte o mevta hem duyar ve hem de sizden rica eder: “Aman beni irşad edin, bu sıkıntılı, korkunz halden kurtarın” diye yalvarır, yalvarır amma, onu da biz anlamayız. İşte o sırada verilen telkini o mevtaya soruya gelen münker ve nekir adlı iki melek dinler ve bu adamın telkini yani soracağımız suallerin cevabı verildi, haydi gidelim derler, artık burada başka bir işimiz de yoktur der ve selâmetle çekilip giderler.

Cenaeb-ı Hak cümlemizin muini olsun. Bu hadise hepimizin başına gelecek en büyük bir hadisedir, kolayca, rahatça can vermek ve bu kabir sorgularından selâmet ile kurtulup, kabrinde cennet bahçelerinden bir bahçe gibi neşe ve

sevinç içerisinde geçiren bahtiyar kullarının zümresine cümlemizi ilhak buyursun. Amin!

Fakat, hazimüllezzeat denilen bu ölümü unutmamak ve ona hazırlanmak ve ona hazırlanmak hepimizin başlıca vazifelerindendir. Çünkü kurtulması mümkün olmayan bir vakıadır ve bu vakıayı çokça tefekkür edip düşünmek elbette her mümine borçtur. Çok düşünenlerin hem dünyaları hem de âhiretleri ve hem de maişetleri çok rahat olur. Bir de günde yirmi kere hatırlayanın, şehidlerle beraber haşır olunacağı mevsuk rivayetler arasında geçmektedir.

Hemen Cenab-ı Hak yardımcımız olsun da hüsn-ü hatimelerle âhirete göçen ve sevdiği, razı olduğu zakir, şakir, sabir, muhsin ve sadık kullarının arasına kabul buyursun. Amin.

5- Mümin öldüğünde, Namazı Başucunda, Sadakası Sağ Tarafında, Orucu Göğsü, Üzerindedir

اَذَامَاتِ الْمُؤْمِنِ كَانَتْ الصَّلَاةُ عِنْدَ رَأْسِهِ وَالصَّدَقَةُ عَنْ
يَمِينِهِ وَالصَّيَامُ عِنْدَ صَدْرِهِ ﴿حل عن ثوبان﴾

Mümin öldüğü vakit namaz onun başı ucunda, sadaka sağ tarafında, oruç da göğsü üzerindedirler.

Ölüm, herkese gelecektir, fakat mü'minin ölümü ile imansızların ölümü hiçbir zaman müsavi olamaz. Azrail aliyhisselem mü'minin canını almağa geldiği vakit gayet rıfk ile gelir, beşaret ile, sevindirici müjdelere gelir, hem de elinde kelime-i şهادet yazılı olduğu halde gelir

ve ona cennetteki yerini de gösterir. O zaman mü'min, ölümüne can atar, dünyadan taemamı ile nefret edip yüz çevirir. Bir an evvel Mevlasına kavuşmayı cana minnet bilir ve bilir ki Peygamberimize, Sahabe-i Güzin Efendilerimize ve sevdikleri âhiret dostalarına ve âhiret nimetlerine kavuşacaktır. Artık onun için en kıymetli saatlar gelmiştir, yüzü güler, gözü güler, içi güler, dışı güler. En bahtiyar saatlarıdır ve âhiretteki yani cenneteki yerini, sarayını, köşkünü, bağı, bahçesini ve hizmetkarlarını göre göre ve Cemalullahı müşahede ile bu fani aleme gözlerini yumar, artık o, bahtiyar kişi olmuştur. Ölmüştür amma, en güzel, çok şahane bir aleme intikal etmiş, fani olan bu âlemden baki olan âhiret alemine göç etmiştir, artık saadet onun, selâmet de onundur.

Dar-ı dünyada Halik-ı Zülcelalin emirlerine imtisa-len kıldığı beş vakit namaz işte bugün imdadına yetişip başucunda yerini alır. Gerek sorgu meleklerine ve gerekse azab meleklerine karşı bu kişi dar-i dünyada bu kadar namaz kılmış, Allah Teâlâya kulluk etmiştir. Binaenaleyh, “buna hiçbir suretle dokunmanıza izin veremem” diyerek o kişinin bekçiliğini yapar ve korur. O nasıl dünyada namaz vakitlerini bekliyor ve gözlüyorsa, bugün de onu namazı yani namaz melekleri beklerler. Sağında ise onun yaptığı hayırla, hasenatlar ve zekât ve sair sadakaları yer alıp o mevtayı azablardan, işkencelerden her çeşit ıztıraplardan korur muhafaza ederler. Göğsünde ise kocaman bir oruç kalkan olumuş onu muhafazaya memur bir asker gibi beklerler. Tabii bu bizim bilmediğimiz, görmediğimiz âhiret aleminin mezardaki başlangıçlarıdır. Bunları bizlere bildiren, Cenab-ı Hakka'ın

habibi sevgili Peygamberimiz (S.A.V) dir. İmanımızın iktizasıdır ki, onların haber verdikleri şeylerin hepsi hak-
tır ve gerçektir. Onun için Allah ve Rusulüne inanan-
lara mü'min denmiştir. Bu “La ilahe illallah Muhamme-
dür Resûlullah” demekle taman olur. İşte bu iman sahibi
mü'min öldüğü vakit onun namazı, sadakaları, oruçları
onu kabir azabından ve âhiretin de azabından koruya-
caklarının alametidir.

Bakınız, âhiret gününde kişni en evvel namazından sorulacaktır. Eğer namazının dürüst ve tam olarak kılmış ise onun diğer hesapları da kolayca geçecektir. Binaenaleyh, ne mutlu o kimselere ki beş vakit namazını vaktinde güzelce ve cemaatla kılabilmişlerdir ve yine ne yazık o kimselere ki, bu fani âlemin pek çabuk geçen lezzetlerine aldanıp da namazlarını kaçıranlara ve kılmayanalar. Allah Teâlâ cümlemize intibahlar nasib etsin. Amin!

الصَّدَقَةُ تُرَدُّ الْبَلَاءَ يَا وَتَزِيدُ فِي الْعُمْرِ

Sadaka belayı defeder, ömrü artırır

“Az sadaka çok bela defeder” tabirini hiç unutma. Sen yapacağın hayrı, Allah için yapacaksın ki, o da senin defteri amalinde yazılsın. Kabirde ve âhiret gününde sana hem şefa-
faatçı, hem de gölgelik olsun.

Oruca gelince, onun mevkii indi-i İlahide. Cenab-ı Hak onun sevabını kimseye vermiyor. Binaenaleyh dünyada kal-
kan, âhirette kalkan, kabirde kalkandır vesselâm.

6- Yer, Kendisine Mü'minin Gömülmesini, Kafirin Gömülmemesini İster

إِذَا مَاتَ الْمَيِّتُ اسْتَبْشَرْتُ لَهُ بِقَاعِ الْأَرْضِ فَلَيْسَ مِنْ
بُقْعَةٍ إِلَّا وَهِيَ تَتَمَنَّى أَنْ يُدْفَنَ فِيهَا وَإِذَا مَاتَ الْكَافِرُ
أَظْلَمَتْ الْأَرْضُ فَلَيْسَ مِنْ بُقْعَةٍ إِلَّا وَهِيَ تَسْتَعِذُ بِاللَّهِ
﴿أَنْ يُدْفَنَ فِيهَا﴾ الديلمى عن ابن عمر

Mümin kişi öldüğü vakit, yerler sevinirler, kendilerinde beşaret hasıl olur ve hiçbir yer parçası yoktur ki o mü'minin kendisine gömülmesini teminni etmesin (yani bütün yer parçaları: Onu bana, buraya gömünüz diye temennide bulurlar.) Lâkin kâfir, dinsiz öldüğü vakit yer kapkara karar ve hiçbir yer parçası yoktur ki, o yer mutlaka kendisine gömülmesini istemez de Allaha sığınır, buraya gömmeyin diye.

Bizim aklımız çok kısa ve dardır, hal lisanından hele hiç anlamayız. Halbuki bu da çok mühimdir, bunları hakiki veliler çok iyi anlarlar. Peygamberimiz (S.A.V) e gelince O, Allah (C.C) 'ın sevgilisi, dostu kainatı onun yüzüsuyu hürmetine yaratmış. Hiç bilmediği olur mu? İşte o güzel Peygamber diyor ki: Buradaki (el-meyyitten murad) mümin kişi olsa gerektir. Allahü a'lem. Böyle bir mü'min öldüğü zaman bütün yerler ölen mü'min bana defn olunsun, diye sevinir. Zira mü'minin güzel bir kokusu çok parlak bir de nuru vardır. Bu kokuya hemen herkes aşıktır. Fakat bizim gibi abdal- ların bundan haberi bile yoktur. Üstelik o mü'minin bir de

gıybetini yaparlar. Hem diri iken hem de öldükten sonra. Bu çirkin huylardan bir türlü vaz geçemezler, sonra da kendilerini en iyi müslüman diye bilir ve aleme de ders vermeye kalkarlar. Allah Teâlâ cümlemizi bu gaflet uyukusundan uyardırsın. Amin!

Müslümana yakışan ayıp açmak mıdır, yoksa Settar ismine sığınıp ayıpları, kusurları örtemge çalışmak mıdır?Acaba başkalarının ayıplarını görürken, kendi kusurunu, hatasını hiç mi görmez? Kendi kusurları belki yüzleri de aşmıştır da hala tevbe edip Hakk’a yönelememiştir. Hele hele“müslümanım” der de acaba kaç sabah, sabah namazına camie gitmiş, cemaatla namaz kılmış ve acaba kaç yatsı namazını camide kılabilmiştir. Halbuki bu iki namaza gelmeyenlerin ancak münafiklar olduğunu pek ala bilir de amma yine gelmez, gelse de herkeste hata, kusur görmekten geri kalmaz. Ve yine sabah ve yatsı namazlarının kıymetini eğer bilmiş olsalar güçleri yetmese bile yine sürüne sürüne, emekleye emekleye gitmeğe çalışırlar, nasıl ki dünya pazarlarındaki kazançları kaçırmadıkları gibi bu sabah ve yatsı namazlarının cemaatla kılınmasını da kaçırmazlar. Heyhat bugünün gafil müslümanlarına. Onun içindir ki ağzını açarken,. Kalemini çalarken, istediğin gibi yazarken hiç ve hiç de düşünemez misin ey muhterem kardeş?

Cenab-ı Hak cümlemizi doğru yoldan, dürüstlükten, Hakk’ın sevdiği hayırlı amellerden ayırmasın.

7- Ehl-i Cennetin Cenazesinde Bulunanlara Allah Azab Etmekten Haya Eder

أَذَامَاتِ الرَّجُلِ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ اسْتَحْيَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ
أَنْ يُعَذِّبَ مَنْ حَمَلَهُ وَمَنْ تَبِعَهُ وَمَنْ صَلَّى عَلَيْهِ

﴿الديلمى عن جابر﴾

Ehl-i cennetten bir kiş öldüğü vakit Allah celle ve ala, onu taşıyanlara, cenazesine gidenler ve onun namazını kılanlara azab etmekten haya eder.

Bakınız, ne kadar şayan-ı dikkattir ki Cenab-ı Hakk'ın nazarında ehl-i cennet olan bir kimsenin cenazesinde bulunmak, ona herhangi bir yardımda bulunmak, cenazesini taşımak, cenazesinin arkasından yürümek ve cenaze namazını kılmak ne kadar makbul bir şey ki, Cenab-ı Hak bizleri de bu güzel hizmette bulumağa teşvik ve gayretimiz olsun diye bu işleri, yapanlara afva vesile kılmaktadır. Böyle olunca bu hizmetlerden kaçmak kadar ayıp bir şey olamaz. Dünya işleri hiçbir zaman bitmemiştir, bitmesi de mümkün değildir. İşleri bahane edip müslümanlığın hakkı olan bu hizmetten kaçmak doğrusu hiçbir müslümana yakışmaz. Bugün ona yarın sana. Öleceğini hiç hatırlamaz mısın? Hem cenazeyi götürenlerin her adımımda bir günahı, hem de büyük günahının afv olunacağını muhakkak duymuş olman gerektir. Komşu hakkı, müslümanlık hakkı, insanlık hakkı nasıl olur? Buna ruhsuzluk derler, göyöl karanlığından ileri gelir, umursamamak çok çirkin bir haldir. Allah celle ve ala cümlemizi afvet-sin de zengin, fakir, alim, cahil demeyip dostlarının ve bahu-sus fakir kardeşlerinin ve akraba-i teallukatın cenazelerinde

bulunmayı behemehal kendine borç bilmelidir. Cenazede ve kabristanda bulunduğu müddetçe kendini şöyle bir tefekküre, bir düşünceye vermeli ki, göklerde bile uçan bu güzel insan bak bugün ne alemde. Hani kıyamadığımız o nazik ten ne hale gelmiştir, o şakırdayan dil bak artık bir ses çıkarabiliyor mu? O gören gözler, o bakmağa kıyamadığımız yüz bak ne hale geldi? Hele Birkaç gün geçtikten sonra o kabre bir uğraşan da içine bir baksan herhalde yüreğin ağzına gelir. Nerede mezarına bakmak tenişir tahtasında yıkanırken bile görmekten yüreğimiz ürperiyor. Ah bu gafil insan ama ne de çabuk unutuyor, doğrusu hayret.

8- Ölümü çok hatırlamak

“Et-Tergib ve’t-Terhib” in 4. cildinin 236. sayfasında Cenab-ı Peygamber Efendimiz (s.a.s).

اَكْثَرُوا هَازِمَ اللَّذَاتِ يَغْنِي الْمَوْتَ

“Siz hazimül-lezzat olan ölümü çok hatırlayınız” buyurmaktadır.

Hazimüllezat; insanın ağzının tadını kesen, insanı hüzn ve kederlere gark eden, dünyasını hatta kendisini bile unutturan ölümdür. Zira haddi zatında evlerin ocaklarını söndüren, çocukları yetim bırakan, hanımları dul, beyleri de bekar bırakan ölümü, iyice düşünecek olsak herhalde hiç olmazsa birazcık bir intibah, bir uyanma, bir silkinme olacaktır. Çünkü bunu tatmayan hiçbir canlı yoktur, her canlı er geç ölüme mahkumdur. Eğer ölüm olmasa dünya şimdiye kadar çoktan çökmüştü, zaten istiab da edemez. Şimdiki bu nüfus kim bilir kaç misli artacak, tarlalara ekin ek-

mek, meyve ağacı dikmek şöyle dursun dünyada insandan ayak basacak yer de kalmazdı. Allah'ın hikmeti ne kadar güzeldir. Herkes gelecek ve gideceği âhirete burada hazırlanıp cennetteki yerini almağa çalışacaktır. Bunun için en güzel çare ölümü çok düşünmek ve hatta hatırdan çıkarmamaktır. Zira ölüm düşünüldükçe insanın herhalde tüyleri ürperir, iyi salih ameller yapmağa çalışır ve bir de günah olan her şeyden hatta süsü ve saltana müteallik her şeyden soğur, bütün gücünü âhiretine, Hakk'ın rızasına sarfetmeğe çalışır. Hayırlar yapar, herese iyilikler yapar, kimseyi kırmaz, incitmez, darıltmaz, küstürmez, bilakis, herkesi mümkün olduğu kadar sevindirmeğe çalışır.

Bu ölümü çok düşününüz, zira ne kadar dar geçimde olsanız dahi Cenab-ı Hak onlara bolluk ve genişlik verir, rahat ederler hem dünyada hem de âhirette. Eğer zengin ise o da ölümü çok düşünsün zira ölüm onun paralarını, mallarını boş yerlere israflara, yaramaz yerlere, günah yerlere harcamasına mani olur ve bu suretle o zengin de yine saadete ermiş olur. Bak kabirden her mevta için şöyle bir ses gelir, mümin için der ki: Sen benim üzerimde gezerdin de ben seni çok seviyordum, şimdi ise bana misafir geldin, bak ben sana ne hünerlerimi göstereceğim. Kabir manen açılır, gözü görebildiği kadar uzakları görür ve cennette bir kapı açılır. Oradaki insanları mest eden nimetleri ve yaptığı ibadetlerin ve hayratının mükafatını görünce artık kabri tam bir cennet bahçesi olur sürur, sevinç ve neşeler içerisinde kıyamet gününü bekler. Cesed çürümüş, çürüsün varsın. O zaten topraktan halk olmuştu, elbet yine toprağa inkilab edecektir. Asıl ise ruhun süruru, Allah'ın lütuf ve ihsanı. Aman ya Rab, bizleri de kabri, cennet bahçe-

lerinden olan kullarından eyle. Amin-Bir de aksi olan bir kâfir ve bir facir öldüğü zaman kabir ona da söyler ve der ki: Sen benim üzerimde gezerken ber sana zaten çok kızıyordum, şimdi ise benim elime düştün, bak benim hünerimi sana göstereyim de gör bakalım der onu öyle sıkarak ki kemikleri birbirine geçer ve onun için yetmiş de yılan halk olunup ona azab eder. Halbuki yine içine konanlara hergün der ki: Ben gurbet eviyim, gelenleri paramparça eder darmadağın ederim, ben yalnızlık eviyim, ben topraktan bir evim, ben kurtlar eviyim, dehşet eviyim darlık eviyim yalnız Allah Teâlâ'nın müstesna kıldığı kullar başka.

Ey muhterem kardeş! Bak sevgili Peygamberimiz (SAV) bizlere ölümü çok düşününüz diye tavsiyede bulunmaktadır. Birk çok hikmetleri vardır. Bir kere nefsin hiç istemediği ölümü düşünmek evvela o nefse çok ağır gelir. Çünkü her istediğini yapmağa cesareti kalmaz sonra bir de kendisine bir korku gelir. Bu sefer de Halık'ın emrine ve Resûlüne ve Kitabına itaat edip hem günahlardan kaçmak ve hem de ibadet, taata sarılmak ister, âhiret şevki artar, dünyadan da soğur, hak ve hukuka oldukça riayetkar olur, herkesle iyi geçinmek ve herkese de iyilik yapmak arzusu içinden doğar. Onun için sen de ölümü ve ölümden sonraki âhiret hayatını hele hesap ve mizanı iyi düşün cennet ve cehennemi hatırından çıkarma ki, kabirin cennet bahçesi gibi olsun.

Cenab-ı Peygamber (S.A.V) 'e sormuşlar ki: "Müminlerin hangisi efdaldır? Buyurmuşlar ki: Ahlâken en güzel olanıdır. Ve yine: Hangi mü'min akıllıdır? Demişler. Ona da: "Ekyes" ölümü çok anandır ve ölümden sonrası için güzel istidad sahibi olandır ki "ekyes" de bunlardır". Ekyes: a'kal demektir yani akıllı olan ölümü ve ölümden sonraki âhiret

aleminin hazırlığını yapan ve âhiretini mamur edip dünyada zühd ve kanaat sahibi olandır, onun için ölümden ve ölüm düşüncesinden uzak olan kimselere gafil kimselerdir denmiş.

Cenab-ı Peygamber Efendimiz (S.A.V): **“Allah Teâlâdan hakkıyla haya ediniz ”** dediği zaman demişler ki: Allahtan hepimiz haya ederiz. O zaman buyurmuşlar ki: **“Sizden haya eden bir kimse amellerini sonra yaparım diye tehir etmez, hiçbir gecesi yoktur ki eceli gözleri önünde olmasın. Binaenaleyh karnına ve karnına giren herşeyin helâlından olmasına dikkat eder, zinadan sakınır, dilini tutar, kimsenini gıybetini yapmaz, gözlerini muhafaza eder, haramlara bakmaz, kulaklarını haram şeyleri dinlemekten meneder ve haram lokma yemez. Ölümü ve ölümden sonraki çürüme ve mahvolmayı iyi düşünür, âhireti isteyen de dünyanın zinetlerini terk eder. İşte bunları kim yapabilirse o Allah’tan hakkıyla haya etmiş olur.”** Ölüm insanı gayri ihtiyari ağlatır, hüznün ve kedere gark eder.

Dört şey vardır ki kalbin kasvetine, katılığına alamettir ve şekâvettendir. Bunlar, gözlerin ağlayamaması, kasvet-i kalb (kalbin kasveti), tül-i emel, ve dünyaya haris olmaktır. Yine hayasızlık alameti olan: yiyemediklerini toplayıp biriktirmek, oturamayacağı yerleri imar etmek, erişemeyeceği şeyleri ümid etmekten utanıp sakınmanın lüzümü belirtilmiştir. Hatta Üsame radiyallahu anh bir ay sonra vermek üzere yüz dinara bir deve almak istemişler ve Peygamberimiz bunu duyunca Üsame’yi ayıplamış ve kınamışlar. Şayan-ı teaccübdür ki bir ay müddetle nasıl pazarlık yapabilmiş, muhakkak Üsame tul-i emel sahibidir, buyurulmuş.

Vah bizim halimize; o bonolarla, faizlerle iş yapıp para kazanmağa çalışanlara.....

Buhari ile Tirmizi'nin Abdullah İbn-i Ömer radiyalahü anhümeden nakil buyurdıkları şu hadis-i şerif ne kadar şayan-i dikkattir.

Resûlullah (S.A.V) Hazretleri, Hz. Abdullah'ı omuzundan tutarak şöyle buyurdular. **“Dünyada garip gibi ol veya yoldan geçen gibi ”** Hz. Abdullah (R.A) der ki: Akşam olunca sabahı bekleme, sabaha dahil olduğunda akşamı bekleme, hasta olmadan sağlığının kıymetini bil, ölmezden evvel de hayatının kıymetini bil” (40 Hadis. İmam Nevevi).

Diğer bir rivayette şöyle denilmiştir: Resûlullah (S.A.V)

cesedimden bazı yeri tuttu ve dedi ki: “Guya sen dünyada bir garip misali veya bir yolcu misali ol ve nefsini, kendini mevtalar, ölümler arasında zannet. Ey Ömerin oğlu! Sabaha eriştiğin vakit senin akşama erişeceğine dair bir şey söyleme . (Akşamki işini sabaha bırakma, sabaha çıkacağına güvenme ve ümitlenme). Hastalığından evvel sıhhatinin, ölmezden evvel hayatının kadr ü kıymetini bil. Çünkü yarın işinin ne olacağını bilemezsin. Yani hayatta mı kalacaksın yoksa mevtaların arasında mı yer alacaksın.”

Bunlar bize ne kadar güzel derstir. Cenab-ı Hak hemen cümlemize uyanıklıklar versin. Dünyanın fani, âhiretin ise baki olduğunu bilerek ona göre hareket etmek nasib ve müyesser eylesin. Amin!

Bir de sana Muaz b. Cebel radiyallahü anh'den nakl edilen hadisi de rivayet edeyim. Resû-i Ekrem efendimizden bir vasiyyet istemişler, o da buyrmuşlar ki: “Allah'a gûya görürcesine ibadet et, nefsini mevtalardan say ve Allah Teâlâyı her

ağaç ve her taş yanında zıkr eyle (yani hiçbir vakit zikrullahıtan gafıl olma) ve bir günah işledi isen derhal bir hasene, iyilik, hayır yap, gizli günaha gizli hayır, aşikare günaha aşikar hayır işle”

Ölümü düşünmenin daha ne kadar çok faydaları vardır. Malumdur ki buradaki hayatımız pek muvakkattır, elli sene, yüz sene pek çabuk geçmektedir. Bu arada dünyadaki işlere dalınca Allah Teâlâya layıkı ile bir ibadet, birer gönül uyanıklığı, kalb gözlerinin açılması, haktan haberi olması ve Resûllahı müşahadesi ve bitmez-tükenmez esarardan bir şey anlamadan bir bakarsın ki eçel gelmiş, artık bütün ümitler bir anda kesilir. İşte böyle bir acı güne gelip çatmadan Veyssel Karani gibi adın cihanda baki kalsın. Allah’a gel Allah’a . Yaptıklarımız, bütün emekler boşa gitmeden Allah’a dön Allah’a . Bak vazifemiz bu dünyayı imar etmek değil; onun için bu dünyaya gelmedin, bize bu alemde Allah Teâlâ’yı tanıyıp O’na kulluk vazifelerini yapmak ve kullarına da şefkatle muamele etmek. Kulluğu bırakarsak Hakk’ın kullarına şefkat kendiliğinden kalkar. Halbuki merhamet eden ancak merhamet olunur. Merhametsizlere, şefkatsizler elbette şefkat ve merhamet yakışmaz. Ölümü düşünmek, ölümün neticesini düşünmek demektir. Âhiret mesuliyeti; dünyada iken kulluk vazifelerini yapamadığından ve Hakk’ın kullarına acıyamadığından, âhiretteki sorguları ve neticedeki cennet veya cehennem yollarından acaba hangisine sevk olunacağı kaygusunu taşımaktır, yoksa herkes ölür, gömülür, biter gider. Sakın böyle zannetme. Allah ve Resûlünün sözlerine iyi kulak ver ve iyiler arasında yerini almağa çalış vesselâm.

9- Kişi Öldüğü Vakit Kıyameti Kopmuştur

اَذَامَاتٌ اَحَدُكُمْ فَقَدْ قَامَتْ قِيَامَتُهُ وَاَعْبُدُوا اللَّهَ كَاَنَّكُمْ
 ﴿تَرَوْنَهُ وَاسْتَغْفِرُوهُ كُلَّ سَاعَةٍ﴾ ابن الاول والديلمي عن انس

“Sizden biriniz öldüğü vakit onun kıyameti kopmuştur. Allah’a görür gibi ibadet ediniz ve her saat o Allah’a istiğfar ediniz.”

Kıyamet şu halde ikidir: Birisi büyük kıyamet ki dünyanın ömrü bitip âhiret kapısının açıldığı mahşer günü, mizan günü, cennet,. Cehenneme girilecek gündür. Buna kıyamet-i kübra denir. İkinci kıyamet ise: Öldüğümüz vakit her şeyin bittiği gündür, bize âhiretteki yerlerimiz gösterilir. Cennetteki yerlerini gören ne mutlu. Kabri, ravza-tün min riyazılcennet olarak rahatlıkla kıyamet-i kübrayı beklerler.

Bir de imansızlardan biri öldüğü vakit ise ona da kabrinde cehennemdeki yeri gösterilir, tabii kabiri de bir cehennem çukuru olarak kıyametteki yerini bekler durur; artık ızdırabını ne tarif mümkündür ne de anlamak... Şimdi bunu bize duyuran Allah Teâlâya, ibadetin lüzumunu hissederek ve O’na Lâyıkı vech ile ibadet edebilmek için O’nu görüyormuş gibi ibadet etmek gerekir. Hakikatte de biz O’nu görüyormuş gibi ibadet etmemiz gerekir. Hakikaten biz Onu her ne kadar göremezsek de onun bizi görmesi muhakkaktır. Allah Teâlâyı görmeğe bizim gücümüz, takatımız kâfi gelmez. Bizim güneşe bile devamlı bakmağa tahammülümüz yoktur. Allah Teâlânın mekandan da münezzeh olduğunu herkes de

bilir. Lâkin insan Allah Teâlâyı tefekkür ederken O'nu cisimlendirmek, şekillendirmek, haramdır, günahtır. Çünkü Allah Teâlâ akla gelen her şeyden uzaktır, beridir, münezzehtir. O görür, bilir, işitir, söyler, gücü her şeye yeter, istediği gibi yapar, yaratan da O'dur. Ebedi bir hayat sahibidir. Fakat bunların hiçbirisi bizim ne hayatımıza ve ne de görüp işitmemize benzer. O'nun huzuruna durulduğu zaman Allah Teâlânın kendisini gördüğünü hatırlından çıkarmamalıdır. Velakin tecessüm ettiremez ve hiçbir şekli hatırına bile getiremezsin. Çünkü Allah Teâlâ bu gibi noksanlıktan münezzehtir. Bununla beraber çokça da istiğfar eylemenin lüzumu da ayrıca tavsiye edilmektedir. Bu istiğfarın her zaman yapılması lâzım olduğu gibi bhusus namazların arkasından hiç olmazsa üç kere okunması da ayrıca tavsiye edilmektedir. Zira bizler Allah Teâlâya lâyük bir ibadet etmekten çok uzağız, bizim yaptığımız ibadetleri Allah kabul buyursun. Onun için her farz namazın arkasından üç kere istiğfar edip: "Aman ya Rab! Ben sana layık ibadet edemedim. Kusurlarımı afvedip ibadetlerimi kusuru ile kabul eyle" diye tazarru ve niyazda bulunmak gerektir. Fakat bu niyaz yalnız namazlardan sonra değil belki (külle saat) yani her saatta istiğfara devam etmenin lüzumu bildirilmektedir. Buradaki saattan murad altmış dakikaya biz bir saat deriz. Bu öyle değil her an, hakikatta her zaman. Zaman ise su gibi akıp giden bir andır, yani her an her zaman istiğfardan hali kalmayınız. Çünkü her an gaflet içindeyiz, gaflet ise en büyük günahtır. Binaenaleyh, her an için istiğfar etmek mecburiyetindeyiz. Onun için büyüklerimiz bütün dertlere ve dertlilere istiğfarı tavsiye etmekte olduklarını pekala görüp okumaktayız.

10- Ölüm Gelmeden Önce Tевbe ve Allah'ı Görürcesine İbadet

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَصُوحًا

“Ey iman edenler. Tam bir sıdk-u hulusa malik bir tevbe ile Allaha dönün (et-Tahrim: 8) buyurulmaktadır.

Diğer bir ayette:

وَاسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفْرًا

“Rabbinizden mağfiret dileyin. Çünkü O, çok yargılayıcıdır.” (Nuh:10)

Tevbe etmesi kolaydır. Tевbe etmekten maksat asıl günahlardan dönmek ve kaçmaktır. Bu ise öyle kolay bir şey değildir, çok azim ve sebat ister. Oruç tutmak da kolaydır. Fakat günahlara karşı sabır ve metanet hepsinden daha zordur. Günahların başı ise gaflettir. Gafletten kurtulmak en büyük hünerdir.

Cenab-ı Hak lütuf ve keremi ile cümlemizi her türlü günahlar ve gafletlerden korusun. Amin! Adem aleyhisselâmın Cennetten çıktıktan sonraki duaları pek meşhurdur. O dualarla Hakk'a iltica edenler, Adem aleyhisselâm afvolunduğu gibi afva mazhar olurlar. Bu dualar sabahları okuduğumuz dua kitabında mevcuttur. Hele baştan ikinci sayfada olan seyyidül istiğfar ne kadar mühimdir. İkinci ve üçüncü sayfada Adem aleyhisselâmın duası içinde mevcut duaları mümkün olursa ezberlemek ve hergün sabah ve akşam okumak çok büyük bir nimettir, hem mağfirete vesile olur hem de cennete girmeğe sebep olur. Hatta şu kadar ki çocukları olmayan kadın

ve erkeklerin de candan istiğfara devamları sayesinde çocukları olmuş. Bağ eve bahçelerde meyvelerin çokluğu ve bolluğu da bu istiğfarlara bağlıdır derler.

Ey muhterem ve aziz kardeşim! Senin de başlıca vazifelerinden birisi istiğfar olsun. O istiğfar da mutlaka peygamberlerin ve velilerin yaptıkları istiğfarlardan olsun. Çünkü bu istiğfarların bereketi de çoktur.

ALLAHÜMME ENTE RABBİ LA İLAHE İLLA ENTE
(sonuna kadar)

ALLAHÜMME ENTEL-MELİKÜL LA İLAHE İLLA
ENTE (sonuna kadar)

ALLAHÜMMAĞSİL ANNİ HATAYAYE (sonuna kadar)

Bunlar, dört mezheb ehlinin Sübhaneke gibi namaza başlarken okudukları istiğfarlardır. Yalnız şu hadis-i şerifte şayan-ı dikkat bir nokta var ki pek mühimdir:

وَاعْبُدُوا اللَّهَ كَأَنَّكُمْ تَرَوْنَهُ

“Sizler, Allah’ı görüyormuşsunuz gibi ibadet ediniz.”

Allah celle ve alaya öyle görür gibi ibadet etmek pek de kolay değildir. Bunun için en evvel Allah’ı layıkı veche ile bilmek herkese nasip olmamıştır. Ehl-i tasavvuftan ehli sünnet mezhebinden olanlarla ve yine ehli sünnet ulemasına nasip olmuştur. Ve bir de bunların izlerinden giden bahtiyarlara nasip olmaktadır. Burada cümlemizde gayet güzel, ince ve kibarca ilme teşvik vardır. Zira Allah Teâlâyı layıkı ile bilebilmek için, çok geniş bir ilme ve bir de tasavvufa ihtiyaç vardır. Tasavvufsuz ilim mak-

bul olmadığı gibi ilimsiz tasavvuf da makbul sayılmamıştır (İmam Malik).

Binaenaleyh, hepimize bu hadis-i şerifte çok güzel nasihatlar vardır:

- 1- Ölmezden evvel ölüme hazırlanmak
- 2- Yaptığı her şeyi Allah Teâlânın rızasını kazanabilmek için yapmak
- 3- İbadeti lâıkyı vecn ile yapabilmek için ilmi tahsil etmek.
- 4- İlmini sağlamlaştırmak için tasavvufa girmek ve tasavvufu tadmak.
- 5- Taasavvufu bugünün mukallid tasavvufcularından değil Cüneyd'in, Bazyezid-i Bestami'nin ve Gazalî'nin, İmam Rabbani'nin, Nakşibend Bahaüddin'in, Abdülkadir Geylani'nin, İmam Ahmed Rüfai Hazretlerinin ve sair, yollar ehl-i sünnet olan mutasavvıfların yolları olmalıdır. Bugün ise onların yollarını takib, ateşten gömlek giymek demirden leblebi yemek gibidir, yani çok müşkildir ve zordur. Onun için bugün öyle hakiki mutasavvıf bulmak da mümkün değildir.

11- Toprak, Hamil-i Kur'an'ın Cesedine Zarar Veremez

إِذَا مَا تَحَامِلُ الْقُرْآنِ أَوْحَى اللَّهُ تَعَالَى إِلَى الْأَرْضِ أَنْ لَا تَأْكُلَ لَحْمَهُ قَالَتْ إِلَهِي كَيْفَ أَكُلُ لَحْمَهُ وَكَلَامُكَ فِي

جَوْفِهِ ﴿الدَّيْلَمِيُّ عَنْ جَابِرٍ﴾

“Hamil-i Kur’an olan, öldüğü vakit, Allah Teâlâ yere vahy eder ki; onun etini yeme. Yer der ki: İlahi senin kelamın onun içinde iken ben onun etini nasıl yerim?”

Hamil-i Kur’an’dan murad, hakiki âlimlerdir. Kur’anın manasına hem aşına hem de Kur’an ile amildirler. İşte bu bahtiyarlar da mev’ud ecelleri gelip yere gömüldükleri zaman Cenab- Hak yere, vahy eder ki: Sakın bu alimin etini yeme. Bu ne büyük bir iltifattır. Kur’an ile amel olan her alim bu lutfu mazhar olacaktır. Kur’an-ı Kerim Allah Teâlânın kullarınca, Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellem vasıtası ile gönderdiği bir kitaptır ki, kendisinin Allah tarafından gönderilmiş olduğunda katiyyen şek ve şübhe yoktur. Bu kitab-ı azim müttakilere hidayettir, o müttakiler ki, gayba iman eder ve inanırlar, aynı zamanda namazlarını kılarlar ve kendilerine verdiğimiz nimetlerden muhtaçlara ve cihad yollarına infak ederler. Gerek Peygamberlere ve kitaplarını da iman ederler ve âhirete de inanırlar, bunlar Rablerinden bir hidayete nail olmuşlar ve felahı bulmuş kimselerdir.

İşte sana bu alim-i âhiret olan kimselerden gördüğüm bir canlı hadiseyi anlatırken umarım ki yerlerin yiyemediği bu alim kimseleri de öğrenmiş oluruz. İstanbul yollarının genişletildiği ve türbelerin etrafları açıldığı bir devirde bizim rahmetlik hocamız Tekfurdağlı, Bayezid Camii şerifi müderrisi ve Gümüşhaneli dergahı post-nişini Hacı Mustafa Feyzi Efendi hazretleri de Kanuni Sultan Süleyman Camii şerifinin kiblesinde ve Kanuni Sultan Süleyman’ın türbesinin yanında dış tarafında sekiz-on kadar kabir vardı ki rahmetli Menderes bunların da kaldırılıp yanındaki boşluğa gömülmelerini istemiş ve bu suretle nakl-i kubur yapılmak üzere bizim de o merasimde murakıp olarak bulun-

mamızı istemişler. Biz de orada bulunduk. Mezarlar açıldı. İçinden çıkarılan kemikler hazırlanmış torbalara konarak hazırlanan mezarlarına naklediliyordu. Sıra bizim üstadımız Şeyh Hacı Mustafa Efendinin mezarına geldi. Mezar, zeminden hemen bir metre yüksek olduğundan bazı taşlar kopmuş ve mezarın içerisi gözükmekte idi. Nihayet mezar açıldığı zaman defin den zannedersem otuz sene kadar bir zaman geçmiş olduğu halde rahmetlik Şeyh Hacı Mustafa Feyzi efendinin henüz sakalının bile bir kılı değişmemiş. Bütün bir cesedin sanki henüz yeni gömülmüş olduğunu hem biz hem bütün hazirun, büyük bir cemaat kalabalığı tarafından görülmüş. Toprağın demek hakiki âlimleri yiyemediği hakikaten müşahedemiz olmuştur. Rahmetullahı rahmeten vasia.

Halbuki Kur'an-ı azimüşşanda şehidler hakkında ve fi sebilillah katl olunanlar hakkında (emvat) ölü demeyiniz diye bizleri ikaz etmekte (bel ahyâün) belki onlar hayat-i maneviyeye ile haydirler, diridirler. Lâkin bizim onların hayatiyetini anlayabilecek bir kabiliyetimiz olmadığından (ve lâkin la teş'urun) lâkin siz idrak edemezsiniz buyurulmuştur. Bundan anlıyoruz ki cesedler topraktan halk olunmuş maddi bir varlıktır. Asıl olan, topraktan halk olunan o maddi cesede can vermek sureti ile canlandıran ve onu bir müddet dünya yüzünde yaşatan, sonra da verdiği o canı alıp onu toprağa inkılap ettiren, Allah Teâlâya bu yaşama müddeti içerisinde, yaratılış sebeplerini anlar da kendisini yaratana kulluk vazifesini güzelce yapar, ilim ve irfanla kendisini tezyin ederse inşaaallah o, eti yenmez bahtiyarlar arasına girer. Etinin yenmemesinin başlıca sebeplerinden birisi de ilmi ile amel olmasıdır vesselâm.

12- Cenazenin, Teyyemümle Defnedildiği Haller

أَذَامَاتِ الْمَرْأَةِ مَعَ الرِّجَالِ لَيْسَ مَعَهُمْ إِمْرَأَةٌ
غَيْرُهَا وَالرَّجُلُ مَعَ النِّسَاءِ لَيْسَ مَعَهُنَّ غَيْرُهُ فَإِنَّهُمَا
يُمِّمَانِ وَيُذْفَنَانِ وَهُمَا بِمَنْزِلَةِ مَنْ لَا يَجِدُ الْمَاءَ
﴿د فِي مَرَامِلِهِ ق مِنْ وَجْهِ آخِرٍ عَنْ مَكْحُولٍ﴾

“Erkekler arasında bulunan bir kadın vefat eder ve başka yıkayacak kadın bulunmazsa ve erkek de kadınlar arasında vefat eder ve başka erkek bulunmazsa o kadını erkekler, erkeği de kadınlar teyemmümm ettirir ve gömerler suyun bulunmadığı zaman gibi.”

Bu hadisi şerifi kaydetmekten muradımız, kadınla erkek ve erkekle kadın arasındaki meşyruuiyyeti göstermek içindir. Diri olan kadınlarla ünsiyetimiz malumdur, her türlü sevişme, zevk-u safayı mübah sayarız da günahına hiç dikkatimiz yoktur. Halbuki iyice dikkat edilecek olursa ölmüş, hayattan ayrılmış, söylemek şöyle dursun ona artık sokulmak bile istemeyiz. Bu ölen kimseyi- ister kadın ister erkek- birbirlerini yıkamağa müsaade edilmemiş de teyemmümle ik-tifa olunmuştur. Su bulunmayınca nasıl teyemmüm caiz ise, bunlar teyemmümle defn olunurlar.

Ölüye el sürmek ne kadına ne de erkeğe caiz olmayınca dirilerle oturup konuşmak, sevişmek, öpüşmek, kucaklaşmak nasıl caiz olur. Allah Teâlâ bugünün insanlarına insaf versin de o dans ve baloların ve buna benzer kadınlı erkekli her nevi oyunların insanlık üzerinde bırakacağı çok acı tesiri idrak edip, bu gibi çirkin, Avrupa adet, ananelerinden tamamı ile sıyrılıp

kurtulmak nasib etsin. Bu ne pehriz ve ne biçim müslümanlık. Maalesef bu çirkin adete müslümanlar nasıl kapıldı bilemem. Bu husus gençlerin elbette hoşuna gidecektir, arayıp da bulamadıkları fırsat. Fakat, birazcık müslümanlıktan nasibi olan kimse tonlarla altın verilse bile katiyyen tenezzül edemez. Müslüman dediğimiz kimsenin Allah Teâlânın emirlerine muti, yasaklarından kaçan kimse olması lâzım değil mi? Bazı günahlar vardır ki onu sahibi gizlice yapar bunların ise afvı me'muldür. Fakat böyle alâ meleinnas insanların ve hatta ana ve babasının gözleri önünde erkeklerle-kadınların dans etmesi müslümanlıkla hiçbir surette kâbili te'lif değildir. Bir de bunu öğrenmek için uğraşanlara şaşmamak da mümkün değildir.

13- Öldüğü Vakit Salih Kişi Bir An Önce Yerine Kavuşmayı, Kötü Kişi de Kavuşmamayı Diler

إِذَا وُضِعَ الرَّجُلُ الصَّالِحُ عَلَى سَرِيرِهِ قَالَ قَدِّمُونِي
قَدِّمُونِي وَإِذَا وُضِعَ الرَّجُلُ الشَّوُّ عَلَى سَرِيرِهِ يَاوَيْلَ
﴿أَيْنَ تَذْهَبُونَ بِي﴾ ﴿حَمْنٌ عَنْ ابْنِ هَرِيرَةَ﴾

“Salih bir kişi tabutuna konduğu vakit derki: Çabuk çabuk, acele acele beni yerime götürünüz. Kötü bir kişi tabuta konduğu vakit: Aman nereye götürüyorsunuz der.”

Yani ehl-i ilim, ehl-i Kur'an ve ehl-i takva, salih kimse-ler yıkanıp tabuta konduğu zaman zaten ruhu kabz olunduğu zaman cennetteki yerini görmüş olduğundan bir an evvel oraya kavuşmak için çabuk beni yerime götürünüz der. Çünkü kabri cennet bahçesidir, oraya bir an evvel gitmeyi

arzu ettiğinden: Kaddimuni, diye ruhen seslenir. Eğer ölen kimse günahkâr, fâcir, fâsık, münâfık ise o da cehennemdeki yerini gördüğü için ve kabrinin de cehennem çukuru olduğunu bildiği için: Aman beni nereye götürüyorsunuz, bırakın götürmeyin diye feryada başlar. Bunu erbab-ı keşf olanlar hem duyarlar hem de görürler. Bu feryad ya ruhendir, veya hal ile tekellümdür. Hangisi olursa olsun ehl-i cennet bir an evvel gitmeyi istediğinden **قَدِّمُونِي قَدِّمُونِي** beni götürün!

Beni götürün! diye seslenir. Öteki zavallı da yerinin cehennem olduğunu bildiği ve hatta gördüğü için oraya bir türlü gitmek istemeyeceğinden: “aman götürmeyin! Nereye götürüyorsunuz yahu! görmüyor musunuz, aman götürmeyin!” diye feryad-ü figana başlar. Bunları sen sakın şaka sanma, yarın gözünü yumduğun vakit görürsün feryada başlarsın, amma kimse kulak asmaz. Onun için şimdiden tevbeni tazele ve Allah’a dön, başka fayda da yok çare de yok, son pişmanlık kar etmez vesselâm.

MADDİ VE MANEVİ TEMİZLİK

et-Tergib ve't-Terhib C. 2/427'deki 23. hadis meşhurdur. *“Abdest (tuhur) imanın yarısıdır”* der. Tuhur, taharet kelimesindendir. Malum taharet de iki kısımdır. İç ve dış taharetleri. Bundan murad ahlâken temizliktir. Malumdur ki, her şeyin temizliği matlubdur. Bhusus yemek kablarımızın içinin temizliği çok mühimdir, dış her ne kadar süslü ve yaldızlı olsa dahi içi pis ise hiç bişe yaramaz olduğu malumdur. Binaeneleyh, insanın dışı her ne kadar temiz olsa da içi temiz olmayınca işe yaramaz. O iç temizliği de iki kısımdır. Birisi ahlâken temiz olması biri de kalbinin itikaden ehl-i sünnet mezhebi üzere olmasıdır. Ahlâken temizlik ise günahlardan tamamen uzak kalmakla olur. Meselâ haram yiyen bir kimse hiçbir zaman ahlâken temiz bir insan ve müslüman olamaz. Onun için Günah Kitabı'nı çok oku. Vesselâm.

İ'tikaddaki temizlik de akaid-i İslamiyeyi iyi okumak ve öğrenmekle ve bir de ehl-i sünnet mezhebi üzere yaşamakla olur. Bugün bir çok yanlış mezhebler var ki, onlardan son derece sakınmak ve kaçmak lâzımdır. Şiilik, Rafizilik, Vehhabilik, Kızılbaşlık ve saire gibi.

İmandan evvel yapılan hatalar iman edince nasıl affolunuyorsa abdest de, abdestten evvelki günahları öylece mahveder, çünkü abdest zaten imansız olmaz. “Velhamdülillah” mizanı yani teraziyi doldurur, “Sübhaneallahi velhamdülillahi” ise yer ile gök arasını doldurur, yani bunları tecsim edecek olursak, sevabının büyüklüğüne ve çokluğuna işaretler.

NAMAZ NUR, SADAKA BÜRHAN, SABIR ZİYA, VE KUR'AN HÜCCETTİR

“Essalâtü nurun” Namaz ise nurdur. Hem kendisi nurdur ve hem de sahibi için nur olur. Kıyamet gününde bu nur onun önünde, ardında, sağında ve solunda sahibi ile beraber hareket eder. Gönlünde de marifet-i İlâhiyye nurları zahir olur kalbinde keşifler hasıl olur. Namaz sayesinde Allah Teâlâya dönülür. Her türlü günah ve münker şeylerden muhafaza olunur. Bahusus melek gibi sessiz sadasız, câmid bir şey gibi kımıldamadan boynu bükük, sanki son namazı imiş gibi huzur içinde kılınan namaz elbette nurdur, sahibi de nurlanır.

“Essadâkatü bürhanün”, Sadaka ise sahibi için bürhandır. İnsana kıyamet gününde “malını nereye harcadın” diye sorulduğu zaman, sadaka verene bu sorgu olmaz. Çünkü sadaka verdiği için sadaka o kimsenin imanına alamettir, bürhandır, şahittir, delildir, hüccettir. Münfik ise parasının ne zekâtını ve ne de sadakasını vermez, çünkü imanı tam değildir, Allah tealanın bir verene on vereceğine inanmamıştır. Binaenaleyh, sadaka verenin imanına sadakaları alâmet olur.

“Essabrü zıyaün”: Sabır ise bir ziyadır. Sabır evvela Allah Teâlânın emirlerine itaat etmeğe ve sonra da Allah Teâlânın yasaklarından men’e nefisini haps edip zabt etmektir. Hakk’ın emirlerini ifaya alışmayan ve yine Hakk’ın yasaklarından kaçamayan nefis, sabırdan mahrumdur. Bu nefis zahmet meşakkat, derd, bela ve mihnetlere de tahammül edemez. Bunlara tahammül, ancak, Allah Teâlânın emirlerine muti kullar için mümkündür. Binanenaleyh sabırlı insan her yerde memduh ve makbuldür. Düşman karşısında sabır ve metanet ise en büyük meziyettir.

İbrahim el- Havass denilen büyük zat der ki: **“Sabır, kitap ve sünnete uygun amel etmektir.”**

İbn-i Ata ise: **“Hüs-n-ü edeple, belâlara sabırdır”** demiş.

Ebu Ali ed-Dekkak ise (rahmetüllahı aleyhim): **“Sabrın hakikatı takdir-i ilahiyyeye itiraz etmemektir”** demiştir.

Belâ ve musibetleri şikayet kasdı olmadan, anlatmanın sabra aykırı olmadığı da beyan buyurulmuştur.

Eyyûb aleyhisselâmın ibtilası çok büyük idi de hiçbir gün şikayet etmediğinden Allah Teâlâ O’nu Kur’an-ı Kerîm’inde .

إِنَّا وَجَدْنَاهُ صَابِرًا

“Biz O’nu hakikaten sabırlı bulduk” (Saad: 44) diye medhü sena etmiş. **“Ne kadar güzel bir kul”** diye tavsif buyurmuştur.

Eyyûp aleyhisselâmın çok mal ve çok da çoluk çocuğu vardı. Kendisi de son derece sağlam bir vücuda sahipti. Elbette kulluğunu yapacaktır diye şeytan aleyhillane hasede başladı ve dedi ki: **“Bana müsaade et de O’nun ma-**

lını, çocuklarını elinden alayım da bakalım sana kul-luk edebilecek mi?” diye hile ve şeytanlığa baş vurdu ve nihayet bütün malları yok oldu, çocukları da öldü. Kendi vücuduna çok acı arızalar geldi. Fakat Eyyûb Aleyhisselâm bunların hiçbirisine iltifat etmeyip Allah Teâlâya ibadet ve taattan zerre kadar ihmal ve noksanlık yapmadı. Varlık zamanında, ibadeti ne ise hepsi elinden gittikten sonra yine aynı şekilde ibadetine müdavim idi. Hatta memleketlileri onu memleketinden çıkardılar. Hastalığından korktukları için bu işi yapmışlardı. Amma Eyyûb aleyhisselâm bunlardan hiç müteessir bile olmamışlardı.

Kula layık olan sabır, sebat ve metanettir. Bu sabrın arkasında Hakkın takdirine rıza vardır. Rıza ise en yüksek ve âli makamdır. Cenab-ı Hakk'ın lütfu geniştir. Bizleri de bu basırlı ve takdir-i ihaliyyeye razı ve müstakim kullarından eylesin. Şunu da unutmamalı ki, bir musibet karşısında Hakk'ın takdirine razı olmayıp da evinin kapısını ve elbisesini siyaha boyayıp matem tutanlar hakkında Allah Teâlânın hem gadabı ve hem de laneti vardır. Bunu beyan sadedinde Ebu Bekir, Ömer, Osman ve Ali radiyallahu anhüm Hazeratının siyah giyerek matem tutan kimseye Ebu Bekr hazretleri: **“Ömründeki nefesleri adedince”**, Ömer radiyallahu anh; **“Nil nehrinin suyunun damlaları adedince”**, Osman radiyallahu anh, **“Dünya gün ve gecelerinin adedince”**, Ali radiyallahu anh'de **“meleklerin nefesleri adedince ona vebal vardır”** buyurmuşlar. Verenin Allah olduğunu bilen ve alanın da Allah olduğunu bilen kişi, takdire rızadan gayrı ne yapabilir. İstedğin kadar feryadü figan eyle, eline elbette günahtan başka bir şey geçmez. Hastayı ziyaret sünnet-i müekkededir, dost ve düşman demeyip ziyaret yapmak da müs-

tehabdır. Hatta ister tanıdığın olsun ister olmasın ve hatta kâfir dahi olsa onu ziyaret, müslüman için caizdir, demişler.

Hattâ Peygamberimize hizmet eden bir yahudi çocuğu hasta olduğunda, Resû-i ekrem onu ziyaret etmiş ve neticede çocuk müslüman olmuş ve ölmüş.

Hasta Allah Teâlânın misafiridir derler ve her kim hastalığı esnasında **لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ** “Lâ ilâhe illâ ente sübhaneke innî künlü minezzâlimin” tesbihini kırk kere okur ve ölürse Allah Teâlâ onu şehid sevabı verir, iyi olursa bütün günahları mağfîret olunur.

Muhasibi rahmetullahı aleyh der ki: **“Her şeyin bir cevheri bir özü vardır. İnsanın cevheri de aklı ile sabrıdır”.** (Nüzhetü'l-Mecalis. C. 1- sayfa: 49, 58).

“Velkur'anü huccetün leke ev aleyke” (Ebu Malik el- Eş'arinin naklettiği hadisin mabadi) “Kur'an senin ya lehine veya aleyhine hüccettir”.

Kur'an-ı Kerim Allah Teâlânın Paygamberimize 23 senede Cibril-i emin vasıtası ile gönderdiği kitabullahtır. 6666 âyettir. Kullarına hak yolunu gösteren, müttakilere hidayet kaynağı olan, Allah Teâlâyı bize bildiren, âhireti tanıtan, cehennem ve cenneti gösteren ve bizlere dünya ve âhireti öğreten ve ibadetlerin kime yapılacağını ve nasıl yapılacağını ve Hakk'ın yasaklarını bize bildiren, Hak ile batılı ayıran bir kitab-ı mukaddesdir. Bu kitapla amel edenler çok bahtiyar kişilerdir.

İmam Ahmed rahmetullah rüyada Allah Teâlâyı görür ve: “Ya Rab, kulların sana nasıl yakın olabilirler?” der. Bu yurmuşlar ki:

“Benim kelimımı (yani Kur’anı) okumakla”

“Ya Rab, anlasalar da, anlamasalar da mı?”

“Evet anlasalar da, anlamasalar da benim kitabım olan Kur’an-ı azimüşşanı okumak suretiyle Bana yakınlık hasıl ederler.”

İbadetlerde her azanın nasibi vardır. Gözün ibadetteki nasibi ise Kur’an-ı azimüşşana bakmaktır. Kur’ana hürmetle bakmak bile göz ağrılarına şifadır. Günde 200 ayeti kerimeyi bakarak bir kimse okursa kendi kabrinin etrafında bulunan yedi kabre şefaet eder. Şeytan aleyh illanenin en ziyade korktuğu şey Kur’ana bakarak okumaktır buyurmuşlar.

Hz. Osman radiyallahu anh: “İki şifaya devam ediniz. Birisi Kur’an-ı azimüşşanı okumak, birisi de bal yemekdir” buyurmuştur.

İmam Beyhaki der ki: “Bir kişi boğaz ağrısından Peygambere şikayet eyledi. O da “Kur’an-ı kerimi okumağa devam eyle” dediler. Kur’an-ı Kerimi okumanın sevabını tarife diller kafi değildir. Sen hemen okumağa bak. Kur’an-ı Kerimi yüzünden okumak ezberden okumaktan efaldır buyurmuşlar. Bahusus bizim gibi manaya aşına olmayanlar için şayan-ı tavsiyedir. Sonra sakın tecvide riayet edemeyenlere veya tecvid bilmeyenlere: “Sakın okuma, günaha girersin” deme. Demir çalıştıkça parlar, durursa paslanır derler. Okudukça açılırsın, okumazsan unutursun. Kur’an-ı hatim esnasında dua müstehabdır. Zira bir çok melaîke-i kiramı bizlerle beraber duaya iştirak edip amin derler. Kur’an kelimullahıdır, onu okuyanı ve onunla amel edeni ise Allah sever, zira:

خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ

“Sizin en hayırlınız Kur’an’ı öğrenen ve öğretenidir.”
buyurmuştur.

İlim - herkesin bildiği gibi - sayısı bilinmeyecek kadar çoktur, hepsi de mühimdir ve hepsine de ihtiyaç vardır. Bugün bildiğimiz doktorluk mühendislik, kimyagerlik ve askerlik, idarecilik, iktisatçılık ve buna benzer cemiyetin muhtaç olduğu âlimler vardır ki hepsinin de bir çok şubeleri vardır. Mesela: Bir doktorun her şeyi bildiğini zannederiz. Halbuki vücuttaki bütün azalar ayrı ayrı mütahassıslara muhtaçtır. Göz, kulak, burun, beyin, ciğer, böbrek, mesane, cild, dahiliyye, hariciyye, cerrahiye, filimci, fizikci hep bunlar bir tıp kelimesinin altındaki ilim dallarıdır. Mühendislik de öyle değil mi? İnşaatçı, elektrikçi, makinacı, kim bilir bunlar da kaç nevidir. Hele askerlik denince hergün değişen teknik usulleri, kara ordusu, deniz ordusu, donanması, tayyaresi, ikmal kuvvetleri, süvarisi, piyadesi, telsizcisi, telefoncusu, topcusu, makinalı tüfekçisi, bombacıları daha bilemediğimiz ne kadar şubeleri vardır. Bunların hepsi de lâzımdır, hiçbirisine “buna lüzum yoktur” demeğe kimse-nin hakkı yoktur. Bunları en iyi bir şekilde öğrenmek mecburiyyetindeyiz.

Lakin şunu da unutmamalıyız ki bunları bugün en iyi bilen ve yapan islâm düşmanlarıdır. Vakti ile müslümanlar bu ilimlere pek güzel bir surette sahip iken muharebe-lerden, kendimizi düşmanlara karşı müdafaa mecburiyye-tinden naşı ilme layıkı vech ile hizmet edememiştir. Bilakis düşmanlar da istila ettikleri memleketlerin servetlerinden

fazlasıyla istifade etmişler. Altın, gümüşe sair kıymetli maddenleri elde etmişler ve bugünkü terakkilerine erişmişlerdir. Biz ise istilacı değil İslamı yaymak, İslam, medeniyyetini, ahlâkını öğretmek daha açıkçası insanları küfürden ve şirkten kurtarıp İslama ısındırmak, cehennemden kurtarıp cennete ulaştırmak için beş yüz sene zarfında 580'den fazla muharebe yapmışız. Durmadan yapılan bu muharebeler tabii insanlarda ne can bırakmış ne de mal. Bir vakitler dünyaya hakim durumda iken bugün durumumuz malum.

Avrupalı, Amerikalı, Asyalı gözünü dört açmış bizim kökümüzü kazımaya çalışıyor ve mütemadiyen içimizden, bizi kemiren mikroplar bizi yok etmek için gayretlerini sarf etmektedirler. İşte gördüğün mason locaları komünist partileri, solculuk mikropları hep bizim Türklüğümüzü ve hem de müslümanlığımızı sinsi bir surette elimizden almak için sarf ettikleri hilelerdendir. Topla yıkamadıkları İslamiyyeti ve Türklüğümüzü yıkan bu mason şebekesidir. Maazallah buna mübtela gençlerimiz pek de az değildir. Malum ya koca Rusyayı idare eden yine mason şebekesinin oyunudur. Bu masonluk en korkunç mikroplardan daha korkulu bir ibtiladır, mikroptan korkulur ve kaçılır ve bilakis masonluğa ve komünistliğe koşulmaktadır, bu ise çok taaccüb oluncak acı hadiselerdendir ki bu da ancak müslümanlığı bilmemek ve Allah'ı tanımamak ve kitabına herhalde inanmaktan neşet etse gerektir. Çünkü Allah'ını iyi bilen hiçbir müslüman böyle bir cinayeti katiyyen irtikab edemez. Masonluğu kim medh ederse etsin bu münafıklığın ta kendisidir, müslümanlığı sahtedir, camie Allah için değil adam kandırmak için giderler. Onun için masonluk müslüman-

lğın baş düşmanıdır, çünkü yahudi ve hıristiyan oyunudur. Onların dedikleri, yardımlaşmanın en güzeli müslümanlıkta zaten mevcuttur. Mason haddi zatında müslümanlığı bilmediği için mason olmuştur. Masonların dünyaları her ne kadar debdebeli, saltanatlı olursa olsun âkıbetleri cehennem çukuru olacağından zerre kadar şübhe yoktur.

Ey aziz ve muhterem kardeş! Sana düşen vazifelerden en mühimi bu masonu tanı ve bu nurlu şehid kanları ile yuğurulan temiz ülkemizde onlara yer verme ve onlara fırsat da verme. Ah ne kadar acıdır bu gün masonları medh eden ne kadar meddah vardır ki bir lokma için onlara adeta köle olurlar ve her fırsatta da onları desteklemeğe çalışırlar sonra da müslümanlığı kimseye vermezler.

Şimdi her ilmin bir çok dalları, şubeleri olduğunu yazmıştık. Bunları en iyi bilen ve yapan da Avrupalı kâfirler, dinsizler, komünistler, masonlardır. Biz de bu ilimleri onlardan öğrenmek için çalışmaktayız. O, aya ve yıldızlara giderken biz de seyirlerine bakarken onlarla boy ölçüşmemiz mümkün mü? Bugün ne kadar fabrika yaparsak yapalım bizi hiçbir zaman bulduğumuz esaretten ve acı hayattan, zilletten kurtaramaz. Çünkü bizim onlara galebemiz ancak Allah Teâlânın yardımıyla mümkündür. Biz dinimizi bırakıp da onlara uyarsak o zaman da Allah Teâlâ bize yardım eder mi dersiniz?

Bakınız hadisi şerifte: “Sizin hayırlınız Kur’anı öğrenip sonra da öğretendir.” Buyurulması da son derece calib-i dikkattir. Her ilim lâzım fakat Kur’an ilmi hepsinden ve her şeyden daha fazla lâzımdır. Bir insan her ilimden mahrum olsa dahi yine yaşayanlar gibi yaşar fakat Kur’an il-

minden mahrum zavallı için hayat çok acıdır. Kur'an ilmi imana bağlıdır. İmansız insanlara kâfir de denir, müşrik de denir, yerleri hep cehennemdir. Ne kadar zengin, ne kadar bilgin olsalar da ve ne kadar elektriği, mikropları keşfetse-ler de yerleri, karargahları yine cehennemdir. Hüner, Allah Teâlâyı bilmek ve bulmaktır ve O'na kul köle olmaktır. Emrini dinleyip cennete girmektir, Onun yolu da Kur'an-ı azimüşşanı bilmek ve bildirmektir. İnsanın yalnız cennete kendisinin girmesi insanlık bakımından kafi değildir. Hem cinsi olanların da dalaletten, küfürden, şirkten, masiyyet-ten kurtulmalarına vesile olmak hayırlı insanların vazifesi- dir. Diğer ilimler dünya için ve ehli dünya içindir, ölünceye kadar o ilimleri ile faydalanırlar. Öldükten sonra ise hayat- larını boşa geçirdikleri ve asıl gayeden uzaklaştıkları için, hem mesuliyet altında kalırlar hem de nihayet cehennemi boyarlar. Bunun da tabii makbul bir şey olmadığı her aklı- selim sahibi için muhakkaktır. Binaealeyh sizin hayırlınız fani ilimleri değil, baki olan ebediyet ilmini tahsil edendir. Kur'an ilmini öğrenmek diğer ilimleri öğrenmeğe mani de değildir. Bu suretle hem dünyanı hem de âhiretini kazan- mış olursun vesselâm.

Bakınız, Kur'an-ı azimi okudukça her harfe on sevab al- dığın gibi hatmettiğin takdirde alacağın sevabın hesabı bile sana yeter. Halbuki Müslim ile Ebu Davud'un Hz. Ebu Hüreyre'den rivayetleri şöyledir:

“Bir kavim, bir cemaat Allah Teâlâ'nın kitabını okurlar ve aralarında müzakere ve mütalaa ederlerse onların üzerine vakar ve saadet nazil olur ve rahmet-i ilahi onları gaşyeder ve melekler de onların meclisle- rini ziyaret edip zinetlendirirler ve Allah Teâlâ Haz-

retleri de onları Mele'-i a'la (büyük ve ileri gelen meleklerin toplandığı yer) daki meleklerine medh ü sena buyurur.”

Cenab-ı Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem hazretleri, bizlere dualarımızın kabul buyurulması ve her türlü felaket ve afetlerden emin olmamız için en güzel çareyi gösteriyorlar: Kur'an-ı azimüşşanı devamlı olarak okumak. Bu sayede hem nurlanır ve hem de gözüünüz ve gönlünüz açılır, sahib-i keşf olursunuz hem de sıhhatiniz yerinde olur ve hem de bakınız Cenab-ı Hak ne kadar hoşlanıyor ki bizi meleklerle bile övüyor. Yalnız şunu da unutma: Kur'an okunan eve şeytan giremez ve dertlerden kurtulmak isteyenler de muhakkak Kur'an-ı Kerimi çok okumalı, gerek kendinin ve gerekse geçmişlerinin sevinmeleri için Kur'an-ı Kerimi okuyup onların da ruhlarına hediye etmelidir. Bir de mühim bir ricam var, o da: çocuklarınıza muhakkak Kur'an-ı Kerimi okutunuz ve İslamı en iyi şekilde öğretiniz; dünya bir araya gelse o yine dinine sahip ve hakim kalsın. Sonra Kur'an okumanın sevabı nihayetsizdir. Kur'andan bildiği kadar Cennetteki derecelere nail olacak. En çok bilen en yüksek dereceye nail olacaktır. Kur'an okuyanların isteklerini, ihtiyaçlarını Cenab-ı Mevla, istemeden fazlasıyla verecektir. Kur'an-ı Kerimi okuyanlarla okumayanlar arasında dağlar kadar fark vardır. Kur'an-ı Kerim nurdur, okuyanlar da nura gark olurlar. Sen bazı sapıklara bakıp da aldanma. Zira Kur'an, ehli takva için hem nurdur hem de hidayet kaynağıdır.

O'nun için Ebu Zer Hazretleri Peygamber Efendimizden bir nasihat istemişlerdi de, O da:

عَلَيْكَ بِتَقْوَى اللَّهِ فَإِنَّهُ رَأْسُ الْأَمْرِ كُلِّهِ

“Allah’ın takvasına sarıl, çünkü o her işin başı (esası) dır.” buyurdular.

Daha ziyade etmesini istediği zaman

عَلَيْكَ بِتِلَاوَةِ الْقُرْآنِ

Kur’an-ı Kerim’i okumayı tavsiye ettiler;

Zira Kur’an senin için yeryüzünde nurdur, semada yani âhirette de tükenmez sevaplara nail olmana ve yüzünün de nuruna ve Allah Teâlânın mahabbetine, seni sevmesine vesile olur, bu devlet sana yetmez mi dersin. Sonra Kur’an-ı Kerim, okuyan kimseye ayrıca şefaatçi da olacak ve hatta okuyan çocuğun ana ve babasına da cennet elbiseleri’ ve taçları giydirilecek herkes ona hayran kalacak. Bunun için iki kişi vardır ki onlara herkes haset eder, yani gıpta eder, biri hafızı Kur’an olan âlimlerdir ki gece gündüz okur, birisi de servet sahibidir o da gece-gündüz ikram ve ihsanda bulunur.

Şu hadis İbn-i Ömer radiyallahu anhümadan nakledilmiştir:

“Üç kişi vardır ki kıyamet gününün şiddeti onlara korku vermez ve onlar hesaba da çekilmezler ve aynı zamanda onlar büyük bir miskten, gayet güzel kokulu bir tepe üzerindedirler ta bütün halk hesaptan kurtuluncaya kadar. Bunlardan birisi de Allah rızası için Kur’an-ı azimi, okuyanlar ve kendisinden razı olan bir cemaata da İmamlık edenler. Birisi de beş vakit fiseb-illillah cemaatı namaza davet eden müezzinlerdir. Birisi

de bir kuldur ki, halıkı ile hem kendi arasını hem de kendi ile efendisinin arasındaki işleri güzelce yapandır, yani kölesi.”

Kur'an okuyanlar ve onunla amel edenler Allah Teâlânın has velileridir. Ona göre hareket et. Sonra ehli Kur'an, etrafındaki yanan ve ehl-i beytinden cehennemi hak eden 10 kişiye de şefaattci olacaktır. Bu ne büyük devlet ve ne büyük sadettir, başka ilimlere nisbet olunabilir mi?

İbn-i Mace'nin Ebu Hüreyre'den rivayetine ne dersiniz? “Kitabullahtan bir ayet okumak ve öğretmek için sabah vaktinde gitmek 100 rekat nafil namaz kılmaktan hayırlıdır ve yine sabahleyin ilimden bir bab (ilme taalluk eden meseleleri) öğrenmek için evden çıkmak ister amel etsin ister etmesin - bin rekat nafil namazdan hayırlıdır”. Çünkü insanların hayırlısı insanlara faydalı olandır, bu da öğrendiği o ilimle kendisi faydalanmasa bile herhalde başkalarına faydası dokunacağından böylece ilme teşvik olunmaktadır. Allah Teâlâ bizleri bu ilimlere layık olan kullarından eylesin. Amin.

“Kur'an senin ya lehine veya aleyhine hüccettir, dildir”. Kur'an ile amel ettiğin müddetçe lehine, Kur'ana muhalif hareket edersen aleyhine hüccet olur. Binaenaleyh, bütün insanlar kendi nefisleri için çalışırlar. Kimisi çalışmasını Allah için yapar. Nefsini Allaha satmış olur ve kendini azabtan, helâkten kurtarır. Kimisi de çalışmasını şeytan için yapar yani şeytanın sözlerini dinler, ibadet ü taat yapmaz ve günah işleri işler ve bu suretle kendini şeytana satmış olur ve nihayet de helake kendini kendi eliyle atmış olur.

TEMİZLİK

النَّظَافَةُ مِنَ الْإِيمَانِ

“Temizlik imandandır.”

Bu hadis-i Şerif lafzı itibarı ile pek kısa fakat mana itibarı ile bütün hayırları içine almaktadır.

- 1- Nezafete, temizliğe davet eder ve “nezafet imanın yarısıdır” der .
- 2- Dış temizliği ile beraber ahlâk temizliğini de emreder. Hased, kibir, kin, gadab ve bütün eziyyet verici şeylerden meneder.
- 3- İyi, güzel ve salih amelleri işlemeyi ve Allah’ın emirlerine uymayı ve beş vakit namaz ile zekâtı emreder.
- 4- Malını hayırlı yerlere harcamayı, bhusus cihad hususunda titizlikle çalışmayı, fukara ve zuafayı himaye etmeyi emreder.
- 5- Her işin başı olan sabırla temayüz etmeyi, hatta cihaddaki meşakkatlara tahammül etmeyi, musi-

bet ve ibtilalara da ancak sabırla mukabele etmeyi
emreder.

- 6- Hepsininde başı Kur'an-ı azimüşşana tamamı ile uymak ve emirlerine ittiba edip yasaklarından tam manası ile kaçmak ve uzak kalmaktır. Zira o Kitap çok mübarek, bir kitaptır, okuyup anlayanlara ve korunanlara nur ve hidayettir.

Mevla-yı Müteal Hazretleri cümlemizi Hak yolundan Kur'an yolundan, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem yolundan ve izinden ayırmasın. Amin. Sallallahu ala seyyidina Muhammedin ve alihi ve sahbihi ecmain.

ZİKRULLAH

إِذَا مَرَرْتُمْ بِرِیَاضِ الْجَنَّةِ فَارْتَعُوا قَالُوا وَمَا رِیَاضُ الْجَنَّةِ
﴿قَالَ حَلَقُ الذِّكْرِ﴾ ع حم هب ت عن انس

“Siz cennet bahçesine uğradığınızda cennet nimetlerinden yeyiniz” (duanızı istediğiniz gibi yapınız). “Cennet bahçesi nedir? Ya Resûlullah” dediklerinde; “zikir halkasıdır” buyurmuşlar.

إِذَا مَرَرْتُمْ بِرِیَاضِ الْجَنَّةِ فَارْتَعُوا قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا رِیَاضُ
﴿الْجَنَّةِ قَالَ مَجَالِسُ الْعِلْمِ﴾ ط ب عن ابن عباس

Bu hadiste ise: “Siz cennet bahçelerine uğradığınız da cennet nimetlerinden yeyiniz.” Cennet bahçesi nedir?” diye sormuşlar, “İlim meclisleridir” buyurulmuş.

إِذَا مَرَرْتُمْ بِرِیَاضِ الْجَنَّةِ فَارْتَعُوا قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ
وَمَا رِیَاضُ الْجَنَّةِ قَالَ الْمَسَاجِدُ قِيلَ وَمَا الرَّتُّ قَالَ

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ

﴿ت غريب عن ابى هريرة﴾

“Siz cennet bahçesine uğradığınızda nimetlerinden yeyiniz, içiniz”. “Cennet bahçesi nedir, ya Resûlullah?” demişler. Buyurmuş ki: “**Mescidlerdir**”. “Yemesi, içmesi nedir?” demişler. “**Sübhanallah, velhamdülillah ve la illallahu vallahu ekber**” buyurmuşlar.

أَذْكُرُ اللَّهَ عِنْدَ كُلِّ حَجَرٍ وَشَجَرٍ

﴿حم فى الزهد عن عطا بن يسار مرسل﴾

“Allah Teâlâyı her taş ve ağaç yanında zikrediniz”.

أَذْكُرُ اللَّهَ ذِكْرًا خَامِلًا قِيلَ وَمَا الذِّكْرُ الْخَامِلُ قَالَ الذِّكْرُ

﴿الْخَفِيُّ﴾ ابن المبارك عن ضمرة بن جيب مرسل

“Allah Teâlâyı zikr-i hamil ile zikr ediniz”. “Zikr-i hamil nedir?” diye sormuşlar. “**Zikr-i hafidir**” buyurmuşlar .

Şu beş hadis-i şerifte Cenab-ı Peygamberimiz bizlerin Allah Teâlâ ve Tekaddes Hazretlerinin zikrinden gafil olmayıp, daima zikrullah ile meşgul olmamız için zikri, cennet bahçesine teşbih buyurmuşlar. (Ret') kelimesinin cennet bahçesinde iki enva-i çeşit nimetlerden yeyip içmek değil, Allah Teâlâ'yı enva-ı çeşit elfaz, dualar ve tilavet-i Kur'an ile zikretmek olduğunu pek güzel bir surette bizlere izah buyurmuşlar. Bazan halka-ı zikir, bazan da ilim meclisleri ve bazan mescidler ve mescidlerdeki tesbihat, tehlilat, tah-

mid ve tekbirler olduğunu, onların hepsinin de şu tesbihin içinde olduğunu beyan buyurmuştur. Tesbih şudur:

“SÜBHANALLAHİ VELHAMDÜ LİLLAHİ VE LA İLAHE İLLALLAHÜ VALLAHÜ EKBER.”

Burada dört nevi zikir vardır: Sübhanallah diyerek Allah Teâlâ Hazretlerini her türlü noksan sıfatlardan tenzih ve kemal sıfatları ile tavsif vardır. Malumdur ki ehli küfür ve ehli şirk ve batıl mezhepler Allah'ı bilemedikleri için Hz. İsa Allah'ın oğludur demişler, Hz. Meryem'e layıksız isnadda bulunmuşlar, melekler hakkında kezalik münasebetsiz sözler söylemişlerdir. Ehl-i İslam, bunların hepsini reddedip sübhanallah demişler. Allah Teâlâ evlad edinmekten, hanım kullanmaktan, çoluk çocuk sahibi olmaktan, ana baba olmaktan münezzeh ve müberradır, bunların hiçbirisine muhtaç değildir ve bu gibi hallerden müstağnidir, mekâna da muhtaç değildir. Arş mahluktur Allah ise hâlıktır. Hâlık ise mahluka muhtaç olmaktan çok uzaktır. Arş yok iken de Allah var idi, şimdi de yine öyledir, mekândan, tecessümden münezzeh ve müberradır. Sübhanallah çok büyük bir tesbihtir, onu her namazın arkasından 33 kere söylediğimizin sevabını hemen Allah bilir demek en doğrusudur.

Buharî ile Müslim'in Ebu Hüreyre'den yaptıkları şu rivayet de pek meşhurdur:

كَلِمَتَانِ خَفِيفَتَانِ عَلَى اللِّسَانِ ثَقِيلَتَانِ فِي الْمِيزَانِ
حَبِيبَتَانِ إِلَى الرَّحْمَنِ: سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ
الْعَظِيمِ ﴿ح م ت ن د﴾

“İki kelime vardır ki dile gayet hafif, kolay, mizanda, terazide çok ağırdır ve aynı zamanda Rahman’a da çok sevgilidir”. Rahman’ın sevgisi ona hayırlar isal eder. Hafifliği harflerinin sühuleti, teleffuzunun kolaylığı ve çabukluğu ile-
dir. Fakat mizanda ise çok ağırdır. Bazan sevaplar cisimlendi-
rilir de denmektedir, buda ağır cisimlendendir. Sübhanallah:
Allah her türlü noksan sıfatlardan münezze ve kemal sıfat-
ları ile muttasıftır demek. Ve lisana hanflığı, mizanda ağır-
lığı, Hz. Allah’a sevgili olmasını beyan aynı zamanda bizleri
bu tesbihe teşviktir. Çünkü çok kolay olmakla sevabı da o
nisbette çok ağırdır, yani sahibinin kurtulmasına sebep olur.

Ebu Zer radiyallahü anh’den: Resû-i Ekrem sallallahü
aleyhi ve sellem Hazretleri buyurmuşlar ki:

“Sizlere, Allah Teâlâ’ya kelamın en sevgilisini haber ve-
reyim mi? Biz de:

- Ya Resûlullah Allah Teâlâ’ya kelamın en sevgilisini ha-
ber ver, dedik. Buyurdular ki:

- Muhakkak Allah Teâlâ’ya kelamın en sevgilisi **“Sübha-
nallahi ve bihamdihidir.”** (Müslim. Nesei, Tirmizi) .

Allah Teâlâ’nın melekleri ve kulları için sevdiği ve seçtiği
kelime kelâmın en efdali olan **“sübhanallahi ve bihamdihî”** dir.
Bu tesbihe 124.000 sevabın yazılacağı da ayrıca bildirilmiştir.
Fakat şunu unutmamalıdır ki, bu sevablar Cenab-ı Hakk’ın
verdiği hesapsız nimetlerle karşılaştırıldığı vakit bütün sevabları
nimetler alıp götürürler. Yalnız Allah Teâlâ’nın lutfuna maz-
har olanlar müstesnadır. Bu va’d-i ilâhî zikrullahı çok yap-
mağa teşviktir. Şöyle bir hikaye nakl olunur:

Vaktiyle deniz gezisi yapanlardan birisi kayıklarının bat-
ması neticesinde yakınlarında bulunan bir adaya yüzerrek

gider. Orada ikamet eden bahtiyar adada başka kimse olmadığından, adadaki kendiliğinden biten meyvelerden yiyip, sulardan içip vaktini ibadetle geçirmiş ve nihayet ölmüş, hesap günü sorguya çekilmiş. Fakat Cenab-ı Hak bu kuluna hitaben: “Kulum seni cennetime lutfum ile mi koyayım yoksa amelinle mi” diye sormuş. Abid günah işlemediğini hesaba katarak: “Ya Rab amelim ile koy demiş.” Cenab-ı Hak meleklerine emretmiş ki: “Buna verdiğim göz nimeti ile bunun amellerini tartın Melekler de tartmışlar göz nimeti bütün amellerin sevabından ağır gelmiş başka ameli de olmadığı için cehenneme atılması icab etmiş fakat adamın akıllı başına gelmiş de: “Aman ya Rab amelimle değil rahmetin ile, lutfun ile beni cennete koy” diye yalvarmağa başlamış.

Bu hadise bizlere ne güzel bir dersi ibrettir. Görme, duyma, idrak, akıl, zekâ, kuvvet, kudret, sıhhat, afiyet hepsi Allah Teâlâ'nın bizlere ihsanıdır. Bunlardan birisinin bile noksanlığı bizim bütün işlerimizi alt-üst eder, delilerden farkımız olmaz hatta hayvanlardan da. Binaenaleyh, iki türlü, iki nevi ibadete muhtacız: Evvela Allah Teâlânın verdiği bu sıhhat, afiyet, akıl zekânın şükürlerini ifa etmek sonra da zikirlerimizi, ibadetlerimizi en iyi bir surette yapmağa çalışmak. Yoksa daima zararda oluruz. Sonra bu tesbihler dedince cennetteki yerlerimize ağaçlar ve hurmalıklar dikileceği de malumdur.

Ebu Ümame radiyallahu anhdan nakil edilmiştir: Resûlullah sallallahü aleyhi ve sellem nakil buyurmuşlar ki: **“Gece ibadetleri sizlere meşakkatlı ve zor gelirse veya malınızı Hak yolunda infak edip dağıtmakta bahillik ederseniz veya düşmanla döğüşmekten korkar ve kaçınırsanız (Sübhanellahi**

ve bihamdihi)yi çok zikir ediniz”. Zira bu tesbih Allah Teâlâya daha sevgilidir, bir dağ altını fi selbilillah infak etmekten.

Ve yine Ebu Hüreyre'nin rivayetinde. **“Her kim günde yüz kere (Sübbanallahi ve bihamdihi) derse bütün günahları mağfiret olunur, günahları deniz köpükleri kadar çok olsa dahi”.** (Müslim, Tirmizi ve Nesei).

Bazıları bu tesbihlerin tevhid ve tehlilden efdal olduğuna da işaret etmişler.

Nuh aleyhisselâmın oğluna bir nasihatı vardır: **“Evladım, sana, iki şey ile emrederim. Birisi “La ilahe illallah” kelime-i tayyibesine devam, birisi de “sübbhanallahi ve bihamdihidir”.** Bu tesbih bütün mahlukatın tesbihidir, bütün mahlukatın rızıkları bu tesbih ve tehlil ile. Yani bunlara son derece ehemmiyet verip tevhid ve tesbihten hali kalmamağa çalışmalıdır. Zira yeryüzünde hiçbir şey yoktur ki Cenab-ı Hakk'ın zikri ve tesbihi ile meşgul olmasın, yalnız bunları biz idraktan acizizdir her şeyde aciz olduğumuz gibi.

“Ve yine evladım seni iki şeyden menederim: Birisi şirk, birisi de kibirdir”. Emrolunan iki şey zikir ve tesbih-tir, menolunan iki şey de şirk ve kibirdir. Bu dört şey saadet ve selâmetin kökleridir, dünya ve âhiretteki saadet ve selâmet bunlara bağlıdır. Eğer sen de bu saadet ve selâmeti istiyorsan tevhid ile tesbihe devam eyle, şirk ile kibirden de kaç. Her gün 100 kere tesbih çekmekle defterine bin sevab yazılır veya bin günahın silinir (Müslim, Tirmizi) .

Ve bu tesbih ki: “Sübbhanallahi velhamdülillahi la ilahe illallahu vallahu ekber” güneşin üzerine doğduğu her şeyden Allah Teâlâya daha sevgilidir. Sonra bu tesbihlerin her birisine mukabil cennetteki yerine bir ağaç dikilir.

Daha bakınız, yüz kere tehlil yüz kere tesbih yüz kere de tekbir getirmek, on köle azad etmekten ve altı tane de deve kesmekten ve etini dağıtmaktan, ona daha hayırlıdır.

Bir adam gelip Rasulullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle dedi: “Ya Resûlallah, muhakkak benim yaşım arttı, çoğaldı; büyüdü ben de zayıfladım” veya buna benzer bir şey dedi. “Bana bir amel öğret ki, ben onu oturduğum yerde yapayım.” Buyurdular ki “yüz kere tesbih” eyle. Bu sana İsmail evladından yüz köle azad etmişcesine sevaba muadildir ve yüz kere de Allah’ı tahmid eyle (**Elhamdülillah**) de. Bu da senin yüz atı, eğeri, gemi ve yükü ile fi sebilillah vermişcesine sevaba muadildir. Ve yüz kere de Allah’ı tekbir eyle bu da sana kılâdeli makbul yüz deveyi fi sebilillah vermişcesine sevaba muadildir. Yüz kere de tehlil edersen yani (**La ilahe illallah**) dersen bu da sana yer ve gök arasını sevabla doldurur ve hiç kimse yoktur ki bu kimsenin amelinden daha efdal ameli Allah’a ref oluna. Ancak bunun gibi yapanlar veya daha ziyade yapanlar müstesna.”

SübhaneAllah diyen kimseye 20 sevap yazılır ve 20 günahı silinir. Allahü ekber de böyle, La ilahe illallah da böyle. Velhamdülillahi Rabbi'l-alemin'i içinden derse ona da 30 sevap yazılır ve 30 günahı silinir.

“Sizler Cennet bahçelerine uğradığınızda onun nimetlerinden yiyip müstefid olunuz” tavsiyesine karşı; halka-i zikir, mescidler, ilim meclisleri ve

سَبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ

(diye) dört nevi nimetten bahis buyurmuşlardı.

Tirmizi'nin Ebu Said' el-Hudri radiyallahu anh'den bildirdiğine göre: Kullarının ind-i İlahide derece itibarı ile hangisinin efdal olduğu sorulmuş, cevaben **الذَّاكِرُونَ اللَّهَ كَثِيرًا**

“Allahı çokça zikredenler” buyurulmuş.

Hız. Ömer'in rivayetinde ise: “Her şeyin bir temizleyicisi ve parlatıcısı vardır kalblerin parlatıcısı da zikrullahtır” ve Allah Teâlânın azabından kulları zikrullahtan başka hiçbir şeyin kurtaramayacağı da ilave edilmiş. Demişler ki: Allah yolunda cihad da mı? Eğer, kılıcı kırılıncaya kadar dövüşse dahi zikrullah-ı kesir (Allahı çokça zikir) yine efdaldir.

Tabii bizim bu işlere aklımız ermediğinden herkes aklına geleni söylemekten çekinmez. Düşmanla dövüşmek, şecaat, bahadırılık, ölümden korkmamak sureti ile saldırganlık her kavimde her millette görülegelen meziyyetlerdendir. Hatta bu son devrin harblerinde korkak diye vasıflandırdığımız yahudilerin harblerde gösterdikleri meharet hepimizi hayretlere düşürdü dersek herhalde ayıplanmayız. İki veya üç milyon nüfusla, 30 milyon Mısır, 8 milyon Suriye, 2 milyon kadar Ürdün, 10 milyon kadar Irak ordularına karşı galebe çalarak Kudüsü de işgal eden Yahudiye ne diyeceksiniz. Harblerdeki şecaat İslamda elbette makbul ve memduhdur lâkin Allah Teâlânın zikrini çok etmek hepsinden daha âlâ ve daha da efdaldir. Zira böyle bir zâkir harbe girdiği vakit gözünü bile yummadan düşmanla çarpışır, eli kılıcında, dili de zikrullah'da, gönlü de tam manası ile Allah'ladır. Allah Teâlâ da: **وَأَنَا مَعَهُ** “Ben de kulumlayım, ilmimle her şeyi muhitim” der. Bu ne devlet ve ne saadettir.

İbn-i Mace'nin Ebu Hüreyre'den rivayeti ise şöyle: Hadis-i Kudsidir-. Allah Teâlâ buyurur ki:

أَنَامَعَ عَبْدِي إِذَا هُوَ ذَكَرَنِي وَتَحَرَّكَتْ شَفَتَاهُ

“Kulum beni zikrettikçe ve dudaklarını kımlıdattıkça Ben onunlayım”.

Hele Tirmizi'nin Abdullah b. Büsr'den rivayeti ise:

-Bir adam geldi ve: Ya Resûlullah islâm şeriatı muhakkak çoğaldı (mesela 32 farz, 54 farz gibi) bana bir şey haber ver de ben de ona yapışıp (kurtulanlardan olayım). Buyurdular ki: “Dilin, Allah Teâlânın zikrinden hali kalmasın, gönlün de Allah'ın zikrinden gafil olmasın” yani daima dilinle Allah Teâlânın zikrinden ayrılma, gönlün le de yine Allah'tan ayrılma, gönlün diline, dilin de gönlüne mutabık olsun.

Bu zikrullahın çokluğunun, imanın kuvvetinden ileri geldiğini unutmamalı.

İbn-i Ebi'd-Dünyanın Ebü'l-Meharık radiyallahu an-hüm hazretlerinden yaptığı rivayet pek hoştur: Mi'rac gecesinde Resû-i Ekrem sallahu aleyhi ve sellem hazretleri Arşın nuruna gark olmuş bir kişi gördüm. Bu kimdir, bir melek midir? dedim. Hayır dediler. Dedim ki: Peygamber midir? Hayır dediler. Öyle ise kimdir? dedim. Dediler ki: Bu bir kişidir ki dünyada dili Allah Teâlânın zikri ile rutubetli (yaş) idi, kalbi de mescidlere bağlı, her türlü imariyyete gayret eder ve cemaattan da ayrılmaz, valideynine de asi olmazdı, sebbetmezdi, sebbettirmezdi. Yani sen başkasının anasına sövdü isen tabii o da senin annene söveceğinden ne başkasının anne-

sine söver ne de annesinin sövülmesine sebep olur, bu

suretle de asi olmazdı.

Bunlar bizlere ne güzel bir ders ne kadar hoş, tatlı nasi-

hatlardır. Cenab-ı Hak cümlemizi hakiki zâkirler zümresin-

den eylesin. Amin.

DÜNYA VE ÂHİRET SAADETİNE ERİŞTİREN ŞEYLER

Sevban radiyallahu anı diyor ki:

وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ

“Altını ve gümüşü yığıp biriktirenler” (Tevbe: 34)
ayet-i kerimesi nâzil olduğı zaman ben Resûlullah sal-
lallahu aleyhi ve sellem ile bir seferde beraber idim. Bazı
Ashab-ı kiram dediler ki: Bu ayet altın ve gümüşün sak-
lanması hakkında nazil oldu. Biz bilsek ki hangi mal ha-
yırlıdır da onu saklayalım veya onları toplayalım. O za-
man buyurdular ki:

أَفْصَلُهُ لِسَانٌ ذَاكِرٌ وَقَلْبٌ شَاكِرٌ وَزَوْجَةٌ تُعِينُهُ
عَلَى إِيْمَانِهِ

“Saklanacak, toplanacak, elde edilecek şeylerin efdali
Allah’ı durmadan zikreden bir lisan ve Allah Teâlânın verdiği
nimetleri israf etmeden, zayi etmeden, günahlara girmeden

şükreden bir kalb, kocasının imanına, iyi ameller işlemesine yardımcı bir kadın”.

Cenab-ı Hak cümlemizi dili zakir, kalbi şakir olanlardan eylesin. İmana yardımcı olan bir hanımefendi ihsan buyursun. Dilin, zikri, kalbin şükürü ne kadar mühimse hanımın da erkeğine hem muti ve hem de mü'mine olup imanda, ibadet ü taatta kocasına yardımcı olması ne büyük nimettir. Mesela erkek gündüzleri ağır işlerde yorulur, gece ibadetine uyamaz, hanım efendi ise evinde, oldukça da hafif işlerde ve istirahatı çoktur, geceleri kalkması mümkündür. İşte o zaman beyini de kaldırı, beraberce bir gece namazı kılabilmeleri ona bir yardımdır. Daha bunun gibi bir çok hadiseler vardır ki hanımlar beylerine yardımcı olurlar. Bundan dolayı üçüncü nimet de kocasına imanda yardımda bulunmak demiş. Dünya işlerinde erkeklerine yardımda bulunan kadınlarımız çoktur, buradaki muradı Peygamberi imanda yardımcı yani âhiret işlerinde, abdestinde, guslünde, ev hizmetlerindeki taharetlerde, gözünün dışarıda olmaması için onun dindar olmasına gayret eden hanım efendi ne güzel medhe şayandır.

Taberani “bi isnadin seyyidin” kaydı ile Hz. İbn-i Abbas’tan rivayetinde ise Resû-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem hazretleri:

قَلْبًا شَاكِرًا، لِسَانًا ذَاكِرًا، وَبَدَنًا عَلَى الْبَلَاءِ صَابِرًا،
وَزَوْجَةً لَا تَبْغِيهِ حُوبًا فِي نَفْسِهَا وَمَالَهُ ﴿حُوبًا﴾ إِي
حَاجَةً أَوْ إِثْمًا لَا تَقَعُ فِي ذَنْبٍ وَاضَاعَةً مَالَهُ

- Dört şey vardır ki her kime verilirse muhakkak ona dünya ve âhiret hayırları verilmiş olur:

1 - Kalb-i şakir: Nimetlere şükür pek mühimdir. Nimetler şükür oldukça artar. Şükrü ifa edilmeyen nimetler de elden gider. Komünist memleketlerde olduğu gibi hürriyetten mahrum köle gibi yaşarlar. Firavunlar devrinde yaşayan insanlar gibidirler. Gökte uçsalar ne kıymeti var.

2 - Lisan-ı zakir: İnsanları günahlardan korur. Allah'ın yasak ettiği işleri irtikab edemez. Kimsenin ne malında ne de canında gözü olamaz.

3 - Belalara sabreden bir beden: Açlığa, susuzluğa ve bütün ibtilalara sabredip kimseyi rencide bile etmez. Hakk'ın takdirine razı bir kul.

4 - Nefsinde ve erkeğinin malında hıyanetlik etmeyen bir hanımefendi: Böyle bir hanımefendiye malik olmak en büyük bir bahtiyarlıktır. Onun için sen evlenirken veya çocuğunu everirken dikkat edeceğin mühim şey kadının dindar olması ve ailesinin de dindar olmasına çok dikkat etmek gerektir ki ömür boyunca senin ya saadetine veya felaketine sebep olacak bir ocak kuracaksın. Şimdi istersen kendi aklınla amel et istersen Peygamberinin gösterdiği yoldan git.

Said el-Hudri hazretleri rivayet ediyorlar: Resû-i ekrem sallallahu aleyhi ve sellem hazretleri buyurdular ki: **“Dünyada bir takım kimseler vardır ki yumuşak yataklarında Allah'ı zikrederler de Allah da onları cennetin yüksek derecelerine eriştirir, bu da Onların her zaman Allah Teâlâyı zikretmelerinin mükafatıdır”.**

Buhari ve Müslim Ebu Musa radiyallahu anh'dan şöyle nakletmektedir: Cenab-ı Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem buyurmuşlar ki: **“Allah Teâlâyı zikreden ve bir de Allah'ı zikir etmeyen misali diri insanla ölü insanın mi-**

sali gibidir”. Yani Allah Teâlâyı zikredenler diri, canlı insan ve yine Allah’ın zikrinden gafil, zikrinden mahrum olan kimseler de ölümler misalidir. Yani manen ölüdürler. Zikir dirilik, canlılık, zikirden mahrumiyyet ise cansızlık alametidir. Çünkü diride hareket olur faydalı da olur zararlı da. Ölüde hareket olmaz faydası yok, zararı çoktur, müstahıktır. Öyle ise diri kişi Hakk’ı zikredenlerdir. Hakkı zikir etmeyenler de ölüdürler vesselâm.

Ebu Said el-Hudri radiyallahu anh nakleder ki: Resû-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem buyurdular ki: **“Size deli deninceye kadar Allah’ın zikrini çok ediniz.”**

Çünkü herkesin gözü dünyada, böyle dünyasını bırakıp da Allah Teâlânın zikri ile meşgul olanlara insanlar tabiatı ile: “Şu deliye bak, herkes para kazanmağa koşarken, mal, mülk sahibi olmağa çalışırken bu da oturmuş Allah’ın zikri ile meşgul, ne deli adam, zavallı” derler, acırlar. Halbuki asıl acınacak kimse kendileridir, âhiretlerini yıkıp dünyayı yapmağa çalışıyorlar, halbuki bu yaptıklarının hepsini bırakıp gidecekler. Âhirette ise ellerine bir şey geçmeyeceğinden o zaman çok pişman olacaklar amma ne fayda..

İbn-i Abbas radiyallahu anh’dan rivayet olunan hadis-i şerifte, cenab-ı Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem buyurdular ki: **“Her kim gece teheccüd namazı kılmaktan aciz olsa ve malını fisebilillah hayırlara vermekten bahillik yapsa ve düşmanla cenk etmekten korksa Allah Teâlânın zikrini çok etsin”.** (Taberani ve el-Bezzar).

Cabir radiyallahu anh’ın hadisi ise çok şayan-i ehemmiyettir: **“Adem oğlu zikrullahtan başka bir amelle kendilerini azabtan kurtaramazlar, o zaman dediler ki: fi sebilillah**

yapılan cihad da mı? Evet fi sebilla cihad da kurtaramaz, ancak kılıcı kırılıncaya kadar dövüşürse”. (Taberani Fi-s-Sağır ve'l-Evsat ve ricalühüma ricalüssahih).

Beş şey vardır ki bütün insanların nazar-ı dikkatına arz olunur:

1 - Allah Teâlâya hiçbir suretle şirk koşturamazdır. Şirk şuna benzer: Bir insan bir hizmetkar tutar parasını verir, kar-nını doyurur bir de mesken verir kendisine yapacağı işler de gösterilir. Fakat bu adam işi başkasına yapar. Yani başkasına çalışır. Buna hanginiz razı olursunuz? Muhakkak sizleri yaratan ve rızkınızı veren Allah'tır. Binaenaleyh, O'na şirk koşturmayınız (oğlu vardır, kızları vardır, hanımı vardır demeyiniz).

2 - Namaza durduğunuz zaman sağa sola başka şeylere iltifat etmeyiniz, bakmayınız, meşgul olmayınız. Zira siz Allah'a döndüğünüz müddetçe Allah da size yüzünü çevirmiştir.

3 - Size oruçla emreder. Bunun misali: Bir adam ki kesesinde koku vardır, hepiniz o kokuyu koklamak ister, halbuki orucun manevi kokusu ind-i İlahide misk kokusundan daha atıyabır kokuludur.

4 - Sizlere sadaka vermenizi emreder. Bunun da misali şöyledir: Bir adam düşman yakalamış, ellerini boynuna bağlamış, boyununu kesmek için yaklaşır, adam da kendini kurtarmak için çalışır ve elinde avucunda nesi varsa hepsini verip canını kurtarır.

5 - Sizlere Allah çok zikir ile emreder. Bunun da misali: Bir adam ki onu düşman süratle kovalamaktadır. O da gayet kuvvetli bir kaleye sığınarak kendini kurtarmıştır. İşte tıpkı bunun gibi kulu şeytandan ancak zikrullah ile kurtarmak mümkündür. Bu beş temsil hepimize güzel bir ders ve

bir ibret levhasıdır, gerek şirkin ve gerekse namazın ve orucun ve sadakanın ve zikrullahın insanlar için ne kadar lüzumlu olduğu çok açık misallerle pek güzelce belirtilmiş olduğundan Cenab-ı Hak bizleri de bu nasihatlerden müstefid olan kullarından etsin. Amin!

Said el-Hudri hazretleri şöyle nakl etmektedir:

Resû-i Ekrem'den soruldu ki: Kulların hangisi ind-i İlahide ve yevm-i kıyamette efdaldır? Buyurdular ki: **“Allah’ı çok zıkr edenler.”** Dedim ki:

-Ya Resûlullah fi sebilillah gazilerden de mi? Buyurdular ki: **Eğer kılıcı ile kırılıncaya kadar vursa ve kana bulansa, yani ölümden korkmayıp düşmana şecaat gösterip saldırırsa ve bu arada yara alıp kanlara bulansa, yine Allah’ı zikretmek, derece itibarı ile bu cihaddan efdaldır,** buyurulmuş.

ZİKRİN NEVİLERİ

Şunu da sana hatırlatayım da sen de kusura bakma: Düşmanla dövüşmek bir hünerdir, bir şecaattır, kahramanlıktır, bir fazileti vardır, bu şecaat herkeste elbette bulunmaz. Fakat bugün de görüyoruz ki nice kimseler vardır ki bütün emekleri boşadır ve yerleri yine de cehennemdir. Halbuki Allah Teâlâyı çok zikretmeğe çalışan her zaman ve her şeyde Allah Teâlânın zikrini dilinden bırakmayan ve gönlünden çıkarmayan bahtiyarlar, her zaman, her yerde mümtaz ve Allah Teâlânın sevgili, bahtiyar kullarından olması yetmez mi? Bu zikirlerden murad-ı Peygamberi: (Allahu a'lem bissavap)

سَبِّحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ

ve buna benzer.

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ الْمَلِكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللّٰهِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

حَسْبِيَ اللّٰهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ
الْعَظِیْمِ

حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِیْلُ

istiğfarların hepsi. Hele seyyidü-l-istiğfar... Duaların her nevi.

La ilahe illallah, Allah, Hu, doksan dokuz esma-i hüsnanın hepsi. Kur'an-ı kerimi tilavet, hadis-i şerifleri mütalla, ilm-i dini müzakere, nafile namazlar. İşrak namazı (Sabah namazından ve güneş doğduktan 30 veya 45 dakika geçtikten sonra kılınan iki veya dört rekat namaza denir). Duha namazı: Güneş doğduktan iki saat sonra ve öğle namazından bir saat evveline kadar dört veya sekiz; veya On iki rekat kılınan namaza denir. Evvabin namazı: Akşam namazı kılındıktan sonra kılınan 2 veya 4 veya 6 rekat namaza denir. Bir de yatarken taze abdest alıp dört rekat namaz kılıp öyle yatmalıdır. Ve gece namazları ki buna teheccüd namazı denir, bunlar nafile bir namaz olmakla beraber sevabı o kadar çoktur ki tarifine imkân yoktur.

Bununla beraber zikir bazan sesli olarak lisan ile yapılır ve burada manasını kalbde muhafaza şart da değildir. Yalnız lisan ile çok zikretmenin sevabının haddi hesabı yoktur vesselâm. Lâkin zikrullahın manasından gayri bir şey kasd olunmaması şarttır. Eğer bu lisanla zikre kalb de işti-

rak ederse daha âlâ olur ve manasını mülâhaza ederse tazim ve tekrimini hürmet ve saygısını da güzel ederse daha çok ala ve ekmel olur.

Herhangi bir salih, hayırlı işlerde de ister namaz, ister cihad ve tedrisat ve sair bütün hayırlar da bu zikr olunan huzur-i kalb ve tazimat ve Hakka tam teveccüh ile bir de ihlası bulunursa o zaman nurun ala nur olur. Malum ya herşeye de aranan kemâldir. Yiyeceğimiz bütün meyvelerde hep olmuşunu ararız da ibadetlerin olgunu aranmaz mı? Mesela olmamış ham bir karpuzu yorula yorula eve kadar getirirseniz, yiyeceğiniz zaman birde bakarsınız ki bembeyaz, ham, olmamış. Hem canınız sıkılır hem de bir sürü emek ve masraf havaya gitmiş olmakla nefsinin de o günkü nimetten mahrum kalmış olacağı tabiidir. Onun için her şeyin kemali matlubdur. İnsanın da kamili matlubdur, olgunlaşmayan insanlar da ham meyveler gibi zayıttandır. Cenabı Hakk'ın birliğine delalet eden delilleri tefekkür, yarattığı mahlukatı tefekkür ve bu mahlukatın en güzeli olan insanı ve ordaki ilm ü irfanın hudutsuzluğu, gökte uçar ve uçurur, yıldızlara gider, füzeler yollar, bugünkü bütün teknik usuller, beyin makineleri ve saire hep bu insanın kafasının mahsulü değil mi? Lâkin insana bu kadar nimetleri, akıl ve zekayı veren hep bu kainatın ve mevcudatın sahibi bir Allah'tır bir Allah değil mi?

Bazı arifler zikir yedi nevidir demişler:

1- Gözlerin zikri, ağlamakla ve ibretle bakmaktır:

“Bir göz ki olmaya ibret nazarında

Ol düşmanıdır sahibinin başı üzerinde.”

Kitab-ı ilahiyyeye bakmak ve bir de sanayiî bediayı müşahede ve mütalaa gözün zikridir.

2 - Kulakların zikri: Hakk'ı ve haksözleri dinlemektedir.

“Bir kulak ki almaya her dinlediğinden nasihat
Akıt kurşunu hemen deliğinden”.

3 - Dilin zikri: Allah Teâlâyı hem zikir hem de sena iledir.

“Bir dil ki almaya Hakk'ın zikriyle mu'tad
Ol et paresine dil diye urma hiç ad”.

4- Ellerin zikri, ihsan ve ikramladır:

“Bir el ki olmaya anın ihsanı
Verilmez ana cennet ehlinin derecatı”

5 - Vücudun zikri, sözlerinde durmakla olur.

6 - Kalbin zikri ise Allah'tan hem korkmak hem de ümi-
dini kesmemektir.

7 - Ruhun zikri ise Hakk'a teslim ve rızadır.

Bu, cihaddan efdal olan zikir ise, zikr-i kamildir. Zikr-i kamil sahipleri; lisanen zikri, kalben tefekkür, azamet-i umumiyyeyi, havf ve haşyeti cami olan ve şu yedi zikri yapabilen zakirlerdir. Çok zikir edenler vardır ki, kendilerinde, ne tefekkür ne de sözlerinde vefa, ne havf u haşyet ve ne de kaza-i İlahiyyeye teslim ve rıza vardır. Böyle zikre zikr-i nakıs derler inşaallah devamla zikr-i hakikiye nail olurlar. Devamın faydası çoktur, çok zikrin faydası da çoktur, ümidimiz inşaallah hepimizi hakiki zikre doğru götürür ve eriştirir. Bizde böyle bir kemal yok deyip zikri bırakmak en büyük bir hatadır, sakınmak gerektir. Bir çocuğun bile kemale erişmesi kolay oluyor mu? Bir kere 15 yaşına kadar çocukluk devri; sonra olgunlaşması bulunduğu muhit ve tahsile

bağlıdır. Resûlullah'a ancak 40 yaşında peygamberlik gelmiş olduğuna bakarsak insanlığın öyle kolay bir şey olmadığını anlarız. Onun için hem zikre devam, hem de tekemmüle doğru çalışmak boynumuzun borcudur. Cenab-ı Hak cümlemizi kemal-i insaniyyete erişen bahtiyarlardan eylesin. Amin!

Bir de zikrullahı o kadar çalışınız ki münâfıklar sizlere mürai desinler. Sen halkın sana diyeceğine bakma da Hakk'ın rızasını kazanmağa çalış, çünkü halktan sana ne fayda var? Bütün nimetleri veren Allah değil mi? Seni de bütün eşyayı da yaratan O değil mi? Artık sen mahluktan ne beklersin. Onun için Hak kapısından, bir an dahi olsa sakın ayrılma. Zira şeytan aleyh illanenin bir hortumu vardır onu adem oğlunun kalbinin üstüne koyup bekler. Onu zikreder bulursa çekilir, büzülür ve eğer gaflette bulursa onun kalbini yutar, yani tahakkümü altına, tasarrufuna alır, artık onu istediği gibi kullanır. Allah muhafaza buyursun. Ve yine Hak sübhanehu bizi korumak için her gün ve gece kullarından dilediklerine sadakası vardır, en ala sadakası da ona Allah'ın zikrini ilham buyurmasıdır. Zaten zikrullahtan daha efdal sadaka olmaz.

Muaz radiyallahu anh'den rivayet edilmektedir:

- Bir kişi gelip Resûlullah'a sordu: Mücahidlerin ecir cihetinden hangisinin ecir büyüktür? Buyurdular ki. "Allah Tebareke ve Teâlâyı çok zikr edenlerin".

- Salihlerin hangisinin ecir büyüktür? "Yine Allah Tebareke ve Teâlâyı çok zikr edenlerin" buyurdu.

Sonra, namaz zekât, hac ve sadaka hakkındaki sorgularına da aynı şekilde: Allah Tebareke ve Teâlâyı çok zikr

edenler buyurmuştur. O zaman Ebu Bekr radiyallahu anh, Hz. Ömer'e: "Ya Eba Hafz zakirler bütün hayırları alıp git-tiler deyince Resûlullah'ın da: "Evet" diye tasdik etmeleri bizlere ne kadar güzel bir derstir. Cenab-ı Hak cümlemizi gaflet uykusundan uyandırırın da şu fani dünyanın aldatıcı zevk u safasından yakayı kurtarıp daima Hakk'ın zikri ile meşgul ve rızasını kazanmağa çalışan ve her hal ve tavrı ile de müslümanlığı benimsemiş olan bahtiyar kullarından eylesin. Amin!

Hz. Enes radiyallahu anh'ın annesi, Resûlullahtan bir vasiyyet istediler de ona cevaben "Measiyi terk et" buyurdular. Çünkü measiyi yani bütün günahları terk hicretin en efdalidir. Farzları muhafaza et ki bu da cihadın efdalidir ve Allah Teâlânın zikrini de çok et. Çünkü zikirden daha sevgili bir şeyle Allaha gelemesin".

Diğer bir rivayette ise:

- "Allah'ı çok zikret çünkü ve muhakkak Allah Teâlâya amellerin en sevgilisi zikirdir" Fakat bu Enes'in annesi Enes b. Malik'in annesi değildir, bu da başka bir Enes'tir.

Binaenaleyh, Allah Teâlânın zikrini çok yapmayanların imanlarının muhafazasından korkulur. İnsan oğlu Allah Teâlânın zikri ile meşgul olduğu müddetçe Cenab-ı Hakk'ın vermiş olduğu nimetlere şükretmiş olur ve O'nun zikrinden gafil olup zikri unuttuğu vakitte küfran-ı nimet etmiş olur. Nimetleri inkar eden bedbaht kişiler gibi verirsın verirsın, yine senden ne gördüm der.

Hz. Allah Celle ve ala bizleri de, cümle ümmeti Muhammedi de Hakkı can-ı gönülden, zikreden kullarından eylesin. Amin! Saat kurulduğu vakit nasıl işlerse Hakk'a gönül-

den bağı olan zâkirler de Hakk'ı öyle zikrederler. Abdulhalık Guccudvani ve emsali gibi.

Zikrullahtan daha başka faydalı hiçbir şey yoktur. Çünkü fani alemin her şeyi de fanidir. Âhirette ancak senin a'mal-i salihan ile zikrullahın seninle beraberdir vesselâm.

Şimdi biraz da toplu olarak yapılan zikrullahın feza-linden bahs edelim. Allah Teâlânın sayısız melekleri vardır. Bunlardan bir kısmı bizim muhafazamıza memurdurlar. Gözlerimizin, kulaklarımızın ve sair azalarımızın muhafazasına memur bir çok melek olduğu gibi sevap ve günahlarımızı yazan melekler de ayrıdır. Bu melekler ise ayrı bir takım meleklerdir ki bunların vazifesi de, zikrullah ile meşgul olan ehl-i zikri aramak ve bulmaktır. Zikir meclisini buldukları zaman hemen birbirlerini haberdar edip aradığımızı bulduk diye çağırırlar ve onların etrafında toplanıp otururlar, böylelikle yerden göğe kadar doldururlar, onların zikrinden hasıl olan manevi kokulardan haz ve nasiplerini alarak evlerini zinetlendirir ve şereflerini artırır. Zikrin ve zikir meclislerinin ne kadar kıymetli ve faziletli olduğunu bize göstermektedir. Zira bunlarla oturan melekler -günahtan ari - ancak emrolunduklarını yaparlar. Bu Allah Teâlânın zâkir kullarına dünyadaki ikramıdır. Âhirette nasıl olacağını artık kim bilebilir. Hem de bu meleklerin bahu-sus, ehli imana karşı muhabbetleri olduğu da aşikardır. Bu hadis-i şerifte işaret vardır ki insanoglunun Allah Teâlâ ve Tebareke Hazretlerini zikretmeleri, meleklerin Allah Teâlâyı zikrinden efdaldır. Zira insanların bir çok işleri vardır ki bunları yapmak mecburiyetindedirler. Bir kere yemek için para kazanmağa ve çalışmağa mecburdurlar, mesken sıkıntısı, maişet derdi, geçim sıkıntısı, bir çok haklara riayet, hü-

kümetlere yardım, askerlik, ihtiyarlık, fakirlik, hastalık ve çeşitli ihtiyaçlarla birlikte bir de şeytanın, nefsin, şehvetin, din düşmanlarının, servet düşmanlarının, eşkıyaların, hırsızların, sarhoşların şerrinden de korunmak mecburiyyetinde oldukları halde Hakk'ın zikri ile meşgul olabilmeleri elbette şayan-i takdir ve takdistir. Meleklerde ise bunların hiçbirisi yoktur. Binaenaleyh, ehl-i imanın bu kadar meşakkatı bir tarafa bırakıp, Hakk'ın zikri ile meşgul olabilmesi, onun şerefine yeter ve artar.

Bu zikir meclisinde bulunanlar dağıldıklarında semadan bir münadi nida edip, “seyyiatınız mağfûr ve hasenata tebdil olduğu halde kalkınız” diye tebşiratta bulunurlar.

Bu ne devlet ve ne saadet. Bak, aziz ve muhterem kardeş! Şimdi her aklı eren de ermeyen de bu tarikatlar aleyhinde bir şeyler söyler dururlar. Kimi canım Peygamber aleyhisselâmın zamanında böyle şeyler var mı idi, bunu nereden çıkardılar bunlar bidatlardır, böyle şey olmaz derler. Kimi de başka şeyler söyler. Lâkin insaf ile şöyle bir bakacak olsak; tam 30 adet çok zikir etmek; 15 adet toplu zikir yapabilmek hakkında “et-Tergib ve't-Terhib” adlı hadis kitabının ikinci cildinin 393, 408 ci sayfaları arasında 45 hadis kime ve ne için zikredilmiştir? Diğer hadis kitaplarında ve hele Gazalî'nin İhyaasında ve sair kitaplarda zikrullah hakkında yazılan eserler ayrı bir bahistir. Şimdi bunların hepsini bırakıp da çala-kalem meydana boş bulan tilkilerin arslan kesildiği gibi ağzına gelen her şeyi söylemekten çekinmeyen kardeşlere deriz ki, biraz insafli olunuz ve iyi düşününüz. Haydi sen de eline tesbihini al da şu Peygamberin dediği tesbihleri çek bakalım. Çünkü hem işimize gelmez ve hem de bu dünya saltanatını kim bırakacak.

Bak muhterem kardeş şu 408. ci sayfada şarih, ayet-i kerimeleri ve hadisi şerifleri sıralamış, ve en nihayet de:

وَإِذَا قُضِيَتْ الصَّلَاةُ فَادْكُرُوا اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِكُمْ

“Artık namazı bitirdiğiniz vakit ayakta iken, otururken ve yanlarınız üzerinde iken Allah’ı anın” (Nisa: 103) ayet-i kerimesini zikredip, ibn-i Abbas’ın bu ayeti şerhedip açıklamasını da zitkretmiş. Bak, ne diyor:

- “Gece olsun, gündüz olsun gerek karada gerek denizlerde gerek sefer halinde gerek hazar halinde, gerek zengin, gerek fakirlik halinde gerek hastalık ve gerek sıhhat halinde, gizli veya aşikare daima Hakk’ı zikredenlerden olunuz.” Zira az zikir yapanların halini beyan sadedinde vaki olan ayet-i celilede şöyle denilmektedir -ki bunlar da münafileklardır.”

وَلَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا

“Allah’ı ancak birazcık hatıra getirirler” (Nisa: 142) Şimdi söyle bakalım bunların hangisinden olalım?

وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ

“Gafillerden olma” (A’raf: 265).

ayetini herhalde okumuş olacaksınız. Kendi kendini aldatmak ayrı bir günahdır. Bir de başkalarını Hakk’ın zikrinden mahrum edercesine tarikat aleyhinde konuşmanın günahı çok fazladır. Şuna dikkatinizi çekerim. Bugün müslümanlık malum, herkes istediği isyanlara boğulmuş, adeta

günah tanımaz ve bilmez durumda. Faiz almış yürümüş, içki, kumar, hırsızlık, gasb, adam öldürme vakaları, deniz alemleri, danslar, balolar. Bugün bunlar hep serbestçe gözlerimiz önünde. Senin de başka işin yokmuş gibi: “hemen şu zakirlere çatalım. Şimdi bak din elden gidiyor, zikir edip oturmak, dervişlik yapmak, tarikata girmek sırası değil, gelin şunun bunun yazdığı eserleri okuyalım da imanımızı kurtaralım” demen doğru mu? Pekala muhterem beyefendi senin okuduğun eser kimindir? Affet kusurumu, Allah’ın kitabını ve O’nun sevgili habibi Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem’in kitabını bırak da ahad-i nastan hatası, günahı kim bilir ne kadar, “yazdığı eserlerdeki hatalar ise hadsiz hesapsızdır.” Çok taaccüb olunur ki bugünkü insan, Allah kelamını okumaktansa bir beşer kelamını tercih etmektedir: Bunların âhiretteki yeri kim bilir neresi? Malumu meçhule değişmekte. Memleket halkı arasında müslümanlar arasında bir dağınıklık bir perişanlık. Fakat yine herkes kendini beğenmektedir vesselâm.

Şimdi rica ederim söyle: Kabahat müslümanlıkta mı yoksa müslümanlarda mı? Ehl-i tarikatın da hataları pek çoktur, kabahat tarikatta mı, yoksa ehl-i tarikatta mı? Kabahat Allah Teâlânın zikrini yapmaktan mı, yoksa o zikri yapamayanlarda mı? O günahkarları görünce, böyle müslümanlık mı olur, dersin de, haydi bakalım şu dünya sevgisini gönlünden çıkar ve nefs-i emmarenin elinden yakını kurtar da göreyim seni. İşte ne kadar okursak ve ne kadar bilirsek bilelim bugünkü bilginler hep gözümüzün önünde, hepsi de nefislerine şehvetlerine ve şöhretlerine esir durumda. Bunu kim inkar edebilir?

Şimdi nasıl olur da insana: Zikrullahı çok etmeği, tari-kattır, bidattır diye kim söyleyebilir? Bak tam 45 hadis-i şe-rif zikrullahın fezail'i hakkında zikir edilmiştir.

Aynı kitabın 409. cu sayfasında İmam Gazali şöyle de-mektedir: “Allah Azze ve Celle Hazretlerini zikretmenin şe-refi; onu rübbe-i şehadete eriştirmesidir ki, bu zâkir ve ârifler evlerinde yumuşak yataklarında iken ölseler dahi kendilerine yüzlerce şehid sevabı verilir”. Halbuki şehadet öyle bir nimet-tir ki dünyadan ayrılan hiçbir kimse tekrar dünyaya dön-mek istemeyecektir, yalnız hakiki şehidler dünyaya dönmeği ve tekrar muharebelere iştirak ile şehid olmayı isteyecekler-dir. Bu da şehadet mertebesinde gördükleri yüksek merte-belere nailiyyetlerinden ve ölüm acısını duymadıklarından-dır. Cenab-ı Hak cümlemizi hakiki irfan sahiplerinden yani Hak celle ve alayı iyi tanıyıp bilenlerden ve emirlerine uyup yasak ettiği bütün günahlardan kaçıp daima hakkın zikri ile meşgul olup âhirette de şehidlerle beraber haşr olunan sev-gili kullarından eylesin. Amin.

Hz. Ömer radiyallahu anh askerlerine ve kumandanına şöyle bir hitabede bulunmuştur:

- “Size ve sizinle olan askerlerinize her hal üzere takva sahibi olmanızı, Hak'tan korkmanızı tavsiye ederim. Çünkü takva Hak'tan korkmaktır, bu da ancak emirlerine itaat ve yasaklarından kaçmak sureti ile olur. Bu ise düşmana gale-benin ve harbteki hilelerin en takvası ve en güzelidir. Se-nin ve senin askerinin günahlardan kaçmakta en çok ha-ris olanı olmanızı isterim. Zira askerin günahkarları sizlere düşmandan daha ziyade korkuludur. Eğer biz müttaki, Allah'tan korkar olmaz da günahları işlersek biz onlara

mağlub oluruz, zira adet itibarı ile düşman bizden çoktur, malzemesi de harb alat ve edevatı, topu tüfeği, cephanesi, süvarisi, her şeyi bizden çok fazladır. Günahlarda onlarla bir olursak elbetteki biz onların hakkından gelemeziz çünkü kuvvetleri çoktur. Ancak, bizim onlara galibemiz ibadet ve taatımızla mümkün olur, yoksa kuvvetimizin üstünlüğü ile galebe çalamayız. İyi biliniz ki, her zaman ve her yerde Allah Teâlânın hafaza melekleri bizimledir. Yaptıklarımızı ve her şeyi bilirler ve yazarlar. Binaenaleyh, onlardan utanıp günahları terk ediniz ve Allah Teâlâdan nefisleriniz üzerine yardım isteyiniz düşmana karşı yardım istediğiniz gibi”.

İnsan olan bundan çok ders alır ve almalıdır. Bizim Türk askerleri de, kumandanları da ve hatta halkı bile hak-hukuka son derece riayet ettikleri Sultan Fatih Muhammed’in teftişleri esnasında pek güzel müşahade edilmekte idi. Ne zaman ki bu emirleri unuttuk, kuvvetlerimize güvendik ve günahları da irtikab ettik ondan sonra da mağlubiyetler baş gösterdi. Numunesi meydanda.

İyi, dikkatle bak ve oku: Taberani Evsat ve Sağirinde Ebu Hüreyre radiyallahu anhtan rivayetinde:

مَنْ لَمْ يُكْثِرْ ذِكْرَ اللَّهِ فَقَدْ بَرَأَ مِنَ الْإِيمَانِ

“Allah’ı çok anmayan imandan uzaklaşır”

Aziz kardeş bak, tarikatın aslı nereden geliyor: (Allah Teâlâyı çok zikretmyenler hakiki imandan uzaktır”. Allah Teâlânın çok zikri ise ancak tarikatlarda vardır. Bugün bile en aşağı bir dervişin zikri beş binden başlar, sonra terakki ede ede yirmi beşbine kadar çıkar ve sonra da zikr-i dai-

miye erişir ve buna sultani zikir derler. Buna her bir mü'min - muvahhidin erişmesini Cenab-ı Hak'tan temenni ve niyaz ederiz.

Hz. Ömer'in oğlu Abdullah - Allah onlardan razı olsun der ki: "Ben Resûlullah'a dedim ki:

- Zikir meclislerinin ganimeti yani ecr-ü mükafatı nedir? Buyurdular ki:

- Zikir meclislerinin ganimeti, "ecr-ü mükafatı cennettir".

(İmam Ahmed Ceyyid İsnadla rivayet etmiştir).

Şimdi bunların hangisine itiraz edeceksin bilmem? Cemaatla namazlar, vâ'z ü nasihatlar, dini ilim müzakeresi ve sohbeti, Kur'an-ı azimüşşanın mukabele sureti ile tilaveti, hep zikir meclislerinden sayılır ve bunların mükafatı da cennet-i a'la ve oradaki hesapsız nimetlerdir. Zikir meclislerini arayan melekler böyle bir meclis buldukları anda birbirlerini haberdar edip hemen oraya toplanıp doldururlar ve hatta semaya kadar da yükselirler. Yer bulamadıklarından. Ellerini semaya ve Rabbü-l-izzete çevirirler ve:

Ya Rab Senin kullarından bir cemaata rast geldik ki, bunlar Senin onlara verdiğin nimetlere tazim ediyorlar, kitabını okuyarlar ve Senin nebin Muhammed sallallahü aleyhi ve selleme salat getiriyorlar, dünya ve âhiretleri için muhtaç oldukları şeyleri senden istiyorlar. O zaman Cenab-ı Hak onlara buyuruyor ki:

Onları benim rahmetim ile geçiyediniz ve onlar öyle bir kavimdir ki, onların arasında oturanlar bile şaki olmazlar. Yani her ne kadar niyyetleri zikrullah değilse bile onların arasına girince onların günahları afvolur ve şekâvetten de kurtulurlar.

Şu nimete bakın, bu ne lûtuftur ve ne ikramdır, bununla beraber melaîke-i kiram hazretleri de bu mümin zâkirlerin zikirlerine, tesbihlerine, hamdlerine, tekbirlerine iştirak edip onlarla beraber Cenab-ı Hakk'ı zikir, tesbih ve tahmid ederler. Bu da yine Cenab-ı Hakk'ın o meleklerle emridir. Sonra da meleklerine der ki:

- Ey meleklerim siz şahid olunuz. Ben onları mağfiret eyledim. Melekler de derler ki:

- Ya Rab onların içinde falan falan zâkir olmayan, hata ve kusur sahipleri de vardır, yani onlar da mı mağfiret olunacak? O zaman Cenab-ı Hak da:

-Onlar, yani zâkirler, bir kavimdir ki, onların arasında oturanlar şakî olmazlar.

Bu bir adet-i ilahiyedir. Kötülerin arasına giren her ne kadar iyi, salih kimse de olsa, yine, onların günahları kadar onlara da yazılır, zira ahlâklar saridir. İyiyle düşüp-kalkanlar iyi, kötülerle düşüp-kalkanlar da kötülerden olacağına şüphe yoktur. Binaenaleyh, sen de yolunu ona göre seç. İnd-i İlahi-deki kadrü kıymetinin ne kadar olduğunu anlamak istiyorsan, senin Allah Teâlânın emirlerine verdiği kıymet kadardır, bunu da unutma.

Hele şunu iyi dinle: Taberani biisnadin hasen (kaydı) ile Ebu'd-Derda radiyallahu anhten rivayet etmektedir:

- **“Cenab-ı Hak yevm-i kıyamette bir takım kavim ba's eder ki yüzleri nur içinde. İnciden minberler üzerinde. Bütün insanlar onlara gıpta ederler, halbuki ne şehiddirler ve ne de enbiyadan. Bunu dinleyen bir arabi dizleri üzerine gelip:**

- Ya Resûlullah onları bizlere bildir de biz de onları bilelim. Buyurdular ki:

- Onlar müteaddid kabilelerden ve muhtelif belde-lerden Allah'ın zikri için toplanan ve Allah'ın rızasını talep için zikredip bir de birbirlerini Allah için seven bah-tiyarlardır.”

Allah Teâlâ hemen kusurlarımızı afvetsin de mümin ve müslümanları bu gibi hayırlara çağırان ve teşvik eden sevgili kullarından eylesin. Amin!

Hele şu, Müslim ile Tirmizi ve İbn-i Mace'nin yine Ebu Hüreyre ile birlikte Ebu Said el-Hudri Hazretlerinden rivayet olunan hadis ne kadar güzel, bakınız:

- “Bir kavim Allah'ın zikri için oturduklarında hemen onları melekler ihâta edip etraflarına toplanırlar ve o anda evlerini rahmet-i İlâhiyye gaşyeder ve üzerlerine sekînet, vekar nâzil olur Ve Hak sübhanehu ve Teâlâ onları yanında olan melâike-i mükarrebine zikreder”.

Yani bakın Benim, beğenmediğiniz kullarımın haline, Benim zikrim ile nasıl meşgul oluyorlar ve bundan naşı olsa gerek ki yeryüzünde Allah diyen bir kimse bulundukça kıyamet kopmayacaktır. Bundan anlaşılıyor ki bir defa Allah demek dünyaya beldeldir vesselâm. Onun için bizim Mevlid sahibi Süleyman Çelebi, Mevlid'in başında ne güzel söylemiştir:

Allah adın zikredelim evvela,
Vacib oldur cümle işte her kula.

Allah adın her kim ol evvel ana.
Her işi asan, eder Allah ana.

Bir kez Allah dise aşk ile lisan,
Dökülür cümle, günah misl-i hazan.

Allah adı olsa her işin önü,
Hergiz ebter olmaya anın sonu.

İsm-i pak'in pak olur zikreleyen,
Her murada erişir Allah deyen.

Her nefeste Allah adın di müdam,
Allah adı ile olur her iş tamam.

vesselâm.

TOPLANTILARDAN KALKARKEN OKUNACAK DUALAR

Toplantılar, zikir meclisleri olsa dahi, zikirden evvel veya sonra bazı sohbetler olmaktadır ve bu sohbetler esnasında bazı uygunsuz sözler, hatâlar, gıybetler yapılabilir. Onun için, iki çeşit duaya ihtiyacımız vardır: Birisi yapılan gıybetten ve birisi de sair hatâlardandır. Gıybet duası şöyledir:

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَلِمَنْ أَعْتَبْتُهُ

-“Ya Rab, beni ve benim gıybet ettiğim kimseyi mağ-firet eyle”.

Biri de, Davud, Tirmizi, Nesei, İbn-i Mace ve Hakim’in Ebu Hüreyre’den rivayet ettikleri duadır ki, şöyledir:

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ
أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ

Bu dua okunduğu takdirde, o meclisteki hatalar muhakkak mağfiret olunur, buyurulmuştur. Tirmizi Hazretleri de buna, “Hadisün - Hasenün - Sahihün” demiştir.

O mecliste konuşulan hayırlar zapt olunup, kıyamette eline verilir. Günaha ait sözler de, bu dua ile keffaret olur ve bazı rivayetlerde fazlalar varsa da en kısası bu olduğundan herkes okuyabilir ve ezberler ve üç defa tekrarlamak da tavsiye edilmiştir.

Bir de şu dua vardır:

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ
أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ عَلِمْتُ سُوءَ وَظَلَمْتُ نَفْسِي
فَاغْفِرْ لِي إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ

-Cibril aleyhisselâm demiş ki: **“Ya Muhammed! Bunlar meclislerin keffaretidir.”**

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَهُ
لَا شَرِيكَ لَكَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ

rivayeti de vardır.

LA İLAHE İLLALAH DEMENİN FAZİLETLERİ

İmam Buhari, Ebu Hüreyre radiyallahu anh'ten rivayet etmektedir:

-Ben Resûlullah'a, "Nasın yevm-i kıyamette senin şefa-atına mazhar olarak said olanı kimdir?" dedim. Sallallahu aleyhi ve sellem buyurdular ki:

-Ya Eba Hüreyre! Ben zannederimki, senden evvel bu hadis hakkında kimse birşey sormamıştır. Ben de senin hadise hırsını görüyorum. Yevm-i kıyamette nasın şefaatime nail olacak es 'adı, "La ilahe illallah" kelimesini, "halisan min kalbihi ev nefsihi" söyleyendir.

Şarih der ki: İttikadı sahih olduğu ve Allah Teâlâ'nın emirlerine de uyduğu ve bir de yine Allah Teâlâ'nın yasaklarından, menettiği bütün menahi ve mekruhattan da ictinab ettiği ve şeriatla amil ve istikamet üzere olduğu halde söyleirse şefa-at-ı Muhammediyyeye layık ve müstahak olur. Yoksa istikametten tamamı ile çıkmış, ibadet ve taattan uzak kalmış, günahları da irtikab ettiği halde söylemenin elbette faydası olmayacaktır.

- Yine Buhari ile Müslim’de Ubade b. Samit radiyallahu anh şöyle rivayet etmektedir:

- Her kim Allah Teâlâ’nın varlığına, birliğine, şeriki olmadığına ve Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’in O’nun kulu ve Resûlu olduğuna ve İsa aleyhisselâmın Allah’ın kulu ve Resûlu ve Meryem’e ilkâ olunan bir kelimesi ve ondan ruh olarak (nefha) olduğuna; cennetin hak, cehennemin hak olduğuna itikad ederek, söylese; her ne amel üzere ölürse ölsün; Allah onu cennete idhal eder.

İbni Abbas’tan da, “Sekiz cennetin kapısının hangisinden İstersen ... ” ziyadesi vardır.

Müslim ile Tirmizi’de şöyledir: “Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemden işittim:

- Her kim “Eşhedü en la ilahe illallah ve enne Muhammederrasulullah” diye şehadet eylese, Allah onu, cehenneme haram eder. (Yani cehennemden uzak eder, cehenneme girmez, demektir.”)

Buhari ile Müslim’in Enes radiyallahu anh’dan rivayetlerinde: Cenab-ı Peygamberin bineğinin arkasına Muaz bin-miştî. Peygamber Efendimiz:

-“Ya Muaz!” diye üç kere seslendiler ve buyurdular ki: “Ya Muaz, hiç bir kimse yoktur ki, la ilahe illallah Muhammedür-rasulullah” diye şehadet ederse ve “Muhammedür-rasulullah”ı kalbinden sıdk ile söylerse, muhakkak onu Cenab-ı Hak ateşe cehenneme haram kılar.

O zaman hemen Muaz radiyallahu anh:

-Ya Resûlullah bu müjdeyi nasa haber verip tebşir edeyim mi? Buyurdular ki:

- Hayır tebşir etme. Zira o takdirde bu habere dayanıp amelleri terk ederler”.

Muaz radiyallahu anh ise ancak ölüm halinde, bir ilmi ketm edip saklamaktan korktuğu için söylemiştir. İlmin ketmi haramdır, herkes bildiğini bilmeyenlere öğretmek mecburiyetindedir.

Ulemadan bir takım kimseler, “Bu ve bu gibi hadisler islâmiyyetin ilk devrinde idi. O zamanlar yalnız bu kelime-i tevhidi söylemekle müslüman sayılıyorlardı. Çünkü henüz namaz, oruç, zekât ve hac gibi feraiz gelmemişti. Malum, namaz ancak mirac gecesinde farz kılınmıştır. Diğer feraiz de bunların arkasından birer birer gelmişti” demişlerdir.

Dahhak, Zühri, Süfyan-ı Sevri ve ulemadan daha başkaları, gerek kelime-i tevhid ve gerekse namaz, oruç, zekât, hac, bunların hepsi islâmın şartlarından ve farzlarındandır. Kelime-i şehadeti söylemeden, diğer farzları işlemek sahih olmaz. Bir kimse kelime-i tevhidi söyleyip de farzlardan birisini inkar eylese biz de onun küfrüne hükmederiz, demişlerdir. Ve tabii cennete de giremez.

Zeyd b. Erkam radiyallahu anh der ki: “Resûlullah salallahu aleyhi ve sellem buyurdular ki: Her kim “La ilahe illallah”ı ihlas ile söylese, cennete dahil olur.”

Dediler ki: “Bu kelimenin ihlası nedir?” Buyurdu ki:

- Onu, Allah Teâlânın haram ettiği şeylerden menetmesidir. Bu da bize bildiriyor ki, tevhidin faydası, Allah Teâlânın emirlerine imtisal ile beraber, yasak ettiği bilumum ufak büyük günahlardan ictinab ile mümkündür. Yoksa yasaklardan ve günahlardan; hem manevi günahlardan kaçınmadan ve korkmadan dünya ve âhirette faydalanmak mümkün değildir.

Münafıklar her ne kadar canlarını ve mallarını bu kelime-i tevhidi söylemekle kurtarmış olsalar da Allah Teâlânın çeşitli azablarından ne dünyada ve ne de âhirette kendilerini kurtarmaları mümkün değildir.

Onun için, ey aziz kardeşim, sen bu kelime-i tevhidi söylediğin müddetçe de kendini kontrolden hali ve boş bırakma. Daima kendini ciddi bir şekilde kontrol eyle. Allah Teâlânın seni daima ve her yerde gördüğünü ve her yaptığını görür ve bilir olduğunu ve daima seni gözlemekte olduğunu sakın unutma. Esmâ-i hüsnayı iyi oku ve onların manasına dikkat eyle. İşte o zaman söylediğin **“La ilahe illallah”**ın seni meleklerle ve meleklerin de üstüne çıkarcasına inan. Ebu Said el-Hudri radiyallahu anhın şu rivayeti ne kadar dikkate şayandır:

Sallallahu aleyhi ve sellem hazretleri, Musa aleyhisselâmın Cenab-ı Allah ile mükâlemesini haber vermektedir:

- Ya Rab, bana bir şey talim eyle ki, ben Seni onunla zikir edeyim ve onunla Sana dua edeyim der. Cenab-ı Hak da ona “la ilahe illallah” de, buyurmuş; Musa aleyhisselâm:

- Ya Rab, bütün kulların bunu söylemektedir, demesi üzerine Cenab-ı Hak, yine “La ilahe illallah” demesini emir buyurmuşlarsa da Musa aleyhisselâm:

- Ya Rab, bana mahsus olan bir şey murad ediyorum, deyince, Hz. Allah celle ve âlâ; Ya Musa, eğer yedi kat semavat ve yedi kat yerler terazinin bir gözüne ve “la ilahe illallah” da diğer gözüne konmuş olsa da İlahe illallah” onlardan ağır gelir. Gerek sevap bakımından ve gerekse kudret, kuvvet ve ağırlık bakımından eşi olmayan bir kelime-i tayyibedir. Onun için onu dilinden bırakma ve gönlün-

den çıkarma ve her işini ona göre ayarla. Bunu İmam Nesei ve İbn-i Hibban sahihlerinde zikretmişlerdi. Hakim de Sahihü'l-İsnad der.

Baksanıza Cabir radiyallahu anh'ın-İbn-i Mace ve Neseideki rivayetlerinde Cenab-ı Peygamiber Efendimiz **“zikrin efdali la ilahe illallah, duanın efdali de elhamdülillah’dır”** buyurmuşlardır.

Cenab-ı Hak cümlemize tevfikını refik buyursun da bu kelime-i tayyibeyi daima ve çokça olarak zikreylemek nasib ve müyesser eylesin. Amin.

Şu hadis-i şerif çok dikkate değer (Yala b. Şeddad’dan). Şeddad b. Evs radiyallahu anh söylüyor: Ubade b. Samit radiyallahu anh de orada hazır olduğu halde söylenen sözü kasdediyor Şeddad diyor ki: “Biz Resûlullah Efendimizin yanında idik, buyurdular ki “İçinizde garib (yabancı) ehl-i kitaptan kimse var mı?” dediler. Biz de “Yok ya Resûlullah!” dedik. Bunun üzerine kapının kapanmasını emir buyurdular ve ellerinizi kaldırınız ve hep birden: **“La ilahe illallah”** deyiniz, dediler. Biz de bir müddet, bir saat ellerimizi kaldırarak “la ilahe illallah” dedik. Bu kelime-i tevhid her ne kadar metinde yoksa da cümleinin gelişinden anlaşılmaktadır ve ehl-i ilim indinde malumdur. Sonra Peygamberimiz **“Elhamdülillah”** dediler ve:

- “Ya Rab, sen beni bu kelime-i tevhid üzerine ba’s buyurdun ve bunu söylemekle emir buyurdun ve bu kelime üzerinde olanları cennet ile vâd ettin. Sen ki vâdinde hulf etmezsin”. Ve bundan sonra bize dediler ki: “Sevininiz, muhakkak Allah Teâlâ sizleri mağfiret eyledi.” (İmam Ahmed ve sair raviler hasen isnadla rivayet ettiler.)

O gün bu kelime-i tevhidi, yani “La ilahe illallah” kelimesini söyleyenler nasıl mağfiret-i İlahiyyeye mazhar oldu iseler, bugün de, yarın da kıyamete kadar bu kelime-i tayyibeyi zikredenler her hal ü şanda muhakkak ve muhakkak mağfiret-i İlahiyyeye mazhar olacakları gibi, enva-ı çeşit İlahi nimetlere de nail olurlar. Saadet ve selâmet, ancak, bu kelime-i tayyibeyi söylemek ve ona lâîk olduğu tazimat ve tekrimatı ve saygıyı da elden bırakmadan ve adabına uygun bir şekilde her zaman ve her yerde zevkle, aşkla, can-ı gönülden zikredip emirlerine itaat etmekle beraber yasaklarından da son derece korkup, adeta bir ejderhanın ve bir aslanın önünden kaçır gibi kaçmakla olur.

Merkebi görmez misiniz? Kurdun kokusunu duyar duymaz kendini en tehlikeli yerlerden atıp kaçıp kurtulmağa çalışır. Halbuki vücud bir fani cesedir. Bugün olmazsa yarın ona ölüm gelecektir, ondan kurtulmak da yoktur. Fakat günahlar ve yaramaz kötü huylar ise birer manevi zehirli mikroplara benzer. Cesed ölmese de ruh denilen, gönül denilen Hak sarayından eser kalmaz. İsmi insan, kendi adeta bir canavar.

Birgün, İlgin kaplıcalarında iken gelen ziyaretçi misafirlerden kasabanın müftüsü ile askeri şube amiri, bir yarbey beyefendi ikram edilen çayımızı içmediler. İsrar üzerine oruçlu oldukları anlaşıldı. Çocukların süt emme meselesi konuşuluyordu. O sırada yarbey bey şöyle bir vaka nakletti: “Bir hanım efendi çocuğunu el arabasına koyup çarşıya çıkmış, alışveriş için çocuğu kapı önünde arabada bırakıp bir dükkana girmiş. O sırada bir hain kaçakçı kadın, çocuğu arabadan alıp kaçmış. Hanım efendi dükkandan çıkınca ne baksın; çocuk yok. Her ne kadar aratırsa da bulamadan evine dönmüş ve

kocasına çocuğun çalındığını söylemiş. Koca da hiddetinden, senin artık burada işin yok, haydi git babanın evine, diye hanımı kovmuş., Hanım efendi ağlaya ağlaya babasının yanına gitmek üzere trene binmiş. Trende bir kadın mütemadiyen kucağındaki uyuyan bir çocuğu sallamakla meşgul. Her nasılsa bir aralık çocuğu oturduğu yere üstünü örtüp bırakıp def-i hacete gitmiş. Çocuğu kaybolan kadın da merakla fırsattan istifade çocuğun yüzünü açıp bakmış. Bakmış ama ne görse beğenirsiniz! Çocuk, kadının çalınan çocuğu. Hemen polise haber verip çalan kadını yakalamışlar. Fakat ne kadar acı bir hadise, çocuk öldürülmüş ve karnı yarılıp içine esrar doldurulmuş. Bak dinsizlik canavarlığına. Bu cinayeti, emin olunuz insan şuurunu taşıyan hiçbir kimse yapamaz. Yapamaz amma işte o günahları irtikab ve kötü huyları itiyad, bak insanı ne hale getiriyor. İnsanların ceplerinden paralarını çalan yan kesicilerle, ev soyan, dükkan soyan hırsızlarla cana kıyan katillere ne diyeceksin.

Hele şu seçim esnasında insanların birbirlerinin aleyhinde kullandıkları propagandalara şaşmamak mümkün değil. İnsanın, “Bu insanların müslümanlıktan hattâ insanlıktan bile hiç nasibi yok!” diyeceği geliyor. Çünkü müslümanlık yalanı katiyyen istemez, ve müslüman, ölür yine yalan söylemez. Hıyanetlik de müslümanlıkta yoktur.

Aynı zamanda müslüman, ayıp açmak için insanların şereflerini kırmaz ve onlarla istihzayı da hiç sevmez. Yalan, iftira, bühthan, hile, hud’a müslümanlıkta bulunmadığı gibi, müslüman, müslüman kardeşinin canını, malını, ırzını, şerefini, canı gibi muhafaza eder. Müslüman kardeşine başka birisi iftirada bulunsa onu derhal himaye edip; hayır öyle değil, diye onu tevil edip, korumağa çalışır.

مَنْ أَمِنَهُ النَّاسُ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ

“Mü'min; insanların, elinden ve dilinden emniyette olduğu kimsedir.” değil mi? Söyle bakalım bu kadar yalanı ne cesaretle söyleyebildin? Bir mü'mine kâfir demenin ne kadar günah olduğunu bilmez misin? Sonra, o kâfir değilse kâfir, o sözü söyleyen olur. Bunu da bilmez misin? Pek çabuk geçecek olan bu dünyanın nesine aldandın da bu denaeti ve bu kötü çirkinliği yapabildin.

“Müslim, müslüman kimdir?” denince Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem bak nasıl tarif ediyor:

مَنْ أَمِنَهُ النَّاسُ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ

Sen bunları hiç mi okumadın veya dinlemedin? Yoksa senden başka müslüman mı yok? Sonra müslüman ayıp açmak ve onu teşhir edip aleme rüsvay etmek için midir. Yoksa, Settar-i uyub olan Hz. Allah'ın ayıplarımızı her an örttüğü gibi bizim de ayıpları örtmemiz lâzım gelmez mi? Müslümanlık bunu icab ettirmez mi? Bunları bir hıristiyan yapsa hiç ayıplanmaz. Nasılsa küfrü iktizası, yeri cehennemdir. Ne yazık, bu kadar fenalıkları hep müslümanlık davasında bulunup müslümanlığı da başka bir kimseye lâyük, görmeyen insanlar yapıyor. Hem kör hem sağır, adı müslüman, kendisi yaman (kötü) bir canavardan daha yaman. Adeta insan yiyen yamyamlar gibi yapıyor. Aman ya Rab! Sen bizleri böyle insanlığımızı, islâmlığımızı, dinimizi, imanımızı elimizden alacak olan kötü huylardan çirkin ahlâklardan, çirkin ve yaramaz hareketlerden fazl u keremin ve lutf u inayetin ile hıfz u himaye eyle.

Çok şükür Cenab-ı Hak tevbe kapılarını açık bırakmış, nedamet ve pişmanlıklarla kendisine iltica edenleri afvedip kabul edeceğini beyan buyurmuş. Fakat hukuk-ı nasın öyle kolayca afvı mümkün değildir. Zulmedip iftira ettiğin, ırz ve şerefini ayaklar altına aldığın kişinin de seni afvetmesinin lâzım olduğunu herhalde bilmen gerek. Bu suretle imanımız eskimektedir. Eskiyen elbiseler gibi, bunu da tazelemek lâzımdır. Bu hususta Ebu Hüreyre radiyallahu anh et-TergibvetTerhib”deki 12 nolu hadiste şöyle demektedir: Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem buyurmuşlar ki:

جَدِّدُوا إِيمَانَكُمْ قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ كَيْفَ نُجَدِّدُ إِيمَانَنَا
﴿قَالَ أَكْثَرُوا مِنْ قَوْلٍ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ﴾ حَكِيمٌ عَنْ ابْنِ هُرَيْرَةَ

Sizler imanlarınızı tazeleyiniz; Demişlerki:

- İmanımızı nasıl tazeleriz? Buyurmuş ki:

- **“La ilahe illallah”ı çok söyleyiniz.**

Bu kelime-i tayyibeyi çok söylemek hem imanın tazelenmesine ve hem de imanın kesb-i kuvvet etmesine sebep olur. Bu kuvvet sayesinde hem günahlardan kaçmasına ve hem de kötü huyların tedrici bir şekilde iyi huylara çevrilmesine sebep olur, bu sayede gayet güzel ve örnek bir müslüman olur.

Cenab-ı Hak cümlemizi, Hak sübhanehu ve Teâlâ Hazretlerini çok çok zikreden ehl-i tevhidden eylesin. Amin! Dünyanın bütün nimetleri fani! Bugün sağ iken bir de bakarsınız ölmüş veya göçmüş, derler. Bugünün varının, yarın yok olmakta olduğu apaçık hepimizin gözleri önündedir. Binaenaleyh, bu fani dünyanın fani olan nimetlerine aldanıp Hakk'ın zikrini, fikrini, ibadet ve taatını bırakmak kadar acı bir şey

yoktur. İşte bunları bizlere duyurmak için Cenab-ı Peygamber Efendimiz, Allah Teâlânın zikrini çok çok yapmağı tavsiye etmektedir.

Ebu Hüreyre radiyallahu anh'ten; Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurmuşlar ki: "Sizler şehadet kelimesi olan "EŞHEDÜ ENLA İLAHE İLLALLAH"ı ölmeden veya hasta olmadan önce çok söyleyiniz."

Malumdur ki, bir gün gelip o güzel canım yüzler solacak ve o konuşan güzel diller susacak. Ve bunlara ilaveten, bazı fitneler de vardır ki, insana dünyası dar gelir, şaşkın bir halde ne yapacağını da şaşırır. İşte sizler böyle hadiselerle düşmeden Cenab-ı Hakk'ın zikrini çok yapınız ki, size fayda ancak, bu zikrullahta vardır. Zira Allah Teâlâ Hazretleri, kendisini zikreden ve emirlerine muti olan kullarını her zaman ve her yerde hıfz u himaye eder. Cenab-ı Peygamberi ve Ashab-ı kiramı koruduğu gibi.

وَاللّٰهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ

"Allah seni insanlardan koruyacaktır." (Maide: 67) ayet-i celilesi mucibince ... Cennetin anahtarı, **"şehadetü en la ilahe illallah"**dır.

Malumdur ki, anahtarların çeşitli dişleri vardır ve çeşitleri vardır. Bunların dişleri ise, beş vakit namaz, oruç, zekât, hac ve kelime-i şehadettir. Bu dişler olmadıkça cennet kapısını açmak ve anahtarı uydurmak mümkün değildir, yine malumdur ki anahtarın elde olması da kâfi değildir. Zira yollarda bir takım eşkiyalar vardır ki insanın hem malını alır ve hem de canına kıyarlar. Artık anahtar neye yarar. İşte bu âhiret eşkiyaları da günahlar, kötü huy-

lar ve ahlâksızlıklardır. Bu ahlâksızlıkların yegâne sebebi imansızlık veya zayıf bir iman ile nefse esir, hevasına esir, şeytanın da esiri ve oyuncacı oluşudur. Binaenaleyh, cennete kolayca girebilmek isteyen her müslümanın ilk vazifesi nefsin ve şeytanın elinden yakayı kurtarıp Hakk'ın emrine münkad olmaktır. Başka çare yoktur. Bunun için en güzel çare tevhidi mümkün olduğu kadar çoğaltmak ve ehl-i sünnet akidesine mensup dindar, sâlih, zâhid, âbid, âlim ve fâzıl kimselerin sohbetlerine devamla beraber, namazlarını mümkün oldukça cemaatla kılmağa çalışmak ve yine islâm cemaatının her türlü faydaları ve çıkarları için elinden geldiği kadar hem de yılmamak şartı ile çalışmak gerektir. Sonra müslümanın daima uyanık olması, dost ve düşmanını iyice belleyip, müslüman aleyhdarı propagandaları hem dinlememek ve hem de onların ağızlarının cevabını pek iyi bir şekilde vermek ve “Ben müslümanım müslümanlar da benim kardeşimdir” demek lâzımdır. Ve yalnız, sahte, uydurma, seçim müslümanlarına aldanmalarını da hatırlatmayı vazife sayarız. Menfaatları için müslümanlara çamur atan müfterilerin şerlerinden Allah cümlemizi korusun. Müslüman bir delikten iki defa sokulmaz derler. Yani mazisi belli zararlı insanlardan korunmak ve sakınmak lâzımdır. Yılan her zaman yılan, arslan her zaman arslan, kurt da her zaman kurttur. İnsanların içinde yılan gibi sokucu, arslan gibi parçalayıcı, kurt gibi sadırıcı, insan kılıklı fakat kurt tabiatlı mahluklar vardır ki, her nevi hayvandan daha çok zararlıdırlar.

Kelime-i tevhid o kadar mübarek bir kelimedir. Her ne zaman-gecede ve gündüzde-candan sıdk ile “**La ilahe illallah**” zikrini söylese, o gün ve gece yapmış olduğu seyyiat-

lar silinir, yerlerine sevaplar yazılır. Bu ise sırf Allah Teâlânın mü'min-muvahhid kullarına bir lutfu ihsanıdır. Bizlere düşen vazifelerin başında, Allah Teâlâ Hazretlerini her an ve zamanda can u gönülden çeşitli zikirlerine devam ederek bu nihayetsiz lutuf ve ihsanlarına nail olabilmeye çalışmaktır. Bunun için de gece ve gündüz Hz. Allah'a dua ve iltica edip: "Aman ya Rabbi, bizi bize, göz açıp kapayacak az bir zaman dahi olsa kendi halimize bırakma!" diye dua ve iltica da bulunmak da şarttır. Çünkü Hakk'ın lûtfu, tevfiği ve ihsanı olmadan hiçbir şey olamaz.

Yine Ebu Hüreyre radiyallahu anhdan rivayet olunan şu hadisi şerife bakınız: "Cenab-ı Hakk'ın nurdan yarattığı bir amud, yani bir direk vardır ki, Arş önündedir. Kul, "la ilahe illallah" dediği zaman bu direk titrer. Cenab-ı Hak, buna, "Dur sakin ol!" der. Bu amud, cevaben der ki: "Nasıl durayım, bu Kelime-i tevhidi söyleyen mağfired olunmadıkça", Cenab-ı Hak da buyurur ki: "Ben onu mağfired eyledim." O zaman o amud sakin olur. Bunlar birer cilve-i Rabbani'dir, ihlas ile can-ı gönülden söylemek şarttır. Zira bunların sonunda yazacağım yine tevhide âid bir hadis-i şerif vardır ki ona dikkat eyle.

Hz. Ömer'in oğlundan rivayet olunan hadisi şerifte ise ehl-i tevhid hakkındaki müjde pek güzeldir. Şöyle ki, ehl-i tevhide, yani, "la ilahe illallah" zikrine devam edenlere kabirlerinde hiçbir korku olmadığı gibi, kabirlerden çıkışlarında yani, mahşer gününde ikinci bir hayat günü, herkesin yaptığını göreceği, ya cennet veya cehenneme sürükleneceği el-basü ba'de'l-mevt günü dahi bir korku, hüznün ve keder yoktur. Adeta ben onların, yani "la ilahe illallah" diyenlerin, başlarından toprakları silkerek ve:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزْنَ

“**Bizden tasayı gideren Allah’a hamd olsun**” diyerek kalktıklarını görmekteyim.

Bu korku hem son nefeste imanın muhafazası veya rızık ve bu husustaki fitnelerin korkusu, haramların karışmasından naşı korku olsa gerek veya nefsin ve şeytanın fitnelerinden korkması ki korkuların en büyüğüdür. Zira bu nefis ve şeytan insanda ne insanlık ne de müslümanlık bırakır. En büyük düşmanımız ise bu ebedi ve ezeli olan nefis ile şeytandır. Bunlan iyi bilmek vazifelerimizdir. Bütün sermayemizi elimizden alıp götüren ve bizi çırılçıplak bırakan gaddar düşmanları tanıyıp şerlerinden kurtulmak şart değil midir? Zira ihlassız tevhidin faydası olamayacağı da aşıkardır.

Nuh aleyhisselâmın oğluna yaptığı nasihat da şöyledir:

- “Ey oğlum! Sana iki şeyi işlemeni ve diğer iki şeyi de terkedip işlememeni vasiyyet ederim. Vasiyyetimin birisi, “La ilahe illallah” kelimesidir. Zira bu kelime-i tayyibe terazinin bir gözüne, yer ve gök de, o kadar büyüklüğüne rağmen, terazinin diğer gözüne konmuş olsa, “La ilahe illallah” sözü onlardan çok ağır gelir. Sakın sen deme ki bu nasıl olur? Buna senin ve bizim aklımız ermez. Zaten aklımızın erdiği ne var ki? Bir vücut ki, farzedelim 100 kilodur. Bir de aklımızın varlığını teraziye koysak elbette 100 kiloluk vücut ağır gelecek deriz. Fakat akı olmayan 100 kiloluk vücutun ne kıymeti vardır. Belki akılsız o vücut baştan başa zarardır. İşte tımarhaneler, ibretle bakacak olsak bizlere ne büyük dersler ve ibretler vardır.

Bizim vücudumuzun aynı, bazan da kuvvette üstündürler fakat akıl nimetinden mahrum oluşları o güzelim canım vücudu hiçe indirmiş ve nihayet tımarhanelere haps edilerek, halkı onların şerrinden korumak mecburiyyetinde kalmış. Bu yer ve gök de -Allahu a'lem- buna benzer. Bu kainatın halk edilmesinin başlıca sebebi, bu varlığın sahibi olan Allah Teâlâyı tanımak ve bilmek ve emirlerine uymaktır. İşte bu kelime-i tayyibe olan “la ilahe illallah” bu tanıma ve bilmenin ta kendisidir.

Her kim ki bu tevhidi diline vird eder, gönlüne de nakş eder, amelini de buna göre uydurursa, yer ve gök onun emrine müsahhardır. Yani yer ve gök tevhidin mahkumudur. Hakim “la ilahe illallah”, mahkum da yer ve göktür. Elbette hakimın sözü cari olacak. O zaman yer ve gökte hiçbir kuvvet ve kudret kalmamıştır.

Binaenaleyh, tevhid hepsinin fevkindedir. Ehl-i tevhidin de Allah Teâlânın en sevgili ve bahtiyar kullarından olduğu kendiliğinden meydana çıkmış olur.

Nuh aleyhisselâmın oğluna ikinci nasihatı “**sübhanal-lahi ve bihamdihi**” tesbihine devam etmektir. Zira bu tesbih bütün mahlukat ve mevcudatın salatı ve duasıdır. Bu tesbih sayesinde bütün mahlukat rızıklanır. “**Sübhanallah**” demek mizanın yani terazinin yarısını doldurur.

El-hamdülillah da o ölçüyü tamamı ile doldurur. “La ilahe illallah” ın önüne hiçbir şey geçemez. Onun sevabına yine hiç bir şey mani olamadan Cenab-ı Hakk’a ulaşır. Onun için sen de durmadan gecede-gündüzde daima hakkı tavsiye ve tesbih eden kullarından olmağa bak. Başka hiçbir şeyde de fayda olmadığını unutma.

Şimdi sana bir de Konya'da medfun bulunan Celalüddin Rumi Hazretleri'nin oğluna vasiyyetini yazayım. Cümlemizi bu nasihatlardan ibret alan kullarından eylesin. Amin!

24 Haziran 1977 Sönmez Takviminden alınmıştır:

- Ey Bahaüddin! Daima cennet yerinde olmak istersen herkesle dost ol, hiçbir kimseye gönlünde kin tutma.

Eğer diler, Hakka gitmek istersen, zahirde hiç kimseden ileri olma, kimsenin önüne geçme.

Eğer merhem olmak istersen diken olma. Hiç kimseden sana kötülük gelmemesini istersen kötü sözlü, kötülük öğreten, gönülyıkan olma, (Gönül bir sırça saraydır, tamiri çok müşküldür). (Bıçak yaraları iyi olur ve unutulur, lâkin gönül yarası iyi olmaz, derler).

Ey Bahaüddin cümle evliya bunu istediler ve bu sireti sûrete getirdiler. Bütün insanlar onların güzel ahlâklarının mağlubu, insani hazlarının mahkumu oldular. Eğer dostlarını yad edersen boşhane derunun (yani iç, gönül bahçesi) safaya açılır. Gönül gülistanında güller görür; ve onların kokularını duyarsın. Eğer düşmanlarını zikr edersen, derunun yılan ve dikenle dolar, hatıran gönlün perişan olur. Bu da ceza olarak hepimize yetmez mi dersin?

Şimdi sana buraya kadar bir çok hadislerin meallerini gücüm yettiği kadar açıklamağa çalıştım. Zikrullah elbette en efdal bir ameldir. Namaz, Kur'an, hadis, tefsir, ahlâk kitaplarını mütalaa ve dini sohbetler hep zikirden ma'duttur. Fakat herkesin bir evradı vardır ki onu ihmale gelmez. Namazlarını kıl, Kur'an'ı oku, tefsir ve hadis kitaplarını da oku. Oku amma dersini katiyyen bırakma. İnşallah bu zikirler sayesinde hem olgunlaşır hem de Cenab-ı Hak'ın rızasını ka-

zanmağa çalışırız. Asıl gaye de rıza-i ilahiyyeyi kazanmaktır. Bu da ancak emr-i ilahiyyeye itaatla, masiyyetlerden, günahlardan, kötü huy ve ahlâklardan kurtulmağa bağlıdır. Zira kötü huylu bir insanın yaptığı enva-ı çeşit zikirler, tesbihler, namazlar, kur'anlar, Allah korusun hep onun aleyhine olur.

Bak şu Ramuz-i şerif hadisinin metnine sayfa: 463 La kelimesi ile başlayan hadisler.

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ تَمْنَعُ الْعِبَادَ مِنْ سَخَطِ اللَّهِ مَا لَمْ يُؤْثِرُوا
صَفْقَةً دُنْيَاهُمْ عَلَى دِينِهِمْ فَإِذَا آثَرُوا صَفْقَةً دُنْيَاهُمْ عَلَى
دِينِهِمْ ثُمَّ قَالُوا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رُدَّتْ عَلَيْهِمْ وَقَالَ اللَّهُ كَذَبْتُمْ

“La ilahe illallah, kulları Allah’ın gadabından meneder dünyayı dinleri üzerine tercih etmedikleri müddetçe. Her ne zamanki dünyalarını, dinleri üzerine tercih ederler de sonra yine la ilahe illallah derlerse bu sefer bu tevhid onların üzerine reddolunur ve Hz. Allah celle ve ala buyuruyor ki: Siz yalan söylüyorsunuz”.

Buna ne diyeceksiniz ve ne diyebiliriz. Çünkü bu kelime-i tevhid olan “la ilahe illallah”ın içinde, Allah Teâlânın görür, bilir, iştir olduğunu herkesin bilmesi gerektir. Bu üç sıfat pek mühimdir. Bir müslümanın hem “Allah” demesi hem de bir çok günahları işlemesi acaba hiç mümkün müdür. Maalesef hepimizin başında olan büyük hem de çok büyük bir ibtila. Artık bu, bizim şuursuzluğumuzdan mı, yoksa nefsimizin galebesinden mi? Her nedense bir taraftan Allah Teâlâyı zikreder, diğer taraftan da bir çok günahları irtikab ettiğimizi inkara imkanımız da yoktur. Bana kalırsa bu hal bizim ihlasımızın zafiyetinden olsa gerek. Lâkin ne

de olsa bu hadiseler tabiatı ile hepimizi son derecede üz-
mektedir. Cenab-ı Hak cümlemizin muini olsun bir taraf-
tan ihlasımızı, bir taraftan da imanımızı kuvvetlendirsın de
zikri ile meşgul olup gönüllerimizi uyandırsın. Hakk'a tam
manasıyla sarılıp emirlerini dinleyip bütün yasaklarından da
arslandan kaçır gibi kaçmak ve herhalde bütün emirlerine
muti ve münkad olmak devlet ve şerefine nail eylesin. Amin.

Bakınız bugün, 86 yaşında Hacı İbrahim efendi is-
minde bir ziyaretçi geldi ve bana şöyle dedi: Biz Peygam-
berimize “Ve eşhedü enne Muhammeden abduhu ve resu-
luh” demekteyiz. Abd bir kuldur ki, onun hiçbir şeyi yoktur,
bütün kazancı, efendisine aittir. Binaenaleyh bu yokluk de-
nilen fena fillah mertebesidir ki, kulun Allah yolunda tam
manası ile Hakk'a teslimiyyetini icab ettirir. İşte bu halin
tahakkukundan sonra beka billâh hasıl olur ve o zaman
hem kendisi ve hem de hem cinsi olan beşeriyete faydalı
bir kimse olur. Artık sözü sohbeti dinlenir ve kendisinden
maddi ve manevi istifadeler hasıl olur. Onun için senden
ricamız şudur ki: Allah'ın zikrini dilinden bırakma ve gön-
lünden sakın çıkarma ve iyi bil ki, bütün saadet ve selâmet
bu zikrullahtadır. Onun için Cenab-ı Peygamber Efendi-
miz, bütün eşyanın gün geçtikçe eskimekte olduğunu, bir
taraftan da kirlenmekte olduğunu beyan buyurlarken es-
kimişlerin yenilenmesi için tecdidi iman dedikleri “la ilahe
illallah” ı çokça tekrar etmek ve kirlenen gönülleri de zikrul-
laha devam ile parlatmak gerektir.

لِكُلِّ صَدَاءٍ جَلَاءٌ

وَجَلَاءُ الْقُلُوبِ ذِكْرُ اللَّهِ

إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ صَقَالَةً

وَصَقَالَةُ الْقُلُوبِ ذِكْرُ اللَّهِ

Zira bütün eşyanın hep kirlenmek ve paslanmakta ol-

duğunu her zaman görmekteyiz. Aynı zamanda bunların te-

mizlenmesi için çeşitli usuller ve ilaçlar vardır. Mesela: Çı-

maşlarımız kirlenince sabunla, yıkanır, lekelenince, lekeciye

veririz tertemiz olur, evlerimiz kirlenince badana yapılır. Vü-

cutlarımız kirlenince de hamama gider yıkanır tertemiz olu-

ruz, diğer şeyler de hep böyle. İşte bunlar gibi iç alemi olan

gönüller de kirlenince onun temizlenmesinin, ancak zikrul-

lah ile mümkün olacağı beyan buyrulmaktadır.

DİN KARDEŞİNİN AVRET MAHALİNE BAKMAK

Ramuz'un 445. sayfasının son hadisi, bakınız ne kadar şayan-ı dikkattir:

مَنْ نَظَرَ إِلَى عَوْرَةِ أَخِيهِ مُتَعَمِّدًا لَمْ يَقْبَلِ اللَّهُ لَهُ صَلَوةً
﴿أَرْبَعِينَ لَيْلَةً﴾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

“Bir insanın müslüman bir din kardeşinin avret mahalline kasten bakması onun kırk günlük namazının kabul olmamasına sebep olur”.

Acaba bu ne demektir? Bu bakış gönlün kararmasına başlıca sebeptir. Onun için çok dikkatli olmak gerektir. Gerek sokaklarda ve gerekse hamamlarda ve gerekse deniz ve yüzme yerlerindeki günah ve çirkinlikleri tasvire bile imkan yoktur. Binaenaleyh lüzumsuz yere bu gibi mahallere git-

memekten daha iyi çare olmaz. Fakat hepimizin meçhulü

olan ve gönüllerimizin berbad, perişan olmasına sebep olan

ve hatta islâmdan bile çıkmasına sebep olan Haccacı Zalim

gibi zâlimlerle düşüp kalkmak ve onlara yardımcı olmak ka-

dar korkunç ve tehlikeli bir şey olmasa gerek.

ZULME VE ZALİME YARDIM EDENİN HALİ

Ramuz'un yine 445. ci sayfasının ikinci hadisi; Tabera-
ninin, Ziya-i Makdisinin, Buhari'nin tarihinde, Bagavi, Ebu
Nuaym. İbn-i Kaniin Evs b. Şüreyhbil'den veya Şüreyhbil b.
Evsed'den nakl edilen hadisi şerif hepimize bir ders-i ibrettir:

مَنْ مَشَى مَعَ ظَالِمٍ لِيُعِينَهُ وَهُوَ يَعْلَمُ أَنَّهُ ظَالِمٌ فَقَدْ خَرَجَ
مِنَ الْإِسْلَامِ

**“Her kim zâlime yardım için ve onun zâlim oldu-
ğunu bilerek onunla yürürse, o kişi muhakkak islâmдан
çıkardır.”** Yani artık onun islâmda yeri yurdu yoktur. Bu ise,
bizim için ne kadar acı ve ibrete değer. Zira o gönül ka-
ranlığı ne kadar fena ki artık insanı insanlıktan da çıkarıp
zâlimlerin yardımcısı kılmaktan kaçınmaz bir hale getiriyor.
Halbuki insana yakışan zâlime değil mazluma yardım etmek-
tir ki, Hakk'ın da kendisine yardımına nail olsun. Çünkü
mazluma yardım eden kişinin kıyamet gününde büyük lu-

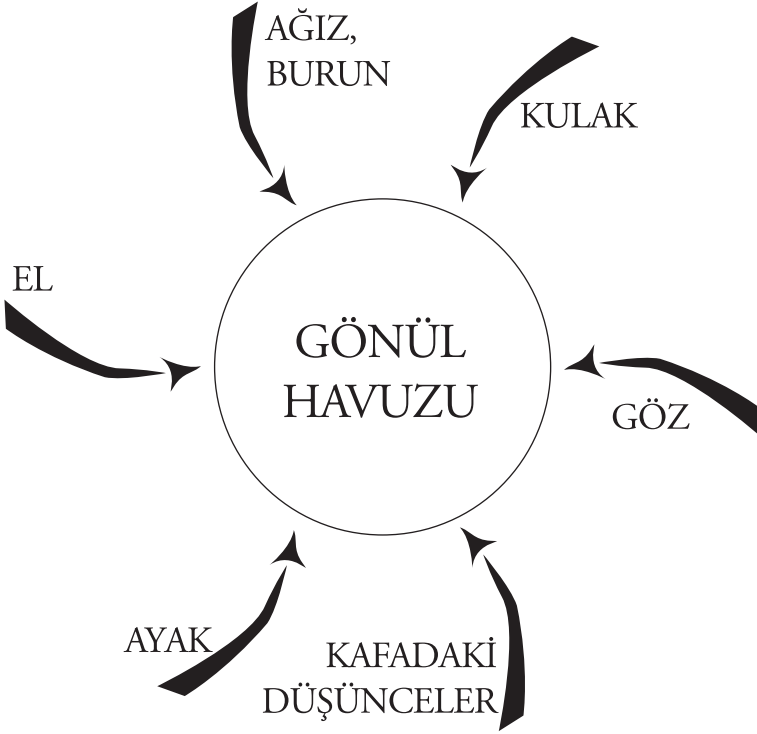
tuflara uğraması ile beraber bir de o sırat köprüsünden geçerken Allah Teâlâ onun ayaklarını kaydırmaz. Bununla beraber bir müslüman kardeşinin hacetlerini bitirivermek için yürüyüşe çıkanın hatvesine (adımına) 70 sevap yazılır ve yetmiş günahı silinir olduğu gibi ve yine kardeşinin hacetini bitirmek için yürür ve buna muvaffak olursa, yani işlerini görüp bitirir ise, ona on senelik itikâf sevabı verilir olduğu da hadislerde sabittir.

Şimdi gerek mazlum ve gerekse bir müslüman kardeşine yapılan hizmetlerin mükafatı nerede; bilakis zâlimlere yapılan yardım nerede? Şüphesiz her akıl sahibinin zâlime değil, mazluma yardım etmesi icab ederken bunu yapmayı, işte onun kalbinin tam manası ile kararmış olmasının alametidir. Kalbin ve gönlün kararmasının ne kadar fena bir şey olduğunu görüp anlamak ve sonra da onu temizleyip parlatmak, her müslümanın ve hatta her insanın en mühim vazifelerinden biridir. Çünkü Allah Teâlâya gidiş cesedle değil bu gönülle olacaktır. Onun için gönlün kıymetine bahâ olmaz, derler. Binaenaleyh gönül bu cesedle kaimdir, cesedin yapacağı bütün günah ve kabahatlar gerek iç ve gerekse dış günahların tesiri hep gönülledir. Öyle ise ey aziz kardeş, günahlardan son derece kork ve kaç, her ne kadar ufak da olsa bilirsin ki ufacık kıvılcımlar büyük yangınlara sebep olmaktadır. Senden yine ricam şudur ki: **Günah Kitabı**'nı iyi oku ve muhakkak tekrar tekrar oku ta ki içine işlesin ve sen de o günahları incele bak altında ne kadar zararlar vardır. Zâlimlere yardım ise bu felaketlerin en mühimlerindenidir.

“Zulm” kelimesi haksızlıklara, haddi tecavüz etmeğe, yapılan işi yerli yerinde yapmamak ve bunlara benzer şey-

lere derler. En büyük zararı gönlü karartmasıdır. Malumdur ki, gönül bir havuz gibidir, gözün gördüğü ve baktığı hayır ve şer gönle gider, hayır ise nurlatır ve parlatır. Şer ise gönlü karartır. Kulağın işittiği sözler de gerek hayır ve gerek şer yine gönle gider. Hayırlı sözler, va'z ü nasihatlar, zikir, fikir, tesbihler gönlü nurlandırır, parlatır. Bilakis kötü sözler, çirkin sözler, günaha tealluk eden her söz, her kelime kalbe tesir eder, gönül berbad, perişan olur. Onun için masiyyet olan, günah olan yerlere ne uğra ve ne de onlara bak. Evdeki radyo ve televizyonun da iyisi iyi, kötüsü de kötüdür, artık sen işini ona göre ayarla. Evinizdeki havuza akan **sular eğer pis, çamurlu ve lağım suları ise, sizin o havuzunuzun hali ne ise** işte gönülleriniz de tıpkı böyledir. Onun için gözlerine hakim ol, gayr-i meşru olan hiçbir şeye bakma ki, gönlüne pislikler akmasın. Öyle ise bu gibi yerlere de girme ve uğrama ki, gözlerin onları görmesin gönlün de selâmette kalsın. Diğer azaların hepsi de böyledir. Onun için Cenab-ı Hak Zülcelal Hazretlerinin emirlerine uymaktan başka çaremiz de yoktur. Hele bizim, pencere önünde oturup da gelen geçeni seyretmemiz de kâfi. Onun içindir ki, eski zamandaki evler hep bahçe içerisinde yapılırdı. Sokağa ancak evin kapısı bakardı, evdekiler dışarısını hiç göremezler. Bu sebepten evde rahatlık, evde huzur, evde itaat ve bereketler dolu imiş. Çalışan ise yalnız babadır; ne kadın ve ne de kız, ne sokak ne mağaza ve ne de fabrikalarda çalışmak bilir. Şimdi ise kız fabrikada, hanım memuriyyette, bey de ayrı bir memuriyyet veya ticarette. Yine de feryad ü figan, geçinemiyoruz efendim, pahalılık çok fazla, ev kiralari içinden çıkılmaz bir dert. Hele o mobilya derdini sorma .

Sana ufak bir misal:

İşte gönlün, gözün, kulağın, ağız ve burnun el ve ayakların bütün kazançları hep gönüle indirirler. O zaman gönül; ya cennet bahçesi, belki cennetin kendisi, huzur ve neşe içindedir. ya da cehennem çukurları veya cehennem gibi azab evidir. Sahibi hiçbir surette rahat yüzü görmeden sıkıntılar içerisinde gözlerini yumup çekilip gider. Onun için sen sabah ve akşam'da istiğfara devam eyle ve hem de zikrullahı dilinden bırakma ve içinden de çıkarma. Umulur ki cenab-ı Hak bizlere lütf ve ihsan edip gönlümüzü hakka açar ve ibadet ve taatında devamlı kılar.

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ تَدْفَعُ عَنْ قَائِلِهَا تِسْعَةَ وَتِسْعِينَ أَبًا مِنْ
 ﴿الْبَلَاءِ أَذْنَهَا أَلْهَمُ﴾ الديلمى ابن عباس

“Bu kelime-i tayyibe ki “la ilahe illallah” dır. Bunu her kim can ü gönülden ve Allah’ın sıfat-ı zatiyye ve sübutiyyesine de inanarak söylese, bu tevhidi söyleyenden belalar-
 dan tam doksan dokuz belayı defeder. Bunların en ufağı ve ehemmiyetsiz gibi görüneni “gam”dır”. O da refolunur ve bu tevhidin sahibi safa ve sürur içinde adeta cennette imiş gibi imrar-ı hayat eder, ömrü azizini rahatlık ve neşe içinde geçirir. Lütfun da hoş, kahrın da hoş. Mevlam görelim neyler neylerse güzel eyler mısırâını terennüm eder, Mevlâdan gelen her şey onun hoşuna gider. Bu kelime-i tayyibe Allah Teâlânın indinde o kadar makbul ve kıymetlidir ki, bunu söyleyenlerin hiçbirinin cehennemde kalmasına razı olamayacağından “la ilahe illallah” diyen herkesi cehennemden azad edeceğini Hz. Enes’in rivayetinden anlamaktayız. Fakat şunu da unutmamalı ki, bu tevhidin şartları vardır. Birisi: Muhammedürresulullah’ı söylemedikçe müslüman sayılmaz. Sonra bu tevhidin icabıdır ki emanete riayet, ahde vefa da şarttır. Zira emanete riayet etmeyenin imanı tam bir iman değildir. Ahde vefa da böyledir yani tam bir dindar sayılmaz. Bak, kulun dini doğru olmaz ta dili doğru olmayınca, dili de doğru olmaz ta kalbi doğru olmadıkça. Komşusu şerrinden emin olmayan kimse de cennete giremez.

Bakınız müslümanlık ne kadar incedir, her şey de böyle ince değil mi? Elektriğin ufacık bir teli kopuyor lambalar yanmaz, makinalar işlemez, dolaplar da soğutmaz oluyor.

Din de böyledir, iman da böyledir, İslam da böyledir. Ahde vefa, emanete riayet ve saygı, dilin doğruluğu, kalbin doğruluğu hep birbirlerine bağlı hatlarıdır, birinin kopması ceryanın kesilmesine kafi geldiği gibi dinin de, müslümanlığın da islâmlığın da, insanlığın da, böylece felce uğrar. Sonra bizi görenler müslümanlığımızı, dolayısıyla da müslümanlığı tenkide kalkarlar. Halbuki müslümanlık başka müslümanım diyen kişinin hali başka. Bunu fark edemeyen zavallı bu sefer var kuvveti ile müslümanlığa çatmağa başlar. Bilmez ki kabahat müslümanlıkta değil, “müslümanım” diyen bizim gibi zavallılardadır. Müslümanlık her bakımdan çok güzel, çok sağlam, çok esaslı çok da muhkem kitab-ı ilahi olan Kur’anı azimüşşanın gösterdiği yoldur. Sırat-ı müstakim işte bu islâm yoludur. Cenab-ı Hak cümlemizi bu İslam yolundan ayırmasın, vaki olan kusur, kabahatlarımızı da fazl u keremi ile af buyursun, sevdiği ve razı olduğu kullarından eylesin. Amin!

Bakınız şu hadis-i şerif bize ne güzel bir ders ve ibrettir:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ كَلِمَةٌ عَظِيمَةٌ كَرِيمَةٌ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى مَنْ قَالَ
مُخْلِصًا اسْتَوْجَبَ الْجَنَّةَ وَمَنْ قَالَهَا كَاذِبًا عَصَمَتْ مَالَهُ
﴿وَدَمَهُ وَكَانَ مَصِيرُهُ إِلَى النَّارِ﴾ ابن النجار عن انس

“La ilahe illallah, Allah katında çok kıymetli ve yüce bir cümledir. Her kim onu ihlasla söyleirse cenneti hak eder. İnanmayarak söyleyen de dünyada malını ve canını kurtarır. Fakat varacağı yer cehennemdir.”

Malını ve canını korumak için, ben de müslümanım, demek kolay. Fakat müslümanlığın inancı olan âhiret aleminde yerinin cehennem olacağı ne güzel belirtilmiştir.

Şimdi sen ve ben kendimizi bir teraziye koyup tartarsak, ne kadar müslüman olduğumuz o zaman meydana çıkar, fakat bu teraziyi kullanacak adam lâzım. Yoksa herkesin kendi tarafına yontmakta mahir olduğu, her zaman görülgelen şeylerdendir. Sana bir terazi daha. İyi ve dikkatle oku.

Ramuz'un 463. ci sayfasının beşinci hadisi, Taberani'nin Evsatında Hz. İbn-i Ömer'den rivayet olunan şu hadis hepimize bir ders ve ibret levhasıdır:

EMANETE RİAYET VE AHDE VEFA

لَا إِيْمَانَ لِمَنْ لَا أَمَانَةَ لَهُ وَلَا صَلَوةَ لِمَنْ لَا طُهُورَ لَهُ
وَلَا دِينَ لِمَنْ لَا صَلَوةَ لَهُ وَمَوْضِعُ الصَّلَوةِ مِنَ الدِّينِ
﴿كَمْوَضِيعُ الرَّأْسِ مِنَ الْجَسَدِ﴾ طس عن ابن عمر

— “Emanete riayet etmeyen kimsenin imanı, iman sayılmaz. Yani tam, kamil, olgun bir iman değildir. Bunun gibi abdesti olmayanın, temiz olmayanın namazı da namaz değildir.” Abdest namazın şartlarındandır, şart olmayınca meşrut olmaz. Yukarıda, imanı kamil değildir, dedik. Yani iman var amma çok zayıf. Halbuki burada öyle bir şey tasavvur olunamaz, zira, abdestsiz namaz hiçbir zaman sahih olamaz. Bak dini yoktur o kimsenin ki namazı yoktur. Yani namazı olmayanın dini de yoktur demek; Şu halde dinin yeri vücuttaki başın misalidir, yani baş olmayınca hayat nasıl olmazsa, namaz olmayınca din de öylece olmaz denmiş. “Şefaati etmekte devam ederim ve şefaati de kabul olunur. Öyle ki: “Ya Rabbi Lâ ilâhe illallah diyen hakkında şefaati

kabul et deyinceye kadar”. Bunun üzerine şöyle buyrulur:

“Bu iş ne Sana ne de Senden evvelkilere aittir, bu Bana ait-

tir.” ve “Lâ ilâhe illallah” diyen hiç kimse cehennemde kal-

maz.”. Bu hadisi, imam Deylemi Hz. Enes’ten nakil buyur-

muşlardır ki, ehl-i imanın, ehl-i tevhidin her ne kadar çok

kabahatları olsa dahi bu lutf-ı İlâhi sebebi ile nihayet afvo-

lup cehennemden çıkıp cennat-ı aliyyelere dahil olacaklar-

dır. Binaenaleyh sen dilini her nevi zikir ve tesbihlerden ve

kur’an okumadan hali kılma, lüzumsuz boş sözlere iltifat

edip ömr-i azizini zayi eyleme.

TESBİHATIN FAYDALARI

İyi dikkat eyle: İmam Malik ve Şeybe, Ahmed b. Hanbel, Buhari, Tirmizi, İbn-i Mace ve İbni Hıbban Hz. Ebu Hüreyre'den müttefikân naklettikleri şu hadisi şerifi iyi oku ve istersen ezberle:

مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ
الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

- “Her kim bu tesbihi günde yüz kere söylese on köle azad etmişcesine ona yüz sevap yazılır ve yüz seyyiesi silinir ve o gün şeytanın şerrinden ve her mekruhtan korunur ta akşama kadar ve onun, yaptığından daha efdal kimse gelmez. İlla ancak o kişi ki ondan daha çok söylemiş, tesbih etmiş ola”.

Yine aynı raviler şu hadisi de zikretmektedirler:

مَنْ قَالَ سَبَّحَانَ اللَّهَ وَبِحَمْدِهِ فِي يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ حُطَّتْ
خَطَايَاهُ وَإِنْ كَانَتْ مِثْلَ زَيْدِ الْبَحْرِ
ش حم خ م ت د حب عن ابى هريرة

- “Her kim bu tesbihi günde yüz kere derse günahları dökülür. Her ne kadar deniz, köpükleri kadar çok olsa dahi.”

Bir tane daha yazayım da kâfi gelsin. Çünkü bu tesbihler hakkında pek çok teşvikler vardır. Allah Teâlâ insaf versin, o tarikatlar aleyhinde atıp tutanlara. Bak bunlar ne şu tarikatın, ne de bu tarikatın pirleri tarafından, şeyhleri tarafından söylenmiş değildir. Raviler de meydanda, kitaplar da meydana. Bunların zikrini tavsiye eden iki cihan serveri Resû-i Ekrem sallallahu, aleyhi ve sellemdir:

مَنْ قَالَ فِي كُلِّ يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ
الْمُبِينُ كَانَ لَهُ أَمَانًا مِنَ الْفَقْرِ وَانْسَاءٍ مِنْ وَخْشَةِ الْقَبْرِ
وَاسْتَجْلَبَ بِهَا الْغِنَى وَاسْتَقَرَّعَ بِهَا بَابَ الْجَنَّةِ
ذوالنون عن سلم

“Bunu söyleyen, fakirlikten emin olur, fakir olmaz ve kabrin vahşetinden üns hasıl olur ve zenginliği celbeder ve bununla cennetin kapısını açar.”

(Zünnuni Hazretleri Selem-i Havaştan, Dârekutni, Hatîb, Deylemi, Rafîi ve İbnü-l-Buhârî, Hz. Ali'den, Ebu Nuaym Hilye'de İmam Malik'ten rivayet etmişlerdir).

Aynı zamanda bunları söyleyerek hem Hakk'ı zikretmiş oluyoruz ve hem de buna mukabil Cenab-ı Hak da bak bizlere neler ihsan ediyor. Fakirlik çok iyi bir şey olmakla beraber aynı zamanda mahzun, gönlü kırık, âciz, zayıf biçarelerdir. Hakk'ın yanında her ne kadar kıymeti çok ise de bizim Türkçemizdeki darb-i meselleri de unutulmamalıdır. Fakirlik ateşten gömlek, demirden leblebi, derler. Ateşten gömlek tabii giyilmez bir nesne, demektir. Leblebinin de demirden oluşu hiç yenilecek bir şey değildir. Öyle ise sen fakirliğe özenme ve fakirlikten kurtulmak için Hakk'ın emrini tut ve tavsiye olunan zikirlerle devam eyle. Eğer sen dersin ki, bazı dervişler görüyoruz ki son derece perişan? Ben sana bir vak'a anlatayım da iyi dinle:

- Biz hocamızın evinde ders okuyorduk, bir fakir geldi halden şikayet etti. Hoca efendimiz ona biraz bir şeyler verdi o da onları alıp gitti. Sonra hoca efendi bizlere dönerek şöyle dedi: Eğer bu adam ihlas ile zikrullahı devam etse idi böyle kapılara gelip dilenmezdi. Bir hikaye anlattı: Bir tilki bir kuyuya saklanmış, onu gören bir arslan da, bulduğu kısmetlerden getirip tilkiyi kuyudan beslemiş. Sakın siz böyle olmayın, tilki olup kendini besletmektense arslan olup başkasını beslemek daha güzel ve evladır demişti. Bu söz de bizim kulagemizde yer etmiş. Tam 50 küsur sene evvelki bir nasihatır.

Deylemi ile İbn-i Asakir'in Ebi Hind ed-Darimi'den nakledilen şu hadisi kudsiyi de yazmadan geçemeyeceğim. Ne güzel bir derstir:

قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ أَذْكُرُونِي بِطَاعَتِي أَذْكُرْكُمْ بِمَغْفِرَتِي
فَمَنْ ذَكَرَنِي وَهُوَ مُطِيعٌ فَحَقَّ عَلَىَّ أَنْ أَذْكُرَهُ وَهُوَ

مِنِّي بِمَغْفِرَتِي وَمَنْ ذَكَرَنِي وَهُوَ لِي عَاصٍ فَحَقُّ
عَلَيَّ أَنْ أَذْكُرَهُ بِمَقْتٍ

❦ الديلمى عن ابن هند الداره ❦

Allah Teâlânın zikri günahlardan ve haramlardan kaçınıldığı müddetçe Allah Teâlânın lütuflarına ve aynı zamanda mağfîret-i ilahiyeye sebep olur aksi takdirde isyan, günah ve haramlar irtikab edildiği müddetçe de yapılan zikirler kişinin aleyhinde tecelli edip lutuf ve merhamete mukabil gadab-ı ilahiyeye müstahık olacağı pek açık bir şekilde belirtilmektedir. Evet:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ الْمُبِينُ

zikri ve diğer zikirlerin de kişiyi her ne kadar fakr ü zaruretten kurtaracağı beyan buyurulmuşsa da, şart olarak isyan ve günah ve haram şeylerden korkup kaçmak gerektir. Eğer bir kişi ki hem günahkar hem asi, bununla beraber çok müreffeh bir hayata malik ise sen sakın buna aldanma. Çünkü bu, gadab-ı ilâhiyenin alâmetidir, âhirette halî haraptır. Bir nimet ki, sonu zarardır elbette akl-i selim sahibi ona iltifat etmez. Bize, hem dünyada hem de âhirette faydası olacak servet lâzımdır.

خَيْرُ الْمَالِ مَا أَنْفَقَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

“Malın hayırlısı fi sebilla infak olunan maldır.” Bu fisebilillah infak olunan malın bugün en güzel şekli Allah sev-

gisinden nâşi, Hakk'ın da seni sevmesine vesile olacak yerlere

verilmesi en mâkul bir şeydir.

ALLAH'İ RESULÜNÜ VE DİN KARDEŞLERİNİ SEVMEK

قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى حَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلْمُتَحَابِّينَ فِيَّ
وَحَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلْمُتَوَاصِلِينَ فِيَّ وَحَقَّتْ مَحَبَّتِي
لِلْمُتَنَاصِحِينَ فِيَّ وَحَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلْمُتَزَاوِرِينَ فِيَّ
وَحَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلْمُتَبَادِلِينَ فِيَّ الْمُتَحَابُّونَ فِيَّ عَلَى
مَنَابِرٍ مِنْ نُورٍ يَغْبِطُهُمْ بِمَكَانِهِمُ النَّبِيُّونَ وَالصِّدِّيقُونَ
﴿وَالشُّهَدَاءُ﴾ ﴿حَدَّثَنَا حَبِيبُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عُبَادَةَ

Bu hadisi şeriften anlayabildiğimiz şudur ki: Allah Teâlâ'nın kulunu sevmesi, saadetlerin en büyüğü ve devletlerin başıdır. Yapacağımız enva-ı çeşit ibadetler Hakk'ın sevgisini celb içindir. Bizim Hakk'ı sevdiğimiz nisbette de Hak bizi sever. Hakk'ı sevmek de onu bilmek nibetindedir, onu bilmek de kolay bir şey, değildir. Onu da ancak Hakk'ın

kendisine bildirdiği bahtiyarlar bilebilirler. Bizler de o bahtiyarlardan istifade edebilirsek ne mutlu bizlere. Bak şu derse:

-Cenab-ı Hak Tebareke ve Teâlâ Hazretleri buyuruyor ki **“Allah için birbirlerini sevenlere benim muhabbetim hak olur ve yine birbirlerine benim için sıra yapanlara da muhabbetim vacip olur ve yine benim rızam için birbirlerine nasihat eden nâsıhlara da muhabbetim hak olur. Ve yine birbirlerini benim rızam için ziyaret edenlere de muhabbetim hak olur ve yine benim rızam için birbirlerine (mallarını) bezledenlere de muhabbetim vacip olur. Allah için sevişenler, birbirlerini sevenler nurdan minberler üzerinde olup bunların nail olduğu bu saltanata, bu devlete, bu izzete ve bu şerefe nebiler, sıddıklar ve şehidler bile gıpta ederler.”**

Şimdi buna ne diyeceğiz? Bütün seadet, selâmet, rahatlık hep bu sevgilerin altında toplanmış olmakla bunu elde etmek, kişinin en büyük sermaye ve saadetidir. Dünya kavgaları ne biter, ne de tükenir. Ve en nihayet eli boş olarak kara bir yüzle Hakk’ın huzuruna çıkmanın ne kadar çirkin olacağını tasavvur acaba mümkün mü?

Bu muhabbet, hak yolundaki ayet-i kerimelerin inceliklerini ve derinliklerini tefekkürle doğar. Bu tefekkürler kulu, Hakk’ın zikrine sevk eder. Artık kul, aldığı zevk ve neşe nisbetinde Hakk’ın zikrine, fikrine, emirlerine uymağa yasaklarından da korunmağa başlar ve bu suretle kendisinde bir de “TAKVA” denilen devlet zuhur eder. Binaenaleyh, her kim Allah Teâlâdan ittika eder, korkar ve işlerini ona göre tanzim ederse Allah Teâlâ da onu her darlıktan, her zorluktan ve her sıkıntıdan kurtarıp çıkarır ve umma-

dığı yerlerden rızıklar ihsan eder, bolluk ve rahatlık içinde ömr-i azizini geçirir.

وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا يَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ

“Kim Allahtan korkarsa Allah ona bir çıkış yeri ihsan eder, onu hatır ve hayaline gelmeyecek bir cihetten de rızıklandırır.” (Talak: 2-3)

Bu ittika, yani Allah korkusu Allah’ı bilmekten doğar. Binaenaleyh, Allah’ı bildiği kadar O’nu sever, O’ndan korkar ve O’na kendini kaptırır. Artık dünya ve dünya saltanatları onun gözünde, hiç mesabesinde kalır, bütün sa’yü gayreti Allah Teâlânın sevgisini artırmak ve onun emrinden katiyyen zerre miktarı ayrılmamaktır. Muhabbetine, sevgisine mani olur korkusu ile bütün günahlardan da öyle kaçır ve öyle sakınır ki tarifi mümkün olamaz. O hak sevgisi ile içi dışı dolu olan bahtiyarlardan bir misal olarak Veysel Karani Hazretlerini göstermek yeter zannederim. Bakınız, 1400 seneye yakındır ki ismi dillerde destan olmuş gezer, kendisi mektep, medrese görmemiş, ömrü de çobanlıkla geçmiş, fakat anasına itaatı sebebi ile Peygamberimizi bile bekleyip görmeye tahammülü olmamış, yalnız onun Hendek Muharebesinde kırılan dişini görünce onunla iktifa edip anasının yanına dönmüş, ömrü boyunca da dilinden Allah’ın zikrini, gönlünden de hakkı tefekkürü, bedeni ile de ibadet ü taattan geri kalmayan Veysel Karani (K.S.) en nihayet Peygamberimizin hırkasını da giyerek, mümtaz bir zat olmuş. Bugün bu Hırka-i saadet İstanbul’da Hırka-i Şerif camiinde her sene Ramazan-ı şerifin 15. ci gününden itibaren öğle namazlarından sonra

halkın ziyaretine açık bulunmakta ve yüzbinlerce müslümlar tarafından ziyaret edilmektedir. Bu lütfı mazhariyyet kişinin Hakk'ın emirlerine imtisal ile beraber, nafile ibadetlere karşı son derece haris olup kalbine dünyayı sokmaması ve gayesi- nin Hak rızası olarak başka bir emeli olmadığına delalet eder.

Bir hadis-i kudsinin beyanına göre:

وَمَا يَزَالُ الْعَبْدُ يَتَقَرَّبُ إِلَىٰ النَّوَافِلِ حَتَّىٰ أَحِبَّهُ

Hakk'ın, kulunu sevmesine en güzel bir delil ve bir yoldur ki, hem Hakk'a tekarrüb, hem de Hakk'ın kendisini sevmesine yegane vesile nafile ibadetlerdir. Zira farz ibadetler borcumuz, onları ifa ile zaten mükellefiz, yapamadığımız zaman elbette mesul oluruz. Nafile ibadetler: fazla namaz kılmak, mesela iş- rak, duha, evvabin, yatarken abdest alıp 4 rekat namaz kılmak, gece teheccüd namazlarını kılmak, öğle ve yatsı namazlarının son sünnetlerini dörder rekat kılmak gibi.

Fakat Cüneyd ve emsali gibi 400, 600 ve 1000 rek'at ka- dar namaz kılan bir çok bahtiyarlar da vardır. Bununla beraber her gün ve gecenin de ayrı ayrı namazları da vardır ki; İmam Gazali'nin İhyasında namaz bahsinde ve Hazinetü-l-Esra'da namaz kılma tarzı beyan edilmiştir.

Sonra Kur'an-ı azimüşşanı çok okumak, hiç olmazsa yedi günde bir kere hatim yapmağa, ihlas suresini günde 1000 kere okumaya gayrat etmeliyiz. Yine; "Allah" ve "La ilahe il- lallah" zikirlerini ihmal etmeyip devam etmeli, daha sonra da Resûlullah'ın beyan buyurduğu sair tesbihlere devam edilmelidir:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ
وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ
وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ
أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ الْمُبِينُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ
صَادِقُ الْوَعْدِ الْأَمِينِ

Ve kalbinin hayatı için de hergün kırk kere:

يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْأَلُكَ أَنْ تُحْيِيَ قَلْبِي اللَّهُمَّ
صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَسَلِّمْ

(Nüzhetü-l-Mecalis cilt: 1/45/satır 20).

Cüneyd'in talebesinden Kenanî (Vefatı, 328): “Ben üç gün devam ettim. Allah da benim kalbimi ihya buyurdu. “Güneşin bir doğuşu ve bir de batışı vardır. Eğer böyle olmasa alem fesada yani felce uğrar. Kalbin de doğuşu reca (ümit), batışı da havfullahtır, Allah’tan korku üzere olmaktır. Bir kimsede havf ile reca bulunmazsa o kalbin sahibi de fesada uğrar, kendisinde hayır kalmaz. Şeytan, malum top tüfek’ten korkmaz, onun korktuğu şey, ancak mü’minin kalbindeki nurdur. Binaenaleyh, sen de kalbindeki nuru kuvvetlendir ki, şeytan sana zarar vermesin. Ve bunun gibi “Dua Kitabı”nda yazılı olan duaları da vird edinip sabah akşam okumak ve yine hergün Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme çokça salat ü selâm ge-

tirmeyi de unutmamalı. Bu devamlar inşaallahu Teâlâ Cenab-ı Hakk'ın o kulunu sevmesine vesile olur. Bir kere o sevgiye nail oldu mu bütün dünya ve âhiret nimetlerine nail olmuş demektir. Bundan daha büyük bahtiyarlık tasavvur olunamaz. Şunu da iyi dinle, hadis-i kudsî'dir

قَالَ مُوسَى يَا رَبِّ أَقْرَبُ أَنْتَ فَأَنَاجِيكَ أَمْ بَعِيدٌ فَأَنَادِيكَ
فَأَنِّي أُحِسُّ حِسَّ صَوْتِكَ وَلَا أَرَاكَ فَأَيْنَ أَنْتَ فَقَالَ اللَّهُ
أَنَا خَلَقْتُكَ وَأَمَامَكَ وَعَنْ يَمِينِكَ وَعَنْ شِمَالِكَ يَا مُوسَى
أَنَاجِلِسُ عَبْدِي حِينَ يَذْكُرُنِي وَأَنَا مَعَهُ إِذَا دَعَانِي
﴿الديلمى عن ثوبان﴾

Musa aleyhisselâmın cenab-ı Hak'la tekellümü sırasında Musa aleyhisselâmın sorgusuna cevapla kendisinin mekandan münezzeh olması ile beraber. **“Ya Musa ben kulumun yanında celisim, o beni zikrettiği ve bana dua ettiği zaman ben onunla beraberim.”**

Burada anlamak istediğimiz şey, Hâlık Zülcelâlin, kulumun O'nu andığı, zikrettiği gerek namaz gerek Kur'an gerek dua ve gerek tesbih, hamdler, tekbir ve tevhidler ile meşgul olduğu an ben Hâlık Zülcelâl, ilmimle nusretim, kudretim ile gûya onun yanında oturan ve onun her istediğini, her söylediğini, hatta içinden geçirdiği gizli emellerini de duyar, bilir işitirim. İstediklerini ve muhtaç olduğu her şeyi o istemeden bile fazl ü keremimden lutf ve ihsan ederim. Yine şuna dikkat eyle ki: her neyi seversen sev, muhakkak o sevdiğinden ayrılacaksın. Binaenaleyh, öyle bir zatı sev ki, ondan ayrılmak olmasın. Şübhesiz o da kainatın ve bütün varlıkların sahibi Allah

Teâlâ Hazretleridir. Görüyoruz ki bütün eşyanın yaratılışında bazı sebebler vardır ve hepsinin de bir yapıcısı vardır. Öyle tabiatın eseri deyip geçme, yine kainatın boşlukta durmasına ve yüzmesine de hemen cazibe kuvvetlerinin işidir, deyip geçme. Bak sen, kainatın en şerefli en aziz bir mahlukusun, Cenab-ı Hak sana ne büyük nimetler vermiş: görme, işitme, sezme, idrak, fehm, akıl, zekâ, konuşmak, anlamak, anlatmak... Bunların hepsi bize meccanen verilmiş sayısız ve baha biçilmez nimetlerdir. Sen bunların hepsine tabiatın eseridir, deyip nasıl geçersin, biraz tefekkür et ve iyi düşün. Bak bakalım bu âlemin hilkatında, yaratılışında ne kadar güzel bir ahenk var. Güneşin, ayın doğuşu ve batışlarındaki intizamı görünce hayretlere düşmemek mümkün mü? muntazaman günler birer ikişer dakika gibi fasılalarla uzar veya kısalır, eğer birden bire uzasa veya kısalsa elbette çok sıkıntı çekeriz, mahsuller ya yanar veya hiç olmaz. Görmüyor musunuz, bazan yaz erken gelir gibi olur, ağaçlar açar, tam çiçekte iken bir soğuk başlar, zavallı ağaçların meyveleri hep yok olur gider. Bu intizam, muhakkak bunun bir sahibi olduğuna delalet etmez mi? Bir izi gördüğümüz vakit o izden oradan geçeni anlıyoruz. Bu at izi, bu da deve izi, bu da kedi izi gibi. Bugünkü parmak izlerine ne diyeceksin, bak bu kadar insan var da parmak izleri hep ayrı, kendileri de ayrı: Bunlara sen, hep tabiatın eseri deyip duracak mısın? Başına giydiğin takke veya şapkanın, ayağına giydiğin bir ayakkabının - ki gayet basittir - bunlara tabiat eseridir, diyebilir misin? Bu ufacak bir misal sana yetmez mi? Bunlar birer yapıcıya muhtaç, olurlarsa koskoca kainat nasıl sahipsiz olur. Bu dünya ister güneşten kopsun ister başka yerden gelsin, koparan, gönderip tam kıvamında durduran veya yanıp kömür haline gelen hayattan mahrum bu dünyada bak neler oluyor,

ne kadar canlılar bu cansız dünyada bizim hayatımıza yarayan bütün nebatat yine hep bu ölmüş, yerinden kopmuş ateş parçasının içinde ne güzel ceryan etmektedir. Bunları bildiği gördüğü halde hala bu varlığın sahibi bir Allah'tır diyemeyen insanlara kâfir denir ki, cehennemde ebediyyen kalmağa mahkumdurlar. Buna şaşmamak da mümkün değildir. Her şeyin bir sahibi vardır der de, bu koskoca mülkün sahibini inkar eder. İşte bu kafasızlıklarından naşı de ebediyyen cehennemde kalacaklardır. Her şeye akli erer, mikrobu bulur, elektriği bulur, çeşitli atomları bulur keşfeder de varlıkların sahibi Allah'ı bulamazsa ve ona bir Allah'tır, hem görür, hem işitir, hem bilir, hem her şeye kudreti yeter, artar, hem yaratır, hem de öldürür, murad ettiği şeyi yapar kimse de mani olamaz, hem söyler hem de icad eder, madde-i asliyesini de icad eder, evveli olmadığı gibi sonu da yoktur, hayatı daimidir, bizim gibi muvakkat bir hayata değil daimi bir hayata maliktir, birdir, tektir, eşi yoktur, ehaddir, sameddir, herkes ona muhtaçtır, bütün nimetleri veren de odur, akla gelen her şeyden münezzehdir, hiçbir şey benzemez ve benzetilemez, yere ve göğe, arşa ve kürs'e muhtaç değildir, bunlar mahluktur yani sonradan yaratılmışlardır. Halbuki bunlar yok iken: Allah var idi, Allah Celle ve ala bunların hepsini muhittir kimseden doğmamış kimseyi de doğurmamıştır, ona denk, küfüv bulunmaz, birdir, onun dengi hiçbir şey yoktur tasavvur da olunmaz, hem her şeyi her yerde görür. Saklı, gizli ne varsa hepsini görür Ve hep işitir. En gizli fısıltıları hatta içten geçen vesveseleri dahi hem işitir, hem görür, hem de bilir, bilmediği ve görmediği hiç bir şey yoktur. Dünya onun mülküdür, âhiret de onun mülküdür, cenneti cehennemi vardır, hesabı vardır, terazisi vardır, sırat köprüsü de vardır. Kul her yaptığından sorulur, iyi-

liklerine mükafat, günahlarına ve kötülüklerine de ceza verilir, afvı mağfireti boldur, dilediklerini afvedip cennete kor, dilediğini de affetmez, cezasını verir, işine kimse karışamaz, dilediğini dilediği gibi icra eder. Rahmeti pek bol bir padişahdır ki, bu kadar günahlarımızla isyanlarımızla beraber yine nimetlerini başımızdan aşağı yağdırmaktadır.

Şimdi sen doğru söyle: Sana ufacak bir iyilik edeni seviyorsun da bu kadar lütfu bol Allah'ı sevmeyecek misin? Halbuki senin, hayatın sağlığın, varlığın, bilgilerin, kuvvet ve kudretin daha nelerin varsa hepsi O'nun sana ihsanıdır. Bunu iyi bil de sevgiye lâyık olan bu zatı ecelli a'layı sev, O'nun uğrunda her şeyini feda eyle ki sevgindeki sadâkatın belli olsun. Hayatta her şey muvakkat, neyi seversen, ne işle meşgul olursan ol, hepsinden ayrılacaksın. Hani dünyaya hükmeden Süleyman, hani İskenderler, hani o güzelim peygamberler, hani o firavunlar, şeddadlar, nemrutlar. Hani Haccacı Zâlimler? Bunlar bize ibret olarak yetmez mi, dersin. Bak, baban da annen de, bütün dostların da hep gözünün önünde, omuzlarımızla taşıyıp mezara gömerken yarın da bizi böyle gömeceklerini hiç düşünmez misin? Öyle ise ey aziz kardeş! Günahları bırak, bir Allah'a kul olup O'nu sevmeye ve sözlerini dinlemeye bak, başka hiçbir şeyden fayda yok, iyi düşün, sonra pişmanlığın fayda veremeyeceğini de iyi bil vesselâm. Bu kadar yeter, dersimize dönelim.

لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ وَلَدِهِ وَوَالِدِهِ
وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ

﴿حم خ م ن ه حب والدارمی عن انس﴾

Kul da, Allah Teâlâ'nın sevgisi, O'nun Resûlü olan bizim de Peygamberimiz bulunan Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem Hazretlerini sevmekle başlar, Resûlullahı lâıykı vechile: sevmeyende Hak sevgisi tecelli edemez. Onun için hadisi şerif pek açıktır:

- **“Sizden biriniz iman etmiş sayılmaz, tâ ki ben ona evlâdından, ana ve babasından ve bütün insanlardan daha sevgili olmadıkça”**. Olgun olmak, kâmil olmak öyle kolay olsa ne mutlu bizlere. İmandaki kemal ancak Allah Teâlâ ve Tekaddes Hazretlerini bize bildiren ve bizim islâm olmamız için her türlü fedakarlıklara, zahmet ve meşakkatlara göğüs geren Peygamberimizi canı gönülden sevmek ve O'nun sünnetinden zerre kadar ayrılmamak, bir dediğini bir daha söyletmemek şartı ile O'na tam manası ile uymak ve teslim olup hayatında ve âhirete göçüşünden sonra da aynı hayatta imiş gibi O'na lâzım olan saygı ve hürmeti ifa ile beraber hiç olmazsa hergün O'na yüzlerce salat ü selâm okuyup ruhunu şad etmeğe çalışmak ümmetlik vazifelerinden maduttur. Ashab-ı kiram Hazeratı Resûl-i ekremin her hareketını taklid edip, O'nun yediğı, giydiğı, gezdiğı, oturup kalkmasını hatta konuşmalarını bile O'na uydurmağı çalışırlardı. O sayede, fakr ü zaruretleri ile beraber kuvvet ve kudretleri de düşmanlarına karşı pek zayıf olduğı halde, zaferleri gözleri kamaştıracak derecede süratle ve pek az zamanda dünyanın her tarafına yayıldığı hepimizin gözleri önündedir.

Resûlullahı nasıl sevmek lâzımsa O'nun ashabını da aynı şekilde sevmek lâzımdır. Bu da imanın icabıdır. Çünkü onlar Resûlullah'ın dostlarıdır, can ve başla Resûlullah'a hizmet etmişlerdir, şehid olmuşlar, gazi olmuşlar fakat hiçbir zaman düşmanlardan yılmamışlar ve onlarla cenk etmekten

geri kalmamışlar, islâm ülkesinin büyümesine ve müslümanların çoğalmasına sebep olmuşlardır. Onun için onları sevmek de bizlere borçtur. Daha sonra islâm büyüklerini de sırası ile severiz ve bu sevgiler hep Allah rızası içindir. Çünkü bunlar bizlere islâm dinini öğretmişler ve Allah Teâlâ Hazretlerini bir olarak sıfatları ile birlikte tanıtmışlardır. Bu büyük devlete mazhariyetimizden dolayı onları da sevmek üzerlemize borç olmuştur.

Bizlere ufak tefek hediyelerde bulunanları sevmeği vazife biliriz de hele hele eğer hediye biraz da hatırı sayılacak derecede büyük ve çok olursa artık politikanın bini bin para. Bu verilen hediyeler ne kadar büyük ve çok olursa olsun, Cenab-ı Hakk'ın kuluna verdiği nimetlerin yanında hiç kalmaz mı ne dersiniz? Bir gözün, bir kulağın, bir gönlün, bir akıl ve zekânın ve bir iradenin kıymetini, bahasını ölçmek mümkün müdür? Onun için ey aziz kardeş! Sevilmeğe lâyık ancak Allah Teâlâ ve Onun Resûlüdür, sen bunları sevmek için çalış. Çünkü bu fâni âlem pek çabuk geçip gitmektedir, başka sevgilere kendini kaptırırsan sonra işin içinden çıkmaz ve âhirete de eli boş gidersin. Halbuki ibadetlerin en ef-dali Allah sevgisidir sonra da Allah'ın sevdiğini sevmek, sevmediğini de sevmemektir ve buna:

“Hubbün fı'llâh, buğzun fı'llâh” derler ki sair ibadetlerin kıymeti buna göre ölçülür.

Cenab-ı Hak İsa aleyhisselâma buyurmuş ki: “Ya İsa, eğer amelin yer-gök dolusu olsa da yani yer ve gök ehlinin amelini yapsan hubbün fillâh ve buğzun fillah olmasa bu kadar amelin sana hiç faydası olmaz”. Onun için bidat sahipleri ile münafık kimselerin yüzlerine gülmek, onlarla sohbet

etmek çok tehlikelidir. Bunlardan yüz çevirenler de kıyamet gününde azabtan emin olurlar ve bilakis bu gibi bidat sahiplerini güliyle karşılamak Allah Teâlânın Resûlüne gönderdiğini hafife almak demektir (yani Kur'anı azimüşşan). Allah için sevişmeler, ziyaretler, ikramlar, ihsanlar, hep muhabbeti ilâhiyyenin cezbine vesiledir. Bununla beraber müminler arasındaki rabıtayı kuvvetlendirmekle fevkalade bir iş işlemiş olurlar. Halbuki müminler, bazan bir binaya benzetilmiş bazan bir cesede benzetilmiş. Bütün vücuddaki ufak büyük azalar hepsi birbirleri ile ilgili ve bağlantılıdır. Bir baş ağrısı veya bir ayak ağrısı bütün vücudu rahatsız eder ve uykusuz bırakır. Binaenaleyh müminler de böyledir. Birinin rahatsızlığının bütün müminleri rahatsız etmesi icab ederken maalesef bugün bunu çok acı birşekilde görüyoruz ki birbirlerimiz ile alâkasızlık ve daha acısı birbirlerimizin aleyhinde bulunmak çok çirkin bir halde gözlerimizin önünde ceryan etmektedir; bu da bizim imanımızdaki zafiyyetimizi ne güzel göstermektedir.

Bu, şöyle izah etmekle belki daha iyi anlaşılacaktır: Mesela ameliyat yapılacak bir hastanın bıçak acısını duymaması için ona bir morfin yapılmaktadır. Hatta, bizim sünnet çocuklarına da bazı sünnetçiler morfin yaparak çocuğa hiç acı hissettirmeden güzelce kesip yerine yatırırılar. Çocuk, tabi acı duymadığı için hiçte ağlamaz. Bizim de dişlerimizi dişçiler çıkarırken bir morfin yaparlar, biz hiç acı duymadan dişlerimizi rahatlıkla çıkarırılar. Halbuki o morfin olmasa idi vay halimize. Şimdi iyi dikkat et ve iyi düşün. Biz kardeş olalım da biribirimizin aleyhinde bulunalım ve bunun acısını, ıztırabını da hiç çekmeyelim acaba mümkün mü?

Hayır hiç de mümkün değildir. Fakat bizdeki islâm ruhu sönmüş ve kararmış, dünya galebe çalmış ve yediğimiz manevi ahlâksızlık ve dinsizlik morfinlerinin tesiri ile artık acı-mak, utanmak, islâm terbiyesi, hilim, sekinet, vakar, hasletle-rini yitirmişiz. Daha doğrusu ruhî bunalıma düşmüşüz. Havf, haşyet kalkmış. Bunların yerini kibir, gurur, azamet, benlik, hased, şöhret, şehvet, gadab ve sair yaramaz kötü huylar al-mıştır. Bütün bunların başı hep dünya sevgisi ve hubb-i ri-yasettir, yani baş olma sevgisi ve sevdasıdır. Bunlar hastalara vurulan morfinlerden çok kuvvetli ve tesirlidir. Görüyoruz ki hasta bir müddet sonra açılıyor ve rahatlıyor. Halbuki ahlâksızlık morfinleri gittikçe kuvvetlerini artırıp, zavallı in-sanı insanlıktan bile çıkarıp en korkunç canavarlar gibi bir-birlerine saldırtmaktadır.

İslam kanunlarına ve ahlâkına göre, bir müslümanın canı ne kadar kıymetli ise, ona dokunulmaz ise, onun izzet, şeref, haysiyyet ve namusuna leke düşürmek de katiyyen yakışmaz ve caiz olmazken ona dinsiz demek, ona hakaret etmek, onu dövmeğe kalkmak, onun haysiyyet ve şerefini haleldar etmek hiç caiz olur mu? Sen, kendi kendine fetvalar verip hem ken-dini hem de başkalarını aldatma. İnsanın bu gibi hareketleri mü'min, müslüman kardeşini katletmek öldürmek gibidir. Belki katilden, öldürmekten daha fenadır. Çünkü ölümle her şey bitmektedir. Halbuki kardeşin ölmemiştir, yaşadığı müddetçe bu acıyı ve bu ızdırabı çekecek: Sen de ben de bu-nun vebalini çekecek ve âhirette halimiz kim bilir ne olacaktır. Cenab-ı Hak cümlemizin gönüllerini uyandırsında hak ve hakikatı gören kullarından eylesin. Amin!

İbadet etmek, alışan insanlar için zor değildir, kolaydır. Hatta ibadet vakitlerini şayet kaçıracak olsa çok ağlar, sızla-

nır tevbeler eder. Fakat günahlardan, haramlardan korkmadıkça ve kaçmadıkça ibadetler şayan-ı makbul olamaz. İbadetlerin makbuliyyeti ancak ve ancak günah ve haram olan şeylerden kaçmağa bağlıdır. Onun için ibadetleri öğrendiğın gibi, ibadetlerine engel olan günah ve haramları da öğrenip onlardan kaçman gerekir. Bu korkup kaçmaya takva derler ki, Cenab-ı Hakk'ın indinde pek makbuldür. Onun içindir ki bu takva, kişileri her türlü darlık ve sıkıntılardan kurtarıp ummadıkları yerlerden kendilerini rızıklandırır. Hatta rızık bunların peşinden koşar. Onların rızık aramaları için zorlanıp dolaşmalarına ve yorulmalarına ihtiyaç yoktur, kolaylıkla rızıkları ayaklarına hem bolca gelir ve hem de günahsız ve haramsız helâl yollardan gelir.

ALLAH SEVGİSİNİ KAZANMANIN YOLLARI

وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ

- “Kim Allah’tan korkarsa, (Allah) ona bir (kurtuluş) çıkış yeri ihsan eder, onu hatır ve hayaline gelmeyecek bir cihetten de rızıklandırır. (Et-talak: 2, 3).

الْمُتَجَابُونَ بِجَلَالِي فِي ظِلِّ عَرْشِي يَوْمَ الْقِيَمَةِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلِّي ﴿١﴾ رواه احمد وابن مسعود

Allah Teâlâ Hazretleri: “Celal sıfatım hürmetine sevişenler benim (rahmet) gölgemden başka gölgenin bulunmadığı kıyamet gününde Arşımın gölgesindedirler” buyurur.

Bu lütf-u ilahi ne büyük bir lütuftur. O kıyamet gününün şiddet ve dehşetini tarife kimin gücü yeter. Hak için Hak yolunda sevişenlerin nâil olduğu şu devlete bak, hay-

ran olmamak acaba mümkün mü? Dünyada bile sıcak mevsimlerde hele Arabistan gibi bir memlekette oturanlar gölgenin ne demek olduğunu pek iyi anlarlar. Bir ağaç gölgesi dahi olsa o da pek makbule geçer. Halbuki âhiret aleminde Hakk'ın Arşı'nın gölgesinden başka gölge bulmak mümkün değildir. O da Hakk'ı sevenlere ve Hakk'ı sevenleri sevenlere mahsus bir gölgeliktir.

Bu sevgiyi celbeden şeylerden birisi yemek yedirmek, infak ve ihsanda bulunmak. Birisi de bol bol sevgi ile birlikte tatlı selâmlardır. Sen sakın bunlara itiraz edip yemek yedirmekle, infak ve ihsanlarla ve bir de selâmlarla nasıl sevgi hasıl olabilir deme. İmanda hayırlı ameller nelerdir? diye sorulduğu vakit:

1- Yemek Yedirmek ve Selâmı Yaymak

إِطْعَامُ الطَّعَامِ وَافْشَاءُ السَّلَامِ

buyrulmuştur. Yani: “**Yemek yedirmek ve selâmı yaymaktır**”.

Zira cibilliyet-i insaniye kendisine ikram ve ihsanda bulunanları sevecek bir fitratta yaratılmıştır. Süleyman aleyhisselâm bile o kadar varlığına rağmen yine hediyeı sever olduğunu söylemiştir. Sallallahü Teâlâ aleyhi ve sellem hazretleri de:

2- Hediyeleşmek

تَهَادَوْا تَحَابُّوا

“**Birbirinize hedıye veriniz ki sevişmenize vesile olun**” buyurmuşlardır.

Sevişmeler aynı zamanda tevazudan neşet eder. İnsanların birbirleri ile kaynaşması birbirleri ile alâkasının, rabıtasının kuvvetlenmesi, hep bu yemek yedirme ve infaklara bağlıdır. İnsan ölür gider de adı unutulmaz, gönüllerde yaşar. Onun için sevginin kıymeti pek yüksektir, bu da ancak, islâm yolunda bulunur. Zira gayelere matuf sevgiler pek çabuk söner ve hiçbir mükafatı da yoktur. Hele şu lutfu bakınız: İmam Ahmed, İbn-i Mesud tarikı ile sallallahu aleyhi ve sellem hazretlerinden rivayet ediyor:

3 - Allah İçin Sevişmek

الْمُتَحَابُّونَ فِي اللَّهِ عَلَى يَاقُوتَةٍ حَمْرَاءَ عَلَى رَأْسِ
عَمُودٍ عَلَيْهِ سَبْعُونَ أَلْفَ غُرْفَةٍ يُشْرِفُونَ عَلَى أَهْلِ
الْجَنَّةِ يُضِيئُ حُسْنُهُمْ لِأَهْلِ الْجَنَّةِ انْطَلِقُوا بِنَا إِلَى
الْمُتَحَابِّينَ فِي اللَّهِ فَإِذَا أَشْرَقُوا عَلَيْهِمْ أَضَاءُ حُسْنُهُمْ
لِأَهْلِ الْجَنَّةِ ثِيَابُهُمْ السُّنْدُسُ مَكْتُوبٌ عَلَى جَبَاهِهِمْ
هُؤُلَاءِ الْمُتَحَابُّونَ فِي اللَّهِ

“Allah için sevişenler kırmızı yakuttan nur tepeleri üzerinde bulunurlar. Bu amudların her birisinde yetmiş bin oda vardır. Bu odalardakilerin nurları cennet ehlinin üzerine akseder ve onları nura garkeder. Güneş’in yer ehlini ziyalandırdığı gibi bunlar da ehl-i cenneti böylece ziyalandırırlar ve ehl-i cennet der ki: Şu Allah için sevişenlere gidelim. Onlara yaklaştıkları vakit onların güzellikleri ehl-i cenneti de güzelleştirir. Bunların esvapları (elbiseleri) sündüs denilen bir kumaştan mamul olup alınlarına da

(EL-MÜTEHABBUNE Fİ'LLAH) Bunlar Allah için sevişenlerdir diye yazılıdır”.

4 - Emanete Riayet

Bununla beraber şu hadis-i şerif de çok şayan-ı dikkattir:

“Sizler Allah Teâlânın ve Resûlunun, sizleri sevmesini severseniz emanet olunan şeyi yerine veriniz (yani Allah’ın emirlerini ifa ediniz). Konuşduğunuz vakit doğru söyleyiniz, komşularınızla iyi komşuluk ediniz”.

Malumdur ki, emanet kelimesi umumi bir kelimedir, bütün emanetleri içine alır. **إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ** ayet-i kerimesindeki emanet: İman, İslam, Kur’an, namaz, oruç, hac, abdest, gusül, doğruluk, doğru söz hatta komşulara karşı en güzel şekilde müamele etmek, komşuluk haklarına riayet etmektir. Daha açıkçası islâm dininin istediği her şey bu emanet kelimesinin içerisine girebilir, 54 farz ve 32 farz da bu emanetlerin içerisindedir. Sen de ben de bu dünyada birer emanetiz. Vatan da emanet, millet de emanettir; evin de emanettir, eşyaların da emanettir, servetin de emanettir. Bunları iyi dü-rüst ve yerli yerinde kullanamadığımız takdirde mesul olacağımızdan şüphe yoktur.

İnsan kıyamet gününde dört sorunun cevabını vermeden yerinden kımıldayamayacaktır: Ömrünü nerelerde yok ettin, gençliğini nerelerde çürüttün, servetini nereden kazandın ve nerelere harcadın? diye sorulduğumuz zaman acaba, ne diyeceğiz?

Haramlardan, günahlardan, ihtikarlardan, fahiş fiyatlardan, aldatmalardan, faizlerden, gasb, çalma, zorla alınan ve kazanılan paraların cevabını, nasıl verebiliriz. Bir emanet keli-

mesi amma, ne kadar mühimdir. Onun için kısacık bir ibare ile: **“Emanete riayeti olmayanın imanı yoktur”** denilmiş. Doğru söylemeyenin, verdiği sözde durmayanın da imanı öylece yoktur, denilmiş. Sen bunları nasıl tevil edersen et, hakikat meydanda. İmanı olgun değildir demektir. Pekala olgun olmayan hangi şey makbuldür. Lütfen söyler misiniz olgun olmayan kavun karpuz ve herhangi bir meyve bile işe yarıyor mu? İnsandan beklenen şey de kemaldır. Bu kemale ulaşmadan âhirete göç eden kişilere ister gül ister ağla. Bu sebeptendir ki tarikatlara girmek farzdır denilmiş. Zira orada insanı olgunlaştıрмаğa sebep olan vasıtalar, riyazatlar, çileler, halvetler vardır ve bunların terbiyecileri de vardır. Bu terbiyeler sayesinde peyderpey insandaki hakikatlar tezahür etmeğe başlar, keşiflere nail olur, irfan sahibi olur. Artık Hak rızasından gayri bir şey düşünmez bütün hatt-ı hareketi ümmet-i Muhammed’in hayırlarına matuftur. Bundan daha iyisini bulmak mümkün mü?

Cenab-ı Hak cümlemizi bu hakikata ulaşan ve emanetlere riayetkar kullarından eylesin. Amin!

5- Ziyaretleşmek

إِذَا زَارَ الْمُسْلِمُ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ شِيعَةُ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ
يُصَلُّونَ عَلَيْهِ يَقُولُونَ اللَّهُمَّ كَمَا وَصَلَهُ فِيكَ فَصَلِّهِ

(Nüzhetü'l-Mecalis: c:1 /sh: 40).

يُنْصَبُ لِطَائِفَةٍ مِنْ أُمَّتِي كَرَّاسٍ حَوْلَ الْعَرْشِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
وُجُوهُهُمْ كَالْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ يَنْزِعُ النَّاسُ وَلَا يَنْزِعُونَ

وَيَخَافُ النَّاسُ وَلَا يَخَافُونَ وَهُمْ أَوْلِيَاءُ اللَّهِ الَّذِينَ
لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ قِيلَ يٰنَبِيَّ اللَّهِ مَنْ هُمْ
قَالَ الْمُتَحَابُّونَ فِي اللَّهِ

(Nüzhetü'l-Mecalis: c:1 /sh: 40-41).

“Bir müslüman kardeşini ziyaret eden müslümanı, yetmiş bin melek teşyi eder ve ona dua ederler ve derler ki: Ya Rab bu senin için nasıl sıla yaptı ise sen de ona ih-sanını, ikramını artır”.

Elbetteki meleklerin duaları bizim dualarımız gibi olmaz, onlar her nevi isyan, kusur ve kabahattan ari; emrolundukları işleri yapan mahluklardır. Hem böyle yetmiş bin meleğin duası ne demek? Bu meleklerin duaları sebebi ile birbirlerini Allah (cc) sevgisi için ziyaret eden müminler lutf-i ilahiyeye mazhar olup olgun, kâmil müslümanlardan olma şerefine nâil olurlar. Cenab-ı Hak Zü'l-Celal Hazretleri müslüman kullarının böyle birbirlerini sevmelerinden ve ziyaretlerde bulunmalarından çok memnun olmaktadır. Bunu bize bildirmek için de tam yetmiş bin meleği dua için vazifelendirdiğini müjdelemektedir.

Öyle ise ey müslüman kardeş, sen de bundan dersini al, müslüman kardeşini daima ziyaret edip onların hatırlarını hoşnut eyle, tatlı konuş, fakat boş konuşma. Şaka katiyyen yapma, hatır kırmaktan çok sakın, muhtaç iseler yardımlarına koş, hizmetlerinde kusur etme.

MUHABBETİN ÇEŞİTLERİ

“Avarifü’l-Mearif” adlı kitapta der ki: “Muhabbet dört kısımdır: Birisi mübahtır bütün insanları sevmek. Çünkü hepsi Allah Teâlânın yarattığı mahluklardır. İkincisi mekruhtur: O da dünya muhabbetidir çünkü bütün günahların başıdır. Üçüncüsü nafilidir: O da efrad-ı ailesini ve çocuklarını sevmektir. Dördüncüsü ise farzdır: O da Allah ve Rasulünü sevmektir.”

Resûlullahı sevmek Allah Teâlâyı sevmeye vasıta olduğundan farz kılınmış zira Allah Teâlâyı bize sevdiren odur.

Malum Resûlullah gelmeden önce ilâhlar pek çok idi. Hatta Ka’be-i Muazzama’da 360 put vardı. Menat, uzzâ gibi büyükleri de var idi, bunların hepsi insanlar tarafından yapılmıştır. Her birisine bir ad vermişler ve bunları Allah olarak tanımışlardı. Elhamdülillah islâm geldi, hak geldi, nur geldi. İslam geldi putlar gitti, mülkün hakiki sahibi olan Allah bilindi ve O’nun emri cari oldu. Onun için biz müslümanlara layık olan, benlikleri bırakıp Allh’ın kitabına sımsıkı yapışmak ve Resûlullah’ın sünnetinden de zerre kadar ayrılmamaktır.

ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ وَجَدَ بِهِنَّ حَلَاوَةَ الْإِيمَانِ مَنْ كَانَ
اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِمَّا سِوَاهُمَا وَمَنْ أَحَبَّ عَبْدًا
لَا يَحِبُّهُ إِلَّا لِلَّهِ وَمَنْ يَكْرَهُ أَنْ يَعُودَ فِي الْكُفْرِ بَعْدَ إِذَا
أَنْقَذَهُ اللَّهُ مِنْهُ كَمَا يَكْرَهُ أَنْ يُقَذَّفَ فِي النَّارِ

Bu hadis-i şerif ve bunun emsali tam 40 hadis-i şerif, Allah ve Resûlünün sevgisinin ne demek olduğunu bizlere pek açık bir şekilde göstermektedir.

İmandaki halavet, tad sıhhatın alametidir. Yemeklerin tadını ancak sıhhatli, sağlıklı olan insanlar anlayabilir. İmanını tadını da, ancak, imanda sıhhat ve salabet-i diniyye sahibi olan olgun, kamil, dürüst, müttakî mü'minler anlayabilirler. Bunun da üç yolu vardır.

Birisi, Allah ve Rasulünü her şeyden fazla sevmek. Sevginin insanın içinden doğması gerekir. Bu ise geniş tefekkürler ve bilgilere vâbestedir. O zaman kimin seveceğini idrak eder ve o sevgiyi her sevginin fevkinde tutar ve o sevgi için her fedakarlığı yapmaktan zerre kadar kaçınmaz. Çünkü dünya ve âhiretin bütün nimetleri, sıhhat, afiyet, varlık, akıl, zekâ, idrak gibi namütenahi nimetlerin sahibi, hep Allah Teâlâdır. Bunlar olmasa insanın sair hayvanlardan ne farkı olur. Öyle ise sen seveceksen Allah'ı sev. Sevemiyorsan ki bu sevgi itaatla tahakkuk eder. İtaatın ve ibadetin yoksa, insanlıktan da islâmlıktan da nasibin yoktur demektir.

İkincisi: Sevdığını sırf Allah için sevmektir. Başka gaye ve maksatlara dayanan sevgiler hem makbul değildir hem de o sevgi katiyyen yaşamaz. Onun için sevginin sırf Allah rızası için olması lâzımdır. Bu Allah rızası için olan sevgilerin

mukafatının da Hz. Allah tarafından hudutsuz olarak verilmekte olduğu malumdur.

Üçüncüsü: Bu sevgi iman mahsulüdür ve hem de imandaki olgunluk, onun ateşe atılıp yanmasından daha çok acıdır. Onun için iman sahipleri küfürden, şirkten, insanları (müminleri) küfre sürükleyen günahlardan da son derece korkar ve kaçarlar. Bu halleri, onların Allah Teâlâyı sevdiklerinin yegane alametidir. Zira sevenin samimiyyeti sevgilisine olan bağlılığı ile anlaşılır. Bunun da alameti sevdiğinin sözünden ve isteklerinden dışarı çıkmamaktır. Vesselâm.

Bak aziz kardeşim, bu mahabbetullah'ın Resûlünün sevgisine nail olmak istersen, eriştiğin ve, nail olduğun bütün nimetleri sana Allah'ın verdiğini bil. Sendeki görme, işitme, duyma, anlama, düşünme, idrak etme, zeka ve akıl gibi insanda bulunan bütün meziyyetleri veren Allah'tır. Bu meziyetler sonucu, bugün gökte uçan füzelerin enva-i çeşit makinaların ve eserlerin sahibi olan insana bunların hepsi Allah Teâlânın ihsanı ve ikramıdır. Binaenaleyh evvela, bunları kendisine bahşeden Halik-ı Zü'lcelal Allah Teâlâ Hazretlerine teşekkür etmesi ve O'nun sözlerini dinlemesi gerekmez mi? Zira bu azalarımızdan bazıları olmasa bize kimse iş vermez. Mesela gözümüz olmasa ne yaparız, kulağımız olmasa yine öyle değil mi? Hele aklımız olmasa halimiz nice olur. Gözlerimiz önünde gördüğümüz bir çok kimselere rast gelmekteyiz ki bunlar bizler için hep birer canlı ibret levhalarıdır. Bunları görüp Hakk'a sonsuz şükürler etmek gerekir. Mazallah bizler de maazallah öyle olsaydık o zaman elimizden ne gelirdi?

Gerek bütün bedenizmizde ve gerekse rızık esbabın da asıl olan Allah Teâlâ hazretleridir. O, Rezzaktır. Diğerleri esbab-i adiyyedendir. Binaenaleyh bize bu hılkatı, bu bedeni nok-

sansız veren ve rızıklandıran, akıl, zeka ile tezyi edip süsleyen ve bizi: “Biz beni âdemi muhakkak mükerrerem kıldık” diye medh ü sena buyuran Allah Celle ve alayı sevmek ve O’nun her sözünü dinlemek ve hiç itirazsız O’na tam manası ile itaat edip emrinden dışarı çıkmamak yaraşır. Çünkü bütün emirleri ve yasakları haktır hem de beşerin menfaati icabıdır.

Hakikatta bütün nimetleri veren Allah Teâlâ olduğu gibi O’nu sevmek mümin-muvahhidin şanıdır. Rasullullah salâllahu aleyhi ve sellemi sevmek de üzerimize borçtur. Çünkü bir kere Allah Teâlânın varlığını, birliğini, bütün sıfatı zatiye ve sübutiyesini bildiren ve Allah yolunda cihad edip bize imanı, islâmı öğreten O değil mi? Şimdi Allah’ın bu sevgili kulunu sevmek müslümanlara borç olmaz mı? Farz olan sevgiyi tatmak isteyenlerin Hakk’ın emirlerine uymakla beraber bilumum yasaklarından da uzak kalmaları şarttır. Bununla beraber nafîle ibadetlere de son derece önem vermeleri ilim ve zikir meclislerine devam etmeleri hem muhabbet-i İlahiyeyi artırır ve hem de kuvvetlendirir.

Peygamber sallâllahu aleyhi ve sellem’in sevgisi de kezalik, O’nun süneni saniyyesine uymak, her nevi yasak ve şübheli şeylerden uzak kalmakla elde edilir. Bununla beraber O’nun güzel ahlâkı ile ahlâklanın, cömertlikte, tevazuda, hilim ve sair ahlâkını kendisine örnek edip nefsinin hevasını, arzularını terk edip Hakk’ın ve Resûlünün arzularına tebaiyyet için nefsi ile mücadele eden kimseler, imanını, tadını, lezzetini pek iyi bir şekilde bulurlar. İşte müslümanlar arasındaki farklar, bu sevginin az veya çokluğu ile husule gelmektedir.

Muhyiddin Arabi Hazretleri der ki: “Bu hadisi şerifin usul-i dinde pek büyük yeri vardır. İmanın tadı ibadat ü taatın lezzetidir ve bir de bu husustaki meşakkatlara taham-

müldür. Dinini dünya işlerine ve lezzetlerine tercih etmelidir. Çünkü dünya lezzetleri muhakkak fânidir, arkası yoktur. Binaenaleyh muhabbeti İlahiyyeyi celb için Allah Teâlâ'nın emirlerine itaat ve yasaklarından kaçmakla olur. Resûlullah'ın muhabbeti de böyledir.”

Bir de hadis-i şerifte “mimma” diye (ma) harfî ile işaret buyurup “Men” dememiştir. Bundan anlaşılıyor ki canlı cansız, para-pul ev-eşya, saltanat-servet, çoluk-çocuk hepsi dahildir, yani sevillecek yalnız Allah Teâlâdır vesselâm.

Müslim ve Buhari'nin diğer bir rivayetlerinde, hadisin ikinci kısmı olan: “Sevdiğini Allah için sevmek, sevmediğine buğzettiğine de Allah için buğz etmek” tir denilmiş. Bu da bize: Allah'ın sevdiğini sev, sevmediğini de sevme demek olduğunu anlatır (Hubbün fi'llah, buğzun fi'llah) . Dinde bu da pek mühimdir. Müslümanların buna son derece riayetkar olmaları da şarttır.

سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمْ اللَّهُ فِي ظِلِّهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ، الْإِمَامُ
الْعَادِلُ وَشَابُّ نَشَأَ فِي عِبَادَةِ اللَّهِ وَرَجُلٌ قَلْبُهُ مُعَلَّقٌ فِي
الْمَسَاجِدِ وَرَجُلَانِ تَحَابَّا فِي اللَّهِ اجْتَمَعَا عَلَيْهِ وَتَفَرَّقَا
عَلَيْهِ وَرَجُلٌ دَعَتْهُ امْرَأَةٌ ذَاتَ مَنْصِبٍ وَجَمَالٍ فَقَالَ إِنِّي
أَخَافُ اللَّهَ وَرَجُلٌ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فَأَخْفَاهَا حَتَّى لَا تَعْلَمَ
شِمَالُهُ مَا يُنْفِقُ بِيَمِينِهِ وَرَجُلٌ ذَكَرَ اللَّهَ خَالِيًا ففَاضَتْ عَيْنَاهُ

“Yedi kişinin, gölgelerin bulunmadığı âhîret gününde, arşın gölgesinde gölgeleneceği beyan buyurulmaktadır. İmam-ı adil, gençliğini ibadetle geçiren genç, kalbi mescide bağlı kimse,

Allah için sevişen iki kişi ki Allah için toplanır ve dağılırlar, zengin ve güzel bir hanımın kötülüğe davetine icabet etmeyip ben Allahtan korkarım diyen kimse, gizlice sadakaa verip sağ elinin verdiğini sol eli duymayan bir bahtiyar ve Allah Teâlâyı gizlice zikr edip gözlerinden sular akan, yani ağlayan kimse.”

Bunların birincisi imam-ı adildir. Bundan maksad müslümanların işlerini gören herkesdir. Mahalle muhtarından tutun da, ta Reis-i cumhura kadar her memura şamildir. Sonra o reis, anne ve babalar da evlerinin imamı olduklarından onlara da şamildir.

Adil insan bulunur amma reis olan zatın adil olması matlubdur. Zira gerek milletlerin gerek cemiyetlerin payidar olması hep idarecilerin adil olmasına bağlıdır. Cenab-ı Hak aynı zamanda adil hükümdarların yardımcısıdır.

İkincisi: “Çocukluğundan beri Allah Teâlânın ibadetine devam eden gençtir.” Yani buluğ devrinden itibaren ibadete devam edip masıyyet ve günahları irtikab etmeyen gençlerdir. Zira gençlerde şehvet galip olduğundan onu muhafaza edip günahlara girmeyenler elbette arşın gölgesine layık kimselerdir .

Genç yaşında ibadetine devam eden salih, abid kimsele-
rin nuru, ışığı, ziyası ay veya güneş gibidir, faydaları etrafındaki-
dakileri de ısrad eder, herkes ondan utanır ve onun gibi ol-
maya çalışır. Çünkü huylar birbirine geçer, fena kimselerin
huyları da geçer. Onun için fena, günahkar, ahlâksız, terbi-
yesiz, dinsiz kimselerin yanında oturma ki, onun ateşi seni
de yakmasın.

Üçüncüsü: Kalbi mescidlere bağlı gönülleri daima namaz
vakitlerini gözleyip duran bahtiyarlardır ki namaz vakitlerini

geçirmeseler ve mümkün oldukça o namazları mescidlerde cemaat ile kılsınlar. Çünkü cemaatla kılınan namazın 25 veya 27 kat daha fazla sevabı olmakla beraber cemaatla kılınan namazlar indi ilahide makbul olur, feyiz ve bereketi de çok olur.

Mescidler, ufak büyük, Allah'a ibadet edilen evlerdir. Allah evi, beytullah tabirinin manası: Allah celle ve alaya ibadet edilen evler demektir. Müslümanlar günde beş vakit mescidlerde buluşur ve tanışır, birbirlerinin ihtiyaçlarını öğrenir, onlara merhem olmağa çalışırlar, mescidlerde ibadetin nasıl yapılacağını öğrenirler.

Daha önceleri ilim de mescidlerde öğrenilirdi. Hatta mescidler kadıların, hakimlerin, müftülerin hüküm ve fetva verdikleri yerler idi. Bursa'daki camilerde halen yerleri mevcuttur. Kapıdan girince sağ ve soldaki odalar, onlara mahsus idi.

Mescidlerde cuma günleri umumi toplantı olup veciz hutbelerle halk irşad olunur, mescidlerde cihadın fezaili anlatılır ve cihada teşvik edilir. Askere şehidlik ve gaziliğin ehemmiyeti ve indi ilahi'deki mevkii anlatılır. Mescidlerde büyük küçük herkese islâm adabı terbiyesi ve komşu hakları ve herkesle güzel geçinme yolları öğretilir. Mescidlerde devlete itaat, millete sadâkat, vâde vefa, ahde vefa, doğruluğun ehemmiyeti tebarüz ettirilirdi.

Mescidlerde âhiret hayatı denilen ölümden sonraki hayat, cennet, cehennem terazi, mizan, hesap, mesuliyet, yaptıklarından sorguya çekileceği, ömrünü, gençliğini nerelerde harcadığı, zayı ettiği, kazandığı paranın helâlden olup olmadığı sorulur ve bu kazandığı paraları nerelere harcadığı, helâl veya haram, günah yerlere sarf edilip edilmediğinin cevapları istenir. Müslümanların uyanık ve müteyakkız olmaları tavsiye

edilir. Hak sevgisi aşılır, zikrullah yapılır, kur'anlar okunur, mevlidler okunur, bunların fezailinden bahsedilir.

Peygamberimizin sevgisi ve O'nun varisleri olan ulema-i zevi'l-ihitiramın sevgisi ve muhabbeti öğretilir. Daha nice nice saymakla bitmez fezaili vardır. Hele insanların gaflete düştükleri anda müezzın efendilerin "Allahü ekber Allahü ekber" nidaları ile o ezan-ı Muhammedi'nin tadına, zevkine acaba doyum mu olur? Bunlar hep mescidlerde yapılır, ne kadar çok olursa o kadar bereket hasıl olur.

Malum ihtiyarlar, zuafa-yı ümmet, uzak yerlere gitmeye kadir olamazlar, onun için camilerin sıklığı da bir vecibedir. Ezan-ı Muhammedi'lerden korkma, ürkme! Yoksa çan sesi mi hoşuna gider. Ezan-i Muhammedi okunmayan yerlerde oturmak bile caiz değildir. Fıkıh kitaplarında bir memleket halkı ezan-ı Muhammedi'nin okunmasını istemezlerse devletin onlara askerlerini gönderip te'dip etmesi de borçtur denmiş vesselâm.

Ezan, şeair-i İslamiyyedendir. O okunurken ne pahasına olursa olsun durup dinlemek adab-ı islâmiyyedendir. Hem duaların makbul olduğu zamanlardan birisi de, ezan-ı Muhammedinin okunduğu zamandır. Bahusus yangın gibi afetlerde ezan-ı Muhammedi okunan mahalle, eve yangın gelmez. Ezan-ı Muhammedi'nin okunduğu yerde şeytan da duramaz, kaçır. Zira ezan-ı Muhammedinin nuru onu yakır. Onun için kaçmaktan başka çare bulamaz.

Sonra hastalar bahusus sabah ezanları ve yatsı namazının ezanları okunduğu vakit Hakk'a iltica eder, dua edip yalvarırlarsa biiznillah şifa bulurlar. Ezan-ı Muhammedi'yi güzelce dinleyip müezzının dediklerini tekrar edenler de müezzının

aldığı sevabı alırlar. Yalnız “hayye alessalah ve hayye ale'l-felah” da (La havle ve la kuvvete illa billah) denilmelidir. “Eşhedü enne Muhammederrasulüllah” deyince (veene eşhedü enne Muhammederresulüllah) der Ve iki baş parmağının turnaklarını gözüne sürersen göz ağrısı görmezsin. Şöyle dersin:

قُرَّةُ عَيْنِي حَبِيبِي يَا رَسُولَ اللَّهِ

“Ya Resûlullah sen benim gözümün bebeğisin”.

Ezandan sonra şu duayı okumalıdır:

اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةُ التَّامَّةُ وَالصَّلَاةُ الْقَائِمَةُ آتِ
مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ وَالدرَجَةَ الرَّفِيعَةَ وَابْعَثْهُ
مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِي وَدَعُوته إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِعْدَ

Bu dua Ebubekr es-Sıddık Hazretlerinin sözüdür. Ezan-ı Muhammedi'yi güzelce okuyan ve dinleyip tekrarlayanlara da ayrıca şefaati Peygamberi vardır.

Dördüncüsü: “Allah rızası için sevişen iki kişidir ki her ne zaman toplansalar Allah sevgisi üzerine toplanırlar ve dağılırken de yine bu sevgi üzerine dağılırlar”. Mutlaka gayeleri Allah sevgisidir, konuşmaları görüşmeleri, toplantıları hep bu gayeye matuftur. Onun için birbirlerinden ayrılırken de toplantı dağılırken de muhabbetin kendilerine verdiği zevk ve safanın neticesinde sürur ile ve ağlaya ağlaya kendilerinden geçmiş oldukları halde ayrılırlar. Ve bu muhabbet onlarda daimidir, hemen toplantılarına münhasır değildir. Huzurlarında ve gıyaplarında birbirlerine sevgi, saygı, hürmet ikram, ihsan son derecededir. Bundan dolayı işte gölgelerin

olmadığı âhiret gününde cenab-ı Hak da bunları, hususi bir lütuf ile Arşın gölgesinde yani hıfz-u himayesinde bulunduracaktır. Bahtiyarlığın en güzeli ve en büyüğüdür ki, herkese nasib olmayan bir devlet-i uzmadır. Binaenaleyh, her müslümanın en büyük hedefi, gayesi Hak sübhanehu ve Teâlânın bu lütfuna mazhar olmak için gece ve gündüz sıdk ile çalışıp böyle hakiki Allah dostlarını bulup onunla sevişmeğe çalışmalıdır ki, bu büyük lütfâ nail olabilsin.

Sevişmelerin dünyevi bir maksada ve bir gayeye matuf olmayıp doğrudan doğruya Allah rızası için olması şarttır ki devam etsin. Allah rızası için olmayan sevişmeler bugün varsa yarın da yoktur, devamı olamaz, tadı da olmaz. Bunları bilmek pek de kolay olmaz, kurnazdırlar, yaltaklık yaparlar, seviyormuş gibi görünür, halbuki içi bambaşkadır. Allah bu gibilerin şerrinden saklasın. amin. Binaenaleyh, sevişenlerin gayeleri Allah Teâlânın rızasını kazanmak için elbirliği yapmak sureti ile sevişirler ve bu sevgi ile toplanıp muhabbetler ederler, zikirler yapar dualar eder, birbirlerine nasihatta ve yardımda bulunurlar. Dağılırlarken de yine tatlı tatlı ayrılır. Sevgi ve muhabbet içlerine siner, tadları damaklarında kalır, acaba bir daha nerede bulunabilir, toplanabiliriz diye içlerinde aşk, şevk hasıl olur. Zikir meclislerinde, Kur'an meclislerinde, mevlid meclislerinde büyükler (âlimler) meclisinde bulunmak gibi.

Beşincisi ise: Genç, güzel, zengin bir hanımın gayri meşru davetine; ben Allahtan korkarım diye gitmeyen ve Hakk'ın hıfz u himayesine layık, olan bahtiyar genç. İster kadın, ister erkek gayri meşru olan her günah işten arslandan korkup kaçır gibi kaçması lâzım gelir. Zira bu günahlar insanı insanlıktan çıkarır, gönlü öldürür, artık hayrı-şerri seçemez göz göre

göre bataklığa saplanıp kalır. Binaenaleyh günah, yalnız kadınla münasebet değil ki herhangi günah olursa olsun onlar birer öldürücü zehirdir. İnsan farkına bile varamadan gönül elden gider. Gönülsüz cesed ise cansız vücut gibidir. Onun için her müslüman günahları iyice okuyup bellemeli ve sonra da onlardan kaçıp kurtulmak için Allah Teâlâya sığınıp, aman ya Rab deyip feryad ü figanı basmalı, en mühim kurtuluş ise yalnız Allah ile kalabilmektedir.

Bu günah işi, işlemekten korkup kaçmak tabii her baba yiğidin işi değildir. Gerek gençlik âleminde ve gerekse yaşlılık halinde, gerek bu zina gibi ve gerekse Hakk'ın yasak ettiği bütün günahlar bir kısmı ahlâki zemimelerdir ki bunlara necaset-i maneviyye derler. Maddi necasetlerden daha fenadır. Zira maddi necasetler ne kadar çok olursa olsun gerek evde ve gerek hamamlarda yıkanır, çamaşırlarını değiştirir tertemiz olur. Fakat manevi pislikler kibir, haset, buğz, kin, şehvet, gadab, şöhret, riya ve emsali 70 kadar necasetler vardır ki bunlardan kurtulmak çok müşküldür. En iyisi bu gibi hastalıklara tutulmamaktır. Tutulduğu takdirde derhal tedavisine başvurmak ve büyüklerimizin yaptığı gibi çarelere tevessül etmektir, Bazan para cezası, bazan da riyazetlerle gece uykusundan kısıtlamalarla, bazan da Hz. Ahmed er-Rûfai'nin ve emsalinin yaptığı gibi ahır hizmetlerinde bulunmak, kendisini tedip ve terbiye edebilecek büyüklere başvurmak ve herhalde tevazu, hilim, sekinet, cömertlik ve emsali iyi huylara kendisini alıştırmak ve daha kısıası Peygamberimizin sünen-i seniyyesine tam manasıyla uymağa çalışmak ve gayret göstermektir. Bunun için de dini, ahlâki ve siyer kitaplarını çok okumak ve kendi nefsinde tatbik etmeğe çalışmaktır.

Burada zikr olunan günahtan kaçmak kişinin Allah Teâlâdan korkmasına bağlıdır bu korku da Allah Teâlâyı bildiği nisbette tecelli eyler. Allah'ını iyi bilen Ondan çok korkar. Çünkü o Allah her şeyi hem görür, hem bilir hem iştir. İlmiyle kulunu muhittir, her şeyini çok iyi bilir, iini de bilir, dışını da, bilmediği, görmediği hiçbir şey yoktur. Onun için imanın efdali kişinin nerede olursa olsun Allah'ın kendisi ile beraber olduğunu bilmesidir. İşte bu bilgi tahakkuk ettiği takdirde kul, her fenalık ve kötülüklerden son derece uzak olur. Bu bilginin tahakkuku pek de kolay değildir. Okumak ve bilmek kati değildir. Hakk'ın zikrini çok yapmak, Kur'an-ı azimüşşanı çok okumak, manalarına aşına olmağa çalışmak, sonra Hak Teâlânın lütfuna, ihsanına mazhar olmak gerektir. Bu hususta "Tasavvufi Ahlâk"ın güzelce ve tekrar tekrar okunması ve üzerinde durulması pek yerinde olur. Bu korku, kulda tecelli etmedikçe kulun emeklerine yazık olur. Zira günahların her birisi semmi kattil olan (adam öldüren) birer zehirdir, ibadetlerin sevabını mahveder. Hased, kibir, gadab gibi. Hased; hasenatı, iyilikleri yer, bitirir. Ateşin odunu yeyip bitirdiği gibi. Diğer günahlar ve mezmum ahlâklar da böyledir.

Günah Kitabı'nı yani günahları bildiren Kitabı iyice oku Günahlardan ve mezmum huylardan kendini kurtarmağa alış. Az konuşmağa dikkat eyle, daima Hakk'ın huzurunda olduğunu da unutma, Bir de şunu iyi bilmek, çok hem de çok gerektir ki, iman sahibi olan müminler ve müslümanlar her ne kadar günah sahibi olsalar dahi küfre gitmedikçe, onlar, hürmete, sayėıya şayan kimselerdir. Aynı zamanda müslüman, ayıp açan değil, ayıpları örten kim-

sedir, onların aleyhinde yapılan herçeşit iftira ve bühmanın cezası pek büyüktür. Onların canları gibi malları da, şeref ve haysiyetleri de kıymetlidir. Kişi iki şeyin arasındadır: Birine saadet diğerine de şekâvet denir. Bunlar indi ilahi'de malumdurlar hiç değişmez. Kimin saadet ehli olduğunu kimin de şekâvet ehli olduğunu Allah'tan gayri kimse bilemez. Bugün çok beğenilen bir sofı kimse, yarın ehl-i şekâvetten olarak cehennemî boylarsa ve aksi olarak bugün hiç beğenilmeyen bir bedbaht kişi, yarın tevbekar olur ve ehl-i saadet olarak gözlerini dünyaya yumar ve cennetteki yerini alırsa buna kim ne diyebilir? Bu şu demektir: Bütün müslümanlar, ehl-i iman, imanları sebebi ile muhterem kimselerdir. Sen sevmeyeceksen dinsizleri sevme, asıl sevilmecek olan işte bu dinsizler ve kitapsızlardır. Sen de bu dinsizleri sevdiğin müddetçe, onlara yardım ettiğin müddetçe onlardan sayılacağını unutma. Çünkü:

الْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ

“Kişi sevdiği ile beraberdir.”

Bak Cenabı Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem Hazretleri ne güzel bir düstur buyurmuş. Kişi şununla veya bununladır dememiş “Kişi sevdiği kişi ile haşr olunacaktır”. Firavunları, nemrutları, şeddatları daha açık tabiri ile dinsizleri sevenler ve onları destekleyenler onlarla beraber haşr olunacaktır. Zira:

وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ

“Allah Teâlâ dinsizi sevmez”, dinsizlerin yerleri ta cehennemin dibidir.

وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ

“Zâlimleri de sevmez” zira zâlimler de kâfirlerin yardımcılarıdır.

رَأْسُ الْحِكْمَةِ مَخَافَةُ اللَّهِ

“Hikmetin başı Allah korkusudur.” Bu korku olmadıkça, ne bilgi, ne nasihat ve ne de başka şeyler fayda etmez.

Altıncısı: Gizlice sadaka veren sadık, salih kimselerdir ki sadakaları ile hem öğrenmezler hem de kimseye duyurmak istemezler. Zira sadakadan murad fakiri sevindirmek, giyindirmek ve yedirmektir. Bunları Cenab-ı Hak hem görür ve hem de bilir olduğundan başkalarının bilmesine ve görmesine lüzum görmeyen bir bahtiyardır. Farz olan zekâtları herkesin gözü önünde yapmak bir cihetten efdaldır. Çünkü hem kendisi töhmetten kurtulur, kimse zekâtını vermiyor diyemez ve hem de zekât vermeyenler de özenir, onların da zekât vermesine sebep olurlar. Yoksa haddi zatında sadakaların sağ elin verdiğini sol el duymayacak kadar gizli olanı efdaldır. Bu ne demek, yani müslüman insan, zekât verirken, sadaka verirken kendini bile ortadan çıkarmalı ve “ben kimim ki, mülk Allah’ındır, ben de O’nun malının bekçisiyim. Ver, diyen O, ben de O, ver dedi diyerek veriyorum, yoksa benim canım bile benim elimde değil. Burası bizim için durak, bizim de değil ki, her gelen gitse gerek Onun için sadakanın son derece mahviyyetle verilmesi matlubdur. Sonra o fakir fukarayı da üzmemek gerekir, herkesin yanında ve herkesin gözü önünde ona bir hediye vermemek lâzımdır. Bazı kimseler için bu hareket onu öldürmeğe kas-

deden katilin bıçağı sanki boğazına saplanmış gibi zor gelir. Hiç olacak şey değil, sakın kardeşim sen öyle yapma, halkın gözleri önünde verme. Allah Teâlânın bilmesi kafidir vesselâm. Zira âhirette o gölgelerin olmadığı günde Arşın hususi gölgelerinde oturmak kolay mıdır? Allah Teâlâ cümlemize nasib eylesin. Amin.

Bu saklama ancak nafile sadakalarda cari olup, farz olan sadakalarda ki ona zekât adı verilir. Aşikare vermek efdaldır. Gizli sadakalar riyadan, gösterişten uzak olur. Halbuki farzların aşikare olması ile hem zekât sahibi su-i zandan kurtulur, hem de başkalarının; zekâtını veriyor veya vermiyor gibi bir dedikodudan kurtulmuş olur. Bizim farz namazlarımız da böyle aşikar değil mi? Fakat nafile namazları evlerimizde kılarız. Kimse de bilmez. Bizim nafile sadakalara da çok ehemmiyet vermemiz lâzımdır. Farz sadakalar ne kadar mühimse nafile sadakalar da o kadar mühimdir. Nafile sadakalar nafile ibadetler gibidir ki, Cenab-ı Hakk'ın sevgisini ve rızasını celbeder. Bütün vücudumuzdaki azaların hergün için bir sadakası vardır. Bunları ya para olarak veya yemek yedirmek sureti ile veya kılacağımız namazlar ile ödeyebilmek mümkündür. Fakat vakti olanların herhalde para olarak ödemeleri daha evladır. Vakti olmayanlar da namazı fazla kılmak sureti ile bu borcu yerine getirmiş olurlar.

Bu sadakalar görülüş itibarı ile şu veya bu fakirlere verilen paralar diye görülmekte ise de hakikatta bu alış veriş, kul ile Halik-ı Zü'l-Celal arasındadır. Zira fakirlere verilen sadakaların mükafatını Allah celle ve ala bizzat çok fazlası ile birlikte vermekte olduğu hepimizin bildiği bir sırr-ı ilahidir. Sen de bundan istifade etmek istersen fakirlere vereceğin sadakayı

gizlice ver. Çünkü malının muhafazası, sıhhatinin muhafazası, servetinin çoğalmasına yegane sebep bu gizli sadakalardır.

Öyle ise sadaka bahislerini, cömertliğin anlatıldığı dersleri iyi oku, tekrar tekrar oku ve nefsinde tatbik etmeğe de çalış. Bahusus müslüman kardeşini candan sev, onda kusur görmeğe çalışma. Zira senin kusurun ne kadar çok ve daha büyük olduğunu bilmemek en büyük kusur ve kabahtır. Kusursuz insan da bulmak hiç mümkün müdür? Hepimiz aciz, zayıf kullarız, kusurlarımız da acımız nisbetinde pek çoktur. Biz başkalarının kusurları ile muahaze olunmayacağız ki onunla uğraşalım. Herkesin kendi kusur ve kabahtı ile müahaze olunacağını bilmeyen de yoktur zannedirim. Hal böyle iken nasıl olur da müslümanlığı müdafaaya çıkan müslümanlara envai çeşit küfürler, iftiralar, bühtanlar, tasavvur olunamayan akıl ve fikrin dışında taarruzlar yapılır. Bunu yapanlar da bunu islâmiyyet namına yaptıklarını söylemekten çekinmemektedirler. Allah Celle ve ala cümlemizin muini olsun da hakiki, birbirlerini candan seven ve birbirlerinin yardımına koşuşan, olgun, kamil müslümanlar zümresine ilhak buyursun. Menfaatperest müminlerin şerlerinden de muhafaza buyursun. Amin!

Yedincisi ise, gizlice ağlayarak zikrullah yapan ve gözlelerinden yaşlar akıtan zakirlerdir. Bahusus gece vakitlerinde yapılan zikrullahın tadına doyum olmaz. Kur'an-ı kerim okumak âlimler için pek efdaldır. Bizim gibilere ise zikrullah efdaldır. Namaz kılmak, çeşitli tesbihleri çekmek, ilme çalışmak ilim müzakeresinde bulunmak, okumak ve okutmak, öğrenip sonra da öğretmek hep zikirden ibarettir. Kur'an-ı kerim ayetleri, hadisi şerifler, zikrullah hakkında faideler pek çoktur. Hele harp esnasında "Allah Allah diye düşmana sal-

dırmak yok mu, bunun sevabına kimse erişemez. Zakirlerin indi İlahide öyle bir makamları vardır ki, onlara özenmemek, imrenmemek kimsenin elinden gelmez ve bunu hepimiz pek iyi bilip dilimizden, gönlümüzden hiç çıkarmamağa çalışmalıyız, ki o hakiki zakirler arasına Allah Teâlâ bizleri de kabul buyursun. Allah Teâlâ birdir ve daima bizimledir ve bize bizden yakındır. Her şeyi görür, bilir, işitir. Ondan saklı bir şey olmaz yaptıklarımızı da bilir yapacaklarımızı da bilir. Her şeyin daima O'nun mürakebesi altında olduğunu hiçbir vakit unutmamak lâzım.

Allah Teâlâyı zikir etmek büyük bir ni'met, sonra gizli zikir, o da ayrı bir nimettir. Zikrin tesiri ile ağlayabilmek ayrı bir nimettir. Ağlamak kolay bir şey değildir. O içeriden gelen havf ve haşyetin bir eseridir. İnsan ne kadar olsa da aciz bir mahluk olduğundan çok büyük kusur ve kabahatların sahibidir. Halbuki kendisine verilen nihayetsiz ve sayısız nimetleri gözlerinin önünde canlandırdığı vakit tabii olarak bir utanma hasıl olarak bir de kendini havf haşyet istila eder ki, o zaman bi'l-mecburiyye gözlerden kendiliğinden gelen bir ağlama hasıl olur. Bu hal ind-i İlahi'de pek makbul olacak ki sahibini kıyamet gününde arşının gölgesinde kemal-i saltanatla ehl-i mahşeri seyr eder. Kendilerinde hiçbir korku ve hüzn de bulunmayacağı da başka hadislerde beyan edilmiştir.

Tefekkür her zaman lâzımdır, bhusus zikir zamanlarında tefekkür daha layıktır. Çünkü bunca nizam-ı İlahiyeye karşı kusurlarını görür ve bu nimetlere mukabil amellerini çok az görür. Bir de ne baksın âhiret yolculuğu; kim bilir bu yolculuk ne zaman ve nasıl bitecek. Âhirette sualler çok şiddetli, hesap çok zor, ameli de az. Şimdi ağlamasın da ne yapsın hem de hakiki müminler Allah Teâlânın ismi şe-

rifi anıldığı zaman kalblerini havf, haşyet istila eder olduğu
“Sure-i Hacc” da beyan buyurulmuştur:

وَبَشِّرِ الْمُخْبِتِينَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ

**“(Habibim) sen muti ve mütevazi olanları müjdele
(ki) Allah anılınca onların kalbleri korku ile oynar”**

(El hacc: 34, 35).

Zikrin fezaili hakkında zikre aid eserlerde ve bahusus Zikrullah'ın Faydalarında oldukça geniş malumatlar vardır. Bir kitabı bir kere okuyup bırakmayınız her okudukça ayrı ayrı feyizler bereketler hasıl olur. Bak mevlid kitabımız 500 küsür sene önce yazılmış ama hala mevlidhanlarımız tarafından her zaman okunmakta ve dinlenmektedir. Cenab-ı Mevla cümlemizi afv ve mağfiretine mazhar olan sevgili ve bahtiyar kullarının arasına fazl u keremi ile kabul buyursun. Zekâtlarını vakti ile ve hakkı ile eda edip fakir, fukara, miskin ve komşu haklarına ve sair haklara da riayet edip akraba-i taallukatını daima ziyaret edip onları sevindirmek ve onlarla alakasını oldukça kuvvetlendirmeğe çalışmak her insanın ve her müslümanın başlıca vazifelerinden maduttur. Hele şu arşın gölgesi altında kemal-i saltanatla sürurlar içerisinde mahşer halkını temaşa eden yedi zümrenin halini hiç unutma: 1- İmam-ı adil. 2 - Gençliğini ibadetle geçiren genç. 3 - Gönlü mescidlere bağlı kimse. 4 - Allah sevgisi ile toplanıp dağılanlar. 5 - Şehvetine hakim olup günahlardan kaçan kimse. 6 - Sağ elinin verdiğini sol eli görmeyen sadaka sahipleri. 7 - Bir de gizlice ağlayarak zikreden zakirler. Allah Teâlâ bizleri de bunlardan eylesin. Amin.

İBLİSİN ŞERRİNDEN KORUNANLAR

ثَلَاثَةٌ مَعْصُومُونَ مِنْ شَرِّ إِبْلِيسَ وَجُنُودِهِ الذَّاكِرُونَ اللَّهَ
بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْمُسْتَغْفِرُونَ بِالْأَسْحَارِ وَالْبَاكُونَ مِنْ
خَشْيَةِ اللَّهِ

“Üç kimse vardır ki bunlar da iblisin ve askerlerinin şerrinden masumdurlar (yani Hakk’ın himayesindedirler): Birincisi gece ve gündüz Allah Teâlânın zikrini çok edenler. İkincisi seher vakitlerinde (yani sabahın erken saatlerinde) istiğfar edenler (günahları olmasa dahi). Üçüncüsü de Allah korkusundan ağlayanlardır”.

Bu hadis-i şerif İbn-i Abbas’tan rivayet edilmiştir. Bundan anlaşıyor ki Cenab-ı Hakk’ın lütf u inayeti, hıfz u himayesi şu üç sıfatı câmi olan bahtiyarlara mahsustur.

Zikrin lüzumu hakkında zikir bahsinde oldukça malumat verilmiş olduğundan tekrarına lüzum yoktur. Ağlamak pek güzel olduğu halde bizim gözlerimizden bir yaş bile çıkmamaktadır. Halbuki Allah korkusu ile ağlayan gözlerin sahi-

bini Hz. Allah cehennemde yakmayacağını Hz. Ebu Hüreyre ile beraber Hz.Enes bir hadis-i şerifin içinde zıkr etmektedirler. Bu ağlamak, ekseriya kırık kalbli, mahzun ve çeşitli ibtila sahiplerinde pek görülmektedir. Bazan bazı riyakarların ağlar gibi olmaları bizleri aldatmamalıdır.

Haşyetullah ile içleri dolu olan mü'minlerin zikrullah da bunlara ilave edilince gayri ihtiyari ağlamağa başlamaları tabiidir. Cehennemin ateşini denizlerin, bütün dere ve nehirlerin sularını dökseviz söndürmek mümkün değildir. Fakat aşıkların, sadıkların gözlerinden akan inci damlası gibi göz yaşlarının, bu ateşi söndümeğe kari olduğu sabittir. Cenab-ı Hak bizleri de, havf u haşyet ile Hakk'ı zikredip hem de içten ağlayan ve yaptıklarına nedamet edip seherlerde istiğfara devam eden sevgili kullarının arasına kabul buyursun.

YER, GÖK VE MELAİKENİN MAĞFİRET DİLEDİĞİ ÜÇ SINIF İNSAN

ثَلَاثَةٌ تَسْتَغْفِرُ لَهُمُ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ وَاللَّيْلُ
وَالنَّهَارُ وَالْمَلَائِكَةُ الْعُلَمَاءُ وَالْمُتَعَلِّمُونَ وَالْأَسْحِيَاءُ

عن ابن عباس

“Üç sınıf insan vardır ki yer, gök, gece, gündüz ve melekler bunlar için Allah’tan! (cc) mağfîret dilerler. Bunlar: Alimler, ilim tahsil edenler ve bunlara yardım edenler.”

Ne büyük bir bahtiyarlıktır ki, yer-gök, gece-gündüz, bütün melekler onlar için Allah’tan mağfîret dilerler. Halbuki o üç sınıf insan evinde yemekle veya uykusu ile meşgul. Lâkin Hakk’ın ilmini tahsil edenlere, tahsil için uğraşanlara bir de bunları yetiştirmeğe çalışan cömertlere.

Alim olmak, ilme çalışmak bir de sahi dediğimiz zenginler ki, paralarını hem helâlden kazanırlar hem de helâl yerlere en güzeli ilim evlerine bol bol yardımda bulunurlar. Bak şu dünyanın haline bu kadar kıymetli bir ilmi insanlar

ne hale getirdi. Herkes koşuyor doktor olayım, canları kurtarayım, mühendis olayım memleketi güzelleştireyim, elektrikçi ve sair meslekler de böyle. Fakat buradaki ilim, ilm-i Kur'an âhiret ve ilm-i tevhiddir. Buradaki gaye beşeriyeti küfürden, dinsizlikten, kitapsız yaşamaktan kurtarıp Hakk'a ve Hak yolunda tevhide ve dolayısı ile cennete sokmak ve cemal-i ilahiyeyi müşahede devletine ulaştırmaktır. Yoksa fani olan dünyadaki saadetler insanlara ne verebiliyor. İşte hepimizin gözü önünde. O ölüm yok mu? Ondan paçayı kurtaran kimse de yok. O canım, güzel, kıyılmaz gül gibi koklamaya bile kıyamadığın cesedin halini bir görsen yetip artar, o güzelim cesed, nasıl darmadağınık olmuş. Etler çürümüş, dökülüyor, kemikler darma dağınık, artık tanımak bile mümkün değil. Bir müddet sonra ise hepsi toza toprağa inkılab etmiş, bir kaç parça kemikten başka bir şey görmek mümkün değil. Senin hayat diye feryad-figanın bak nasıl boşuna. Sen aklını başına al. Bu mülkün sahibi Allah Teâlânın sözünü dinle, cennetteki yerini al vesselâm.

ALLAH İÇİN ZİYARETLEŞMEK VE BİRBİRLERİNİ SEVMEK

أَنَّ رَجُلًا زَارَ أَخَاهُ فِي قَرْيَةٍ أُخْرَى فَأَرْصَدَ اللَّهُ لَهُ عَلَى
مُذْرَجَتِهِ مَلَكًا فَلَمَّا أَتَى عَلَيْهِ قَالَ أَيْنَ تُرِيدُ قَالَ أُرِيدُ أَخَا
لِي فِي هَذِهِ الْقَرْيَةِ قَالَ هَلْ لَكَ عَلَيْهِ مِنْ نِعْمَةٍ تَرُبُّهَا قَالَ
لَا غَيْرَ أَنِّي أَحْبَبُّهُ فِي اللَّهِ قَالَ فَإِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكَ إِنَّ
اللَّهَ قَدْ أَحَبَّكَ كَمَا أَحَبَّتَهُ فِيهِ

“Muhakkak bir adam başka köydeki kardeşini ziyaret etti. Allah Teâlâ ‘da: o ziyaretçinin yolu üzerine gözleyici bir melek koydu. Vaktaki ziyaretçi meleğe yakın oldu, melek ona dedi ki:

-Nereye gidiyorsun? Adam:

- Bu köyde bir kardeşim var, onu murad ediyorum (yani onu ziyaret etmek istiyorum) dedi. Melek ona:

- Senin ondan alacağın bir nimetin ıslahı içip mi gidiyorsun? deyince.

- Hayır yalnız ben onu Allah için seviyorum da (onun için gidiyorum).

O zaman melek dedi ki:

- Ben Allah'ın sana gönderilmiş bir resulüyum, sen onu Allah için sevdiğinden naşı muhakkak Allah da seni sevdi. (Et-Tergib vet-Terhib c. 4. sh. 17).

Sevgilerin Allah rızası için olması şarttır. Herhangi bir gayeye matuf sevgiler, indi ilahide makbul olmadığı gibi insanların yanında da makbul değildir. Zira maksad ve gaye için olan sevgiler, ister gayelerine erişsinler ister erişmesinler devam etmez. Sevginin ise devamlısı matlubdur. Bugün sevip yarın sevmemek hem insanlığa hem de islâmlığa muğayirdir.

İnsanın sevdiğini sırf Allah için sevmesi, imandan sayılır. Kendisine yapılan ikram ve maldan dolayı sevmeler doğru değildir. Allah için sevgi imandandır. Bhusus bu sevgiler arkadan olursa, daha makbuldür ve bu Allah için olan sevgi kişilerin beraberce cennete girmelerine vesile olur, sevgisi fazla olan ise cennete evvel girer.

“Kıyamet gününde Arşın sağında minberler üzerinde oturmuş, yüzleri nurlu kimseler vardır. Halbuki ne nebidirler ne de şehidirlere, sıdıklardan da değildirler”. O zaman:

- Ya Resûlullah kimdir onlar? diye sordular., Buyurdular ki:

- Onlar, Allah rızası için sevişenler, Allah rızası için sevişenler”.

Ebu Hüreyre Hazretlerinin rivayetlerinde ise:

Allah Teâlâ Hazretlerinin kullarından öyle kullar vardır ki peygamber değildirler lâkin peygamberler ile şehitler bunlara gıpta ederler.

- Onlar kimlerdir? Umulur ki bizler de onları severiz.
Buyurdular ki:

- Allah'ın verdiği nur ile birbirlerini - akraba ve hısımlar olmadıkları halde - sevenlerdir. Yüzleri nur, nurdan minberler üzerindedirler. Herkes korku içerisinde iken onlara korku yoktur, insanlar hüznün içinde iken onlara hüznün de yoktur. Sonra şu ayeti okudular:

أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

“Haberiniz olsun ki Allah’ın veli (kul) ları için hiçbir korku yoktur. Onlar mahzun da olacak değillerdir”

(Yunus: 62).

Ebü'd-Derda'nın rivayeti de şöyle:

“Cenab-ı Hak, kıyamet gününde bir kavmi baş eder ki yüzleri nur, gayet kıymetli incilerden kurulmuş minberler üzerinde oldukları halde bütün insanlar bunlara gıpta ederler, halbuki bunlar ne peygamber ve ne de şehidlerdendirler.

Bunu dinleyen bir arabi dizleri üzerine çöküp:

-Ya Resûlullah, bunları bize bildir de, biz de bunları bilelim. Buyurdular ki:

- Onlar müteaddid kabilelerden, başka başka beldelerden (oldukları halde) Allah Teâlânın zikri için toplanıp zikrederler”. (Taberani Hasen'ün isnadıyla).

Bunları okudukça insanın hem içi açılıyor, hem de gönlü. Bu ne lutf-ı ilahi. İnsanların muvahhidleri, müminleri birbirlerini seviyorlar, toplanıyorlar, yeyip içip dağılıyorlar veya Kur'an okuyorlar, mütalaalarda bulunuyorlar, gerek camilerde ve gerek evlerde toplanıp “Allah” veya “La ilahe illallah” diyorlar, zikrediyorlar. Nur üstüne nura gark olup ayrılıyorlar

fakat tekrar toplanmak üzere. Bu toplantılara mani olmak isteyenlerin vay haline! ...

Aziz ve muhterem kardeş sen de bu zilkrullah meclislerine, topluluklarına karış, iştirak et, korkma zarar görmezsin, muhakkak fayda göreceksin. Sarhoşları, kumarbazları, oyuncuları sinema ve emsali günah yerlerine gidip toplananları görüyorsun ve elbetteki üzüliyorsundur. Öyle ise sen de bu zikrullah yapılan meclislere koş ve bu nurlardan nur al, âhiretteki yerin de herkesin gıpta edeceği nur meclislen olsun. Hem o âhiretin en korkunç, kötü, herkes korku, hüznün gam ve keder içinde bunaldığı bir anda öyle hususi gölgelikler ki görenlerin gözleri kamaşır ve ağızlarının suları akar. Her türlü korkulardan emin, ne hüznün, ne gam, ne keder, hepsinden selâmette. Ne mutlu bu bahtiyarlara. Acaba bunlar ne gibi fedakarlıklar yapmışlar ki bu dereceye nail olmuşlar diye akla bir şey gelse nasıl cevap vereceğiz ki onlara harplerde şehid olan şehidler bile gıpta ediyorlar, imreniyorlar. Halbuki bunlar ne fisebilillah harblere girmiş, ne de paralarını Allah yolunda harcamış ve ne de cami yapmış veya başka hayırlarda bulunmuşlar. Bütün işleri, hünerleri Allah'ın sevdiklerini sevmek, Allah Teâlânın sevmediklerini sevmemek. Bu sevgi üzerine toplanırlar, muhabbet ederler, zikirler yaparlar, nur alıp nur satarlar, içleri de nur, dışları da nur, herşeyleri de nurdur. Hasedlik bilmezler, birbirlerine karşı katiyyen kin de tutmazlar, buğz da bilmezler. Zira imanın aslındandır: La ilahe illallah diyene dillerimiz de ellerimiz de bağlıdır, onlara hiçbir suretle dil uzatmamaya bak.

Şunu da unutma ve dikkat ile üzerinde dur. “La ilahe illallah” diyen kimsenin günahları ile onu tekfir edemeyiz ve onu islâmdan çıkaramayız.

Binaenaleyh, sakın müslüman kardeşinin kusurunu açıcı, gözleyici veya bulucu olma. Sen kendi kusurlarını ara, kendi kabahatlarını ara. Bak hem de iyi bak, yaptığın işler ne kadar çirkindir ve ne kadar yanlıştır. Sen kimin kulusun iyi düşün, ey aziz kardeş bak kime hizmet ediyorsun, senin bilgin senin olsun, sen insan isen insanca hareket et. Eğer müslümanım diyorsan o zaman bu çirkin hareketler ne? Müslümanları kırıcı, birbirlerine düşürücü, birbirlerine düşman edici, arka çevirici hareketlerden son derece sakın, kendini beğenip durma, bu hareketler Allah'ın hiçbir zaman hoşuna gitmez, o zaman sen, kimin kulu olduğunu hatırlından çıkarma.

Bak beraat gecesi (şabanın 15. gecesi)nde said olanlarla şaki olanlar bildirilmiştir. Said kimsede de hata, kusur, günah olur. Fakat netice, hüküm Allah'ındır, said olan yine kendini toplar Hakk'a döner. Onun için bak Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem ne dedi: "La ilahe illallah diyene hemen şu günahı işledi kâfir oldu, bu fenalığı yaptı gavur oldu, demeyin". Onu islâmdan çıkarmayın, senin de kim bilir ne kadar günahın ve ne kadar kalbahatın var, onları görmüyorsun da hemen müslüman kardeşine envai çeşit iftiraları yapıp müslümanları birbirinden soğutmağa çalışıyorsun, senin bu günahın sana yetmez mi?

Yine iyi bak, müslümanları biribiri ile barıştırmak için o kimsenin beğenmediğimiz yalanı bile söylemeğe izin verilmiştir, yoksa sen bunu da bilmiyor musun?

Sevgi hakkındaki hadisler yalnız et-Tergib ve't-Terhib'de kırk tane. Bunlar hep bize birer ders ve ibret.

Ebu Hüreyre radiyallahu anh'den rivayet olunmuştur: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

أَنَّ فِي الْجَنَّةِ لَعَمُودًا مِنْ يَاقُوتٍ عَلَيْهَا غُرْفٌ مِنْ زَبَرَجَدٍ
لَهَا أَبْوَابٌ مُفَتَّحَةٌ تُضِيئُ كَمَا يُضِيئُ الْكَوْكَبُ الدَّرِّيُّ
قَالَ قُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ يَسْكُنُهَا قَالَ الْمُتَحَابُّونَ فِي اللَّهِ
وَالْمُتَبَاذِلُونَ فِي اللَّهِ وَالْمُتْلَاقُونَ فِي اللَّهِ

“Muhakkak cennette bir amud vardır ki yakuttan ve zebercedden yapılmış, daima açık bir köşk vardır, ziyası dürri denilen yıldızın ziyası gibi parlaktır.

Dediler ki:

- Ya Resûlullah burada kim sakın olacaktır?

Buyurdular ki:

- Allah için birbirlerini sevenler Allah için birbirlerine bezledip ihsanda bulunanlar, Allah için birbirlerine mülaki olanlar, toplananlar (Allah’a taat, ibadet ve zikrullah için gelenler”.

İnsan bunları okuyunca aklı başından gidiyor. Biz nasıl müslümanız diye şaşmamak mümkün değil. Bu lutf-ı ilahi, bir fedakarlığın karşılığı değil, yalnız müslümanların birbirleri ile hoş geçinmeleri, birbirlerini darıltmadan, incitmeden, aynı zamanda severek yardımda bulunmalarına karşılıktır. Burada zikir de mevzu-i bahs olunmamıştır.

Cennette fevkalade pek yüksek bir mevkide bulunan yakut ve zeberced denilen gayet pahalı ve nadide eşyadan mamul, ziyası gözleri kamaştıran ve kapıları da daima açık, aydınlığı, bizim gökte gördüğümüz en parlak yıldızlar gibi, hem gök, hem yer, hem de cennet ehlini mest edercesine parlayan evlerde, köşklerde, saraylarda oturacak olan bahtiyarlar

ise işte şu dünyada birbirlerini sevip, birbirlerinin kusurlarına bakmadan ziyaretlerde, ikramlarda, ihsanlarda bulunan, tatlı dilli, güler yüzlü kimseler olacağını unutmamak lâzımdır.

Peygamberlerin ve şehidlerin bile gıpta edip imrendikleri ve hakka olan kurbiyyeleri dinleyenleri hayretlere gark etmiş olacak ki, diz üzerine gelip kollarını da açarak sanki uçacakmış gibi:

- Aman ya Resûlullah bu bahtiyar, mümtaz kimseleri bize vasfet, anlat nasıl kimseler olduklarını anlayıp onları bulalım ve bizler de onlar gibi olalım da bu büyük lutf-ı ilahiyyeye bizler de nail olalım demek istediklerinde,

- Onlar bir takım insanlardır ki, şuradan, buradan muhtelif kabilelerinden toplanmış ve aralarında hısım ve akrabalık gibi bir bağlantı da olmadığı halde Allah için birbirlerini severler hem de riyasız saf bir sevgi. İşte Cenab-ı Hak kıyamet gününde nurdan minberler üzerine oturtur, bunları nur kılar. Giydikleri esvapları da nurdur. O, kıyamet gününde herkes korku içerisinde iken bunlara hiçbir korku da yoktur. Çünkü bunlar Allah Teâlânın dostlarıdır. Tabii bunlara ne korku ve ne de hüznün vardır, yani her korkudan her keder ve hüzünden emindirler. Çünkü:

أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

“Dikkat edin Allah’ın veli kulları var ya bunlara ne bir korku vardır ne de üzüleceklerdir.” sırrına mazhardırlar. İş böyle olunca ey muhterem kardeş sevillecek kardeşini iyi seç ve ondan ayrılma. Kardeş, bir vücudun müteaddid azaları demektir. Vücut onlarla teşekkül eder. Şayet onlar olmazsa vücut noksan kalır. Mesela. göz, kulak, ağız, burun, el ayak, kalb, ciğer, mesane, mide, böbrekler, bağırsaklar hepsi ayrı ayrıdır. Bunlardan birisi bile eksik olsa vü-

cud hasta olur hiç yaşayamaz. Mesela kalbin Yokluğu veya çalışamaması gibi. Bazan da yaşar amma kıymeti yoktur. Gözsüz ve kulaksızlar gibi. İşte dostlar da böyledir. İyi dost güzel işleyen bir kalb gibi sıhhatı yerinde bir vücut gibidir. Maazallah insanı günahlara sokan dost, bozuk kalb, ciğer, mesane, mide gibi insanı son derece rahatsız eder. Sonra da insan çok pişman olur amma iş işden geçmiştir. Çok uyanık ol, iyi dost bul da seni cennete götürsün, selâmete eriştirsin vesselâm.

Büreyde radiyallahu anh'ten:

إِنَّ فِي الْجَنَّةِ غُرَفَاتٍ زَاهِرَةً مِنْ بَوَاطِنِهَا وَبَوَاطِنِهَا
مِنْ ظَوَاهِرِهَا أَعَدَّ اللَّهُ لِلْمُتَحَابِّينَ فِيهِ وَالْمُتَزَاوِرِينَ فِيهِ
وَالْمُتَبَاذِلِينَ فِيهِ

“Muhakkak cennette bir köşk vardır ki onun içinden dışı ve dışından da içi görülür. Bu cenneti Allah, Allah için birbirlerini sevenlere, Allah için birbirlerini ziyaret edenlere ve Allah için birbirlerine bezledenlere, verenlere ikram ve ihsanda bulunanlara hazırlamıştır”.

Bu güzel, nadide, emsalsiz, gayet şeffaf, duvarları dışarısının görülmesine dışarıdan da içerisinin görülmesine mani değil. Ne kadar güzel dersin o kadar güzel. Bu güzel cenneti işte sırf Allah rızası için birbirlerini sevenlere, birbirlerini ziyaret edenlere ve muhtaç oldukları anda birbirlerine yardım edip onları darlıktan ve sıkıntıdan kurtaranlara lutfedeceğini Peygamberinin lisanından haber vermektedir. Yani demek istiyor ki, siz birbiriniz ile adab-ı muaşerete riayet ile güzel geçinin, birbirlerinizi sevin, birbirlerinizi kardeşçe ziyaret edin, hediyeler ikram edin, ben de size bu güzel cennetimi vereyim, diye bizleri bu güzel ahlâka teşvik etmektedir.

Malum insan yalnız yaşayamaz, cemiyet hayatına muhtaçtır, toplu yaşamalarda da pek çok aksaklıklar olagelmekte olduğu görülen hadiselerdendir. Binaenaleyh, birbirlerinin yardımına muhtaçtırlar ve bu yardımlar ve kaynaşmalar sayesinde rahatlıkla yaşanır ve cennetteki bu güzel evlere sahip olunur vesselâm.

Enes'in oğlu Muaz radiyallahu anh'den rivayet olunan şu hadis-i şerif de çok mühimdir:

سُئِلَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ أَفْضَلِ الْإِيمَانِ قَالَ أَنْ تُحِبَّ لِلَّهِ وَتَبْغِضَ لِلَّهِ وَتَعْمَلَ لِسَانَكَ فِي ذِكْرِ اللَّهِ قَالَ فَمَآذَا يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ وَأَنْ تُحِبَّ لِلنَّاسِ مَا تُحِبُّ لِنَفْسِكَ وَتَكْرَهُ لِنَفْسِكَ

“Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem Hazretlerinden imanın efdalı nedir? diye soruldu. O da cevaben:

- Allah için sevmen ve Allah için, sevmemendir ve dinin de Allah'ın zikri ile meşgul olmasıdır.

- Bundan sonra nedir, hangisidir? denildi.

- Nefsin için istediğin sevdiğin şeyi, insanlar için de sevip istemendir, nefsin için kerih görüp istemediğin şeyi, diğer insanlar için de kerih görüp istememendir” buyurmuşlardır. (İmam Ahmed rivayet etmiştir).

Bu hadis-i şerif öyle zannediyorum ki, iman ve islâmın tam can noktasıdır. Bugün müslümanlarda görülen hırs, hased, kin, gazab, iftira, yalan ve her türlü hile, dolap herhalde hem imandaki zafiyet ve hem de din bilgisindeki eksikliklerden ileri gelmekte. Bunların ilmi hadisten nasipleri olmayan kimseler olduğu anlaşılmaktadır. Çünkü bu hadisleri görüp

bilen insanın artık melek gibi olması lâzım gelirken başkalarını rahatsız edercesine çirkin sözlerin ve hareketlerin yapılması artık nasıl tasavvur olunabilir. Halbuki yukarıda arz olunan bir çok hadislerin mealleri bize çok şeyler öğrenmekte olduğu halde bunlar bizim içimize hiç de tesir etmemiş, yine kendi bildiğimizden şaşmamaktayız, eski tas eski hamam dedikleri gibi hep yerimizde saymaktayız.

Amr b. el-Cümuh radiyallahu anhdan rivayet edilen hadis-i şerifte:

- “Kul imanın halisine erişemez, sevdiğini Allah için sevmedikçe ve buğz ettiğine de Allah için buğz etmedikçe. Severse Allah için sever, buğz ederse Allah için buğz eder. İşte o zaman muhakkak olarak Allah’ın velisi olmağa müstehak olur”.

Muaz radiyallahuhu anhdan rivayetinde ise: **“Evlenirse Allah için evlenir”** ziyadesi vardır. O zaman muhakkak imanı tekemmül eder.

Verdiği vakit Allah için vermek, vermez menederse yine Allah için -layık olmadığı için, Allah razı olmaz diye - vermez. Sevince Allah için sever. Sevmeyi, buğz ettiği vakit de yine Allah için buğz eder, sevmez. Evlendiğinde keyfi için değil Allah’ın emri ve rızası için evlenir. İşte o zaman iman kemale ulaşır.

Bakınız bunlar altın çerçevelerle yazılıp odalarımıza hem de gözlerimizin önüne asılması lâzım gelen levhalardandır. Halbuki evlerimizde hiç de lüzumu olmayan birçok resim ve manzaralar vardır ki bunlar bizim içlerimizi karartmaktan başka işe yaramazlar. Çünkü resimler ufak büyük hiç de lüzumu olmayan fazla kalabalık ve evin meleklerden mahrum kalmasına ve yerlerini şeytanların doldurup evlerde bir sürü huzursuzlukların hasıl olmasına sebeptirler. Onun için evini günahlara sebep olan şeyler ile değil, gönlüne huzur getiren güzel, dini, ahlâki

nasihatları havi levhalarla süslesen daha iyi edersin. Bak şu canlı hadiseyi iyi oku ve kendini ona göre hazırla.

Bizim Süleymaniye camimizi gezmek için Nato kumandanı maiyyeti ile gelmişler. Kendilerini gezdirmek ve cami hakkında geniş malumat vermek üzere Mimar Ömer Kıranoğlu Bey görevlendirilmiş. Ömer Bey'in bi'l-münasebe verdiği malumattan aklımızda kalanları yazmayı münasib gördüm.

Camiin irtifai 45 metre, boyu şu kadar, eni şu kadar dedikten sonra bu hadisin içinde yazılan:

وَأَنْ تُحِبَّ لِلنَّاسِ مَا تُحِبُّ لِنَفْسِكَ وَتَكْرَهُ لَهُمْ مَا تَكْرَهُ لِنَفْسِكَ

“ ... Ve kendin için sevdiğini insanlar için de sevmen, kendin için hoşlanmadığını onlar için de hoşlanmaman ... ” hadisi şerifi gözlerine çarpmış, Onu izah eden Ömer Kıranoğlu diyor ki adamın hemen her tarafı kulak kesildi. Şöyle bir can kulağı ile dinleyişi vardı ki onu o sırada görmek lâzımdı. Sonra Nato kumandanı sormuş:

- Bu Allah kelamı mı? Tercüman:

- Hayır efendim. Peygamberimizin kelimidir. deyince, o zaman:

- Lütfen bunu bana aynen yazıverir misiniz diye ricada bulunmuşlar.

Levha da aynen yazılıp kendilerine takdim edilmiş.

Nato kumandanı demiş ki:

- Bütün dünya nizamları alt üst olup yok olsa beşeriye-tin kurtulmasına bu hadisi şerif kafidir.

Müşarün ileyh, memleketinden on beş gün sonra gönderdiği bir mektupta:

- “Hala o hadisin tesiri altındayım” diye teşekkürlerini bildirmiş.

Dinimizin lehü'l-hamd insanlığa yaptığı hizmeti kimse yapmamış ve yapamamıştır. Biz böyle pek ulvi bir dine salık olduğumuz halde bugünkü gençliğimiz maalesef dinini bilmemekte ve dinine layık olan hizmet ve hürmeti ve saygıyı da yapmamaktadır. Yine özür dileyerek şunu da arzedeyim ki dinimiz temizliğe çok önem vermiş ve: النَّظَافَةُ مِنَ الْإِيمَانِ **“Temizlik imandandır”** demiş.

Bir de Ramuz'un 258.ci sayfasının son hadisini yazmağı münasib gördüm. Şöyledir:

تَنْظِفُوا بِكُلِّ مَا اسْتَطَعْتُمْ فَإِنَّ اللَّهَ بَنَى الْإِسْلَامَ عَلَى
النَّظَافَةِ وَلَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا كُلُّ نَظِيفٍ

“Gücünüz yettiği kadar temizlenmeğe çalışınız. çünkü Allah Teâlâ İslamiyeti temizlik üzerine bina etmiştir ve cennete ancak temiz olan girecektir.”

Eğer bu temizlikten murad, üst baş temizliği ise vay halimize, o zaman biz çok geride kalırız. Allahu alem bu temizlikten murad, hem üst baş, vücut temizliği hem itikad temizliği ve hem ahlâk kazanç temizliği gibi dört temizliktir.

Evet bizler çok şükür beş vakit abdest alır, sık sık gusl eder bütün vücudumuzu yıkarız. Lâkin itikad cihetinden zayıf olduğumuz belli ki, sevdiğimizi Allah için sevmiyoruz, İstedığımızı seviyor ve bununla da iftihar ediyoruz. Halbuki bizim sevdiğimizi eğer Allah sevmiyorsa bu sevgi neye yarar, Binaenaleyh seveceksen Allah Teâlânın sevdiğini sev ki Allah da seni sevsin o zaman sen de mesud ve bahtiyar olasın. Halbuki sen müslü-

man kardeşini hiç de sevmiyorsun, onun aleyhinde açtığın kampanya meydana. Müslümanların vazifesi -İsa aleyhisselâmın dediği gibi- ayıpları örtmektir. Ayıp açmak çok çirkindir, müslümana değil, kimseye yakışmaz. Biz de bu hususta ne kadar geri imişiz. Allah celle ve ala kusurlarımızı afvetsin ve sevgili kulları arasına kabul buyursun. Amin!

Şimdi bu sevgi dersimizi şu vaka ile bitirmiş olacağız:

Nafile olarak oruç tutan bir kimse kardeşinin bir ziyafetine davet olunur veya o davette hazır bulunur, o ziyafet yemeğinden yemek üzere ev sahibi tarafından ısrar olunur da o da o kardeşinin hatırını hoş etmek, memnun etmek üzere orucunun bozarak yemek yerse bu hareketinden naşı Cenab-ı Hak orucu bozana tam bin oruç sevabı ve o orucunu da kaza ederken o orucun yerine tam iki bin oruç sevabı vermektedir. Şu lutf-ı ilahiyi bilmem siz nasıl izah edersiniz:

Ebu Ümame radiyallahu anh'den, rivayet edilmiştir: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

مَنْ أَحَبَّ لِلَّهِ وَأَبْغَضَ لِلَّهِ وَأَعْطَى لِلَّهِ وَمَنَعَ لِلَّهِ فَقَدْ
اسْتَكْمَلَ الْإِيمَانَ

“Her kim sevdiğini Allah için sever buğz ettiğine de Allah için buğz eder, verirken Allah için verir, menettiği vakit de Allah için meneder, vermez ise muhakkak o imanını kemaline ulaştırmıştır”.

Bu hadis-i şerif hepimize pek güzel bir düsturdur. Sevdiğini Allah için sevmek, başka garazlara mebni değil, yani zengin zenginliğinden, kuvvetlinin kuvvetinden, bilginlerin bilgilerinden naşı olan veya güzellerin güzelliğinden naşı sevgiler

hep boştur. Çünkü bunların hepsi muvakkat şeylerdir. Zenginlik olsun, kuvvet olsun, bilgi olsun, güzellik hep bir vakt-i muayyen içindir. Zenginin bir vakit sonra fakir olduğu, kuvvetlilerin de bir vakit sonra kuvvetlerinin kayıp olduğu, güzel-lerin ise güzelliklerinin pek çabuk geçmekte olduğu hepimizin gözleri önünde ceryan ettiği görülegelmektedir.

Ey aziz kardeş şimdi sen seveceksen gücü, kuvveti, varlığı, güzelliği, bütün saltanatı hiçbir zaman gaib olmayan, bu varlıkların sahibi, hepimizin halıkı, eşi olmayan ve bizi daima nimetlerine gark eden bir Allah'ı sev ki, sana dünyada da âhirette de faydası olsun. Sonra seveceksen onun sevdiği müminleri, ehl-i imanı ve bize bu dini ve islâmı ve Kitabımız Kur'an-ı azimüşşanı bildiren, getiren, Allah'ın sevgilisi, insanların baş tâcı Peygamberimizi ve onun dinine yardımda bulunan Ashab-ı kiramı ve bu güne kadar da dinimizin yaşamasına sebep olan ulema-i zevi'l-ihitiramı, maddi ve manevi yardımlarda bulunan muhterem, mübarek kimseleri sev ki Allah da seni sevsin. Hiç şüphesiz ki bu sevgi farzı ayındır. Hepimize namaz, oruç, zekât, kelime-i şهادet nasıl farz ise, Allah'ı sevmek de öylece farzdır. Allah'ı sevmek kuru laf ile olmaz, O'nu sevmek için O'nu bilmek lâzım. Bilmek için de hem dini malûmat sahibi olmak ve hem de bu hususta çok düşünmek, tefekkür lâzımdır. Bir saat, bir müddet tefekkür bir sene nafil ibadetten hayırlıdır buyurulmuş. İnsan gözü-nün gördüğü şeylerden ve izlerden nasıl anlıyorsa gözümün önünde duran dünya ve semavatı görünce bunun sahibini nasıl aramazsın, tabiatın eseridir deyip nasıl geçiyorsun? Bu söze deliller bile inanmaz, sen nasıl inanıyorsun? Tabiat dediğin şey aslında hiç değişmeyen bir şeydir sıcak ise daima sıcak, soğuk ise daima soğuktur. Yaz ise yazdır, kış ise kıştır.

Bak bugün hava 33 derece evin içerisinde. Halbuki dün 27 derece idi. Bu değişiklik nereden geldi diye hiç düşünmez misin? Hemen, Avrupalı böyle demiştir de öyledir mi diyeceksin, yoksa: “Bunları istediği gibi çeviren, döndüren, yapan, yaptıran bir kuvvet sahibi vardır” mı diyeceksin? Bir de gökte görülen sayısız ecram, mevcudat hep birden Allah’ın varlığını bizlere hal dilleri ile söylerlerken sen hem gözünü kapamışsın hem de kulağını. Firavun ve Ebu cehillerin inadı gibi hem âhireti inkar edersin hem Allah’ı. Çünkü Allah vardır diyen insan öldükten sonra dirileceğine ve âhiret gününün hesabına, mizanına, cennet ve cehennemine de inanan kimse demektir. Bilakis âhirete inanmayan, mesuliyet gününü, sorgu ve mizanı münkir olan Allah’ı inkar eden münkirdir. Sen onun sözlerine katiyyen inanma, o ne kadar ben de müslümanım derse desin. Kur’anın baş sayfasından 10 ayeti oku. Bak Allah onlara ne diyor:

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا هُمْ
بِمُؤْمِنِينَ

“İnsanlardan bir kısmı vardır ki biz Allah’a ve kıyamet gününe inandık derler. Halbuki onlar iman edenler değildirler”.

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ
مُصْلِحُونَ

“Onlara yeryüzünde (küfür ve günah işleyerek, müminleri de aldatarak) fesad çıkarmayın denildiği zaman; bizim işimiz ıslah etmektir, derler”.

إِلَّا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلَكِنَّ لَا يَشْعُرُونَ

“İyi bilin ki onlar ortalığı ifsad edenlerdir, lâkin şuuruları yoktur farkında değildirler”.

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ آمِنُوا كَمَا آمَنَ النَّاسُ قَالُوا أَنْتُمُنْ كَمَا
آمَنَ السُّفَهَاءُ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ وَلَكِنْ لَا يَعْلَمُونَ

“Onlara, inananların iman ettiği gibi siz de iman edin denildiği zaman (kendi aralarında): Biz akılsız cahillerin iman ettiği gibi iman eder miyiz derler. Doğrusu akılsızlar, sefihler onlardır ve lâkin bilmezler”.

وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا إِلَىٰ شَيَاطِينِهِمْ
قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزَؤُنْ

“Bir de müminler ile karşılaştıkları vakit, biz de sizin gibi iman ettik derler. Halbuki şeytanları ile (kendilerini aldatan dostları ile) yalnız başlarına kaldıkları zaman biz (dinde) sizin ile beraberiz, biz ancak mü'minler ile istihza edicileriz derler”.

Bu ayetleri iyi oku ve iyi düşün bakalım biz ne tarafın kuluyuz. Böyle sahtekar, müslüman kılıklı, fakat henüz iman içine işlememiş zavallıların halini ne güzel açıklamaktadır.

Bizde: “Her gördüğün sakallıya baba deme” demişler. Bu da bugün bize güzel bir ders. Yalnız şu ayetlerde iki nokta var ki pek mühim; biri şuurusuzluk bir diğeri de bilmemezlik-tir. Şuurusuzluk, bilgisizliğin, dertlerin en büyüğüdür. Bir insan Hak ile batılı ayıramazsa artık ona ne demek lâzım. Ak

ile karayı ayıramayan insana; “olsa olsa kör bir insandır”, demekten başka bir şey diyemeyiz. Bu körlük ise insanın kendisi için bir noksanlıktır, fakat şahısına münhasırdır. Lâkin bir kavim ve bir millet için düşündüğümüz takdirde de o millet için en büyük felakettir. Çünkü hak ile batılı ayıramamak, beyaz ile karayı ayıramamak, iyi ile kötüyü seçememek gaflet ve uykunun ta kendisidir. Onun için Cenab-ı Hak, Kur'an-ı azimüşşanın hem de ilk sayfasında on ayet-i kerime ile bu sahtekar ve münafığı bize öğretmektedir ki, bunların tatlı sözlerine aldanıp da bu gibi münafıklara bel bağlamayasınız. Çünkü diğer ayeti kerimelerde bu münafıkların kâfirlerden daha tehlikeli olduğunu ve âhiret de de cehennem en aşağı tabakasına atılacakları beyan buyurulmuştur.

Halbuki mevzumuz olan Allah sevgisi -ki her mü'mine ve daha doğrusu her insana -farzdır. Namaz, oruç ve iman nasıl farz ise Allah Teâlâyı sevmek de öylece farzdır. Allah Teâlâyı sevmek için evvela O'nu bilmek lâzımdır ki, O'nu bilince O'nun hayranı olmamak mümkün değildir. Zira her nimeti ve bütün varlığı, hayatı, sıhhatı, akli, zekayı, kuvvet ve kudreti, ilim ve irfanı ve nihayet sayısız nimetleri bahşeden hep o bir Allah'tır. Bu günün insanının gösterdiği terakikiler, tayyareler, füzeler, telgraf ve telefonlar ve daha bilmediğimiz nice hüneler hep Allah Teâlânın kullarına talim ve ihsanının neticesidir. Sen bal arısının yaptığı balı arının hünere olarak görürsen çok aldanırsın. Zira o arıya o kabiliyeti ve o sanatı talim eden yine Allah Teâlâ'dır. Niçin diğer arılar aynı cinsten oldukları halde böyle bir sanata ve hünere sahip değildirler. Hayvanatın her birisinin ayrı ayrı hüneleri, meziyetleri ve faydaları vardır. Fakat bizler henüz bunları idrak

etmiş değiliz. İlm-i hayvanatı okursan hayretlere düşersin. Ve biz insanları en üstün meziyyetlere nail kılarak ekrem-i mahlukat olarak yaratmış olmasına rağmen hak ile batılı seçemeyecek kadar gaflete düşen insan için elbetteki pek büyük azab-ı elim olacağında şek ve şübhe kalmaz. Öyle ise ey aziz ve muhterem kardeş rica ederim çok iyi düşün, bu mülk kimseye kalmamış sana da kalmaz bana da. En iyisi aklını başına al da bu mülkün sahibi ve bizleri hiç yoktan yaratan hem de ekrem-i mahlukat diye öven Allah Teâlânın verdiği nimetleri düşün ve ona layık bir kul olmağa bak. Yoksa yarın teneşir tahtasında ve sonra da mezarındaki halimiz hepimize en iyi bir derstir. Bu kadar gurur ve benliğin sonunu unutma.

Cenalb-ı Hak bizlere münafıkları iyice tanıtmak için Tevbe suresinde onların vasıflarından bazılarını şöyle beyan etmektedir:

الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ بَعْضُهُمْ مِنْ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ
بِالْمُنْكَرِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمَعْرُوفِ وَيَقْبِضُونَ أَيْدِيَهُمْ نَسُوا
اللَّهَ فَنَسِيَهُمْ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ هُمُ الْفَاسِقُونَ

“Münafık erkekler ile münafık kadınlar birbirlerine benzerler onlar kötülüğü emreder, iyilikten de alıkoymağa çalışırlar. Ellerini sıkı tutar (hayır yapmazlar) Allah’ı unuturlar, Allah da onları unuttur. Doğrusu münafıklar hep fasıktırlar”.

Altındaki ayette ebedi cehennemde kalacakları bildirilmektedir ki insafı olan insan böyle acı, vahim bir âkıbete düşmeyi elbette istemez.

Münafıkların halini böylece bildirirken ayını surede diğer bir ayeti kerimede de mü'minlerin halini ve nail olacakları nimetleri beyan etmektedir:

وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ
بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ
وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ
اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

“Erkek ve kadın bütüp müminler birbirlerine yardımcıdırlar, iyiliği emrederler, fenalıklardan da alıkoyarlar. Namazı doğru ve dürüst kılarlar ve zekâtı da verirler, Allaha ve Resûlüne de itaat ederler. İşte bunları muhakkak surette Allah rahmeti ile bağışlayacaktır, gerçekten Allah aziz ve hakimdir”.

Alttaki ayette de bunların nail olacağı cennet ve nimetleri ve rıza-i ilahiyyenin hepsinden büyük olduğu da en büyük saadet olarak tavsiye edilmektedir.

Şimdi senden ricam şudur ki: Şu iki ayeti iyi oku, iyi düşün. Bakalım hangisini tercih edeceksin. Münafıkların âkıbeti en kötü yer olan cehennemdir. Artık o hususta bir şey söylemeğe lüzum yok zannederim. Mü'minlerin halini de arz etti ve onların yerleri nin cennet olduğunu, en büyük saadet ve selâmete nail olacaklarını da pek açık bir şekilde beyan etmektedir. Artık yol aşıkardır, sen de hangisini istersen onu tercih etmekte serbestsin. Küfrün ve münafıkların arkasından gidersen yerinin cehennem olacağını sakın unutma.

Yine sure-i Enfal'in başındaki:

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ

ayet-i celilesinde mümini bize ne güzel tarif etmekte. Hem de edatı tahsis olan (innema) ile. Meal-i şerifi:

“Ancak müminler (gerçek, hakiki müminler) o kim-selerdir ki, Allah anıldığı zaman kalbleri korkarak ürpe-rir, titrer. Onlara ayetleri okunduğu zaman imanlarını ar-tırır ve onlar yalnız Rablerine tevekkül ederler”.

Tevekkül bahsi geniştir. “Tasavvufi Ahlâk”ta bu ma’lumatı bulabilirsiniz. Ayetler nüzul ettikçe onlara iman, imanın art-ması diye tavsif edilmektedir. Kur’an tamam olduktan sonra bu ziyadelik olamayacağından artık imanın ziyadesi imanın kesb-i kuvvet etmesinden naşidir denilmiş.

Altındaki ayette mü’minlerin namazlarını dürüst ve doğru olarak kıldıkları ve kendilerine verilen nimetlerden de Hak yolunda harcadıkları belirtiliyor. İşte hakiki gerçek mümin-ler. Bunlara Rableri tarafından dereceler vardır, mağfiret ve cennette sayısız tükenmez nimetler vardır.

Binaenaleyh, Allah’ı tanıyan, bilen ve “la ilahe illallah” de-yip islâmı kabul eden her mü’min muvahhid Allah’ın kitabı olan Kur’an-ı azimüşşanı ve onun içindeki hükümleri, emir-leri ve yasakları da kabul etmeğe mecburdurlar. Yoksa, hem “La ilahe illallah” demek, hem de Kur’an’ın emirlerini ve hü-kümlerini kabul etmemek elbetteki iman ve islâma muhalif ve mugayirdir. Çünkü iman bölünmez bir parçadır. Onun bazısına inanıp bazısına inanmamak mümkün olamaz. Biri-sine iman etmemek insanın küfrüne kafidir. Çok dikkat et-mek lâzımdır. Bakınız hem de çok dikkat ile okuyunuz:

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ
 اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ
 أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُمْ
 بِرُوحٍ مِنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
 خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ
 اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

“Allah’a ve âhiret gününe iman eden hiç bir kavmi Al-
 laha ve Peygamberine muhalefete kalkışan kimseler ile se-
 vişir bulamazsın velevki o muhalifler babaları veya oğul-
 ları veya kardeşleri veya hısımları ve hemşehrileri olsun.
 İşte Allah böyle kimseleri sevmeyen bir kavmin kalblerine
 imanı tesbit buyurmuş ve kendilerini yüce katından bir
 ruh, bir rahmet ile kuvvetlendirmiştir. Onları, altından
 ırmaklar akan cennetlere koyacak, içlerinde ebedi kala-
 caklardır. Allah onlardan razı, onlar da Allah’tan razı. İşte
 bunlar Allah taraftarlarıdır. Dikkat edin ki, Allah taraf-
 tarı olanlar, gerçekten onlar zafer bulanlardır.”

Artık saadet, selâmet ne varsa hepsi onlarındır, her şey
 de onların emirlerine amadedir. Dünyada da rahat ve huzur
 içinde âhirette de saadet ve selâmet içindedirler. Ne mutlu
 böyle müslümanlara.

Allah Teâlâyı ve Resûlünü her şeyden ziyade sevmedikçe,
 hatta canından ve malından ziyade sevmedikçe bu mümkün
 olamaz. Ve bu sevgi tahakkuk etmedikçe imanın tadını lezzetini
 bulmak mümkün olamaz. Tad ve lezzeti ancak sıhhatlı kimseler
 anırlar. Malumdur ki, hasta en tatlı birşeyi bile beğenmez ta

ki iyileşinceye kadar. Şu halde biz de manen hastayız demektir ki, imanın lezzetini idrak edemiyoruz. Çünkü Allah'a ve ahkâmına ve emirlerine teslim olmamışız. Çünkü Allah'ı tam manası ile bilip iman eden kimse artık onun hiçbir emrinden dışarı çıkamaz. Bir vakit namazın terki ve hatta tehiri onun için adeta ölümdür. Orucu ve sair ibadetleri de böyle. O bilir ki bu vücudu, sağlığı, havass-i hamse denilen beş hissi, görme, duyma, konuşma, koklama, idrak anlama-fehm eyleme, akıl, zeka, şuur hep Allah Teâlânın kuluna lütf-u ihsanıdır. Öyle ise evvela hizmet O'na yakışır, O'nun verdiği gönlü de O'nun sevgisi, muhabbeti ve aşkı ile doldurmayı başlıca vazife bilir. Çünkü bütün sermaye O'nundur. O'ndandır. Nasıl olur bu kadar sayılmakla bitmeyen nimetleri tepip O'nun emirlerine itaatsızlık etmek, hangi müslümana yakışır. Belki bu itaatsızlık deliliktir. Onun için en büyük azab da bu şuursuz ve hayasızlara olacaktır. Nasıl ki kendisini sevenlere, itaat edenlere cennetin o güzel nimetleri vadolunmuştur, rıza-i ilahiyyesi vardır.

Bilakis, Hak sevgisinden, Allah muhabbetinden mahrum, dünyaya dalmış, nimetleri unutmuş hatta kendini, benliğini unutmuş gece gündüz dünyası ile meşgul ne ibadet ne itaat ne sevgi ne aşk. Hepsinden mahrum, para sevgisi, dünya saltanatı derken ölüm gelip çatar bütün arzuları gırtlığında kalır, hüsrân içinde gözlerini dünyasına yumar. Artık onu mezarında bir görün. Âhiret de onun yeri cehennem olmasın da ya neresi olsun.

Öyle ise ey aziz ve muhterem kardeşim! Sen Allah Teâlâ Hazretlerini sevmeye ve O'nun sevdiklerini sevmeye gayret sarf eyle ki Allah celle ve ala da seni sevsin. Emin ol ki Allah Teâlânın seni sevmesi senin müslüman kardeşini sevmene bağlıdır, bunu da unutma.

KİŞİ SEVDİĞİ İLE BERABERDİR

جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ
رَسُولَ اللَّهِ كَيْفَ تَرَى فِي رَجُلٍ أَحَبَّ قَوْمًا وَلَمْ يَلْحَقْ
بِهِمْ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَرْءُ مَعَ
مَنْ أَحَبَّ

İbn-i Mes'ud radiyallahu anh'in rivayet ettiği bu hadisi şerifte:

“Bir adam Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme geldi ve:

- Ya Resûlullah bir kavmi sevip de o kavme lahik olmayan kişi hakkında ne buyurursunuz, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem cevaben:

“Kişi sevdiği ile beraberdir” buyurdular.

Bu, muhtelif rivayetlerde müteaddit kimseler tarafından sorulan sorgulara verilen cevaplardan bir tanesidir ve bunlardan aldığınız malumata göre -hulasaten kişinin sevdiği ile be-

raber haşr olunacağıdır. Her ne kadar sevdiği kimsenin derecesine erişmiş. olmasa dahi.

Malumdur ki, herkes bir kuvvet ve kudret sahibi değildir. Bazı kimseler çok kuvvetli oldukları halde bazıları da çok zayıftır ve kuvvetsizdir. Diğer durumlar da aynen böyledir. Bazı mü'minler vardır ki, Allah'a karşı çok saygılı Allah'ı çok sever, ibadeti de o nisbette çoktur, geceleri pek az uyur, vakitlerini ibadet ile geçirir, gündüzleri oruç tutar, elinden gelen maddi ve manevi yardımları esirgemez, olgun ve kamildir. Bazıları da tam tersinedir. Fakat bununla beraber kendisi bir şeyler yapamadığı halde o olgun, bahtiyar, alim, abid zahid kimseleri sevmekten de geri kalmaz. Halbuki belki kendisi ihtiyardır, hastadır veya iş sahibidir vakitleri müsaid değildir. Belki de çok yorgundur. Böyle bol bol ibadet edemiyor ve oruç da tutamıyor amma bunları, yani olgun müslümanları, kamilleri seviyor. İşte bu sevgi sayesinde yarın kıyamet gününde de Cenab-ı Hak bu kimseleri o sevdiği iyi kimseler ile beraberce haşr edecektir.

Onun için yine buyurulmuş ki, iyi, sadık, salih, müttaki kimselerden ayrılma ve yaptığın hayırları yediğin ve yedirdiğin yemekleri de ancak müttaki kişilere yedir ki, emeklerin ve masrafların boşa gitmesin. Zira Ebu Zer radiyallahu anh efendimiz Hazretleri bu hususta sallallahu aleyhi ve sellem Hazretlerine:

- Bir recül ki, bir kavmi sever fakat onların yaptıklarını yapmağa gücü yetmezse? dediğinde. Resûlullah:

- Ya Eba Zer sen sevdiğinlesin, buyurdu. O zaman Eba Zer dahi:

- Ben Allah ve Resûlünü seviyorum. Cevaben Hz. Peygamber de:

- Muhakkak sen sevdiğin ile berabersin.

Eba Zer de herhalde aşkın tesiri ile bu kelamı bir kaç defa tekrar etmişler ve Resûlullah Efendimiz de cevabını aynen tekrar buyurdıklarını Ebu Davud Hazretleri rivayet etmektedir.

Demek ki iyileri sevenler Allah celle ve alayı ve O'nun resulünü, sahabe-i kiramını ve bu dille maddi ve manevi yardımda bulunan mücahid ve şühedayı ve ulemasını sevenler onlarla beraber haşr olunacağı gibi bilakis din düşmanlarını sevenler, dinsizleri sevenler hele zâlimleri sevenler her ne kadar kendileri iyi kimseler olsalar dahi onlar da aynı kaideye göre o zâlim, fasık, facir, günahkar veya dinsizler ile haşr olunacaktır. Birisinin yeri ki Allah ve Resûlünü ve onların yolunda olanları sevdiği için cennet olacaktır. Diğeri de firavunları, zâlimleri, dinsizleri, kâfirleri sevdiği için kendisi ne olursa olsun bunun da yeri azab evi olan, cehennem olacaktır vesselâm.

Şimdi sen hangisini istersen onu sev ve sevdiğin ile haşr olunacağını hatırlından çıkarma. Cenab-ı Hak bizlere yardım buyursun da sevilmeğe layık kimseleri bizlere bildirsin ve aynı zamanda sevilmeğe layık olmayanları da bildirsin ve onlardan bizleri uzak eylesin.

Allah esirgesin her zaman görüle gelen bir hakikat var ki, inkârı da kabil değildir. Her devirde bulunabilen zâlimlerin de yine malesef bir çok dalkavuk, menfaatperest yardımcıları da olmaktadır. Hatta meşhur Haccacı zâlimin bile etrafında ne kadar dindarların bulunduğuna şaşmamak mümkün değil. Ben onların kimler olduğunu yazmağa utandım.

Kur'an-ı kerimde buyuruluyor ki:

“Allah Teâlâya iftira eden, yalan söyleyenden daha zâlim kim vardır”.

Hz. İsa (a.s.) ya Allah'ın oğlu meleklerle Allah'ın kızları Hz. Meryem'e Allah'ın hanımı demek ne büyük yalan ve iftiradır ve hala da bu yalanları sürdürmekte devam ederler. Bunlar akılsız değil de ya kimdir?

İkinci zâlim olarak da şunlardır ki: Allah'a ibadet için yapılan evlere mü'minlerin girip ibadet etmesine mani olan ve o ibadethanelerin boş kalıp harap olmasına sebep olanlardan, daha zâlim kim olabilir?

Bizim de ibadete yasak edilip, kapatılıp bilahere satılan cami, mescid medreselerin adedini bilenlerden sorulursa çok acı rakamlar görülür. Bir de camiler her ne kadar açık olursa olsun onların içine girip ibadet edecek kimselerin inançlarını bozmak veya dinlerini layıkı vech ile öğretmemek camilerin kapanmasına manen en büyük bir darbedir vesselâm.

NAMAZ

İmam Ahmed'in Hz.Aişe validemizden rivayet buyurdıkları hadisi şerifte:

“Üç şey üzerine yemin ederim ki, Allah islâm'da bu üçten nasibi olanı islâmda nasibi olmayan gibi kılmasın:

1- İslâm'daki nasibi üçtür, üç şeydedir: Namaz, oruç, zekât.

2 - Allah Teâlâ dünyada tevelli ettiği kulunu kıyamette başkasına bırakmaz.

3 - Herhangi kavmi severse mutlaka Allah onlarla beraber kılar, onlar ile haşreder”.

Namaz dinin direği. Oruç da ruhun direği. Zekâtın da cemiyetin direği olduğu cümlece malumdur. Namaz kılmamak veya yalnız cumaları veya bayramları kılmak sureti ile direğin durması mümkün değildir. Namaz aynı zamanda kul ile Halik'ı Zül-Celal arasında en mühim bir rabıtabadır. Rabıtabaların dünya işlerinde bile kesilmesi ne büyük vehametlere sebep olur. Mesela harbte askerlerin ordusu ile rabıtası kesilmesi, ya onların esir olmalarına veya mahvolmalarına sebeptir. İkin-

cisi devletler arasındaki rabitanın kesilmesi bilahere felaketlere ve harblere sebep olduğu da görülegelen hadiselerdendir.

Allah Teâlâ ile rabitanın kesilmesi, kulun yarımsız ve tek başına kalması demektir ki bu da onun manen ölümüdür. Malumdur ki, insan iki şeyden müteşekkildir: Birisi maddi, toprak, ateş, su ve hava gibi. Bunlardan cismimiz hasıl olmuştur. Diğer de manevi kısımdır; ruh, akıl, zeka, idrak ve emsali şeylerdir ki, bunlar olmasa insanın hiçbir kıymeti olmaz.

Kur'an-ı kerimde a'mâ diye vasıflandırılan bedbaht kimseler onlardır, gözleri olduğu halde hakikatleri görmezler. İşte bunlar Hak Sübhanehu ve Teâlâ ile rabıtası kesilen zavallılardır ki, bazan bunların, hayvanlardan daha aşağı oldukları bildirilmektedir, ne kadar doğrudur. Zira hayvanların sütlerinden, etlerinden, yünlerinden, derilerinden hatta kemiklerinden, bağırsaklarından da istifade edildiği halde; Hak ile alakasını kesen zavallının bir de üstelik beşeriyyete zararlı oluşu gerek hırsızlık, kumarbazlık, yankesicilik, yol kesicilik, katillik hep bu nev'e girseler gerek. İnsanlar bunların yüzünden çok zarar görmektedirler. Hatta senin gibi insan olacağına keşke olmasa idi diyenler de vardır. Bu da insanlık namına büyük bir lekedir.

Evet, namaz, oruç, bir de zekât, bunlar üç kal'adır, iç içedir. Birinci kal'a namazdır. Bu gidince kal'anın yeri sukut etmiş, düşman eline geçmiştir.

İkinci kal'a ki oruçtur. Şimdi düşman hedefini bu kal'aya çevirmiştir. Lâkin bu kal'ada da namaz gidince gedikler açılmış, ramazan biter bitmez bu kal'a da ilk kal'a gibi namazda olduğu gibi düşmana teslim olmaktan başka çaresi kalmaz. İş zekâta kalır. Fakat kal'anın iki mühim kısmı harap olup düş-

mana teslim olduğunu görünce bunun da maneviyyatı kırılıp düşmana teslim olmaktan başka çaresi kalmaz ve bu suret ile islâm kal'ası da yıkılmış olur. İşte bu vahim hadise namazın terki ile başlar. Bazan namaz kılanlarda da hata ve kusur olabilir. Fakat günde beş defa yıkanan bir adamın üzerinde nasıl kir kalmazsa beş vakit namazını - kusurlu dahi olsa - eda eden kimsede günah diye bir şey kalmaz. Yalnız zina ve hırsızlık gibi büyük günahlardan sakınmak şartı iledir ki lehül hamd müslümanlarda da bunların bulunması mümkün değildir. Çünkü günde beş defa Hak divanına duran bahtıyarın bunları işlemesine imkan verilemez. Eğer yapıyor denir ise biz de ona şuursuz müslümandır deriz, bunlar da nadirattandır.

النَّادِرُ كَالْمَعْدُومِ “Nadirat ise yok demektir”. Onlar ile

hakiki müslümanlar muahaze olunamazlar. Her kavmin, milletin içinde bazı müstesnalar olabilir. Bununla beraber kusur müslümanlıkta değil belki kusur müslümanım deyip de müslümanlığı hakkı ile tatbik edemeyendedir. Yoksa müslümanlık her bakımdan tam ve mükemmel hiçbir noksanı olmayan bir dindir. Hata ve kusur, hep bizim gibi zuafa-i ümmettedir. Onun için dinin direği olan namazı doğru ve dürüst kılabildiğimiz takdirde bizler de günün birinde pek güzel, herkesin imreneceği bir müslüman olacağımıza şüphe yoktur. Zira tekemmül denilen olgunluğun birdenbire olması mümkün değildir, bütün eşyada tekemmül hep tedricidir. Mesela bir altının altın olabilmesi için 36 bin senenin üzerinden geçmesi lâzımdır derler. En basit olan taş kömürümüz bile hemen taş kömürü mü olmuştur. Öyle ise hemen bir insan müslüman olur olmaz ondan kemal beklemek de doğru olmasa gerek-

tir. O da namaz kıla kıla, oruç tuta tuta, zekât da vere vere bakarsınız ki, bir gün o da:

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ
وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ

“Mü'minler muhakkak felâh bulmuştur. Ki onlar namazlarında huşua riayetkardırlar. Onlar boş ve faydasız şeylerden yüz çeviricidirler. Onlar zekâtlarını verirler.” sırrına mazhar olmuş ve melekler sınıfına dahil olmuştur. Bize lâzım olan Allah Teâlânın emirlerine imtisalen ibadetlere devamdır. Namaz bhusus insanların olgunlaşmasına en büyük amildir. Onun için Kur'an-ı azimüşşanın tam otuz iki yerinde -diğer bir rivayete göre yüzden fazla yerinde- namazın güzelce kılınmasından, tekrar tekrar bahs edilmiştir. Bu da namazın ehemmiyetine mühim bir işarettir.

Aynı zamanda namaz vücuddaki başa da teşbih edilmiş, namazın dindeki yeri başın vücuddaki yeri gibidir denilmiş. Mesela elsiz, ayaksız, görürüz, kulaksız bir çok kimseleri görürüz de fakat başsız bir kimseyi görmek mümkün değildir. Çünkü başsız vücut elbette yaşayamaz. Bunun gibi namazsız insan da manen yaşayamamıştır. Bu da, o kimseye felaket olarak yetip artar. Fakat zavallı insan, bunu bir türlü idrak edememektedir. Ramazan-ı şerif te başladığı namazı bayramdan sonra kılan ve namazına devam eden kaç müslüman bulursunuz. Bu da bizim tevfiakati sübhaniyeden mahrum oluşumuzun yegane alametidir. Mesela değirmene su geldikçe değirmen döner, su kesildiği zaman ise değirmen durur, dönemez, sebebi su gelmiyor. Niçin gelmiyor dersin su arkları bozulmuş, su yollarda başka yerlere kaçıyor ve değirmene kadar gelemiyor. Sebebi arklardaki delikler. Bizim de ramazan-ı şeriften sonraki namazlarımızın kesilmesi, işlediğimiz günahlardandır. Eğer

ramazan-ı şerifteki orucumuzu layıkı vech ile tutmuş olsaydık ve makbul-i ilahi olaydı, şübhesiz ramazandan sonra ne namazımızı ve ne de sair günlerdeki nafile oruçlarımızı artık bırakmak mümkün olamazdı. Hemen evvelce kılamadığımız namazları ve tutamadığımız oruçları kazaya yani ödemeğe başlar ve bir de ihtiyaten 61 günlük-aralarını açmadan - keffaret orucu tutar üç ayları, pazartesi, perşembeyi kaçırmaz oruç tutardık. Bir de işrak, duha, evvabin ve gece namazlarını doğrusu hiç bırakamazdık.

“Âkil isen kıl namazı,	Ol Hüda’nın kullarına,
Çün saadet tacıdır,	Ulu ihsanı namaz,
Sen namazı şöyle bil ki,	Menzil-i a’lâya çün,
Mü’minin mi’racıdır,	Ref’eder insanı namaz.

* * *

Var ibadatın beğim çün gerçi envai veli,
 Anların pes cümlesinin şems-i talbân-i namaz.
 Anda cennetti nice a’mali Cebbar-ı Celil,
 Bil muhakkak ki kamunun oldu sultanı namaz.
 Hak buyurdu isteînû sabr ile salat ile,
 Çaresiz dertlilerin bir özge dermanı namaz.
 Dedi şah-ı enbiya dinin direğidir ana,
 Şübhesiz eyler ikamet din-i imanı namaz,
 Şer’i Ahmed hısn-i a’zamdır giren bulur necat,
 Bil ki ol hısnın esası dahi hitan-ı namaz,
 Pes huşu ile anı ta’dili erkân ederek,
 Kılar isen meneder fahşadan bilsen namaz.
 Eyle Kuddusi, namaza gece gündüz sen müdam,
 Artırır iklim-i dilde nûr-ı irfanı namaz.”

Son beyitte (İklim-i dil) gönül aleminde. İrfan: Bilmek, anlamak bir nur ile olacağından namaz haddi zatında bu nurun artmasına sebep olur da kul Hâlık'ına son derece şiddet ve kuvvet ile bağlanır ve bir daha O'nun emrinden dışarı çıkmanın imkanı olmaz. Onun için namaz dinin direğidir denilmiş. Halbuki asıl olan, namazın yeri vücuttaki baş gibidir baş olmayınca vücudun kıymeti kalmaz, gömmekten başka çare kalmaz.

Öyle ise ey aziz kardeş bunları iyi dinle ve namazına çok dikkat eyle ve onu hiçbir vakit kaçırma, tehir etme vakti vaktinde kıl. Namazlarını vaktinde kılmayanlar hakkında çok ağır ve şiddetli hükümler vardır. Âhirette ise azablarının daha şiddetli olacağı şübhesizdir.

Bak sana şimdi biraz da (Nüzhetü'l-Mecalis" denilen kitabın birinci cildinin 84. sayfasından başlayarak bir kaç mesele yazmağı münasip gördüm, Namaz hakkında 750 küsur satır yazı yazmış.

Muhakkak namaz kişiyi fuhuş ve münkerattan meneder. Vakt-i saadette bir adam varmış, namaz kıldığı halde bazı kötü işler de yaparmış. Efendimize şikayet etmişler. Peygamberimiz de:

- Namaz onu bir gün meneder buyurmuş. Hakikaten az bir müddet sonra adam kendiliğinden bütün kötü huylarını terk etmiş. O zaman Cenab-ı Peygamber Efendimiz:

- Ben size söylemiştim: Bir gün, namazı onu her kötülükten menedecektir.

Bakınız yukarıdaki baş söz "muhakkak" ile başlar.

Bu Kur'an-ı azimüşşanın sözüdür. Demek ki biz namazı dürüst kılamıyoruz ki ramazandan sonra camilerimiz boşalı-

yor ve sonra yine herkes kendi aleminde. Senelerden beri bu böyledir. Bu da bize anlatıyor ki, biz namazı şuurla kılamıyoruz. Halbuki namaz oruçtan efdaldır, denmiş. Zira bir gün tutulan oruç ancak iki rekat namazdan efdal olup dört rekat veya daha fazla namaz, bir günlük oruçtan efdaldır, derler.

Bir yaramaz kişi bir kadına musallat olmuş, kadın da kocasına söylemiş. Kocasını demiş ki, ona söyle; kırk gün imam efendinin arkasında beş vakit namazı kıalarsan ben de sana teslim olurum demiş. O da peki demiş. Lâkin kırk gün sonra adamcağız tevbekar olup bu fikrinden vaz geçmiş olduğunu kadına bildirince onlar da Allah'a teşekkür etmişler.

Namaz müminlerin bayram ve düğünleridir. O gün nasıl çeşitli yemekler ve ziyafetler yapılırsa Cenab-ı Hak, iki rekat namaz kılan bir mümine: Sen namazında ayakta durdun, okudun, rükü yaptın sonra bir de secde ettin, tesbihler getirdin, salat selâmlar yaptın. Sen ki, bu acizliğin ile bunları yaptın ben de seni envai nimetler ile dolu cennetime koyarım der.

Namaz Rabbin rızasıdır, meleklerin sevdiği bir ibadettir, peygamberlerin yoludur, marifet nurudur. Namaz imanın aslıdır, duaların kabulüne sebeptir, amellerin de kabulüne dellettir, rızıklara berekettir, namaz düşmana karşı silahtır, ölüm anında meleklerle karşı şefaattçidir, kalbe nurdur. Namaz sual meleklerine, de cevaptır. Kabrinde kıyamete kadar kendisinin yoldaşdır. Kıyamet gününde namaz sahibinin başı üzerinde gölgedir. Namaz kıyamette başına taçtır, üstüne de elbisedir. Namaz önü sabra giden bir nurdur, cehennem ile sahibi arasında perdedir ve Cenab-ı Hakk'a imanın alâmetidir, mizanda sevabın ağır olmasına sebeptir. Sırat köprüsünden sürat ile ve rahatlık ile geçirir. Cennetin de anahtarındır, zira

namaz efdal-i amaldır. Bu faziletler hep vaktinde kılınan beş vakit namazın içindedir.

Namaz kılmak için evvela Allah Teâlâya sağlam bir iman lâzımdır. Onun için fıkıh kitaplarını çok oku, Allah'ı iyi öğren ki, yanlış iş yapmayasın. En kısası:

أَمَنْتُ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَبِالْقَدَرِ
خَيْرِهِ وَشَرِّهِ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى وَالْبَعْثِ بَعْدَ الْمَوْتِ حَقٌّ
أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

Yani, Allah'ın varlığına, birliğine, benzeri olmadığına, evveli ahiri olmadığına her şeyi görür ve bilir olduğuna ve işitir olduğuna ve her şeye gücü yeter olduğuna, bütün varlıkları yaratanın Allah olduğuna, meleklerine kitaplarına, peygamberlerine, âhiret gününe, kadere, hayır ve şerrin Allah'tan olduğuna, öldükten sonra dirileceğimize, hesaba, mizana, cennet ve cehenneme şeksiz şübhesiz inandım iman getirdim der ve şehadet kelimesini sık sık getirirsin.

Namaz kılmak için abdest almak da lâzımdır ve şarttır, abdestsiz namaz olmaz. Albdest ve gusul vücudun temizliği-
dir. Namaz kılacağı yerin de temiz olması şarttır, giydiği elbisesinin de temiz olması lâzımdır. Onun temizliği de aynı zamanda giydiği ve yediği şeylerin helâlden olması demektir. Haramlardan kazanılıp giyilen ve yenilen şeyler ile Allah'a ibadet ve tekarrüb mümkün değildir. Abdest alırken niyyeti unutma: Niyyet ettim farz olan abdesti almağa dersin bu da kâfidir. Sonra abdest dualarını mutlaka öğren. Abdest alırken de konuşma, Hakk'ın divanına çıkmağa hazırlandığını unutma. Bahusus yüzünü, kollarını ve ayaklarını yıkarken

çok dikkatli ol ve abdeste herhalde besmele ile başla ve bu suretle güzelce aldığın abdest ile emin ol bütün ufak günahların dökülmüş ve afvolmuştur. Büyük günahları da işlemezsene o zaman melek gibi tertemiz bir müslüman olursun. Böyle bir abdest ile kıldığın namaz da ind-i ilahide makbul olur.

88. ci sayfada der ki: Cenab-ı Hakk'ın gönderdiği bazı kitaplarda namaz kılmayanlar hakkında (Mev'iza kısmında): **“Her kim namazı terk eder ise Tevrat, İncil, Zebur ve Kur’anda mel’un olarak yad edilmektedir”.**

Namaz kılanlara namaz nur, burhan ve hüccettir ve kıyamette de necata eriştirir. Bilakis namazı vakitlerinde kılmayanlar için ne nur, ne burhan ve ne de yevmi kıyamette necat, kurtuluş vardır. Aynı zamanda bu imansızlar firavun, haman, karun ve übey b. halef gibi dinsizlerin reisleri ile haşr olunacaklardır. Mülk edineceğim diye uğraşıp namazlarını terk edenlerin firavun ile, mal için terk edenlerin karun ile, riyasetten dolayı terk edenlerin haman ile haşrolunacakları yazılmıştır.

Melekler de, sabah namazını terk edenlere, ya facir; öğle namazını terk edenlere, ya hasir; ikindi namazını terk edenlere, ya asi, akşam namazını terk edenlere, ya kâfir yatsı namazını terk edenlere, ya mudi zayyaakellah derlermiş.

MES’ELE:

Bir kâfirin kâfirliği sırasında şehadeti makbul sayılmaz, fakat bu şehadeti müslüman olduktan sonra yaparsa makbuldür de bir tarikü’s-salat yani namaz kılmayan adamın şehadeti hiçbir zaman kabul olunmaz demişler. (Nüzhetü’l-Mecalis: sayfa 89-satır 13).

Adem aleyhisselâma ilk secdeyi yapan İsrâfîl aleyhisselâmdır. İsmi arapça da Abdurrahman demektir. Allah Teâlâ, bu secdesine mükafat olarak, Kur'an-ı azimüşşanı onun alınına yazmıştır. Bir secde ile bu mükafata nail olununca bütün ömrünü ibadet ile geçiren müslüman muvahhidin halini tasavvur bile mümkün olamaz. Kalbi nur, gönlü nur, her azası iman ve marifetullah ile dolu olacağından, yerinin de cennet ve cimalullahı müşahede olacağına hiç de şübhe yoktur. Bundan dolayı şeytan aleyhillane der ki:

“Vay benim halime! Adem oğulları secde ile emrolundular secde ettiler, cennete girdiler. Ben ise secdeden mahrum oldum yerim de cehennem oldu”. Onun böyle hayıflanmasının kendisine hiçbir fayda vermeyeceği malumdur.

Binaenaleyh ey aziz kardeşim sen bunları iyi dinle de yolunu ona göre düzelt. Bak buraya gelen hiç kimse kalmıyor, burası âhiretin bir geçididir ona göre ayağını denk al. Adem aleyhisselâma meleklerin secde edip şeytanın secde etmemesi ile kovulan o şeytana bak. Cennetin de hâzini olduğu halde tam kırk bin sene meleklerle hocalık yapmış, kırk bin sene yeryüzünde de cihad etmiş, kırk bin sene de (ayrı) bu kadar hizmetine mükabil Allah Teâlânın “Ademe secde et” emrini dinlemediğinden Allah da onun o kadar yaptığı ibadeti reddetmiş, geri çevirmiş, yaptığın ibadet senin olsun demiş ve lanet ile birlikte kovulmuştur. Vay bizim halimize. Şeytanın böylece, 120 bin senelik emekleri boşa gitmiş.

Bunları yazmaktan maksad, hadiselerden ibret almak içindir. Allah Teâlâ insanı bunca sayısız nimetlere gark etmiştir. Şu gördüğümüz varlıkları mahlukatın en güzeli ve en müm-

tazı olan insan için ve insanın da en mükemmeli olan mümin muvahhidler için yaratmıştır. Bunları pek iyi düşün ve Halik-ı Zülcelal Hazretlerinin emirlerine ve yasaklarına son derece ehemmiyet ile, riayet etmeğe çalış. Çünkü bulunduğumuz bu dünya, bizim karargahımız değil burası bir geçittir. Hem de sen burada kavga ve gürültülere hiç de kulak asma. Sen bu dünyaya Allah'ı bilmek ve O'na kulluk etmek için geldiğini de unutma. Bu kulluk sende olmadan dünyaya hakim olsan ne fayda. Yine İskender gibi elin boş gidersin. Öyle ise sakın ha ne pahasına olursa olsun emrolunduğun namazı ne terk et ve ne de tehir eyle. Hem de ilk vaktinde hem de muhakkak cemaat ile kılmağa çok gayret eyle. İyi bil ki yalnız kıldığın namazlar makbul-i ilahi değildir her ne kadar borcunu ödemiş olsan dahi. Çünkü ilk müslümanlar cemaat ile namaza çok ehemmiyet verdiklerinden şayet bir vakit namazı cemaat ile kılmasalar o gün oruç tutmağa ve geceleri de uyumayıp ibadet ile geçirmeği nezr ederlermiş. Ve bazıları da 25 defa o namazı tekrar kılarlarmış. Biz ise bunları yapamayacağımızdan namazları vaktinde cemaat ile kılmağa çalışmamız gerektir. Çünkü cemaat rahmettir. Çok sular, büyük sular pislik kabul etmez daima temizdirler, cemaat da böyledir. Hele sabah ve yatsı namazlarını mutlaka camide cemaat ile kılmağa dikkat eyle ve bhusus sabah namazından sonra işrak vaktine kadar camiinde oturur zikir ve tesbihler ile meşgul olup işrak namazını kılıp çıkar isen ona hem nafile bir hac ve umre sevabı verdiği gibi rızıklarını da ayağına hem de pek bol olarak getirir inanınız.

Sonra duha namazını da bırakma. O da işraktan bir iki saat sonra öğle namazına bir saat kalıncaya kadar kılınır. Öğle ve yatsı namazlarının son sünnetlerini de dörder rekât ola-

rak kılarırsın. Akşam namazından sonra evvabin namazını da unutma, altı rekat kılmak efdaldır, iki veya dört de olur. Yata tarken muhakkak abdestini tazele ve dört rekat namaz kıl da öyle yat. Hele gece namazları çok makbuldür. Onu da kılmağa gayret et ki, yerin cennetin en âlâ yerleri olsun. Sakın evvelce kılamadığın namazlarını ihmal etme. Mutlaka hergün hiç olmazsa bir günlük namazını kaza eyle ki Hakk'ın sevgili kullarından olursun. Daha çok kılıp borçlarını erken bitirmek daha ala olur.

Cennetin anahtarı namaz olduğu gibi kıyamet gününde ilk sorgu da namazdan olacaktır. Dürüst, doğru, havf ve haşyet ile ve huzur-ı tam ile kılınan namaz, makbul-i ilahi olacağından sair amelleri de buna göre makbul ve dürüst olur. Eğer namazı makbul olmadı ise diğer amelleri de öylece red-dolunur. Namaz aynı zamanda saadet köprüsüdür. Bir insanın namazı onu kötü ve fuhuş şeylerden korumuyorsa onun namazının makbul olmadığı anlaşılır.

Ramazan-ı şerifte camilerimizi şenlendiren ve dolduran cemaatin ramazandan sonra namazı terk etmelerinden oruç ve namazlarının makbul-i ilahi olmadığı anlaşılmaktadır. Namazı ve orucu ne için tutup kıldıklarını, daha doğrusu Allah'ı bilmediklerine âlâmettir. Eğer Allah'ı bilerek namaz kılsalar bir daha onu bırakmağa imkanları olmaz. Çünkü iyi bilmiştir ki, bütün varlığı, sıhhatı beş hassayı ki göz, kulak, burun, el ayak, akıl, idrak, fehm, anlama sezme daha neler var ise onları veren hep Allah'tır. Artık böyle bir zatı ecelli alayı sevmeyecek ve sözlerini dinlemeyecek de ya kimin sözlerini dinleyeceksin. Sonra bu sözleri dinleyenlere de âhirette çok geniş, akıl hayale gelmeyen cennet ve cemalüllah ile ikramlar izetler var. Bak kul kıyamet gününde ilk önce namazından

sorulur ve namazına bakılır: Eğer güzel ise felah bulur, eğer doğru ve dürüst değilse hüsranda ve azabtedir.

“Efdali a'mal namaz, namaz, namaz sonra da cihad-dır” buyurulmuş. Hele gece kılınan iki rekat nafile namaz ve sabah namazının sünneti dünya ve dünyanın içindeki her şeyden, altını, gümüşü ve sair maddeleri de dahil olduğu halde hepsinden efdaldır. Zira dünya ve dünyanın içinde neler varsa hepsi fanidir amma ibadetlerin hepsi de bakidir. Baki olan; elbette fanilerden efdal ve âlâdır. Onun için sen mutlaka namazını cemaatla kılmağa gayret et. Hele sabah ve yatsı namazlarında bulunmayanlar münafıklardan addedilmiştir. (et-Tergib-vet-Terhib: C: 1/s. 264 kesreti cemaat).

İyi bak, Hz. Ömer gibi adil bir hükümdar bir namazı cemaatla kılmayı kaçırmış da yüz bin dirhem kıymetindeki arazisini tasadduk etmiş. Oğlu Abdullah da eğer bir vakit cemaatı kaçırsa bir gün oruç tutar ve bir gece de sabaha kadar ibadet eder ve bir köle azad edermiş. Bazı bahtiyarlar da eğer bir cemaatı kaçırsalarsa onu tam yirmi beş kere tekrar kılarlarmış ki aynı cemaat sevabını alabilsinler.

İlk safta yer almağa çalış yani camie erken gir ve ön safta yerini al. Çünkü meleklerin duasına mazhar olursun. Hem sabah namazını cemaatla kılmak **خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا** yani

“dünyanın ve içinde neler varsa hepsinden efdaldır”. Bir de evlerde cemaat ile kılınan namazlarda cemaat her ne kadar çok olsa dahi camide kılmak daha evla ve layıktır. Bir hikaye nakl ederler ki:

Ebu Bekr Hazretlerinin dört yüz devesi ile kırk kölesini hırsızlar, eşkıyalar almışlar. Huzur-ı peygamber’iye gelince:

-Ya Eba Bekr seni mahzun görüyorum, deyince o da vak'ayı haber verir. Resûlullah cevaben:

- Ben zannettim ki ya Eba Bekr namazın ilk tekbirine erişemedin kaçırdın: Hz. Ebu Bekr:

- Ya Resûlullah o ilk tekbiri kaçırmak o kadar şiddetli mi? deyince.

Buyurmuşlar ki: Yeryüzü deve ile dolu olsa - diğer bir rivayette: Namazın ilk tekbirini kaçırmak 999 genç cennet de-velerini zayi etmek gibidir denmiş. (Nüzhetü'l-Mecalis/C: 1/95).

İbrahim Edhem Hazretleri cennetteki refikını görmek istemiş. Rüyasında Selame isminde siyah bir kadın olduğunu ve yerini de söylemişler. Gitmiş bulmuş, koyun güdüyormuş. Selam vermiş. O da aleykesselâm ya İbrahim Edhem demiş. İbrahim Edhem:

- Benim İbrahim Edhem olduğumu sana kim bildirdi? deyince kadın:

- Benim âhirette senin zevcen olacağımı sana bildiren Allah, seni de bana bildirdi demiş. O zaman İbrahim Edhem ondan bir nasihat istemiş. O hatun da:

- Gece namazına devam eyle demiş. Çünkü gece namazları kulu Halıkına îsâl eyler, muhabbet iddia eden kişiye geceleri uyumak haramdır demiş.

Cemaatı kaçırmak ve gece namazlarına devam edememek işlediği günahlar sebebi iledir demişler. Gece ve seher vakitlerinde uyanık olup ibadet ile meşgul olanların gönüllerini nur ile doldururum buyurmuş.

İbn-i Şirin diyor ki: “Eğer ben cennet ile iki rekat namaz arasında muhayyer kılınsam iki rekat namazı ihtiyar ederim.

Zira namazda Hakk'ın rızası ve muhabbetullah var. Cennette ise benim nefsimin rızası ve muhabbeti var”.

Onun için gerek gece namazları ve gerekse işrak, duha ve evvabin namazlarının fezaili pek çoktur. Bir tanesini Ebu Bekr radiyallahu anı rivayet eder:

- Akşam namazından sonra iki rekat nafile namaz (ki, evvabin denir) konuşmadan kılanları Allah hazire-i kudste iskan edecektir. Dört rekat kılsa hacdan sonra tekrar haccedenler gibi. Eğer altı rekat kılsa elli senelik günahları mağfiret olunur buyurulmuş. Sen sakın bunlara itiraz edeyim deme.

Ebu Süleyman ed-Darani der ki. Eğer geceler olmasa ben dünyada kalmak istemezdim. Yani gece namazları için dünyada kalmayı istediklerini anlatmak istemişler.

Süleyman aleyhisselâm'ın annesi, Süleyman aleyhisselâma diyor ki: **“Ey oğlum geceleri uykuya çok etme. Çünkü geceleri çok uyumak kıyamette insanı fakir bırakır. Onun, için hiç olmazsa geceleri iki rekat namaz kılmayı ihmal etme”**.

Cenab-ı Hak Musa aleyhisselâma vahy buyurmuşlar: **“Şu koca dağların sana dua etmesini sever misin?**

- Evet.

- **Öyle ise duha namazını terk etme”**.

Hız. Enes'in Efendimizden rivayetinde ise: **“Her kim duha namazının ilk rekâtında Fatiha ve Ayete'l Kürsî'yi on kere okur ikinci rekatta ise Fatiha ve sure-i İhlâsı on kere okursa Allah'ın rızasını kazanmış olur”**.

Sonra duha namazı rızkı da celb eder. Şakiki Belhi der ki: “Biz beş şeyi, beş şeyin içinde bulduk:

- 1 - Kabirdeki nuru gece namazlarında bulduk.
- 2 - Mûnker ve Nekire cevabı, Kur'an okumakta bulduk.
- 3 - Sıratı geçmeyi, sadakada bulduk.
- 4 - Kıyametteki susuzluktan kurtulmayı da, oruçta bulduk.
- 5 - Rızıklarımızdaki bereketi de, duha namazında bulduk”.

Duha namazının efdali sekiz rekat olup ekserisi 12 rekat kadar kılar. Vakti, işrak vaktinden öğle namazına bir saat veya kırk beş dakikaya kadar devam eder. Bakınız nafile namazlar için kaza olmaz, lâkin, bu duha namazının kazası müstehab olur demişler. İster gecede, ister gündüzde, hatta ikindiden sonra da kılınabilir diyenler de olmuş. Her halde ehemmiyetine binaen denmiştir. Yoksa ikindiden sonra nafile namaz olmaz. (Nüzhetü'l-Mecalis: C-1/101).

İmam Ahmed Hz. bu namazı 38 rekat olarak kılarlarmış. Vay bizim halimize Cenab-ı Hak fazl-ı keremi ile bizleri de sevdikleri abid, zahid, müttaki kullarından eylesin. Amin!

Bunları okumaktan ve yazmaktan maksat, okunan şeyleri tatbik edebilmektir. Yazmaktan gaye de, tabii kardeşlerimizin de bu faziletleri iktisab edip Hakk'ın sevgili kulları arasında yer almalarını temine vesile olmaktır. Zaten bu bahis Hak sevgisinin lüzumuna ait idi. Fakat hadisi şerifin bahs ettiği namaz, oruç, zekât da yine bu sevgiyi celb içindir. Ormanlı yerlere ve ekseriyyetle yüksek dağlara her zaman yağmur ve kar çok yağar hatta yaz zamanlarında bile bol bol kar bulmak mümkündür. İşte ibadetler de insanların yükselmesine böylece sebeb olurlar da daima rahmeti ilahiyyenin gönüllerine inmesi dolayısı ile nur olurlar ve bu suretle hem kendilerine ve hem de başkalarına faydalı olurlar. Bu nur sayesinde, hakkı görmek, bilmek ve sevmek devlet ve şerefine de nail olurlar. O zaman

Hakk'ın en bahtiyar kullarından olurlar.Tabii bunu hepimiz isteriz lâkin bu istenilen ibadetleri layıkı vech ile yapmak pek de kolay bir şey değildir. Bizlerin ekseriyyetle ibadetleri hep taklide dayanmaktadır. Mesela, anamız, babamız ve etrafımızdaki insanlar kılıyorlar biz de kılalım der ve kılarız. Pek güzel lâkin, asıl insan kendini her işte olduğu gibi din işlerinde de taklitten kurtarıp, Hakk'a ibadetin lüzumuna tam bir bilgi ve kanaata sahip olarak inanmalıdır. Böyle bir ibadet daimi olur. Sahibinin gerek ibadetlere ve gerekse Hakk'ın yasaklarına karşı çok saygılı olduğu görülür.Halbuki taklidciler ramazanlarda olduğu gibi orucu tutarlar, namazları da kılarlar bayramdan sonra da hepsi biter. İşte bu tam bir taklitciliktir. Zavallı henüz Allah'ını tanımamış ve bilememiştir onun için sevgisi de dilindedir, içine işlememiştir. Biraz zihnini yorsa, kafasını işletse okumuş olmasa bile Veysel Karani, Behlüller, Kars vilayetindeki Ebu'l-Haseni'l-Harkani ve emsali veliler, kutuplar gibi ki bunlar ekseriyyet ile okuma yazma bilmezler, ümmidirler- hep Hakk'a ibadet gönüllere doğan ışıık ve feyiz ile yaparlar. Bunlar da başlıca tefekkürler ile Hakk'ı idrak ve bilerek severek, aşk ve muhabbet ile yapılan ibadetlerdir. Hak Teâlâ o zaman onları, abidler, zahidler, müttakiler zümresine dahil eder ve sever. O da sevdi mi iş bitmiştir. Cenab-ı Hak cümlemizi sevilen ve Hakk'ı seven ve ona can başla muti olan kullarından eylesin. Amin!

- Namaz günde beş defadır,
- Namaz bütün dinlerde vardır,
- Namaz, Hak ile mahlukun arasında bir bağıdır,
- Namaz başta olarak Allah'a ref olunan bir ibadettir,
- Namaz aynı zamanda sıladır,

- Namaz farzların en ehemmiyetlisidir,
- Namaz Allah'ın kullarına ilk farz kıldığı bir ibadettir,
- Namaz dinin de direğidir,
- Namazdan ilk sorgu olacaktır, o iyi ise diğer ameller de kabul olunur,
- Namaz hataları yok eden, dereceleri yükselten, en hayırlı ameldir.
- Namaz dertlere şifadır.
- Namaz kılana Allah'ın vadi vardır. Cennete koymak.
- Namaz ile Allah Teâlâ meleklerine mübahat eder ve Allah Teâlâya kurbiyyet vardır.
- Namaz Allah Teâlâya münacattır. Namazda Allah Teâlâyı zikir, tesbih, salat, selâm, ta'zim ve tekrim vardır.
- Namazdaki amin'e melekler de iştirak eder.
- Namaz musalliyi fenalıklardan ve günahlardan korur.
- Namaz musalliyi kötü huy ve ahlâklardan ve mezmum sıfatlardan da temizler,
- Namaz kılanın başına bütün hayırlar, iyilikler, rahmetler yağar,
- Namaz, musalliyi kurbiyyet makamlarına hazırlar,
- Namaz, dünya ve âhirette sahibine nurdur,
- Namaz, kabirde dahi sahibinden ayrılmaz sahibine aşıktır,
- Namaz, sahibini cehennem ateşinden de korur.
- Namaz, kıyamette halâik (mahlukat) secde için emrolunduklarında hemen secde eder,

- Namaz kılan Resul-i Ekrem Efendimize refik olur ve Rabbü'l-İzzeti görmeye müstehak olur.
- Namazda huzur ve huşua çok dikkat lâzımdır,
- Namazı takliden değil, Allah'ın emridir diyerek kılmalıdır,
- Namazı terk edenlere veya tehir edenlere acı azablar vardır,
- Namazın nafileleri de vardır: İsrak, duha, evvabin gece yatarken, gece vakti teheccüd. Sakın bunları da bırakma.
- Namaz, Halik-ı Zül' Celalin kulunu sevmesine sebeptir,
- Teravih namazı, 20 rekattır. Medineliler kırk iki rekat kılarlarmış.
- İstihare namazı iki rekattır. Kıl ve duasını okuyarak yat. Lâkin istiharem iyi çıktı veya iyi çıkmadı diye işini bırakma. İstihare yapmak sünnettir. Bugün efdal olan müşaveredir.
- Hacet namazını kıl ve Allah'a yalvar.
- Tesbih namazı dört rekattır. 300 tesbih ile kılınır.
- Muhakkak öğren ve kıl.
- Tevbe namazını da bırakma.
- Abdest aldıktan sonra da iki rekat namaz kıl.
- Camie girince "Tahiyyetü'l-Mescid" denen iki rekat namazı terk etme.
- Sefere giderken ve seferden gelince ikişer rekat namazı unutma.

- Cuma namazına çok ehemmiyet ver. Mutlaka gusül abdesti al temiz çamaşır ve elbise giy, kokular sürün. Namazdan sonra dualarını iyi ve dikkatli yap.

Sabah ve ikindiden sonraki zikirleri unutma ve ihmal de etme. Diğer vakitlerdeki zikirlerin de ayrıca olsun. (Bu kısım Halebli Siracüddinin kitabından kısmen ihtisarı edilecek nakledilmiştir).

Rabiatü'l-Adeviyye Hatunun bir gün namazının secde-sinde yoğurduğu hamurun mayası olup - olmadığı hatırına gelmiş de gece rüyasında cennetteki köşkünün kubbesini yı-kılmış görmüş.

İmam Gazali, **İhyau ulumiddin**'de der ki: Bir kişi bah-çesinde namaz kılarken meyvelerin güzelliğini hayran hay-ran seyrederken namazın rekatlarını şaşırmış ve bunun için o bahçesini vakfetmiş. Osman b. Affan da 50 bin dirheme bey etmiştir.

Her kim namazını huzursuz kılarsa, gafil musallidir, derler.

اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا وَسُبْحَانَ اللَّهِ بُكْرَةً
وَأَصِيلًا

tesbihini de dilinden eksik etme. (Nüzhetü'l-Mecalis; cild: 1-/103).

ORUÇ

İslamın ikinci sehmi, nasibi ise oruç idi. Şimdi biraz da ondan bahsedelim. İslamın şartı malum olduğu üzere beştir: Namaz, oruç, hac, zekât, kelime-i şهادettir. Bunların farzıyyeti Kur'an ile sabittir. İnkâr eden İslamdan çıkar, mürted olur. Artık kestiği bile yenmez, nikahı da batıl olur, bütün ibadetleri de yanar, kendisi tevbeye davet olunur. Şayet tevbe etmezse katli de vacip olur diyenler olmuş.

Yukarıdaki hadisi şerifin ikinci kısmı oruç ile ilgili idi:

لِكُلِّ شَيْءٍ زَكَاةٌ الْجِسْمِ الصَّوْمُ وَالصِّيَامُ نِصْفُ الصَّبْرِ

(Terğib-Terhib: C: 2/85).

İslamın binası beş esas üzerinedir: Hadisi şerifte ise bunların üçü zikr edilmiştir. Hac, herkese nasib olmaz, bir çok şartları vardır: Zengin olmak, sağlam olmak, yolların emin olması. Bunlar da her zaman mümkün olmayan şeylerdir. Kelime-i şهادet ise müslümanlığın şartıdır. Müslüman olduktan sonra en mühim şey namaz sonra oruç sonra da zekâttır. Namaz dinin direği, oruç ruhun direği ve gıdası, zekât ce-

miyetin direğidir. Yani namazsız din duramaz, oruçsuz da ruh duramaz, zekâtsız da cemiyet duramaz, yıkılır. Direksiz binaların yıkıldığı gibi. Burada direk tabirleri teşbihidir. Oruç, ruhu besler, yemeklerin cesedi beslediği gibi. Yemek yenmeyince yaşamak nasıl mümkün olmazsa, oruçsuz ruhlar da böylece yaşayamaz manen yıkılır ve ölür artık işe yaramaz olur belki de zararlı olmağa başlar. Zira manen ölüp işe yaramayınca hayvan misali bir mahluk olur ve belki daha düşük olur. Zira ayet-i celilede **بَلْ هُمْ أَضَلُّ** tabiri kullanılmaktadır. Halbuki orucun maddeten de vücutlara faydaları, “la yuad ve la yuhsa” kabilinden sayılmakla bitmeyecek kadar çoktur. Evvala; insan ve müslüman, sabra alışır. Sabır ise dinin yarısıdır. Sonra nimetlerin kadrini öğrenip iftar edince de şükr eder, bu da, dinin yarısıdır. Sonra kanaata alışır, bu da tükenmez bir hazinedir. Sonra yiyemeyen zuafayı düşünür, merhamete gelir, onlara yardımı borç bilir. Bu da insanların dolayısı ile birbirlerini sevmeye vesile olur.

“Muhabbetten Muhammed oldu hasıl
Muhammedsiz muhabbetten (dinden) ne hasıl?”

Sonra oruçlunun sıhhatı daha muntazam ve daha dayanıklı olur, vücudunda pis mikroplar yaşayamaz.

Vakti ile Cezayir’de çıkan bir sâri hastalıkta hep dinsizler ve kâfirlerin öldüğü görülmüş, buna mukabil orada yaşayan müslümanların bundan muaf oldukları ve sebebinin de oruç olduğu bilahere hayvanlar üzerinde yaptıkları tecrübelerden anlaşılmıştır.

Bugün bile sigaraya mübtela olanların hastalıklarının tedavisi çok müşkül olmakta, sigara içmeyen müslümanların da bun-

dan müstesna oldukları tahakkuk etmiştir. Ne yazık ki bu sigara ve içkiyi kullanan müslümanlara. Cemiyete ve devlete yaptıkları zarardan başka sıhhatlarına da en büyük zararı kendi elleri ile işlemiş olmaktadır. Ne kadar taaccub olunacak bir şeydir ki bugün Amerika'da bulunan ve dört milyon kadar Hormon dedikleri millet, kavim, İsevi oldukları yani hristiyan oldukları halde meşrubattan hiçbirisini hatta ne çay ve ne de kahveyi kullanmamakta oldukları şayan-ı dikkattir. İçkilerin her nevi onlarca da yasaklanmış ve haram kılınmıştır. Bu Hormonlar buna çok dikkat ederler ve hatta kazançlarından yüzde onunu kendi arzuları ile -kanunen değil- dini vazife bilerek kiliselerine teberrü etmekte oldukları da işitilmektedir.

Buna mükabil biz müslümanların dinimize olan riayet-sizliğimiz doğrusu çok acınılacak bir haldir. Cenab-ı Hak hepimize uyanıklık versin. Dinimize saygı, hürmet ve bilgilerimizi de artırsın. Bu saygısızlığın başlıca sebebi ise Halıkımız olan Allahımızı bilmemekten neşet ettiği pek aşıkardır. Zira Allahını bilen bir müslüman bunların hiç birisini yapamaz ve yapmasına da imkan yoktur.

Cesed, bu alemin mahsulü ruh da mânâ âleminin mahsulüdür. Ruhsuz cesedin hiçbir şeye yaramadığını bilmeyen yoktur. Binaenaleyh asıl itibarın ruha olması lâzımdır ki, cesedin varlığı ancak ve ancak onun ile kaimdir. Oruç da bu ruhu besler ve gelişmesine sebep olur. Onun için senin en mühim vazifen cesedi değil, bu ruhu beslemek olsun. Sana bir ufak numune vereyim:

Ashab-i kiramdan Talha radiyallahu anh - ki hemen her camide ismi vardır. Bu zat, bütün sene oruç tutar, yalnız bayramlar müstesna olmak üzere. Harplerde de en büyük şeca-

atı gösteren bu zattır. Hatta Uhud muharebesinde tam sek-
sen yerinden yara aldığı halde:

“FEDAKE EBİ VE ÜMMİ YA RESULULLAH” de-
yip Cenab-ı Peygamberin önünde O’nu müdafaa etmiştir.
Bunu bugün kim yapabilir. İşte bu fedakarlık ancak, ima-
nın kuvvetinden ileri gelmekte olduğunda hiç şübhe yok-
tur. Eğer oruç insanı zayıf düşürür diye düşünsük pek bü-
yük hata etmiş oluruz.

Evet belki oruç insanı biraz zayıflatmış olsa bile imanı ve
maneviyatı çok kuvvetlendirir ve bu sayede çok kuvvetli ba-
hadırların, pehlivanların yapamayacağı işleri yapmağa muvaf-
fak olurlar. Onun için sen sakın oruçtan korkma ve hem orucu
yalnız cesedine tutturma, ruhun da oruçlu olsun. Yani oruçlu
olduğun vakit kimse ile kavga, gürültü etme ve kimseyi de in-
citme ve darıltma. Oruçlu olduğun zaman ibadeti artır. İşrak,
duha, evvabin ve gece namazlarına da çok ehemmiyet ver. Ma-
lumdur ki, vakitler yel gibi, su gibi akıp gider. Binaenaleyh,
en mühim ömrün boşa gitmesi kadar günah ve gaflet tasav-
vur olunamaz. Bak mevlid sahibi Süleyman Çelebi ne diyor:

“Her nefesde Allah adın di müdam
Allah adı ile olur her iş tamam”

Bu sözler ne kadar değerli sözlerdir. Fakat biz mevlidi
dinleriz de ne demek istediğine ehemmiyet vermeyiz.

İşte yalnız ramazanda değil sair günlerde de oruç tutmak
çok faydalıdır. Mesela: Haftanın pazartesi, perşembe; ayların
13, 14, 15, ci günlerini ve mübarek kandil günlerini fırsat
bilip oruç tutmalıdır. Günün uzun ve kısalığı hiç fark etmez.
Çünkü gün 24 saatten ibarettir. Günde bir kere veya azami

iki kere yemek insana hem kafidir, hem de faydalıdır. Binaenaleyh her zaman oruç tut ve Hak huzurundan ayrılma.

Şayet birisi senin canını sıkacak birşey yaparsa, onu, sükunet ve sabır ile karşıla, cevap verip başına belayı satın alma ben oruçluyum de geç. Böyle bir orucun sevabını takdir etmek kimsenin elinden gelmez. Zira oruç aynı zamanda kalkandır. İnsanı dünya ve âhiret azablarından korur. Bir de oruçlunun ağzının kokusu bile kıyamet günü ind-i ilahide misk kokusundan daha güzeldir. Bunun ne demek olduğunu ancak ehlullah anlar.

Yemesini, içmesini, uykusunu, zevkini, ailesi ile cinsi münasebetlerini terk ve herkese hüsn-i muhabbet ve meveddet ve muavenette bulunması hep Allah Teâlânın rızasını kazanabilmek içindir ve bundan daha büyük ne olabilir?

Bir de iftar vakti orucunu bozarken ve ruhunu Hakk'a teslim ederken veya kıyamet gününde Hakk'a mülaki olduğu zaman göreceği lütuf ve ihsanların hayranı olarak kim bilir artık ne kadar sevinecek ve keşke her gün oruç tutsa idim diyecek. Sonra cennetin bir kapısı vardır ki adına: "REYYAN" denir. Oruçlular cennete bu kapıdan girerler, başkalarını buradan sokmazlar ve kapılar kapanır ve bu kapıdan giren kimseler bir daha susuzluk görmezler. Zira içtiği su artık onun susuzluğunu gidermiştir, bir daha suya ihtiyacı olmaz. Gazalara gidenler ganimet sahibi, mal sahibi olurlar. Oruç tutanlar da sıhhat sahibi olurlar. Ticaret için sefere çıkanlar da zengin olurlar. Bir de oruç, sahibi ile cehennem ateşi arasında bir kal'adır. O, sahibini cehenneme girmekten de korur.

Oruç, oruçlular için kıyamet gününde şefaet edip: "Ya Rabbi bunlar senin rızan için yemelerini, içmelerini, şehvetlerini terkederek oruç tuttular bunları bize bağışla" der.

Kur'an da Kur'an okuyanlara: "Ya Rab bunlar gece uykularını ve gündüz işlerini bırakıp senin kitabını okumak ile meşgul oldular bunları da bize bağışla" diye şefa'at edecek-
dir. Bunların şefa'atı da, Pegamberimizin şefa'ati gibi reddo-
lunmaz, kabul olunup mağfireti ilahiyyeye mazhar ve cen-
nete dahil olurlar.

Hele şu lütf'a bakınız: Bir kimse nafil'e olarak bir oruç
tutsa sonra yer dolusu altını tasadduk etse, bu orucun seva-
bına erişemez, denmiş. Bu söz orucun kıymetini bize anla-
tabilmek için olsa gerek.

Hz. Ümame'den rivayet olunduğuna göre:

- "Ya Resûlullah bana bir amel buyurunuz, demişler. O da:
 - Oruca devam ediniz, muhakkak onun misli yoktur bu-
yurmuş. Tekrar ben dedim ki:
 - Ya Resûlullah bana bir amel buyurunuz. Buyurdular ki:
 - Oruca devam ediniz çünkü onun misli, dengi yoktur:
- Yine ben tekrar:

- Ya Resûlullah bana bir amel buyurunuz dedim.

Buyurdular ki:

- Oruca devam ediniz, zira orucun misli yoktur".

Bunun için Ebu Ümame'nin evinde ocak yanmaz ancak misafir bulunduğu zaman ocak yanardı. Yalnız dikkat edile-
cek mühim bir şey varsa o da orucu layıkı vech ile tutmaktır.
Böyle tutulan - gerek farz ve gerekse nafil'e - oruçlar sahibini
hem cehennemden korur ve hem de cennete idhal eder. Şa-
yet böyle oruç tutamazsa bu orucu ona ancak aç kalma yö-
nünden fayda sağlar. Zira:

كَمْ مِنْ صَائِمٍ لَيْسَ لَهُ مِنْ صِيَامِهِ إِلَّا الْجُوعُ وَكَمْ مِنْ قَائِمٍ لَيْسَ لَهُ مِنْ قِيَامِهِ إِلَّا السَّهَرُ

“Nice oruç tutanlar vardır ki ona sadece açlığı kalmıştır, nice gece ibadet edenler vardır ki yanına sadece uykusuzluğu kalmıştır”. buyurulmuştur.

Güzelce tutulan her bir orucun iftarı anında yapılan dualar da katiyyen reddolunmaz.

Hele ramazan ayında bir gece vardır ki ona “Kadir Gecesi” denir. **“Her kim bu gece orucunu tutar teravih namazını da diğer namazlar ile birlikte kılar ve bunu da iman ve sevabını da Allah’tan bekleyerek yaparsa geçmiş günahları mağfiret olunur”** diye Buhari, Müslim, Ebu Davud, Nesai ve İbni Mace de muhtasaran nakil buyurmuşlardır.

Ramazanda oruçlu kimseye beş haslet verilmiştir ki, bunlar başka ümmetlerin hiç birisine verilmemiştir:

1 - Oruçlunun ağzının kokusu ind-i İlahi’de misk kokusundan daha güzeldir.

2 - İftar edinceye kadar melekler bile ona istiğfar ederler, mağfiret talep ederler:

3 - Cenab-ı Hak cennetin hergün ziynetini artırır.

4 - Şeytanların inadkârları bağlanır.

5 - Son gecesinde bütün oruçlular mağfiret olunurlar.

Rahmet-i İlahiyye o kadar geniştir ki, onu tasavvura beşerin gücü yetmez. İşte Allah Teâlâ Hazretlerinin yine rahmetindendir ki: **“Beş vakit namaz aralarındaki hataları, cumadan cumaya olan hataları da cuma günü, ramazandan ramazana kadar o sene içinde işlenen günahları afv eder.**

Yalnız şu kadar var ki bu mü'min ve müslim kişi büyük günahlardan sakınmış olsun”.

Ka'ib b. Ucre radiyallahu anı der ki: “Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hutbe irad etmek üzere minberin hazırlanmasını emrettiler. Biz de hazırladık. Birinci basamağa çıktıkları vakit “Amin” dediler. Sonra ikinci basamağa çıkınca yine “Amin” dediler. Sonra üçüncü basamağa çıkınca yine: “Amin” buyurdular. Vaktaki hutbeden indiler. Ashab:

- Ya Resûlullah biz senden bugüne kadar işitmediğimiz bir şey işittik? Buyurdular ki:

- Cibril aleyhisselâm bana arzyledi ve dedi ki: Uzak olsun o kimse ki ramazana erişir de mağfiret olunmaz. Ben de amin dedim. İkinci basamakta ise: Uzak olsun o kimse ki senin ismin anılır da sana salat ü selâm getirmez. Ben de amin dedim. Üçüncü basamağa çıktığım zaman: Uzak olsun o kimse ki yaşlı ana ve babasına veya birisine erişir de cennete, dahil olmaz.

Ben de amin dedim”.

Yani ana ve babasının rızasını ve hayırlı dualarını alamaz ve belki onları incitir de bu suretle cennete giremez.

Bunlar dua mesabesindedir. Yani ramazana dahil olan mutlaka mağfiretine vesile olacak hayırlı işleri işlesin ve hayırsız işlerden de uzak olsun. Ben de tabii bu duaya amin dedim.

İkincisi de Peygamberimizin ism-i şeriflerinin anıldığı her zamanda ona salat ü selâm getirmek ümmetin vazifesi iken bunu yapmayı Allah uzak etsin dedi ben de amin dedim.

Üçüncüsü ise, ana ve babaya son derece saygıyı izah şeklinde olup, gaflete düşüp onları incitmekten Cenab-ı Hak cümlemizi muhafaza buyursun.Amin!

Üç sınıf insan vardır ki bunların duaları katiyyen red-dolunmaz:

1- Oruçlunun iftar vaktine kadar yaptığı dua.

2 - Mazlumun duası, ta ki kendisine yardım olununcaya kadar.

3-Misafirinki, evine dönünceye kadar. Bunların duaları ind-i ilahide makbuldür. Fırsatı kaçırmamak büyük bir kazançtır.

“Ramazan-ı şerifte zikrullahı devam edenler hem mağfiret-i İlahiyyeye mazhar olurlar, hem de ihtiyaç sahipleri Cenab-ı Hak’tan ne gibi ihtiyaçlarını isterler ise onlara da istedikleri kamilen verilir” buyurulmuştur.

Sonra ramazan orucunu tutup gece teravih namazlarını da ifa eden iman ve ihlas sahipleri günahlarından analarından doğdukları gün gibi günahsız çıkarlar. Bir hadiste şöyle bir vaka var pek hoş. Bir adam sallallahu aleyhi ve sellem gelip:

- Ya Resûlullah sen görürsün ki ben Allah Teâlânın birliğine ve senin risaletine şehadet ederim.

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّكَ رَسُولُ اللَّهِ

“Eşhedü enla ilahe illallah ve enneke Rasulullah” dersem, beş vakit namazı da kılsam, zekâtımı da verirsem, ramazan orucumu da tutarsam ve gece teravihlerini de kaim olursam ben kimler ile olurum? deyince.

Resû-i Ekrem Efendimiz cevaplarında:

- Sıddıklardan ve şehidlerden olursun buyurdular.

“Leyle-i Kadr” bizim kadir gecesi dediğimiz gecedir. Kim o geceyi iman, ihtisab ve ibadet ile geçirir ise geçmiş günahları mağfiret olunacağı gelecek günahlarının afvına da işaret

buyurulmuştur. Ayrıca ayet-i kerimde **“kadir gecesi bin aydan hayırlıdır”** buyurulmuştur. Bir ömür boyu demektir. Her kes bu kadar yaşayamaz. Bu büyük devleti gaflet edip kaçıran ve ramazan-ı şerifte orucunu yiyen bedbaht kişi sonra akli başına gelip de, bütün ömrü boyunca oruç tutsa özürsüz ve hasta olmadan yediği bu bir orucun ödenmesi mümkün değildir. Halbuki oruç tutup da güneş batmadan oruçlarını bozanların azabları da çok şiddetli olacağından bahusus şehir dışında köy veya yaylalarda yaşayanların çok dikkatli olmaları lâzım gelir. Her ne kadar saatlar ve takvimler olsa da, itibar güneşin gaybubetinedir, ihtiyatı elden bırakmamak lâzımdır. Bununla beraber herhangi bir kişi ramazan-ı şerifte, gerek misafir ve gerekse hasta olsun orucunu alenen yemesine katiyyen cevaz yoktur. Malesef bugün müslümanım deyip de orucunu alenen yiyen kimsede acaba iman bulunur mu? Heyhat! Bir vakitler hıristiyanlar bile müslümanların oruç ayları gelince kendileri de sokakta ve müslümanların yanlarında birşey yemezler, sigaralarını dahi içmezler ve çocuklarına da sıkı sıkıya tenbih ederlermiş ki: “Sakın müslümanlar oruçlu olduğu zaman, terbiyesizlik yapıp da onların yanlarında bir şey yemeyiniz.”

Bir gün bir hıristiyan çocuğu nasılsa ramazanda müslümanların bulunduğu bir mahalde bir şeyler yemiş. Bunu gören babası çocuğunu terbiye için dövmüş ve bir hafta sonra da zavallı adam ölmüş. Bir cemaat görmüşler ki adam cennette. Demişler ki:

- Nasıl oldu da cennete girdin? Cevaben demiş ki:

- Oğlumu ramazanda müslümanların yanında bir şey yerken görmüştüm de kendisini ikaz için dövmüştüm. Bunun üzerine Allah bana iman nasib etti ve şimdi de cennete koydu.

Mide aynı zamanda hastalık, dert evidir. Açlık ise ilacın başıdır. Bütün dertlerin başı mideyi doldurmaktan ve bir de soğuktan ileri gelir olduğu herkesçe malumdur. Açlık ile zaman zaman mideyi dinlendirmenin en iyi yolu oruç tutmaktır. Tecrübeler ile Sabittir ki ilaçlar ile şifa bulamayan zavallılar eğer oruç tutsalar veya pehriz edip çok az ve hafif sebzeler ile idare etseler pekçabuk iyi olacaklarını kitaplarda yazmışlar. Hatta Almanya'ya kadar giden bir hastaya Alman doktorunun orucu tavsiye ettiği ve hastanın da az bir zamanda iyi olduğu "Terğib-Terhib" in ikinci cildinin 109. cu sayfasındaki şerhte kayıtlıdır. Tabii, bazı hastalıklar beslenmek ister, onlar da müstesna olanlardandır.

İkinci bir oruçda: Ramazan'dan sonraki Şevval ayında tutulan altı gün orucudur.

Üçüncü bir oruç da: Kurban Bayramının ilk dokuz gününün orucudur ve bu orucu kurban eti ile bozmalıdır.

Dördüncü oruç da: Muharrem ayının ilk on günüdür.

Kurban bayramının arefesinde tutulan oruç, bir evvelki bir de sonraki iki senenin günahlarına keffaret olur. Muharrem orucu da geçmiş bir senenin günahlarına keffarettir.

Sonra arefe günü tutulan orucun bir oruca bedel olduğunu da unutma.

Sonra üç ayların orucu gelir ki, bunları da tutmaktan kaçınma. Hem de keffaret orucuna niyyet edersen daha iyi etmiş olursun.

Beşinci oruç ise: Her haftanın pazartesi ve perşembe günlerinin oruçlarını tutabilmektir ki, pek efdaldır. Hele ayın 13, 14 ve 15.'ci günlerini mümkünse hiç bırakma.

Sonra kandiller gelir. Arkasından üç aylar gelir. Ramazan gider amma oruçlar gitmez. Hemen Cenab-ı Hak cümlemize hidayet ve tevfiğ ihsan buyursun da daima huzurda edep ile oturup kalkmak, görüşüp konuşmak nasip eylesin.

İnsan hayvanın gemini bıraktığı zaman nasıl başını alır giderse insan da tıpkı böyledir. İbadetlerden ayrılır ayrılmaz kudurmuş bir canavar gibi iki tarafına saldırır. Binaenaleyh sen oruca iyi sarıl. İnşallah günün birinde sen de tekemmül eder hem beşeriyete faydalı bir kişi olur hem de Cenab-ı Hakk'ın makbul bir kulu olursun.

Oruç Hakkında Nabi'nin Söyledikleri:

Savm'dır afv-ı Hüdanın sebebi
Savm'dır her amelin müntahabı
Savm ise saim olur ehl-i visal
Samediyette bulur hüsn-i hısal
Tard olur savm ile İblis-i lain
Ram olur serkeş olan nefs-i haşin
Savm'dır şehvet-i kat'ın kılıcı
Saimin nefesine malik kılıcı
Savm saimden eder sarf-i heva
Her işin daine savm oldu deva
Savm eder tenkih cümle cesedi
Savm eder tezkiye her nefs-i bedi
Savm ile etse teşeffi merda;
Verir Allah ona elbette şifa
Meleğe benzer savm ile saim
Olur ol taatı Hakk'a daim
Fahr eder savm-i ibad ile hüda
Eder ecrini niheyetsiz eda.
Savm'dır bende'nin a'la alemi

Hak anın için der: “Savmüke li”
Savm ile saim olur nefse gaza
Olur anın ile keramete seza
Ere her taata dest-i husema
Savm’dan almaya bir şey gurema
Hıfz eder savmı kıyamette hüda
Eder ashabına ecrini atâ
Feth olur saim için bab-ı rıza
Reddolur nazil olan hükm-i kaza
Saime savını olur nâre hicab
Savm alır saim için cennette bab
Savm ile terk-i siva iki cenah
Bu yola bunlar ile oldu revah

Oruç hakkındaki malûmatları her halde ilmihal kitaplarından okumak öğrenmek lâzımdır. Oruç Allah Teâlânın emridir namaz gibi. Biz ancak orucun bazı faziletlerini ve tutulmasının lüzumundan bahsettik. Tutmayanların günahları çok büyüktür. İnanmaz da tutmazsa ona o zaman müslüman demek doğru olmaz. İnandığı halde ömrü de hastalığı da ve misafirliği de yok iken tutmayanların cezaları çok ağırdır.

İslam dini baştan sona kadar hep edeptir. Edepli bir müslümanın ramazanı şerifte velev ki ömrü dahi olsa hasta da olsa, yolcu da olsa her halde orucunu açıkça yemesine imkan yoktur. İnsan yemek vaktini kaçırmak ile veya terk etmek ile hiçbir şey zayi etmez ve insana hiç de zararı olmaz. Onun için sabırlı ol, korkma, mülkün sahibi Allah sana görülmedik lutflar ve ihsanlar da bulunur da sen de hayran olursun.

Oruç ruha safa, akla gıda, cesede şifadır. vesselâm.

ZEKAT

Hadisin üçüncü kısmı olan zekâtta biraz bahs edelim:

الزَّكَاةُ قَنْطَرَةُ الْإِسْلَامِ

“Zekât İslamın köprüsüdür.”

Namaz, oruç gibi zekât da farzdır, inkarı küfrü muciptir namaz ve oruç gibi.

Zekât aynı zamanda cemiyetlerin de direğidir namaz dinin direği, orucun da ruhun direği oldukları gibi. Namazsız din olmadığı gibi namazsız müslümanlık ta olmaz. Oruçsuz da, müslümanlık olmaz.

Binaenaleyh, zekâtsız da hem müslümanlık olmaz hem de zekâtsız cemiyetler de yaşamaz, payidar olmaz. Müslümanlık fertlerin dini olduğu gibi aynı zamanda cemiyet ile yaşanan bir dindir. Onun için namazların evde tek başına kılınması yerine cemaat ile kılınması emrolunmuştur.

Cemaat için cami lâzım, cami için imam ve müezzin lâzım. Bunların yetiştirilmesi için okullar lâzım, bunları ya-

pacak mühendisler lâzım. Cemiyetin sıhhatını koruyucu doktorlar, hekimler, cerrahlar lâzım, hastahaneler lâzım. Bunları yetiştirecek okullar lâzım. Memleketin müdafaa ve muhafazası için ordular lâzım bu orduların ihtiyaçları olan âlât ve esliha, top tüfek, uçak ve saire lâzım. Bunların tedariki için para lâzım, bu paraların tedariki için cemiyetler lâzım ve bu cemiyete yardım edecek kimseler lâzım ve saire. İşte müslümanlık, bunların hepsini zekâtta toplamış. Hem fakir fukarasına el açtırmaz, onların her zaman yardımında bulunmayı vazife sayar. Hem de daha bunun gibi binlerce ihtiyacı karşılayacak müessesenin zekât müessesesi olduğu malumdur.

Halbuki bugün bunların yerlerini çeşitli vergiler almak sureti ile karşılamak ise bunun da matluba kafi gelmediğini ve bu sebep ile Avrupa veya Amerika'ya milyonlarca değil milyarlarca borcumuz olduğu anlaşılmaktadır. Bu da bizler için doğrusu hem ayıp hem de çok çirkin ve hem de pek büyük silinmez bir lekedir.

Peygamberimizin kimseden bir şey istememesini emrettiğini duymayan yoktur. Bu dilencilik, isteme, hem âr hem de tembellik alameti değil de nedir. Bakınız hepimizin bildiği bir şey: Bizim bağlarımız vardır, orada herçeşit meyve ile bir de üzüm yetişir. Her kütük bir çok salkım üzüm yapar ve bazan da evlerde asmalar olur, yüzlerce salkım üzüm olur ve etrafa dalları da uzanır. Köylü kardeş üzümleri topladıktan sonra bir de onların budama zamanı vardır. Bahçelerine dağılır, o canım üzüm kütüklerinin uzayan dallarından bilgileri nisbetinde keser budarlar. Onlara birisi:

Amca niye kesiyorsun, bırak ta gelecek sene daha çok üzüm alırsın dese: Cevaben:

- Oğlum eğer şimdi bunları budamaz ve kesmez isen gelecek seneye hava alırız. Zira bu kök bu kadar dalları besleyemez ve dolayısı ile hem üzüm az olur ve hem de işe yaramaz, ufak taneli ve küçük olur. Binaenaleyh iyi olması için bunu budamak mecburiyyetindeyiz.

Ey muhterem kardeş sen de, bundan ders alabilirsen ne mutlu sana. Allah'ın emri olan zekâtı her sene muntazaman ehli olan fukaraya ver ki Allah da sana daha çok ve daha iyisini versin.

Şimdi sana biraz hadis kitaplarında zekât hakkında yazılan bilgilerden bazılarını bildirmeğe çalışacağım, "Terğib - Terhib" in birinci cildinin 512. ci sayfasında. "Kitabü's -Sadaka" bahsinde Buhari - Müslim ve sair muhaddislerin beyanına göre Hz. İbn-i Ömer radiyallahu anhüma şöyle buyurmaktadır:

"Cenab-ı Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem hazretleri buyuruyorlar ki: İslam beş esas üzerinde kurulmuştur:

Birisi şehadet kelimesi ki: Eşhedü en la ilahe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühu ve resulühüdür.

İkincisi, namazı ikamedir.

Üçüncüsü, zekâtı ikamedir.

Dördüncüsü, hacı ifadır.

Beşincisi, ramazan orucunu tamamı ile tutmaktır".

Bu beş esas islâm kaidesinin temelleridir. Namaz hakkında namaz bahsinde lâzım gelen malumat verilmiş ve namazın adab ve erkanını namaz kitaplarına bırakmıştık.

Zekât meselesine gelince: Bu hadisi şerifte zikredilen üçüncü kısımda, zekât da mümkün mertebe anlatılmağa çalışılacaktır. Malum olduğu üzere zekât dinen mali bir ibadet-

tir. Onun için Kur'an-ı azimüşanın bir çok yerlerinde zekât bahsi hep namaz ile birlikte zikredilmektedir.

Paradan 40 lirada bir lira, 100'de iki buçuk. Ekinden, meyvelerden ve saireden uşür namı ile alınan şeyler, onda bir.

Hayvanattan koyunda 40'ta bir, sığırdı 30'da bir, hep zekâta aittir yani zekâtıdır. Zekâtın luğat manası: Malını temiz etmek için malından çıkarıp infak ettiği miktarı muayyen sadakaya denilir. Paklık, temizlik, büyüme ve ziyadelenmek, ziyade olmak, artmak, çoğalmak manalarında olup hayvanın yenmesi için temiz olması, onun kesilip kanının akıtılması ile olur. Binaenaleyh hayvanın kesilip kanının akıtılması onun zekâtıdır. Kanı akıtılmadan öldürülen hayvanları yemek caiz olmadığı gibi zekâtı verilmeyen paralar da kesilmeyen hayvan gibi murdar olur buna çok dikkat lâzım. Zekâtı verilmeyen paralar hem çoğalmaz hem de bereketi olmaz. Lâkin toplanan paralar şayet haram ise o zaman iş çok müşküldür, günah kat kat artar ve o servet o kimsenin netice itibarı ile felaketine sebep olur.

Ey aziz muhterem kardeş! Hem haramlardan kork ve kaç ve hem de zekâtını ihmal edip kendi felaketini kendi elin ile hazırlama. Sonra aile efradının bütün felaketlerinin sebebi senin zekâtı vermeyip, onlara yedirdiğin yemeklerinde sana ve onlara hiç faydası olmadığı gibi ne dinen ne de ahlâken bir güzellik ve hüsn-ü hal görmek mümkün olmaz. Kan bozukluğu nedeni ile her nevi maddi ve manevi hastalıklardan kurtulmak mümkün olmaz, sonra ölümü de o kadar çirkin ve acı olur. Hırsızlık, yan kesicilik, fuhuş, zina, her çeşit ahlâksızlık kendilerini istila eder ki; bu ne büyük bir fecaat ve ne büyük bir felakettir. İbadetlerden uzaklaşma, hakkı inkar, küfür yo-

lunu tercih hep bu haramlardan doğar. Bugünkü anarşinin en büyük failinin haramlardan doğan, kimseler olduğundan hiç de şüpheli olmasın.

Bakınız bir gün Resû-i Ekrem Efendimiz bir hutbe irad buyurmuşlar. Hutbe esnasında üç kere: **“Nefsim yedi kutretinde olan Allah’a kasem ederim”** diyerek yere kapandı, biz de kapandık ve ağlıyordu. Biz ne diyeceğini bilmiyorduk. Sonra başını kaldırdı ve gülümser bir yüz ile ki o bize çok maldan ve develerden daha sevgili idi. Buyurdular ki:

- Beş vakit namazı kılan ve ramazan orucunu tutan ve zekâtını çıkaran ve yedi büyük günahattan sakınan, kaçınan kula, cennet kapılan açılır ve onlara selâmet ile, her türlü korku ve felaketlerden, azablardan salim olduğunuz halde selâmette girin denir”.

Bu hadisi Nesai, İbn-i Mace, İbn-i Huzeyme ve İbn-i Hibban sahihlerinde zikretmişler. Hakim de bunlara, sahihü’l-isnad demiş. Ravileri de: Ebu Hüreyre ve Ebu Said radiyallahu anhüma hazretleri beraberce zikr etmişlerdir.

İmam Şafii:

- “Cömertlik ile bir çok ayıplar örtülürse de bazı ayıplar da vardır ki, cömertliği örten” demiştir:

Zekât hicretin ikinci senesinde emrolunmuş Şevval veya şaban aylarında olduğu da zikredilmiş ve bu yalnız bu ümmete değil eski devirlerde Musa ve İsa aleyhimesselemin kavimlerine de zekât farz kılınmıştır. Zira zekât, insanın nefsinin kirlilerden, pisliklerden temizler ve o kulu Allah Teâlânın emrine inkıyad ve taatına sadık kılar.

Bir büyük der ki: “Nefsinin sana olan nasihatını aklının kemalinden olduğunu bil de onu ganimet bil. Ayıplarını sak-

layıp düşmanını sevindirme. Zira o halde düşmanının nefsinin terbiye etmesi sebebi ile senden iyi olduğunu da unutma”.

Bazıları buyurmuşlar ki:

- “Nefsinin ıslah edenler düşmanlarının burunlarını yere sürmüş olurlar”.

Eğer nefsinde kendisini nasihat edecek bir kuvvet olmazsa, diğer vaizlerin ona fayda vermeyeceğini bilmelidir.

Yedi büyük günah ise şunlardır:

1 - Allah’a şirk koşturmak,

2 - Sihir yapmak ve yaptırmak,

3 - Allah’ın haram kıldığı bir cana haksız yere kıymak. Ancak hak ile olursa-ki kısas veya hakimnin hükmü gereği- bu müstesnadır.

4 - Faiz yemek,

5 - Yetim mallarını yemek,

6 - Harpte düşmandan kaçmak,

7 - Namuslu mü’mine kadınlara iftirada bulunmak.

Diğer bir rivayette de büyük günahlar dokuz olarak gösterilmiş. İki fazla da şunlardır: “Anaya babaya asi olmak ve beytullah’ta haramları işlemek”.

Ana baba hakkı çok mühimdir, onlara son derece hürmet ve saygı her evlâdın en mühim vazifelerinden biridir. Saygı ve sevgi Türk milletinin hassalarındandır. Bu sevgiye en layık olanlar ise aile reisleri olan ana ve babadır. Kardeşler, amcalar, dayılar, hala ve teyzeler ve bunların, çocukları ilk sevginin kaynaklarıdır. Onun için sıla-i rahim denilen şey evvela işte bu akraba-i teallukat ile alakasını hiçbir zaman kesmeyip sevgi ve saygı icabı daima ziyaretlerinde bulunmak, muhtaç

oldukları vakitte yardımlarına koşmak. Şayet çok uzak yerlerde iseler bile bahusus bayram günleri ve sair kandil ve mübarek günlerde ziyaretlerini bırakmamak. Kusuru hep kendinde görüp başkalarında ve bahusus akrabai teallukatında kusur görmemek hep bu sevgi ve saygının icabıdır.

Hem kusur görme kapısını kapamak ne olursa olsun iyimser olmak iyiliklerini görmek hem insani, hem de islâmi, hem de akrabalık bağlarının kopmaması için de şarttır. İnsan kendinde ne kadar kusur olduğunu bilmez değil. Fakat bunlarla ilgilenmez de hep başkalarının kusurları ile meşgul olursa bu, kusur üzerine kusur kabahat üzerine kabahattır.

Enes radiyallahu anh rivayet eder ki:

Temim kabilesinden bir adam gelip Resûlullah efendimize dediler ki:

- Ya Resûlullah benim çok malım ve çok ta çoluk çocuğum var aynı zamanda yerim de bir su uğrağıdır bir su başıdır, bir kuyu yanıdır, bu nedenle çok misafir ve yolcu gelir. Ben ne yapayım ve nasıl hareket edeyim ve nasıl infak edeyim? diye sordu. Peygamber Efendimiz de:

- Malından zekâtını çıkar, çünkü, bu temizliktir seni temizler. Akrabanı sila eyle. Miskinin, komşunun ve isteyenlerin haklarını da tanı buyurdular.

Demek evvela malın zekâtını çıkarmak şarttır. Zekâtı ayrılmayan ne servetten, ne maldan ve ne de mahsulden kimse yemeğe hakkı yoktur. Bunu dikkat ile oku. Yemeğe hakkı olmadığı gibi başkalarına da hediyeye edemez. İyi dikkat et çünkü **“zekât islâm köprüsüdür”**. Dünyada bile köprüden geçmek için nasıl para almadan geçirmiyorlar. Âhirette

de zekâtı vermeyenler köprüden geçemez demektir ki cehennem'e düşer ve cennete de giremez.

Peygamberin âhirete intikalinden sonra bazı bedevi köylüler zekât vermek istemediler de Ebu Bekr Sıddık'ın onlarla harb ettiğini herhalde duymuşsunuzdur.

Buna binaen zekâtlarını vermeyenlere karşı devletin harekete geçmesi gerektir demişler. Eğer bu işi devlet yapmazsa bu sefer bunu Allah yapar. Yani servet sahiplerinden zekâtını vermeyenlere akıllara gelmedik belalar verir, paralar gider boşa, onlar da bilmezler neye uğradıklarını. Bu sefer de kabahatı soygunculara atar, tokadın nereden geldiğini bilemez. Şöyle bir levha görmüştüm:

“HAK TOKATININ SESİ OLMAZ
BİR VURDU MU DEVASI BULUNMAZ”

İslamı sekize bölmüşler: İslam, namaz, zekât, oruç, hac, emr-i maruf, neyhi anil münker ve fi sebilillah cihad.

Müslüman demek: Allah Teâlânın bütün emir ve yasaklarına tam manası ile inkıyad edip teslim olan, Allah ve Resûlüne inanmış, iman etmiş ve kendi kusurlarını arayıp düzeltmeye çalışan kimsedir ki diğer yedi bölümü de noksansız yapmağa çalışan bahtiyarlardır. Bunları yapamayan kişilerin ancak isimleri müslüman fiilleri müslümanlığa uymayınca artık onlara da müslüman demek caiz olur mu bilemem.

Cabir radiyallahu anh'ın rivayeti ise şayan-i dikkattir:

- “Bir adam Resûlullah Efendimize gelip:
- Ya Resûlullah bir kişi malının zekâtını verir ise onun hakkında ne buyrulur? Cevaben:

- Kim malının zekâtını verir ise muhakkak onun şerrinden kurtulur yani malı muhafaza olunur, çalınmaz, kaybolmaz: Fena, kötü, günah yerlere harcanmaz.

Zekât veren kimse, kabirde azaba duçar olmaz, bununla beraber bu servetle âhiret nimetleri, cennetler alınır. Hayırlara harcanır; tatlı ve güzel ibadetler yapılır. Bilakis zekâtı verilmeyen paralar kabrinde vücuduna ateş olarak vurulur. Bu paralar kıyamet gününde kel başlı bir koca yılan olup boyuna dolanarak ona eza eder ve “ben senin amelinim” der. “Sen dünyada bu paraları sakladın, fakir fukarayı inlettin; şimdi de ben sana musallat kıldım” der.

Bu sözler ayet-i kerime ve hadis-i şerif ile sabittir. Onun için sen sakın paraların, malların, mahsullerin saklanması, zekâtlarının verilmemesini iyi ve hayırlı bir şey sanma. Belli ki onların sahipleri için bir felaket ve bir hüsrana olacağından hiç te şüphen olmasın. Bak dikkat et:

- “Siz malınızı, zekâtlarını vermek sureti ile muhafaza ediniz.” Gerek sirkattan ve gerek kaybolmasından korkmayınız. Yani zekâtı verilen mallar ne çalınır ve ne de kaybolur ve ne de ondan bir zarar gelir.

“Hastalarınızı da sadakalar ile tedavi ediniz.” Yani hakiki fakirlere vereceğiniz sadakalar dolayısı ile Allah Teâlâ sizin duanıza icabet eder ve hastalarınıza şifa bahşeder, elem ve kederlerinizi giderir.

Camîu’s-Sagîr’de denmiş ki: **“Bu sadakalar maddi ilaçlardan daha faydalıdır”.**

“Gelen belaları da dua ve tazarru ile karşılayınız.”

Yani dualarınızı çok yapınız ve Hakk’a tazarru ve tezelli edip yalvarıp belaları defediniz.

Bir başka hadiste ise:

- “Sizin islâmiyyetinizin, müslümanlığınızın tamamı, mallarınızın zekâtını vermek ile olur”.

Öyle ise her çeşit mal, para, mahsul, ekin hepsinin hesabı üzerine zekâtlarınızı, uşurlerinizi, hem eksiksiz veriniz hem de geri kalan para ve mallarınızdan da nafile sadakalar veriniz, hayırlar işleyiniz, aş evleri açınız, fukaralara meskenler yapınız ve bu suret ile de Hakk’ın sevgisini ve rızasını kazanınız hem isminiz unutulmaz hem sevabınız kesilmez. Sizin kemikleriniz çürür fakat ecriniz bitmez tükenmez.

Herhangi bir malın, ki zekâtı verilir, o mal hiçbir zaman (kenz) olmaz. Yani yedi kat yerin altında dahi olsa saklanmış sayılmaz ve yine her hangi bir mal, ki zekâtı verilmemiştir, o meydanda olsa yine kenz’dir, yani saklanmış, gizlenmiş sayılır.

Şarihler diyor ki: Allah Teâlâ kuluna malı verir ve ona bakar ki nasıl harcayacak. Zekâtını verir, hayrat ve hasenatta harcarsa onu Allah Teâlâ, her türlü afetlerden muhafaza eder.

Şöyle, bir şey aklıma geldi: Bir adam Abdulkadir Geylani Hazretlerini, ziyarete gitmiş. Bakmış ki her tarafta göz alıcı bir saltanat var. Şeyh Efendi’nin önünde gayet güzel bir mangal. Şeyh Efendi adamın fikrini anlamış ve önündeki mangalı gönderip denize attırmış. Bir müddet sonra bir adam elinde güzel bir mangal ile gelmiş ve:

- Efendim, biz denizde büyük, bir fırtınaya tutulduk bir yere demir atıp bekledik. Sonra deniz durdu demir alırken bu mangal da demirle beraber çıktı. Biz de size münasip, gördük, kabulünü, rica ederiz deyip bırakıp gitmiş.

Sen şimdi buna ne diyeceksin? Hak verince böyle verir, koruyunca da böyle korur vesselâm.

Sonra bu mal zenginlerin eline emanet olarak verilmiştir. Fukara ve zuafanın, hallerini görsünler gözetсинler, hastalarına, ilaçlarına ve bahusus cahillerin kendilerini ve çocuklarını okutmak, dini bilgilerini vermek, mektepler, medreseler yapmak ve onların da, refahına çalışmak ve bu suretle de, onların hayırsızlık yapmalarına, adam öldürmelerine ve sair fenalıkları işlemelerine mani olmak ile beraber, hayırlı ve olgun birer müslüman olmalarına, abdest, namaz, oruçlarını layık vechile ifa edebilmelerine ve cenab-ı Hakk'a ve Peygamberimizi, kitabımızı, âhiret, hesap ve mizanı, cennet ve cehennemî güzelce öğretebilmeye çalışmak hep Allah Teâlânın verdiği nimeti, güzelce yerli yerinde harcamak ile olacağından bunları ihmal edip zevk-u safalarına ve bir çok israflar ile bu nimetleri zayi edenlerin de çok, acı ve elim bir azab göreceği ve bu nimetlerin de ellerinden gidip hüsrân içinde kalacakları çok açık bir dil ile beyan buyurulmaktadır.

Bu cezalardan kurtulup cennet nimetlerine kavuşmanın, en güzel ve kolay yolu; dini bilgileri güzelce öğrenmek, fıkıh kitaplarını, ilmihal kitaplarını, ahlâk kitaplarını, günah kitaplarını daima çok çok ve tekrar tekrar okumak ve bilmeyenlere de güzellik ve tatlılık ile öğretmeye çalışmak, her müslümanın, bahusus zenginlerin başlıca vazifelerindendir. İhmalinin hem kendimiz hem de milletimiz için bir faleket kaynağı olacağına şüpheye bile lüzum yoktur.

Altından 20 miskal altın, gümüşten 200 miskal gümüşe sahip olan herkese zekât vermek farzdır. Bu kadar bir servete malik olana zekât almak da caiz olmaz.

Paralarda ise kırkta bir. Ticaret malları ise maldan da olur. Malını paraya çevirip para da verebilir. Ekin sahipleri ise tarla-

larından çıkan bütün mahsulattan zekâtını ya aynen mahsulden verir veya paraya tahvil edip para da verebilir. Fakat zekâtı ayırmadan mahsulü satmanın da caiz olmadığını unutma.

Tohumu tarlaya atarken iyi düşün. O kuvvet ve kudreti sana verenin Allah Teâlâ olduğunu unutma. Sonra o tohumu tarladan, toprağın içinden çıkartıp yeşillendiren, büyütüp, bire on, yirmi, otuz, kırk, elli veren hep Allah'ın kuvvet ve kudretidir. Allah dilemezse bir afet, kuraklık, bir dolu, bir yangın ve bir sel baskını verir hepsini alt üst eder.

Binaenaleyh bu nimetleri sana veren Allah'a hamd ve şükür için emrettiği zekâtı ver hiç korkma. İhlâsın nisbetinde sana daha çok ve daha güzelini ve iyisini vereceğinde şübhen olmasın. Yalnız şuna da dikkat ediniz: Mahsul kemale gelmeden henüz çiçek veya tomurcuk halinde iken, bazı açık gözler gelip tarlada satın alırlar. Köylü kardeşin de ya paraya ihtiyacı vardır veya hırsı ve tama-ı dolayısı ile satıverirler ki bu katiyyen caiz değildir. Zira mahsul ya gayet güzel ve bol olur satan mal sahibi pişman olur gözü de kalır veya bir afet gelip mahsul olmaz veya çok az olur bu sefer de satın alan adam zarar görür. Onun için vaktinden evvel mal toplanıp anbara veya piyasaya gidecek hale gelmeden satmak caiz değildir. Bunları hep fıkıh kitaplarından okuyup öğreniniz veya sorup öğreniniz.

İbn-i Ömer radiyallahu anhüma'dan rivayet olunduğuna göre müşarünileyh şöyle demiştir:

Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemden işittim, buyurdular ki:

“- Her kim Allah Teâlâ ve Resûlüne inanır iman eder ise malının zekâtını versin ve yine her kim Allah ve Resûlune

iman eder ise doğruyu söylesin (hakka irşad etsin, adaba uygun ve şeriata muvafık söylesin) ve yine her kim Allah’a ve Resûlüne iman eder ise misafirine ikram etsin”.

Ebu Eyyub radiyallahu anh’den vaki olan rivayette: Bir adam Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme:

- Beni cennete koyacak bir ameli haber verir misin? dedi. Resûlullah da:

- Allaha hiç birşey ile şirk etme, ibadet eyle, namazını ikame eyle, zekâtını ver ve sıla-i rahim eyle buyurdular. (Buhari ve Müslim).

Üç şeyi işleyen imanın tadını tadar:

- 1- İbadeti yalnız Allah’a yapmak.
- 2 - Allah’tan gayri olmadığını bilmek.
- 3 - Malının zekâtını severek vermek.

Zekâtı her sene isteyerek memnuniyet ile vermek. Verir iken kötüsünü, yaşlısını, hastasını, zayıfını vermemek ve lâkin malının orta kısmından vermek. Çünkü Allah Teâlâ iyisini emretmez; zayıfı, işe yaramayanı da istemez.

Zekâtı verilen malın hakkı ödenmiş olur. Her kim haramdan mal cemedir sonra ondan tasadduk eder ise ondan ona hiçbir ecir yoktur. Günahı ise o haram malı toplayanadır.

İslamiyetteki derecelerin hangisi efdaldır? diye sorulmuş. Cevaben de:

- Evvela namaz, ondan sonra da zekât buyurulmuştur.

Onun için müslümanlık iki şeyden ibarettir derler:

Birisi Hakk’a kulluk, ibadet. Diğeri de mahluka şefkat ve merhamettir.

Bu hadisi şerif bize bunları anlatmaktadır.

H.z.Ömer radiyallahu anh'ın rivayeti ise şöyledir:

- **“Hiçbir mal ne karada ve ne de denizde telef olmaz ancak zekâtın hapsi ile olur (yani zekâtı vermemek ile olur)”**

Zekât Vermeyenler Hakkında

“ Ebu Hüreyre şöyle rivayet ediyor: “Altın ve gümüş sahiplerinden zekâtlarını vermeyenler kıyamet gününde kızdırılmış demir levhalar ile dağlanacaklar ve levha soğudukça tekrarlanacak ve bu kızgın levhalar ile yanları, alınları ve arkaları vurulur. Bir günün, bin sene olduğu bir zamanda. Hatta kulların hesabı bitinceye kadar. Sonra yolları ya cennet veya cehennem olur.”

Bu hususta develer, sığırlar, koyunlar, atlar hakkında da sualler sorulmuş zekâtı verilmeyen hayvanların sahiplerini kıyamet gününde nasıl ısırp yiyecekleri uzunca ve açık bir şekilde belirtilmiş olmakla Cenab-ı Hak cümlemizi ve cümle mal mülk ve servet sahiplerini bu pek acı ve şiddetli azablarından korusun da dünyada iken vermiş olduğu nimetlerinin kadri, kıymetini bilip, Fakir fukaraya hem tasadduk etmek, hem de onları fakirlikten kurtaracak çalışma yerleri hazırlamak sureti ile dertlerine deva olacak her çeşit muaveneti toplu olarak yapmağa gayret etmek, hem islâmlık ve hem de insanlık vazifesi olduğu unutulmamalı.

Bugün Amerika gibi küfür diyarında oturan kimselerin işsiz ve fukaralarına devlet yardım etmektedir. Hiç kimsenin el açıp dilendiğini veya aç kaldığını gören olmazmış. Bununla beraber dinsizliklerinden naşı geceleri de yalnızca so-kağa çıkma imkanı da olmazmış. Sözde medeniyet ülkesi!.

Başka bir hadisin meali de şöyle:

مَامِنْ رَجُلٍ لَا يُؤَدِّي زَكَاةَ مَالِهِ إِلَّا جَاءَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
شُجَاعًا مِنْ نَارٍ فَيُكْوَى بِهَا جَنْبُهُ وَجَنْبُهُ وَظَهْرُهُ
فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ حَتَّى يُقْضَ
بَيْنَ النَّاسِ

“Hiçbir kişi yoktur ki malının zekâtını vermez ona muhakkak yevm-i kıyamette ateşten koca bir yılan onun alnına, yanlarına ve arkasına dağlanır. Öyle bir günde ki, o günün süresi elli bin senedir. (Bu işkence) nas beyninde hüküm bitinceye kadar devam eder”.

Allah Teâlâ'nın zekâtı farz kılmasının sebebi, verilecek zekâtın fukaraya کافی geleceğini bildiğinden zenginlere bu zekâtı vermeği borç kılmıştır. Şayet fukara açlık, çıplaklık ve zaruret çekiyorlar ise bu, zenginlerin zekâtlarını vermediklerinden ki muhakkak Allah Teâlâ bu zekât sahiplerini şiddetli bir hesaba çekecek, elim, acı bir azab ile de azab edecektir.

Allah Teâlâ şöyle buyuruyorlar:

وَالَّذِينَ آمَوَالَهُمْ حَقٌّ مَعْلُومٌ لِلْسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ

“Mallarında sail ve mahrum için belli bir hak tanıyanlar”. (El-Mearic: 24, 25)

Hız. Ali Efendimizden bir rivayette, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz şunlara lanet etmiştir:

“Faiz yiyenler, faiz alıp verenler, şahidleri katipleri ve vücudlarına döğme denilen şeyleri yapan ve yaptıran,

sadakaları vermeyenler ile bir de kadınlarını üç talak ile boşadıktan sonra, boşamak şartı ile başkasına nikah edip tekrar alanlara ve varanlara”. Hatta bunları recm ederim diyenler de olmuş.

O zenginlere yazıklar olsun ki, kıyamet gününde fukaralar:

-Ya Rabbena bu zenginlere bizlere verilmek üzere farz kıldığın zekâtı vermeyip haklarımıza zulüm, gasb ettiler derlerde Cenab-ı Hak da o fukaraya:

-İzzet ve Celalim hakkı sizlere nimetlerimi yakın kılar, bugün çok rahat içinde olursunuz. Onları da nimetlerimden uzak eder, fukaranın haklarını yediklerinin cezasını veririm.

Abdullah Mes’ud radiyallahu anh diyor ki:

- “Namaz ile emrolunduk ve zekât vermekle de emrolunduk. Her kim zekâtı, vermezse onun namazı da yoktur, noksandır.”

Helâl malın zekâtı verilmeyince pis olur.Pis, haram kazanç ise zekât ile temiz olmaz.

Namaz kılıp da zekâtı vermeyen müslim değildir. Yani ameli fayda veren müslim değildir, amelleri makbul değildir.

Dört şeyi Allah müslümana farz kılmıştır. Üçünü yapar birisini yapmazsa bina yıkılır. Muhakkak dördünü de işletmek şarttır: Namaz, zekât, oruç, hac.

İbn-i Ömer radiyallahu anhüma’dan rivayet edilmiştir: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurmuş ki:

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤَدُّوْنَ زَكَاةَ مَالِهِ يُحَيَّلُ إِلَيْهِ مَالُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
شُجَاعًا أَقْرَعَ لَهُ زَبِيَّتَانِ قَالَ فَيَلْزَمُهُ أَوْ يُطَوَّقُهُ يَقُولُ
أَنَا كُنْتُكَ أَنَا كُنْتُكَ

“Muhakkak şol kimseler ki malının zekâtını vermezse o mal ona yevm-i kıyamette çıplak başlı yılan olarak hayalinde canlandırılır. O yılanın gözleri üstünde iki nokta vardır. Bu adamın peşine takılır yahut (raviye ait bir şektir) boynuna dolanır ve ona der ki: Ben senin bıraktığın hazinenim, ben senin bıraktığın hazinenim”. (Tergib Terhib. Nesai sahih isnad ile rivayet etmiştir).

Neticede bu adamı yakalar, evvela ellerini, yanaklarını ve bütün cesedini yemek sureti ile azabı sürer, devam eder. Binaenaleyh sen saklanan ve zekâtı verilmeyen paraları, malları hayır zannetme. İnsan kendi felaketini kendi eli ile hazırlıyor demektir.

Tergib-Terhib’in cild: 1/520 de şerhte der ki: Sen şöyle bil:

“Sadakanın efdali fakirlikten korkarak ve zenginliği umarak sahih, sıhhatlı olduğun, haris ve sıkı olduğun halde verdiğin sadakadır. Zira hiçbir mal zekâtı vermek ile eksilmez, belki artar da artar, vücuda faydası olur, bereketi çok olur. Adamın karnı da doyar gözü de.

Şunu iyi bil: **“Zekâtı verilmeyen mal haram gibi, zor ile alınan, eşkiyaların malları veya çalınan mallar gibidir.”** Acaba bu ne demek, acaba zekât vermeyen ve ben de, müslümanım diye gezen insan buna ne cevap verecek.

Ey aziz kardeş, zekâtın hikmetleri pek çoktur. Bugün dinlediğim bir hadise vardır ki cümleye, şayan-ı ibrettir: Bir kardeşimiz komşusuna zekât vermiş. Zavallı fakir sevinmiş. Sonra o komşu komünist imiş. Zekâtı alınca Allah Teâlâ ona bir uyanıklık vermiş düşünmüş düşünmüş eski fikrinden dönerek müslümanlığa hizmete başlamış. Onu gören komünist arkadaşı:

- Sen ne yapıyorsun, camilerde ne işin, var? diye o müslümanlığa hizmete başlayan kardeşine çatmış. Çatmış amma müslüman kardeşi, onu da ikna etmiş o da namaza başlamış. Kız arkadaşları varmış uzun mücadelelerden sonra onların da ve ailelerinin de müslüman olmasına sebep olmuşlar. İşte, bugünün canlı bir misali.

Buna iyi inan, helâl olarak kazanılan paralardan verilen zekâtlarda böyle cemiyetlere faydalı olur. Memlekette herkes de rahat eder vesselâm.

Hile desise, dolandırıcılık, faiz ve sair günah yollardan kazanılan paralar kazananlara da, başkalarına da fayda getirmez.

Enes radiyallahu anh'den: Resû-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem hazretleri:

مَانِعُ الزَّكَاةِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِي النَّارِ

“Zekâtı vermeyenlerin kıyamette yeri cehennemdir” buyurmuşlar.

Bu hususta Kur'an-ı azimüşşanın bir çok ayetlerinde: -Sure-i Kehf'te sure-i Kalem'de - çok canlı misaller vardır. Bir kere zekâtı veren sırf Allah rızası için vermelidir. Hesabını iyi yapmalı, fukaranın hakkını yememelidir. Verirken tevazu ile vermeli sonra da katiyyen başa kakmamalıdır. Ben sana bu kadar iyilik ettim de sen benim şu işimi yapıvermedin gibi. Bu gibi hareketler, sözler insaniyete de yakışmaz islâmiyete de hiç yakışmaz. İnsan daima ağır başlı, temkinli ve terbiyeli olmalıdır ve bilmelidir ki bu mülk her şeyi ile beraber hepsi Allah'ındır. Bize kuvvet, kudret, zeka, irade gibi nimetleri veren ve bizim tam sıhhatlı ve dindar oluşumuz hep yine o bir Allah'ın lütuf ve ihsanıdır. Bizim fukaralara verdiğimiz ufak

büyük her şey yine O'nun lütfu sayesinde. Binaenaleyh hem riyaadan, gösterişten kaçmak, hem de verdiğini başa kakmamak gerekir; sonra bütün sevaplar elden gider de haberin bile olmaz. Nasıl ki kayaların üzerinde zaman itibarı ile biraz toprak birikmiştir fakat yağın yağmurlar o toz-toprağı götürünce kaya çıplak kalır, işte sevaplar da elden gidince insan da çıplak kalır.

Sure-i Kehf ile Kalem suresini tekrar tekrar oku. Cömerdin hali ile bahilin, cimrinin halini pek güzel açıklamaktadırlar. O gün ne ise bu gün de odur yarın da öyledir. Cömerdi hem Allah sever hem de kullar, fakirler, miskinler sever. Cömertlik sayesinde memleket mamur olur, camilerin cemaatı çok olur ve dolup taşar.

Bugün Kuveyt'ten bir misafir geldi ismi Abdullah, meşhur zenginlerden. Kaç sene evvel kendisinin yirmi milyon zekât dağıttığını işitmiştim. Şimdi bizim memleketimizde fabrikatörleri ve fabrikaları gezerken yaptığı tavsiye şu imiş:

- “Ben çok büyük işler yapmaktayım fakat katiyyen faiz kullanmam sizlerin de faiz kullanmamanızı tavsiye ederim. Bir de ben namazlarımı mutlaka camilerde cemaat ile kılarım sizlerin de bahusus sabah ve yatsı namazlarında camilerinizde bulunmanızı tavsiye ederim”.

Kafirlerin bütün gayeleri islâmiyyeti ortadan kaldırmaktır. Bunun için gece gündüz çalışıp çabalarlar, bizleri dinimizden ayırmağa gayret ederler. İcabında harbler ile, top, tüfekler ile tayyare ve bombaları ile bizleri perişan edip kendilerine uşak etmek isterler. İktisaden de boğmağa çalışırlar. Malesef her memlekette de onların emellerine hizmet edecek bedbaht kişiler çıkmaktadır. Topu,

tüfeği, tayyareyi hep onlardan aldırırlar. Sonra da onlar vasıtası ile bizleri zevk u safaya daldırıp paralarımızı boşuna harcatır ve bizi dinimizin emirlerine uymaktan alıkor ve düşmanlarımıza karşı lakayt ve hazırlıksız olarak avlamağa çalışırlar. Onun için aziz kardeş dinini hem öğren, hem de herkese de öğretmeğe çalış ve islâmın kalkınmasına gayret eyle, Zira bütün saadet, selâmet her şey islâmdadır. Huzur arıyorsan islâma gel, rahatlık arıyorsan yine islâma gel. Fakire yardım eyle, yalnız zekâtını vermekle kalma, onları ve çocuklarını sevindir kendi çocuklarını sevindirdiğin gibi.

Sakın ha Hakk'ın verdikleri ile çalım satma, mağrur olma daima Hakk'a şükreyle, tevazu eyle, "bunları veren sensin ya Rabbi"de. Ve o servetinden, mahsulatından muhtaçlara bol bol ver ki, Hak da sana bol bol versin. En az bire on vereceğine şübhen olmasın. Senin çocukların Avrupalarda çalışsın onlara hizmetçi olsun sen de burada zevk u safaya bak, düşmanına karşı hiç bir tedbir düşünme sonra, bizim onlardan ne farkımız kalır.

Hani müslümanlık, bir ceset gibidir diyoruz. Biz her nimetten istifade ederken o fakir fukaralar aç susuz mesken-siz, mektepsiz ocağı yanmaz bacası tütmez iken müslüman olanın gözüne nasıl uyku girer bilemem. Sonra memlekette asayişsizlik, hırsızlık diye feryad eder dururuz sebebini hiç de araştırmayız. Zira, işimize gelmez. Sebebi ne olacak bizim düşüncemiz, vicdanımız, ruhumuz gayet koyu bir gaflet uyukusunda ki, tarifi bile mümkün değil, ne kadar söyleseniz kim-senin kulağına girdiği yok.

Ey aziz muhterem kardeş! İşte en büyük tehlike, bu tehlike. Bunun da sebebi, dinde samimiyyet, ihlas say ü gayret yok. Namazlar ihmal edilmiş, oruçlara kıymet veren pek az cihad hissi adeta sönmüş. Artık zekât vermek, uşur vermek kimin aklına gelir. Çocuklarını dini mekteplere vermekten korkar kaçır. Çocuğum sen ölü yıkayıcısı mı olacaksın, ne işin var orada, doktor ol, mühendis ol, şu ol bu ol. Fakat din olmayınca ne oluyor? Malesef dinsizlerin hem kendilerine hem de cemiyete büyük zararları vardır. Sen bugün Rus ve Çin gibi dinsizlere bakıp aldanma. Zira en büyük nimet olan hürriyetten mahrum bir sürü insanın ne kıymeti vardır. Vakti ile firavunlar da insanları böyle esir gibi kullanmışlardı fakat bugün ancak isimleri tarihlere geçmiş ve bir de vahşetlerinin nümunesi olan yaptıkları ehlamlar ile anılmaktadırlar.

Sure-i Kalem'deki hadiseyi tekrar tekrar oku. Bak o fakir miskinlerden korkup erkenden o canım güzel hurma bahçelerine meyvelerini toplamağa gitmişlerdi. Onları yanmış, simsiyah üzerlerinde meyve denilen bir şey kalmamış olduğunu görmüşlerdi. Yaptıklarına pişman olarak ve kabahatı da birbirlerine yükleyerek elleri boş dönmüşlerdi. Bunların emsali bu gün de pek çoktur. Yangınlarda yananlar hareketlerde mahv olanlar işlerini beceremeyip iflas edenler ... Hem Hakk'ın ve hem de fukara halkın haklarını yediklerini bilmeyenler .. Fazizi Allah haram kılmış içkiyi de öyle değil mi? Domuz eti de öyle değil mi? O nasıl akıl ki bu haramları zengin olacağım diye irtikab eder. Zengin olacaksın da ne olacak. İşte şu kadar kimse bizim işimiz sebebi ile geçiniyor fena mı ediyoruz der. Ey muhterem kardeş! Pek güzel amma sen Halık mısın yoksa Rezzak mısın? Onların rızıklarını Allah Teâlâ nerede olsa verecektir. Sen haramları irtikab edip günaha girmeden,

Allah'ın emirlerine, verdiği rızka razı olup bu fani dünyaya firavunlar şeddadlar, nemrudlar gibi değil de peygamberlerin salihlerin, velilerin şehidlerin yolunda olarak gözlerini yum-san daha iyi olmaz mı?

Bak sana canlı bir misal daha: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem zamanında Sa'lebe isminde bir fakir var idi. Camiden çıkmaz, beş vakit namazını cemaat ile kılar idi. Adını da, cami güvercini koymuşlardı. Bir gün sabah namazını kılınca hemen camiden çıkar iken Resûlullah görürdü de:

- Ne o münafıklar gibi hemen çıkıyorsun diye hitapta bulundu. O da:

- Ya Resûlullah evde hanım efendinin de gömleği yok ikimizin bir gömleği var. Acele edişimin sebebi gömleği hanım efendiye vereceğim de o da kılsın. Dua buyurun da Allah Teâlâ bizlere bolluk versin de ben de şöyle ikram ve insanlarda bulunurum, dedi. Cenab-ı Peygamber de ona: Haline şükr etmesini tavsiye buyurdular ve:

- Ya Sa'lebe azının şükrünü eda, çoğuna güç yetirememekten hayırlıdır, dediler. Fakat bundan ders alamayan Sa'lebe:

- Vallahi Ya Resûlullah seni hak olarak ba's eden Allah'a kase ederim ki Allah bana mal verir ise her hak sahibinin hakkını ifa edeceğim.

Cenab-ı Peygamber Efendimiz de dua buyurdular koyun aldı. Üredi, üredi Medine civarı almadı, diğer uzak yerlere gitti. Evvela cemaattan sonra da cumadan dahi kaldı. Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem sordu. Dediler ki:

- Malı çoğaldı buraları kâfi gelmedi uzaklara gitti.

O zaman Resûlullah Efendimiz:

- Yazıklar olsun ya Sa'lebe! buyurdular. Sonra da zekâtlarını almak, üzere adamlar yolladı ise de Sa'lebe verdiği sözü unutup:

- Bu cizyedir veya cizyenin kardeşidir, deyip vermedi.

Bakınız sonra götürüp Peygamberimize vermek istedi ise de Resû-i Ekrem Efendimiz:

- Allah senin sadakanı (zekâtını) almaktan beni men eyledi deyip sadakasını kabul etmediler.

Salebe'nin bu halini nifak addettiler. Evvela verdiği sözü tutmadı sonra da Allah'ın emri olan zekâta cizye dedi. Bu nedenle sadakasını ne Ebu Bekr radiyallahu anh, ne Ömer radiyallahu anh ve ne de Osman radiyallahu anh hazeratı kabul ettiler. O da gözlerini dünyaya hüsrân ile yumarak gitmiştir.

Yine şu sözü dikkat ile okuyunuz ve iyi düşününüz. Cenab-ı Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem hazretleri yemin ederek buyuruyorlar ki:

- **“İsteseydim dağlar benim emrimde altın ve gümüş olarak seyr ederler idi.”**

Yani taşı toprağı emrine âmade, altın ve gümüş olarak hizmetinde bulunurlardı. Fakat bunlara tenezzül bile etmemişler idi. “Kâside-i Bürde” de bu vak'a çok canlı olarak zikredilmektedir.

İnsanın haline şükretmesi kadar güzel bir şey var mıdır? Hele şu Karun'a ne dersiniz:

Hesapsız mala sahip. Musa aleyhisselâmın da akrabası olduğu halde zekâta itiraz edip vermek istememiş ve bunun ile kalmayıp bir de iftiraya kalkması hırsın ne kadar zararlı bir şey olduğunu göstermektedir. Sıkılık, bahillik haddi zatında herkes tarafından mezmum, yaramaz bir huydur. Allah'ı bil-

memekten ve O'na itimad etmemekten ve daha doğrusu aç gözlülükten neş'et eder. Karunun hali, malum. Bütün serveti ile birlikte hâlâ yerin altına doğru gitmektedir. Cenab-ı Hak cümlemizi böyle âkîbeti çirkin ve korkunç kimselerin durumuna düşürmesin. Amin!

Mü'min Allah'tan korkar, küfrü mucip olan şeylerden kaçır, her nevi measîden uzak olur. Sen nimetlere nail olduğunda haklara riayet eyle. Çünkü günahlar senin nail olduğun nimetlerini yok eder. Ne kadar kavim vardır ki, öldükleri halde güzel ahlâkları olmaz. Bir kavim de nas içinde yaşar amma ölü gibi. Cehenneme girenlere sorulur:

- Ne için bu ateşe düştünüz? Cevaben derler ki:
- Biz namaz kılmazdık, miskinlere de yardım etmezdik.

“Dini tekzib edenleri gördün mü? Onlar yetimleri gözetlemez miskinleri yedirmeğe halkı teşvik etmezlerdi.” (el-Maun: 1, 2, 3).

İşte insanların cehenneme girmelerine bunlar kâfidir. Kıldığı namazı doğru ve dürüst kılamadığı için zekâtını da vermediği için münafık sıfatını alır. Halbuki münafık ahbesül-kâfir'dir. En fena kâfir, dışı müslüman içi inananmayan yalancı müslüman. Acaba mason da müslüman mıdır veya komünist, müslüman mı? Masonu veya komünisti destekleyenlerde müslüman mı? Bunların cevabını sen verirsin.

Bununla beraber muhtaç olmadığı halde zekât alanların ve bunları kendi paralarına karıştıranların hali de tıpkı, zekâtı vermeyenler gibidir. Bu da ayrı bir dert. İnsanın karnı doyar ve lâkin gözü doymaz. Dünyayı versen yine doymaz. Allah korusun.

Cenab-ı Hak cümle ümmet-i Muhammedi ve bahusus biz aciz kullarını bahillikten sıkılıktan, cimrilikten ve sâir fenalıklardan muhafaza buyursun da Allahtan korkan, emirlerine itaat eden kullarından eylesin.

Müslüman namazını kılmalı, orucunu tutmalı, mümkünse hacca gitmeli, hele hem malının zekâtını bol bol vermeli hem de ayrıca hemen hergün sadakalar vermekten geri kalmamalı. Ana baba ve hısım akrabalarına ve sair komşularına seve seve hem de ihlas ve hüsnü niyyet ile daima her türlü mali, bedeni, ilmi yardımlardan geri kalmamalıdır. Ve bu suretle hem Hakk'ın rızasını kazanır, hem de halkın kendisini sevmesine sebep olur.

Ebu Hüreyre'nin rivayet ettiği ve Buhari ile Müslim'in naklettikleri hadis-i şerifte, bir arabi Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e gelip:

-Ya Resûlullah bana bir amele delalet et ki ben onu işlediğim vakit cennete gireyim. Efendimiz buyurdular ki:

-Allah'a hiçbir şey ile şirk koşmadan ibadet eyle, beş vakit farz namazını kıl, farz olan zekâtını ver, ramazan orucunu tut. Arabi dedi ki:

- Nefsim yed-i kudretinde olan Allah'a yemin ederim ki ben bunlara bir ziyade yapmam ve noksan da yapmam. Adam ayrılıp giderken Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdular ki:

- Her kimi ehl-cenneti görmek sevindirir ise bu adama baksın”.

Yani bu adam sözünde durur bunları eksiksiz yapmağa devam eder ise ehl-i cennettir.

Cennet ile tebşir olunan on sahâbi'den maada daha bunun gibi bir çok ehl-i cennet, cennet ile tebşir olunmuştur. Cenab-ı Hak bizleri de fazlu keremi ile o ehl-i cennet olanlardan eylesin. Amin!

Zekât hususunda fıkıh kitaplarımızda, ilmihal kitaplarımızda lâzım gelen mâlûmat fazlası ile mevcuttur. Zekâtı kimlerin alacağı ve kimlerin alamayacağı ve kimlerin zekât vermesi lâzım geleceği ve ne gibi şeylerden zekât verileceği ve ne gibi eşyaya ve zinete zekât lâzım olmadığı hakkındaki malumatları mutlaka okuyunuz. Hem tekrar tekrar okuyunuz ki ruhunuza yerleşsin. Zira zekât ibadeti maliyedir yani mali bir ibadettir. Çünkü müslümanlık şu iki şeydendir: Birisi Hakka ibadet, diğeri de mahlukuna şefkattir. İşte zekât da mahlukuna şefkatten ibarettir. Cesed, mal, mülk hep emanettir. Mülkün sahibi yalnız Allah'tır.

Ve sallallahu alâ seyyidina Muhammedin ve alihi ve sahbihi ecmain velhamdülillahi Rabbil-alemin.

Kadınların Zinetleri Hakkında

إِنَّ امْرَأَةً أَتَتْ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَعَهَا لَهَا
وَيْدٌ ابْنَتْهَا مَسْكَتَانِ غُلِيظَتَانِ مِنْ ذَهَبٍ فَقَالَ لَهَا أُتْعِطِينَ
زَكَاةَ هَذَا قَالَتْ لَا قَالَ أَيْسُرُكَ أَنْ يُسَوِّرَكَ اللَّهُ بِهِمَا يَوْمَ
الْقِيَمَةِ سَوَارَيْنِ مِنْ نَارٍ قَالَ فَخَزَنَتْهُمَا إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ هُمَا لِلَّهِ وَلِرَسُولِهِ

Amr b. Şuayb radiyallahu anh'tan, o da babasından, o da dedesinden yaptığı rivayete göre:

- “Bir kadın sallallahu aleyhi ve sellem hazretlerine gelmişler. Yanında kadının kızı varmış. Kızın kollarında altından iki kalın bilezik de varmış. Cenab-ı Peygamber Efendimiz kadına hitaben:

- Bu bileziklerin zekâtını verdiniz mi? diye sormuşlar. Kadın da:

- Hayır demiş. Peygamber Efendimiz:

- Sen sevinir ve memnun olur musun ki Cenab-ı Hak kıyamet gününde bunlara mukabil ateşten iki bilezik tak-sın, deyince kadın onları, çıkarıp Rasûlullah Efendimizin önüne koymuşlar ve demişler ki:

- “Bunlar Allah ve Resûlüne aittir” (Ebu Davud, Tirmizi ve Darekutni).

Bu hadisi şeriften anlaşılıyor ki kadınların da kullandıkları altın ve gümüş gibi eşyalarından da zekât verilmesi icab etmektedir. Bunların her ne kadar nisab miktarı 20 miskal altın veya 200 dirhem gümüş ağırlığında yoksa da insanın daima cömertlik yapıp madem ki böyle iki kalın bileziğe sahip olmuştur. Buna da şükredip zekât namıyla sadakasını vermesi hem efdal olur hem de cimrilik sıfatından kurtulmuş olur. Veya böyle bileziklere sahip olan kimselerin başkaca altınları olup da nisab miktarı olursa, o zaman, taibiatı ile zekâtını vermek mecburiyyetindedir.

Sonra bu hadisler bir tane değil üç beş tanedir. Mevkufat denilen “Mültaka'l-Ebhur” şerhinde bu vak'ayı Cenab-ı Peygamber tavaf esnasında gördüğünü nakletmektedir.

Sonra kadının, peki ya Resûlullah zekâtını vereyim demeyip bilezikleri kızının bileğinden çıkarıp Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme takdim etmeleri bize çok ders ve ib-

ret vermektedir . Bugün böyle fedakar kadınlara rast gelmek acaba mümkün müdür, sıkışırsa belki verir. Amma öyle kendiliğinden verecek baba yiğitlerin bulunmasını gönül elbette çok arzu eder. Bugün Türkiyemiz bahusus çok dar durumdadır. Din düşmanları, millet düşmanları, vatan düşmanlarının hep gözlerini bizim canım topraklarımıza dikmiş olduklarını artık bilmeyen yoktur zannederim. Lâkin buna karşılık bizim müdafaamız ne ile olacak? Evvela Allah'tan yardım olmadan muvaffak olmak mümkün değildir. Onun için ilk vazifemiz bir taraftan dinimizi iyi öğrenmek sonra da bilmeyenlere de iyice öğretmek. Daha sonra düşmanlara karşı müdafamızı hazırlayabilecek fabrikaların kurulması, hem kendimizi kuvvetlendirmek hem de islâm memleketlerini kuvvetlendirmek üzere yapabildiğimiz alat-i harbiyyelerimizi onlara da satarak, mali bütçemizi de kuvvetlendirmenin bizim başlıca vazifelerimizden olduğunu artık kimsenin inkâra hakkı yoktur. Yarın bir harp vukuunda düşmanlarımız bize silah mı satarlar. Daha ellerinden gelse ellerimizdekini de almağa çalışacaklarını bilmeyen yoktur. Sonra halimiz ne olur. Artık bugün dünyanın nasıl tarakki edip ilerledikleri hepimizin gözleri önünde iken bu kadar uyku ve gaflet bizlere yakışır mı? Dünyanın eski uyuyan milletleri bile gözlerini açmış hepsi kendilerini esaretten kurtarmağa çalışırlar iken bizim de hala bu gavurcuklardan medet beklememiz doğrusu afv olunmayacak kabahatlardan olsa gerektir. Bugün onlar çeşit çeşit alat-ı harbiyye icad edip dururlar iken ve yine insanları yok edecek ve makinaları durduracak çeşitli aletler yaparken biz onlara seyirci mi kalacağız? Bak şu ufacık yahudinin, Mısır gibi 30 milyondan fazla Suriye gibi 10 milyon nüfuslu bir devlete, Ürdün gibi 4 milyonluk ve Irak gibi 8 veya 10 milyon-

luk devletlere duman attırıp hepsini mağlup edişi, arazilerini ve Kudüs gibi Hz. Ömer'in devrinden beri müslümanların elinde bulunan bu mukaddes şehri zabtedip içinde yaşayan araplara da adeta yaşamak hakkını kaldıran, evlerine bir çivi bile çaktırmayan o yahudinin yarın oynayacağı rolü acaba keşfetmeyen var mıdır?

Yazık o petrollerin sahibi olup da paralarını Avrupa, İsviçre bankalarına ve bir de sefahatlarına harcayan zavallılara. İster gül, ister ağla. Yarın emin olunuz ki yahudinin önünde hiçbir dayanamayacak o canım gaz, petrol menbaları korkarım ki hep yahudinin eline geçmesin. Amerika veya Rusya'nın bugünkü dostlukları hiç kimseyi aldatmamalı. Dedelerimizden kalan nasihatı unutma. "Gavurdan dost ayıdan post olmaz" demişler. Onun için altınları kadınların kollarında, boyunlarında, ayaklarında, sandıklarında, bankalarda saklamak delilikten başka bir şey değildir. Bugün yapmak istediğimiz fabrikalar için lâzım gelen döviz ve parayı bulmakta ne kadar müşkilat çektiğimiz hemen herkesce malumdur. Bir de üstelik Avrupalılara çok da borcumuz olduğundan adeta onların kölesi haline düşmüş ne derler ise onları yapmak mecburiyetindeyiz. İstersen yapma da görelim bakalım neler olacak.

Onun için ey muhterem kardeşlerim, hemşerilerim bu ziynetleri topla, faydalı işlere yatır. Hem kazancından istifade et hem de bir altının iki olsun, sonra memleketin de yüzü gülsün. Onun, senin elinde kalışı günahıtan, gururdan övmekten başka neye yarar.

Bak Karun'un ve onun emsalinin halini Sa'lebe'nin halini ve daha bunlara benzerlerin halini bir düşün. Yarın mezara giderken bunları götüremiyecğini sen de biliyorsun. Fa-

kat o mezarda bunlar ateşte kızdırılıp vücuduna vurulacak. Sen misin bunları saklayıp da memleketi, fakir fukarayı bunaltan ve sağa sola çalım satan, erkekleri imrendiren, düşümleri alt üst eden; sen misin, bakalım. Şimdi çek azabı. Allah muhafaza buyursun. Onun için Cenab-ı Peygamber ne güzel irşad buyuruyor bunları. Kollarında salına salına dolaşan kimsenin âhiretteki durumuna düşmek ister misin, hoşnut olur musun, sevinir misin? Bu altın bileziklerin yerine, cehennemnin ateşinde kızdınlmış bileziklerin kollarınıza takılmasını arzu eder misiniz?

O, kadınlar ne muhterem kadınlar imiş ki, derhal çıkarıp Resûlullahın hemen önüne bırakıp, bunlar Allah ve Resûlünün emrine verilmiştir, emirlerinize bırakılmıştır, nasıl isterseniz öyle yaparsınız.

Haniçocuklarımızı okutacak kur'an kursları hani her köyde bir din mektebi, camisinin yanında mektebi, medresesi, hoca efendilerin oturacakları evleri? Köyün suyu köyün lağımları, kuyuları, elektriği ve sair ihtiyaçlarının yapılması ile beraber köyün kadın ve erkeği ne diye kâfir memleketlerine gidip onlara köle hizmetkar olurlar. Kadınlar altınlar içinde erkekler de kazanç peşinde. Vay halimize vay! ..

Hiz. Aişe radiyallahu anha validemizden şöyle rivayet edilmiştir:

- Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hazretler bana geldi ve elimdeki iki gümüşten mamul fethaları (bazan ayaklara ve bazan da ellere taktıkları yüzük ve bilezik gibi şeyin adıdır) gördüler de:

- Bu nedir? Ya Aişe dediler. Ben de:

- Size zıynetlenmek için yaptım dedim.

- Zekâtını verdin mi? dediler. Ben de:
- Hayır dedim veya inşallah dedim. O zaman:
- Bu da sana ateş olarak yeter buyurdular. (Terğib-Terhib: 1/556. Hadis no: 27. Ebu Davud Ve Darekutnı rivayet etmişlerdir).

Yezid'in kızı Esma radiyallahu anha nakl ediyor:

- Teyzem ile beraber Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yanına girdik kollarımızda altından bilezikler vardı. Bize dedi ki:

- Bunların zekâtını verdiniz mi?
- Hayır dedik. O zaman buyurdular ki:
- Korkmaz mısınız ki Allah kolunuza ateşten bilezikler taksın. Öyle ise bunların zekâtını veriniz. (İmam Ahmed ceyyid isnad ile rivayet etmiştir).

Hele şu hadis ne kadar şayan-i dikkat. Siz de dikkat ile okuyun, Sevban radiyallahu anha naklediyor:

-- Hübeyre'nin kızı Hind radiyallahu anha'nın elinde bileğinde altından kalınca hir "fetha" yani bilezik veya yüzük vardı. Onu gören Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hazretleri elini vuruyordu (yani teessürünü böylece karşısındaki kimseye duyuruyordu). Kadın oradan kalkıp hazret-i Fatıma radiyallahu anha'ya uğradı ve Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yaptığını ona anlattı. Bunun üzerine de Fatıma radiyallahu anha boynunda olan altından zinciri çıkardı ve "bunu bana Hasan'ın babası hediye etti" dedi.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kızına:

- Ya, Fatıma elinde ateşten bir zincirin bulunması ve nasın sana: Resûlullah'ın kızına bakın! demesi seni aldatıyor mu? (seni aldatmasın). Bunun üzerine Fatıma radiyallahu anha o

zinciri çarşıya gönderip sattırdı ve parası ile bir gulam veya köle alıp onu da azad eyledi. Bu durum Resûlullah Efendimize duyuruldu. O zaman Cenab-ı Peygamber Efendimiz:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَتَجَّى فَاطِمَةَ مِنَ النَّارِ

diye cenab-ı Hakk'a hamd eyledi. Yani **“Cenab-ı Hakka hamd olsun ki Fatımayı ateşten kurtardı”**. (Nesei sahih isnad ile rivayet etmiştir).

Halbuki bunların hiçbirisi yirmi misikal gibi nisaba dahil olacak şeylerden değildir. Onun için bunun zekâtını verdiniz mi diye bir şey söylemediler. Şimdi bunun altındaki hadise iyi kulak ver:

Zeyd'in kızı Esmâ radiyallahu anha nakl ediyor:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurmuşlar ki:

- **“Herhangi bir kadın boynuna altından bir gerdanlık takarsa onun bir misli de kıyamet günü onun boynuna ateşten bir gerdanlık asılacaktır. Herhangi bir kadının kulağına altından bir küpe takarsa kıyamet günü de o küpe gibi ateşten bir küpe takılacaktır”**. (Ebu Davud ve Nesei ceyyid isnad ile rivayet etmişlerdir).

Altınlar, insanların dünya hayatında alış veriş hususunda en çok muhtaç oldukları bir nesnedir. Bunları zinetlere sarf edip gerek el ve boyunlarında ve gerekse sandıklarında saklamak sureti ile bu altınların ortadan eksilmesi dolayısı ile ticaretimizi aksatmaktadır. Bu suretle memlekette doğacak bir çok buhranların meydana gelmesine de sebep olmaktadır. Bunların kullanılmaması tavsiye edilmektedir.

Hele bazı zengin ailelerin medar-i iftiharı olarak takındıkları altın zinet takımları ile yine bazı köylerimizin adet ve ananeleri olarak başlarına takıp sıralanan altınlar ile boyunlarına taktıkları beşibirliklerin sayısını Allah bilir demekten başka çaremiz yoktur. Kadınlara her ne kadar zinet helâl kılınmış ise de bunları tevazuan kullanmamak hem diyanet hem göze gelme, nazar değme hem fakir fukaranın gözü kalması hem de hırsızlara eşkiyalara hedef olmak, daha sonra da memleketin ahengini bozmak bakımından iyi değildir. Bugün bu hal malesef bu altınlara göz diken köy ve kasabalarda evlenmek isteyen gençlerin çok acı ve zor bir duruma düştükleri de görülmektedir. Çünkü, nişanda bu kadar altın isteriz, düğünde bu kadar altın isteriz diye kız evlerinin tutturdukları yolun çok da yanlış olduğunu anlatmak çok da kolay olmasa gerektir. Çünkü adet ve ananelerin bozulması kadar müşkil bir şey yoktur derler. Halen devrimizde bile bazı ailelerin matem diye tutturdukları 40 günlük ağlamalar devam etmektedir. Hem de bir sürü yalan ve uydurmalar da katılarak: “Merhum ah şöyle idi vah böyle idi” diye söylediklerini bilmeyen de yoktur. Onlar da bu halden memnun olmasalar dahi yine adet yerini bulsun diye yaparlar.

Bugün de Arabistanda Arapların eski ananevi kılıklarını bırakmadıkları ve memleketimize de aynı kılık ile geldikleri görülmektedir. Onun için Resûlullah Efendimiz de bu adetlerden birisi olan başlara ve alınlara kadar geçirilen altın halkaların yerine, yarın kıyamet gününde ateşte kızdırılmış altın halkaların geçirileceği korkusunu duyurarak bu çirkin ve masraflı adetlerin önüne geçmeğe çalışmıştır. Maalesef bugünkü israfların ise o günden daha çok fazla olduğunda

da şübhe yoktur. Buna binaen Cenab-ı Peygamberin Terğib'in 558.'ci sayfasında Hz. Huzeyfe radiyallahu anh'in kızkardeşinden vaki rivayetleri hadiseleri güzelce açıklamaktadır.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hazretleri bu rivayette kadınlara şöyle hitap ediyor:

يَا مَعْشَرَ النِّسَاءِ مَا لَكُنَّ فِي فِضَّةٍ مَاتَحَلِّينَ بِهِ أَمَّا إِنَّهُ لَيْسَ مِنْكُمْ إِمْرَةٌ تَتَحَلَّى ذَهَبًا وَتُظْهِرُهُ إِلَّا عُدَّتْ بِهِ

“Ey kadınlar cemaatı size ne oluyor ki gümüş ile zinetleniyorsunuz. Amma muhakkak sizden hiçbir kadın yoktur ki altın ile süslenir, zinetlenir ise ve bunu izhar edip başkalarına gösterir ise muhakkak bu halinden naşı azab olunur”.

Ebu Hüreyre radiyallahu anh'in rivayetinde ise: - Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında oturdum. Bir kadın geldi ve dedi ki:

- Ya Resûlullah altından iki bilezik hakkında ne buyuruyorsunuz? Resûlullah Efendimiz de:
- Ateşten iki bilezik! dedi. Kadın:
- Altından gerdanlık? dedi. Peygamberimiz:
- Ateşten gerdanlık diye cevap verdi. Kadın:
- Altından iki küpe? diye sordu? Cevaben:
- Ateşten iki küpe buyurdu. Bunun üzerine kadın altından olan bileziğini çıkarıp Peygamberimizin önüne koydular.

Yani bunu Allah ve Resûlü için hediyeye ediyorum, istediğiniz hayır yerine harcayabilirsiniz demek istedi.

Bu iki hadisten de pek açık bir şekilde anlaşılmaktadır ki bu altınları süs için kullanmak çok yalııştır. Gümüş ile süslenmek daha evladır çünkü gümüş altın kadar kıymetli değildir. Onun için onu kullanmağa müsaade edilmiş. Altından zinet kullanmakta ihtiyata riayet edip yukarılarda zikredilen sebeblerden naşı kullanmamak daha evladır denmiş. Her ne kadar müsaade edilmiş ise de yine insanın tevazu sahibi olup fakir fukaranın hallerine acıyıp bu süs ve saltanattan vazgeçmesi o zatı ind-i İlahi'de yüksek makamlara ve devletlere nimetlere mazhar eder

مَنْ تَوَاضَعَ رَفَعَهُ اللَّهُ

“Tevazu göstereni Allah yüceltir.” sırrına nail olur.

Bu zikrolunan hadis-i şeriflerin hepsi şu ayet-i kerimelerden iktibas olunmuştur ki, onların hepsini yazmağa gücümüz yetmez. Yalnız zekât kitaplarında ve bahusus “Tergib Terhib”in birinci cildinin 545.’ci sayfasından 554.’cü sayfasına değin ve 520’den 532.’ye kadar sayfelerdeki ayet-i kerimeler okumak da çok faydalıdır. Bu ayet-i kerimeler zekâtlarını vermeyenler hakkındadır:

وَالَّذِينَ يَكْتَنُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يَنْفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ
اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ يَوْمَ يُحْمَى عَلَيْهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ
فَتُكْوَى بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ وَظُهُورُهُمْ هَذَا مَا كُنْتُمْ
لَا أَنْفُسَكُمْ فَذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَكْتَنُونَ

“Bir de altını ve gümüşü biriktirerek onları Allah yolunda harcamayan kimseleri. İşte bunları acı bir azab ile müjdele.”

“Kıyamette, O biriktirilen altın ve gümüşlerin üzerine cehennem ateşinden kızdırılacak da bu mal toplayanların alınları; yanları ve sırtları bunlarla dağlanacak onlara şöyle denecek: “İşte bu nefsiniz için kasalara yığıp sakladığınız. Artık topladıklarınızın acısını tadın bakalım”. (Et-tevbe: 34, 35).

وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ هُوَ خَيْرًا لَّهُمْ بَلْ هُوَ شَرٌّ لَّهُمْ سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخِلُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَلِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ

“Allah’ın fazlından kendilerine verdikleri şeye bahillik edenler hiçbir zaman onu kendilerine hayırlı sanmasın belki bu cimrilikleri onlar için şerdir. Onların cimrilik ettikleri şey kıyamet günü boyunlarına dolanacaktır. Göklerin ve yerin mirası Allah’ındır. Allah bütün yaptıklarınızdan hakkıyla haberdardır”. (Al-i İmran: 180).

Zekâtlarını verenler hakkındaki ayet-i kerimelerden bir kaç tanesini yazayım:

مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ فِي كُلِّ سُنْبُلَةٍ مِائَةُ حَبَّةٍ وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ

“Mallarını Allah yolunda harcayanların hali yedi başak bitiren, her başakta yüz tane bulunan bir tek tohumun hali gibidir. Allah kim dilerse ona kat kat verir. Allah, ihsanı bol olan, hakkı ile bilendir. (el-Bakara: 261).

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ
وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ
فَاعِلُونَ

“Müminler muhakkak felah bulmuştur. Ki onlar namazlarında huşua riayetkardırlar. (Öyle müminler) ki, onlar boş (lakırdılardan) ve faydasız şeylerden yüz çeviricidirler. (Öyle müminler) ki onlar zekât (vazife)lerini yapanlardır”. (el-Müminun: 1-4).

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِي
يَوْمٌ لَا بَيْعَ فِيهِ وَلَا خُلَّةَ وَلَا شَفَاعَةَ وَالْكَافِرُونَ هُمْ
الظَّالِمُونَ

“Ey iman edenler, içinde ne bir alış veriş ne bir dostluk, ne de bir şefaât (imkanı) bulunmayan bir gün gelmezden evvel size verdiğimiz rızıktan (Hak yolunda) harcayın. Kafirler zulmedenlerin ta kendileridir. (el-Bakara: 254).

Sadaka Hakkında Nabi'den:

Zimmetinde koma bir habbe zekât,
Ver ki ola maye-i hayr-ü berekat.
Hakkıdır Hazret-i Hakk'ın ol mal,

Sen dahi etme edada ihmal.
Çünkü seni etmiş Hak ehl-i nisab,
Sen de et tezkiye-i male şitab.
Fukara hakkıdır etme imsak,
Pak iken, malını etme napak.
Emr-i Hak üzere sen ettikce eda,
Birine on verir anın Mevla.
Vermez isen berekatı kalmaz.
Nimetin sende sebatı kalmaz,
Bi-zekât olmaktadır malı telef.
Nâibana olur elbette hedef,
Eyleyen fakr-ü gınayı tekvin.
Etmiş anı fukaraya tayin
Seni iğna eden Allah Kadir
Eylemiş anı da hikmeti ile fakir
Eyleme ketm-i hukuk-ı fukara
Senesi geldiği dem eyle eda
İstemekten niceler şerm eyler
Müstahakkını ara bul sen gönder
Sadâkat ile et itmamı zekât
Fer'idir asîl-i zekât'ın sadâkat
Fazlına yok sadâkatin gayet
Çok manayı müeyyed ayet
Ağniya âyinesidir fukara
Zıddı ile münkeşif olur eşya
Def'e kadir mi olurdun, takdir
Seni anın yerine etse idi fakir
Fakirsiz hüsn-i gınadır zayi
Böyle anı vazeylemiş Sâni
Fakirdir bais-i şükr-i nimet
Fakirdir zebur-i hüsn-i servet
Fukaraya nazar-i merhamet et

Ünf etme sakın mekremet et
 Ana şükret ki anın yerine sen,
 Olmuş, olsan ne gelirdi elden.
 Kimseye baki değildir mülk-i dünya, sim-ü zer,
 Bir harab olmuş gönlü tamir etmektir hüner,
 Çarh-ı dünya bir değirmen durmayıp daim döner,
 Cism-i insan bir fenerdir âkıbet bir gün söner,
 Bak saata ki dakika fevt eylemeyüp,
 Oynatmaktadır rakkas-ı derûnun her kah.
 Dil saatını bisavtı Allah, Allah,
 Bitince saatın zinciri dimez asla tık tık!
 Nazik ömrün hitamında denir ruha hemen: çık çık!
 Bu vücudun yok iken mülk-i fenada eseri
 Var idi Hz. Allah ki yarattı beşeri,
 Rızkını verse gerektir ne çekersin kederi,
 Hakk'a tafvız-i umur et düşün hükm-i kaderi
 Çünkü bir faide vermez bu yerin sim ü zeri
 Akıbet, semt-i bekaya kılacaksın seferi
 Anda akdem sorula ettiğin isyan haberi
 Var mıdır kişi ki dehr'de baki kalacak
 Kangı merdaneyi gördün feleke yar olacak
 Katre katre cem olup kase-i ömrün dolacak
 Bunda hayr işleyen adem yine anda bulacak
 Hayra dair amelin yoksa halin ne olacak?
 Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu:

وَلَا يَتَوَلَّى اللَّهُ عَبْدًا فِي الدُّنْيَا فَيُؤَلِّهِ غَيْرَهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ

“Allah Teâlâ hazretleri dünyada bir kulunu tevelli
 ederse kıyamet gününde o kulunu başkasına bırakmaz).

(Terğib: 4/28).

Yani dünyada iken himayesinde bulundurduğu o kulunu yani Hakk'a tam bağlı ibadet ve taatına son derece düşkün, günahlardan, haramlardan, mekruhlardan hatta mübahlardan bile kaçınan, korkan ve daima Hakk'a sığınan, peygamberler, veliler, şehidler, sıddıklar gibi sevgili kullarını dünyada iken nasıl mümtaz kılmış ve onları her türlü fenalıklardan, taarruzlardan, fitnelerden masun kılmış Hakk'a ve halka kendilerini sevdirmiş olan bu bahtiyar kullarını aynı zamanda âhiret aleminde de hıfz u himayesinde kılıp onları başkalarının himaye ve şefaathlarına muhtaç etmeden **“la havfün aleyhim ve lâ hüüm yahzenun”** sırrına mazhar kılıp her türlü korku ve hüzünden emin oldukları halde ve bir de dostlarına ve efradî ailesine de şefaatchı kılması hep bu **“tevelli”** kelimesinin deruhte ettiği manalar meyanındadır.

Tevelli: Karâbet, dostluk, yakınlık ve o kulun işini deruhte etmek, üstüne almak, onun işlerini yapivermek

Cenab-ı Peygamber sallallahu aleyhi Ve sellemi ilk zamanlarında muhafızlar beklerler idi Vakta ki: **وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ**

مِنَ النَّاسِ “Allah seni insanlardan koruyacaktır. (el-Maide: 67) mealindeki ayet-i celile nazil oldu. o zaman muhafızlarına izin verip:

Haydi işinize bakınız artık Cenab-ı Hak beni koruyacağına dair vahy buyurdu dedi.

Bu korumak Peygamber sallallahu aleyhi ve selleme has olmakla beraber ulema-i kiram hazeratı, Peygamberin yolunda bulunan ve O'nun sünneti seniyesine tam manası ile mütabaat edip uyan her müslüman bu ayeti kerimenin ifade ettiği himayeye, dostluğa layık olup dünya ve âhiret saadetine

nail olur. Bu sebebtendir ki Hz. Abdulkadir Geylani, Hz. Ahmed er-Rüfâî, Hasen Şazeli, Muhammed Bahaüddin Nakşibendi, Ankara'daki Hacı Bayram Veli, Bursa'daki Emir Sultan hazretleri Üftade Muhammed Muhyiddin hazretleri, Veysel Karani ve Ashab-i Güzin rıdvanullahi Teâlâ aleyhim ecmain hazeratı, müfessirin, muhaddisin, müctehidin-i kiram hazeratı ile kurra-i kamilin olan zevatı muhteremler hep bu sırra nail olmuş bahtiyarlardandır.

Onun içindir ki, binlerce sene geçtiği halde hala isimleri dillerde destan, sevgileri gönüllerde yaşar ve her gün milyonlarca müslüman, onların ruhlarına fatiha-i şerifler, hatmi şerifler, tehlil ve tesbihler hediye edip gönderirler. Bu ne bahtiyarlıktır ki, biz bu gün onları görmüş değiliz, lâkin onların sevgisi ve muhabbeti kalblerimizi doldurmuş olduğundan babalarımıza yaptığımız saygı ve sevgiden daha çok mühimini onlara yaptığımız pek aşıkardır.

Mesela: Ankara'daki Hacı Bayram Veli'yi kim gördü? Fakat, bugün onun türbesi önünde eğilip hürmet ve saygılarını gösterip ruhuna okuyanların sayısı bile malum değildir. Diğer velilerin türbeleri hep böyle. Aşıkların ziyaretleri ile dolup boşalmaktadır. Hele Konya'daki Mevlana hazretlerinin eserleri ve türbesinin ziyareti. Yalnız türkler değil bütün dünya milletleri tarafından da ziyaretleri herkesin gözü önünde.

Hiç şübhesiz ki, yarın kıyamet gününde herkesin yardımına koşacakları gibi Hak subhanehu ve tealanın onlara, geniş bir şekilde salahiyet ve şefa'at imkanı vereceği de muhakkaktır. Cenab-ı Hak bizleri de bu sevgili ve himaye-i ila-

hiyyeye mazhar olan kullarının arasına kabul buyursun, amin

bi hürmeti seyyidil-mürselin.

ALLAH'IN SEVDİKLERİNİ SEVMEK

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hazretleri buyurdu:

وَلَا يُحِبُّ رَجُلٌ قَوْمًا إِلَّا جَعَلَهُ اللَّهُ مَعَهُمْ

“Bir kimse hangi kavmi severse Cenab-ı Hak o kişiyi muhakkak o sevdiği kimseler ile kılar”. (İmam Ahmed cey-yid isnad ile rivayet etmiştir).

Yani o sevdiği kimse iyi, abid, zahid müttaki, hayalî, edepli, terbiyeli, namuslu, dindar bir kimse ise bunları seven kişide her ne kadar bu meziyyetler bulunmasa dahi, yine de onlarla haşrolunacaktır. Onun için bu sevgi pek mühimdir, insanın âkıbeti, saadeti, selâmeti bu sevgiye bağlıdır. Maazallah insan bir de aldanıp dünya şehvet ve saltanatlarına imrenip zevk-u safaya dalan ibadet ve taattan mahrum, içki, kumar, zina, rüşvet, faiz ve sair bunlara benzer kötü adetleri itiyad etmiş bedbahtları severse işte o zaman da o kimse saadet yerine felaket, saadet yerine nedamet daha açıkcası cennet yerine cehennem, Hakk'ın rızası yerine de gazabını kazanmış olur ki felaketlerin felaketi de işte bu yalnız yoldakilerini sevmesidir.

Halbuki insanın ilk vazifesi kendisini yaratan Allah Teâlâ hazretlerini bilmek ve O'nu sevmektir. Sevgi ise tabiatı ile Hakk'ı bilmekten sonra doğar. Sevmek için biraz düşünmek lâzımdır. Bu mülkün sahibi kimdir, bu kadar güzellikleri; mahlukları ve bizleri yaratan kimdir? Hele şu bizdeki güzelliklere hayran olmamak mümkün mü? O göz, kulak, ağız, burun hele o yüzdeki letafet, gözlerin süzümü, sözlerdeki ahenk, tad, cazibeler. Hele hele o akıl, idrak, şuur... Bunlar nerden gelip nereye gider. Bir de tenasüb-i endanı denilen güzellik üzerine güzellik.

Sonra bir de bu insan denilen mahlukun yaptığı harikalara şaşmamak mümkün mü. Bu yerden kalkan koskocaman, bir makina, bir de içinde iki insanla beraber aya kadar gitmek, oraya bayrak dikmek. Gökyüzünde parçalar birbirinden ayrılıp bir müddet sonra yine birleşmek. Televizyonlar, radyolar, radarlar. O koca koca gemiler, tanklar, tayyareler, toplar, büyük küçük otomobiller hep bu ufacık insan emeğinden ve insan kafasından çıkmış hünerler değil mi? Acaba bu kadar kuvvet ve kudreti insana veren kimdir? O insan ki, bu üstünde yaşadığımız topraktan hasıl olmuştur o topraktan yaratılmıştır. Bugün de yine bu topraktan hasıl olduğumuza hiç şüphemiz yoktur. Bütün yediklerimiz hep bu topraktan değil mi? İşte yediğimiz yemekler, içimizde bir taraftan kan olup cesedimizi, hayatiyetimizi idame ettirir, diğer taraftan da meni dediğimiz evlad tohumlarını hazırlar. Halbuki bunların hiçbirisinden bizim haberimiz bile yoktur. Allah Teâlânın yaptığı nizam dahilinde her şey yerli yerinde ceryan etmektedir.

Bunları daha biraz genişçe düşününce Allah Teâlâyı bilmek, bulmak, anlamak ve sonra O'na tam manası ile

teslim olup O'nu can ve başla sevmek lâzım gelir. Zira böyle bir kuvvet ve kudret-i kamile sahibini sevmemek elden gelmez, meğer ki insan deli ola. Zerre kadar akli olan muhakkak Allah'ı'nı sevecek Allah'ın sevdiklerini ve sevdiği her şeyi de sevecektir. Onun için Peygamberini de, Ashab-ı Kiramı da ulemasını da sever. Bunları sevmek de Allah Teâlâyı sevmek gibidir. Namaz kılmak farzdır, namaz kılmak için abdest almak da farz değil mi? Öyle ise ben Allahımı severim başkaları ne oluyor deme, onları da sevmek boynunun borcudur. Zira Hakk'ı seven mutlaka Hakk'ın emirlerine muti ve münkad olur, aksi takdirde sevgisine inanılmaz. Çünkü bütün bilginler der ki, seven sevdiğine mutidir. Sevgilisine itaat etmeyenin sevgisine kimse inanmaz. O sevgi olsa olsa şeytani oyundur. Sevgi ihlas ile bir de candan olursa o sevgiye can kurban. Sevginin tabiatı ile böyle olması lâzım. Zira sevdiğimiz Allah Teâlâ başka sevgililere benzemez. Bizim sevdiğimiz sevgililer hep bizden bir şeyler beklerler ve isterler. Vermediğimiz vakit bizden yüz çevirirler. Halbuki Allah Teâlâ bizlere her şeyleri vermektedir isyanlarımız her ne kadar çok olsa dahi yine vermektedir. Böyle lütfu bol, ihsanı bol, keremi bol, afvı, mağfireti bol, kusurlarımızı daima örtmekte olan Allah'ı sevmeyeceksin de ya kimi seveceksin? İşte bu büyük Allah'ı sevenler ancak O'nun sevdiğini severler ve sevmediğini sevmezler. Yani Allah Teâlâ, kendisini sevenleri sever, O'nu sevenler de O'nun her emrine muti ve münkad. Namazlarını da muntazaman, erkanına da riayetle kılarlar, oruçlarında hiç de kusur etmezler, hem de nafile namaz ve nafile oruçları da bırakmazlar, zekâtlarını sadakalarını bol bol verirler, haclarını da ihmal etmezler. Hem

de Allah'ın mahlukuna karşı çok şefkatli ve merhametlidirler. Kimseyi incitmezler onun için Allah Teâlâ, da onları sever öyle ise sen de onları sev ve onları sevenleri de sev. O zaman dünyanın güzel ve rahat olur âhiretin ise daha fazlası ile güzelolur. Böylece sevdiklerin ile beraber olursun cennet içinde cennet, nimet üstüne nimet.

Cenab-ı Hak cümlemizi Hakk'ı seven ve emirlerine uyan ve buyurduğundan dışarı çıkmayan ve Hakk'ı sevenleri de seven, sevgili kullarından eylesin. Amin!

Hakk'ın sevmediği kimseler ise, başta Allah tanımayan dinsizler, peygamber tanımayan, kitap tanımayan, öldükten sonraki hayata, âhirete inanmayan, terazi sorgu, mesuliyet, cennet ve cehennemi tanımayan dinsizler. Sonra Allah vardır deyip de zat ve sıfatında ifrat ve tefrite düşenleri, Allah'a oğlu, kızı, kadını var diyen müşrikleri, kâfirleri münafıkları, müminim deyip de İbadet taattan mahrum, isyan ve günah vadilerinde dolaşanları, emirlerini tutmadıkları gibi yasaklarından da korkup kaçmayan haram yiyenleri, kumar oynayanları, hırsızlık yapanları, zina ve livatada bulunanları, anne ve babalarına zulm edenleri, sıla-i rahm yapmayanları, içki içenleri, adam öldürenleri, bunların hiçbirisini Allah sevmez. Öyle ise Allah'ın sevmediğini sevmek elbette hiçbir müslümana yakışmaz. Onun için islâm dini iki şeyden ibarettir demişler:

Birisi: “Hubbün fi'llah” = Sevdığını Allah için sever.

İkincisi: “Buğzun fi'llah” = Buğz ettiğine Allah için buğz eder.

Daha açık tabir ile: Allah'ın sevdiklerini sever Allah'ın sevmediklerini de sevmez. İslamın yaşamasına, ayakta kal-

masına yegane sebep, bu muhabbet ve buğz'dur. Yerine göre kullanmak pek büyük bir hünerdir vesselâm.

Bu sebepten Cenab-ı Peygamber Efendimiz Allah'ı sevmegi, Allah için sevmegi imanin şartından kilmıştır. Şart olmayınca meşrut olmaz derler ya, bu sevgi olmayınca iman da hakiki iman olmaz. Dualarında da şöyle buyurmuştur:

اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي حُبَّكَ وَحُبَّ مَنْ أَحَبَّكَ وَحُبَّ مَا يُقَرِّبُنِي
إِلَى حُبِّكَ وَاجْعَلْ حُبَّكَ إِلَيَّ مِنَ الْمَاءِ الْبَارِدِ

“Ya Rab beni senin muhabbetinle ve seni sevenleri sevmekle ve senin muhabbetini beni yakın eden şeyi sevmekle de beni merzuk eyle ve muhabbetini bana soğuk suyu sevmekten daha sevgili kıl”.

Malum ya, Arabistanda bahusus yaz aylarındaki sıcak günlerde soğuk suyun kıymetini ancak o yananlar anlar. Onun içindir ki soğuk suyun kıymeti pek müstesnadır. Binaenaleyh Hak sevgisi ise insanların sıcaktan bayılacağı zaman imdadına yetişen bu soğuk sudan daha evladır.

Bu muhabbet, insanda kendiliğinden hasıl olamaz mutlaka ilim, irfan ve sohbetlere muhtaçtır. Yalnız tefekkür kafi gelmez, maazallah insan yanlış yollara sapabilir. Bak müslümanların yetmiş iki fırkaya bölünmesinin sebeplerinden biri de kendi akılları ile hareket etmeleridir. İnsanın aklı, bir dereceye kadardır, onun ötesine gidemez. Onun için mutlaka ve muhakkak Peygamberimizin yoluna ve o yolu bizlere gösteren kamil, olgun âlimlerin, ariflerin sohbetlerine pek muhtacı.

Muhabbet, insanların zihinlerini açıp aşk ve neşelerini artırıp Hakk'a doğru götürür. Bize Allah'ı tanıtır, bildirir.

O'na sevgi ve aşkımızı artırır, bizleri O'na ibadete sevk eder ve O'nun azamet, kuvvet ve kudretinden korkup yasaklarından uzak eder. Aşk ve muhabbetinden gözlerine uyku girmez. O kadar ağlar yazar ağlar, konuşur ağlar ... Namazda ağlar, yatakta ağlar. Kusurlarını, günahlarını, eksikliklerini düşünür aczi, zafı galebe edip ağlar da ağlar.

İmam Sevri rahmetullahil-Bari Rabiatü'l-Adeviyye hatuna sormuş:

- Sen bu yüksek makama ne sayede eriştin? demiş ki:

- Ben Allah'a ibadeti ne cennet sevgisi ve ne de cehennem korkusu için yaptım. Kötü bir işçi gibi yalnız ibadeti, ancak O'nu sevdiğimi ve O'na aşk ve şevkimden naşı yaparım, demiş.

Bak bir kadın amma, ne sultan kadın. Tezkiretü'l-evliya'yı oku da aşıkların hallerine vakıf ol.

Ebu Bekr es-Sıddık radiyallahu anı'nın sevgisi üç şeydedir:

1- Cenab-ı Peygamberin mübarek cemalini, yüzünü seyretmek, O'nun yüzüne bakmaya doyamamak.

2 – Varını yoğunu Resûlullah'ın yolunda infak etmek, feda etmek.

3 - Kızının Peygamberimizin nikahında bulunması. Ebu Bekr hazretleri demiş ki: Benim en büyük isteğim ve en büyük emelim bunlardır!.

Bak büyüklük nasıl oluyor. Öyle kuru laflar fayda eder mi? Her sevginin bir alameti vardır. Hakk'ı sevmenin alameti de O'nun sözlerini dinlemek ve O'nun gönderdiği peygamberi ve kitabımız olan Kur'an-ı azimüşşanı sevmek ve o sevgiyi bilfiil göstermektir.

Münebbihatta Süleyman ed-Daranî der ki:

- “Dünya ve âhirette bütün hayırların başı Allah’tan kokmaktır.”

Yine Münebbihat’ın 12.’ci sayfasında da şöyle dediği yazılıdır:

- “Tevbe imanlara farzdır. Lâkin günahları terk etmek de vaciptir”.

Hatem-i Esam da der ki:

-Her kim Allah’ı severim der de, haramlardan kaçmazsa, davası batıldır ve yine, her kim Rasullahı seviyorum der de, fukara ve miskinleri hoş görmezse davası batıldır ve yine, her kim ben cenneti seviyorum der de tasaddukta bulunmazsa onun da davası batıldır ve yine her kim, ben cehennemden korkuyorum der de günahları terk etmezse onun da davası batıldır.

Yine Münebbihatta Eba Zer’e Rasullullah sallallahu aleyhi ve sellem’in bir nasihati var, pek hoştur:

“Ya Eba Zer gemini yenile zira deniz çok derindir. Yol azığını tam al çünkü yol çok uzaktır. Yükünü de azalt ki yol çok yokuştur. Amelini, işini de ihlals ile yap ki hazreti Allah görmektedir.”

Gemini yenile, yani iman gemisini yenile, her an tecdidi iman et, “la ilahe illallah”ı dilinden bırakma, kalbine gönlüne Allah’ın zikrini iyi yerleştir. Çünkü zikrullah müminin en muhkem kalesidir onunla imanını korur ve kuvvetlendirir.

Denizin derinliği burada nefis, şeytan ve şehvet, insanın da yaramazları var. Bunlar da insanı nefis ve şehvet deryasında boğmak, yok etmek isterler. İmanın kuvvetli olmazsa

dünyanın çeşitli fitneleri, şehvetleri insanı mahveder hele reislik sevgisi ve hele va'z ve nutuk sevgisi yok mu ya.

Güya insan bir şey yapıyorum zanneder de çok büyük dertlere girer Allah korusun.

Yol azığını kamilen al; buradaki azık kelimesi yenilen ve içilen maddi gıdalar değildir. Bu misal olarak söylenmiştir. Buradaki azıktan gaye âhiret azığıdır. O da Cenab-ı Hakk'ın

Kelamı Kadiminde buyurduğu: **وَخَيْرُ الزَّادِ التَّقْوَى** “azığın

en hayırlısı takvadır.” (El-bakara: 197) Takva olmayınca, hiç-

bir şey olmaz. Çünkü: **رَأْسُ الْحِكْمَةِ مَخَافَةُ اللَّهِ** “Hikmetin

başı Allah korkusudur” buyurulmuş. Takva ise Allah korkusundan naşı bütün büyük küçük günahlardan hatta mübahlardan bile kaçmaktır. Onun için gemini yenile yani imanını yenile, sağlam et, kuvvetli olsun. Öyle her dalgaya mukavemetli olsun da gideceği âhiret gününe kadar seni selâmetle götürsün, dünya da mamur âhiretin de mamur olsun.

İmanın kuvveti, Allah Teâlâyı bilme nisbetinde kuvvetli olur. Çünkü O'nu bilen muhakkak ve mutlaka O'nu sevmektedir. Bu sevgi de yine bilme nisbetindedir. Yani, bildiği kadar sever, sevdiği kadar da muti olur. Hakk'a teslim olur. Hakk'ın sözünü dinler, yap dediklerini tamamı ile yapmağa çalışır ve yapma dediklerini katiyyen yapmaz. Zira yapma dedikleri şeyler hep günahlardır. Bu günahlar ise gönlü karartır ve Hak sevgisine mani olur, Sevgi kalkınca ibadet de kalkar. İbadet kalkınca da müslümanlık zayıflar ve bir gün bakarsın ki ne din kalmış ne de iman. Allah muhafaza buyursun.

Ebu Talib Mekki'nin "Kut'ül-Kulub" adlı kitabının ke-
narının ikinci kısmı Hayat'ül-kulüb fi keyfiyyet'il-vu sul ile'l-
mahbub bölümünde şöyle der:

"Her ihsan edeni, her vereni herkes sever, hatta köpekler
bile. Ne kadar severler kapılarından ayrılmaz, hele çoban kö-
pekleri, çobanlar ile birlikte koyunların arkasından nasıl gi-
derler ve kurtlara karşı koyunları nasıl korurlar. Sebebi, ye-
dikleri bir lokma ekmek."

Cenab-ı Hak bizlere bilvesile neler vermiyor ki, vücudu-
muz, vücudumuzdaki tenasüb, kuvvet, kudret, konuşma, gö-
rüşme, sevişme, topluluk, sanatlar, hünerler, süsler, saltanatlar
hepsinden daha güzeli o canım elagözler ile o kulaklar, hele
o akıl, zeka, acaba bunlara baha biçmek mümkün olur mu
dersiniz. Bir lokma ekmek için efendisinin kapısından ayrıl-
mayan, koyunları gece gündüz bekleyen köpek kadar da mı
olamayacağız? İnsaf, insaf!.

Onun için hem düşünmek hem de âhiret ilimlerine aid
kitapları çok okumak, sonra da gönül açan, insanlara hakkı
tanıtan ilim adamlarını ve meclislerini ve bahusus zikrullah
meclislerini arayıp bulmak ve bunlara devam etmek.

Yalnız şunu da unutmamalı ki bugün bu davayı yayan-
lar pek çok. Fakat çok uyanık olmak lâzımdır ki hak ile ba-
tılı seçebilesin. Bidatların olduğu yerlerde, sigaraların içildiği
meclislerde, kasideler ile, ilahiler ile dünya muhabbetleri ile
semaverleri yakıp çayların kahvelerin içildiği yerlerdeki soh-
betlerden fayda gelmez dersem acaba ayıplar mısınız? Çünkü
bugünkü toplantıları görüyoruz ki biraz ilahi ve kaside okur-
lar . Sonra arkasından sohbet derken ondan sonra da birbirle-
rini çekiştirme ve gırbetler başlar. O zaman hem sevaplar gi-

der, hem de bir sürü günahlara girilir. Hele bazı yerlerde bir şakalaşma olur ise vay halimize. O zaman bizim gibi sofulara herkes güler. İşte bunların hepsinin bir sebebi var, hatta bir çok sebepleri var:

Evvela, dervişlik ne demektir? Bunu bile bilmeden hemen rastgele, aramadan, taramadan bir ders alırız. Onu da layıkı ile yapabilirsek ne mutlu! Halbuki dervişliğin birinci ve en başlıca gayesi; nefsi yenmek, emmarelikten, levvamelikten, mülhimeden kurtulup nefsi mutmainneye erişebilmeğe çalışmaktır. Bunun ilk çaresi, yemeği ve yemek öğününü azaltmak, Resûlullahın ve ashabının yolunu tutmaktır.

O Peygamber-i ahir zaman her şey emrine amade iken yemez ve açlığını birazcık giderebilmek için mübarek karınlarına taş bağladıklarını bilmeyen yoktur zannederim. Kızı Fatıma'nın bir gün yaptığı ekmekten babasına da ikram için getirmiş olduğunu bunun üzerine Resûlullah'ın:

- Kızım üç günden beri ağzıma bir şey koymadım dediğini de herhalde duymuşsunuzdur.

Ashab-ı kiramın hali bile hepimize bir ders-i ibrettir. Hele o Ebu Hüreyrenin hali çok acib! Buharide zikrolunan bir gazaya gönderilen bir kıt'a-i askeriyenin yanlarına almış oldukları erzak yolda bitince ellerinde kalan tek bir hurmayı emmek sureti ile su içe içe gidecekleri yere kadar gitmeleri ve orada denizin attığı bir balığı yemekle iktifa ettikleri... Kitaplarımızda böyle yüzlerce canlı hadiseleri okuyup gördüğümüz halde hala nefislerimize o kadar düşkün oluşumuz bir değil, iki değil üç öğün yemek hem de nasıl; tatlısı, tuzlusu, yağlısı, ballısı üstüne de envaı çeşit meyve suları ve hazm

ilaçları, tozları. Sonra gece yarısına kadar sohbetler, cema-
atı terk, gece namazları, teheccüdler kılmamak ... Sabah na-
mazları ise ya uyku ile veya darı darına kılınan namazdan ne
hasıl olur. Bunlar hep yemeklerin verdiği gaflet eseridir. Ye-
mekler kuvvetli olunca insanda şehvet de kuvvetlenir, hak-
kından gelinmez hale gelir, o zaman pek çok günahlara giril-
miş olacağında şübhe yoktur. Sonra insanın gözleri dünyaya
dikilir, ya memuriyyet arar veya kazanç yollarına gider. Bun-
lar tabii fena bir şey değildir. Amma şehvet insanı burada bı-
rakmaz gözü daima yükseklerde gezer ve bunun için çareler
arar. Bunun için arkası kesilmeyen dedikodu, gıybetler, ifti-
ralar hepsi hoş görünür. Ondan sonra da dervişlik kim bilir
nerede kalmıştır?

Cenab-ı Hak yardımcımız olsun. Amin!

ZENGİNLER VE ZENGİNLİK

Fâkih, âlim, âbid, zâhid bir zat olan Semerkandlı Nasr b. Muhammed b. İbrahim'in yazmış olduğu "Tenbihü'l-gafilin" ve "Bustanü'l-arifin" adlı iki eserinde müslümanlara çok faydalı, ahlâkı ve kemalât-ı islâmiyeyi mucib meseleleri pek güzel bir şekilde ve arapça olarak yazmışlar. Kendileri Semarkand türklerinden olduğu halde arapça ibaresine araplar bile hayran olacak derecede. Arabistanda bol bol satılmaktadır.

Bu zat "Bustanü'l-arifin" adlı eserinin 108.'ci sayfasında yetmiş ikinci bâb'a "Fakirin zengin üzerine fazileti ve üstünlüğü" unvanını vermiştir. Lâkin zenginliğin fezailini de yine güzelce izah etmiştir ve şöylece söze başlamaktadır:

İnsanlar bu hususta ihtilaf edip bazı kimseler fakir efdaldır demiş ve bazıları da zengin efdaldır demişler. Fakat buradaki fakir ve zenginden murad salih ve şakir olmaları şartıyladır, yoksa her fakir veya her zengin demek değildir. Biz de fakir salihin efdaliyyeti taraftarıyız demişlerdir. Zenginin efdaliyyetine kâil olanlar Allah Teâlânın şu emrine dayanırlar:

وَوَجَدَكَ عَائِلًا فَأَغْنَى

“Seni, bir fakir olduğunu bilip de zengin yapmadı mı”. (Ed-duha: 8) mealindeki ayet-i kerimedir, ki Cenab-ı Peygamber Efendimiz ana rahminde iken pederleri vefat etmişlerdi. Babalarından bir miras almadıkları gibi ancak bir deve ve bir de cariyeye kalmıştı. Sonra Cenab-ı Hak ona ticaretten kazançlar ihsan etti ve hanımını Hz. Hatice’nin vefatı ile çok servete nail oldu ve hatta Hatice radiyallahu anha ona çok servet hediye etmişti. Ve bu suretle cenab-ı Hak habibini zengin eyledi. Bundan dolayı Cenab-ı Peygamber Efendimiz pek çok infak ve ihsanlarda bulunurlardı ve hatta bazan kendileri aç kalarak varlıklarını fakirlere infak edip aç yatarlardı ki, bunları peygamberlerden başkasının yapmasına imkan olmaz.

O muhterem alim efendiler de derler ki: “Eğer zenginlik efdal olmasaydı Cenab-ı Allah peygamberini bu zenginlik ayeti kerimesi ile övmezlerdi. Yine Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem buyuruyorlar ki:

مَا أَحْسَنَ الْغِنَى مَعَ التَّقَى

“İttika ile birlikte zenginlik ne güzeldir”.

Dikkat ederseniz ittika şart kılınmıştır. Zaten Allah korkusu olmayan bir şeyde hayır olmayacağı cümleye mahlumdur.

Şu hadisi şerif ne kadar canlı ve caziptir. Bu hadis-i şerifi Bursa’da Hudavendigar camii şerifi denilen sultan birinci Murad’ın yaptırdığı altı cami üstü de medrese olan

çok hoş ve latif bir camide, zannedersem altın veya altına benzer bir yaldızla yazılmış büyücek bir levhada görmüş-tüm ve o zaman da ezberlemiştim. Şimdi burada aynen zik-redilmektedir:

نَعْمَ الْمَالُ الصَّالِحُ لِلرَّجُلِ الصَّالِحِ

خَيْرُ الْمَالِ مَا أُنفِقَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

Mal ve mülk, gerek altın ve gerekse kağıt paralar kaba-hatsız, günahsız birer eşyadır, bunların iyiliği veya kötülüğü, kullanan insanın kullanma şekline bağlıdır. Evvela malın salih olması şart kılınmıştır, malın salihliği ise, onun helâl olma-sına helâldan kazanılmasına bağlıdır. Bu da yalansız, hilesiz, ihtikarsız ve aynı zamanda namaz vakitlerine riayetle müm-kün oldukça namazları camilerde cemaatla kılmağa çalışması ve faiz gibi haram ve yasak olan kazançlardan da son derece korkup kaçması şarttır. Böyle olmadıkça o mal medhe layık değildir, ne kendisine ve ne de cemiyete faydası olur. Belki günah yerlerinde, zevk-u safa uğrunda, şehvet ve şöhretin de esiri olarak mahv-u perişan olup gider. Böyle olunca da o mal mülk sahibi için hayır değil, hemen şer olmuş demektir.

İkinci şart da, o malı kullanan adamın da salih olması. Zira mal ne kadar iyi ve salih olursa olsun onu kullanan kimse eğer o helâldan kazanılan temiz malı çirkin ve gü-nah yerlere ve israflara harcıyorsa o zaman bu güzel ve te-miz mal zayi edilmiş olur. Hele Cenab-ı Hakk'ın razı ol-madığı ve olmayacağı cemiyetleri desteklemek için verilen paralara, mallara acımamak ve ağlamamak da elden gelmez. Onun için bir taraftan malın salih olması diğer taraftan da

o malı kullananın salih olması şart kılınmıştır ki ne kadar doğru ve isabetlidir.

Malın salih olduğu harcadığı yerlerden de anlaşılıyor, hayır yerlere, hayır cemiyetlere, cami, medrese, çeşme, köprü ve bhusus düşmanla mücadele uğrunda Allah rızası için kara, deniz, hava kuvvetlerine yapılan yardımlar ne güzel mal ve bu yardımları yapanlar ne güzel kimselerdir. Onun için malın hayırlısı fi sebillillah harcanan mallardır, paralardır, servetlerdir.

İçki, zina, kumar, sigara, deniz alemlerine ve sair bunlara benzer bütün günah işlere ve yerlere harcanan paralar, mallar, servetler de bilakis hem sahibi için, hem de cemiyet için birer felaket kaynağıdır.

Binaenaleyh imanı kuvvetli olmayan zayıf müslümanların kazandıkları paralar helâldan olsa dahi tayyib değildir. Cenab-ı Hak ise Kur'an-ı keriminde:

كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ

“Size rızık olarak verdiğimiz şeylerin temiz olanlarından yeyin”. (El-bakara: 172) buyurmaktadır. Tayyib olarak yenen yemeklerden tayyib ameller sadır olur. Paraların günah yerlerden ve günah şeylerden kazanılıp yenmesi, hem kendi için hem de efrad-ı ailesi için çok büyük bir bedbahtlıktır. O çocukların asi olmaları, ana-babaya itaat etmemeleri, devlet ve millete baş belası oluşlarının en baş sebeplerinden birisinin kazancın ve lokmanın helâldan olmamasından ileri geldiği unutulmamalıdır. Helâl para ve helâl lokmalar, sahibini mutlaka iyiliğe ve cennete doğru götürür. Haramdan kazanılan paralar ve haram lokmalar da sahibini mutlaka kötülüğe ve cehenneme götürür. Onun için zengin

şükredici olması ve kazancını günah yerlere harcamaması için de Cenab-ı Hakk'ın yardımını can-ü gönülden istemesi lâzımdır.

Zira her insan kıyamet gününde, kazandığı parayı nereden kazandığının ve nerelere harcadığının cevabını vermedikçe, olduğu yerden kımıldayamaz. Bu da bize bir ders-i ibret olarak yetmez mi dersiniz? Bunun yanında ömrünü ve gençliğini nasıl harcadığı ve zayi eylediği de bu paralara eklenirse insanoglunun ve bahusus müslüman kişilerin nekadar uyanık olması lâzım geldiği ortaya çıkar.

Bu sebepten olsa gerek Hz. Ömer, ticaret sahiplerine islâmda ticaret usullerini öğrenmelerini tavsiye eder, fıkıh kitaplarımızda yazılı olduğu vech ile. Bu ticaret ilmini bilmeyenleri fıkıh bilgilerini öğreninceye kadar ticaretten menederlermiş, ki günahlara, haramlara düşmesinler.

Alış-veriş dindendir. Kitaplarımızdaki muamele kısmı bunları anlatır. Din kaideleri beş esas üzerinedir.

1- Akaid.

2- İbadet.

3- Nikah.

4- Muamelât.

5- Mücazat.

Bunlara ilm-i hal denir. Her müslümanın bu beş esası çok iyi bilmesi lâzımdır. Bugün malesef bunları bilenler bile pek az bulunmaktadır.

Akaid ilmi köktür, bütün ibadetlerin başıdır esasıdır. Evvela onu çok iyi bellemeli yoksa yanlış yollara sapılır.

İkincisi ibadet kısmıdır. Bu da dört mezheb üzeredir, herkes kendi mezhebine ait mesail-i diniyyesini öğrenmelidir yoksa maazallah. bütün emekleri boşa gider.

Üçüncüsü olan nikah meselesi de pek mühimdir.

Hemen iki çiftin birbirlerini beğenip evlenmeleri ile bu iş olmaz. Evvela iki taraf birbirlerinin dini inançlarına vakıf olmalı. **Ehl-i sünnet mezhebinin dışındaki kimse-lerle evlenmek caiz değildir.** Evvela iyi düşün araştır sonra pişmanlığın fayda etmediği malumdur. Gelelim dersimize:

Hz. Ömer radiyallahu anh'ten şöyle rivayet edilmiştir:

“Sizin kereminiz takvanızdır. Şerefınız zenginliğinizdir. Hasebiniz (nesebiniz) de ahlâkınızdır”.

Ne kadar güzel bir nasihat. Takvanız yani Allah'tan layıkı veç ile korkunuz yoksa, o zaman bir kerem sahibi olmanız mümkün değildir. Zira takva olmayınca insan çok çirkinlikleri hatta kerem sahiplerinin değil bayağı, adi kimselerin yapamayacağı fenalıkları, terbiyesizlikleri yapar ki bu hali kereme tamamı ile muhaliftir.

Şeref, bugünün insanları nazarında servetlere göredir. Servetten mahrum olan insan her ne kadar sayılamayacak kadar çok meziyyetleri olsa dahi hiç kimsenin gözüne bile görünmez.

Sonra insanın hasebi, nesebi ancak ahlâk ile ölçülür. Ben falanın oğluyum demek para etmez. O zat her ne kadar büyük kimse ise de evladının ahlâkı islâm ahlâkına uymuyorsa onunla övünmesi ona hiçbir şey kazandırmaz. İnsanın insanlığı başka şeylerle değil ancak ilim, irfan ve ahlâk-ı kamilesiyle olur.

Bazı geçmiş büyükler de şöyle demişler: “Mal, gurbette dahi olsan orasını sana vatanın gibi yapar, çünkü malın ve servetin

sayesinde hemen herkes senin emrine amadedirler, bir dediğin iki olmaz. Lâkin fakirlik, vatanında bile olsan orası sana gurbet gibidir, yani orada da garibsin, zira hiç kimse gelip hatırını bile sormaz, istediğin bir hacetin olsa ona da nail olamazsın. Fakirliği isteyenler her yerde hatta evinde bile gariptir.”

Muhammed b. Ka'b el-Arazı der ki: “Muhakkak zenginlik ittika ile birlikte olursa, onun sevabı kat kat olur.” ve şu ayeti okudu:

وَمَا أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ بِالَّتِي تُقَرِّبُكُمْ عِندَنَا زُلْفَىٰ
إِلَّا مَنَ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ لَهُمْ جَزَاءُ الضَّعْفِ
بِمَا عَمِلُوا وَهُمْ فِي الْغُرَفَاتِ آمِنُونَ

“Sizi bizim huzurumuza yaklaştıracak olan ne mallarınız ne de evlatlarınızdır. Ancak iman edip de iyi amellerde bulunanlar müstesna. Çünkü, onlar için yaptıklarına mukabil kat kat mükafat vardır ve onlar emin ve en yüksek makamlardadırlar”. (Sebe: 37).

Said b. el-Müseyyeb hazretleri de şöyle der:

- Helâl'dan mal cemetmeyende hayır yoktur çünkü o mal ile sıla-i rahim yapılır, hayırlar işlenir, zekâtlar verilir, haclara gidilir ve şeref haysiyyetini muhafaza eder.

Hız. Aişe validemizden nakl ediliyor:

Zübeyr b. el-Avvam'ın mirası kırk milyon dirhem idi. Abdurrahman b. Avf'ın üç hanımından yalnız birisine sekizde bir olmak üzere hissesine seksen üç bin düşmüş.

Süfyan b. Uyeyne der ki:

- Talha b. Abdullah'ın gündelik geliri bin ukye idi. İmam Azam, İmam Şafii ve Abdulkadir Geylani,

Ahmed er-Rüfai, Nakşibend Muhammed Bahaüddin, Abdullah el-Ahrar hazeratının servetleri ve cömertlikleri adeta dillere destan olacak derece akıl, fikir ve hayalimizin dışında dersek pek de mübalağa etmiş olmayız. Bu hususta “Tasavvufi Ahlâk”ın cömertlik bahsini istersen tekrar tekrar oku ve onlara benzemeğe çalış.

Bahusus dün, bugün ve yarın düşmanına her zaman her yerde ve her şeyde galib olabilmek, hep paralara, servetlere bağlıdır. Bugünkü bir tayyare kim bilir kaç milyon lira. Halbuki yüzlerce değil binlerce tayyareye muhtacız. Deniz kuvvetleri, kara kuvvetleri hep tükenmez bir servete muhtaçtır. Bunlar yapılmaz veya alınmazsa düşmanlarla sonra nasıl başa çıkarız? Halbuki Hz. Allah celle ve ala da Kur'an-i Mecidinde onlara karşı ve hatta onları korkutacak derecede hazırlıklı olmamızı emretmiyor mu? Mal sahipleri, cömert zenginler olmasa bunları nasıl yapabiliriz.

Bir seferde Hz. Osman radiyallahu anh orduya yaptığı büyük yardımdan dolayı Cenab-ı Peygamberin nasıl iltifatına nail olmuştu.

Ebu Bekr es-Sıddık ve Ömer el-Faruk radiyallahu anhüma'nın ihsanları yazmakla bitmez.

Ka'be-i muazzama'yı ziyaret için kapıdan girilirken yapılan dua reddolunmaz, mutlaka kabul olunur denir. Orada edilen dualardan birisi de şudur:

“YA RAB KÜFÜRDEN VE FAKİRLİKTEN SANA SİĞİNIYORUM!”

Sonra Cenab-ı Peygamber Efendimiz müteaddid dualarında bunları izhar ederek dualarda bulunmuşlar. Bahusus sabahları okuduğumuz evradın içinde ve perşembe günkü kevn duasında ve cumartesi günün duaları içinde:

“Ya Rab beni mağfiret eyle ve rızkımı geniş eyle” diye dua buyurdıkları da mervidir. Şu duaya dikkat, ediniz:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ وَأَمْرِكَ الْعَظِيمِ أَنْ
تُجِيرَنِي مِنَ النَّارِ وَالْكَفْرِ وَالْفَقْرِ

Cehennem ateşinden cenab-ı Hakk’a sığınırken küfürle, fakirliği de beraber zikretmiştir. Çünkü fakirlik için, ateşten gömlek, demirden leblebi demiş, ecdadımız. O ne kadar güzel olursa olsun herkesin tahammül edip yapabileceği bir şey değildir. Mamefih başa gelince çekilir amma bir de çekenden sormalı. Ondan dolayı çocuklarının ve efrad-ı ailesinin ele bakmaması ve rızıklarının helâlden temini için çalışan kim-seler, yarın kıyamet gününde yüzleri ayın on dördüncü gecesi gibi parıl parıl parlayacaktır. Aynı zamanda ticaretinde doğru hareket eden emniyetli taciler Allah Teâlânın habibidir, buyurulmuştur.

Bakınız Ebu Şeybe’nin Ebu Zer’den ve ibn-i Abbas’tan rivayet ettiği ve Ramuz-u şerif’in 16l.’ci sayfasının ikinci hadisi olarak zikredilen hadiste:

أَوَّلَ مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ التَّاجِرُ الصَّدُوقُ

“Doğru tacir, emin bir tacir cennete girenlerin ilki olacak” buyurulmuştur.

Ne mutlu bu gibi tüccarlara bugün belki böyle sadık, sadâkat sahibi, doğru, emin bir tüccarı bulmak mümkündür amma çok nadir olduğu herkese malumdur.

Hazret-i Enes'in rivayetinde ise:

التَّاجِرُ الصَّادِقُ تَحْتَ ظِلِّ الْعَرْشِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ

“Sadık bir tacir, yarın kıyamet gününde arşın gölgesi altındadır.” buyurulmuştur.

Onu, âhiretin, ateşinden korumaktan kinayedir veya hakikaten arşın gölgesi altında mahfuz ve seyircidir. Zira gerek kendini ve gerekse efrad-ı ailesini dünyanın acılarından ve açlıklarından korumak için yaptığı sa'y ü gayretin semeresine nail olmuştur.

Buraya kadar yazılan zenginliğin faydalarını hepimiz takdir ederiz. Belki daha çok ve pek çok fayda ve faziletler de zikretmek mümkün, lâkin dikkat edilmesi lâzım gelen bir şey varsa, o da yukarda zikrolunduğu vech ile malın helâl olmasına, günahlardan ve her nevi hile ve dolaplardan ârı, islâmın istediği şekilde olması şart olduğu gibi, bu paraların sahibinin de ehli imandan tam mümin ve tam müslüman olması helâldan kazanılan bu paraların tek kuruşunu bile haksız ve boş yerde israfa ve günah yerlere, işlere ve emellere harcanmamasına son derece dikkat etmesi ve bunun yanında namazına, niyazına, orucuna, zekâtına, haccına, sadakalarına, mürvvetlerine, cömertlik ve sehavetine itina göstermesi gerekir. Helâldan olmayan, günah yerlerinden gelen kazançlardan, günah yerlere ve işlere verilen paralardan ne fayda vardır, ne de sevap. Belki bu paralar ile olsa olsa cehennem azabı kazanılır ve nihayet mezarı da bir cehennem çukuru olur. Onun

için ey muhterem kardeşim, sakın haram işlerden ve günahlardan para kazanmaga heves etme. Sonra bunların acısı burundan fitil fitil gelir de çok pişman ve nadim olursun. Fakat son pişmanlık kimseye fayda vermemektedir bu da herkesce bilinen bir hakikattır. Malesef hepimiz o nefsi emmare ve levvamenin esiri olduğumuzdan gözümüzün önündeki hakikatları da görememekteyiz. Onun içindir ki yukarda yazılan o sevgi ve muhabbetin ne tadını ne de lezzetini bulmağa imkanımız yoktur.

Şu yemek meselesi bizim ne adam olduğumuzu pek açık bir şekilde meydana koymaktadır. Peygamberimizin sabah yemeği yedikten sonra bir daha akşam yemeği yemeyişleri ve sahabe-i kiramın da ke'zalik günde bir kere yemeleri, Cenab-ı Peygamberin Hz. Aişe validemize, “günde iki defa yemek israftandır” buyurması ve daha sonra da insanın canının istediği her şeye imrenip yemesi ve giyinmesinin de israftan sayılması ne kadar haklı ve doğru olduğu pek aşikardır.

Yine maalesef ki bizler bugün çok kötü bir adet ve itiyada kapılmışız ki adeta bunlar bize olmaz şeyler gibi gelmektedir. Eğer bugünkü bu eski selef-i salihin denilen zatların eserleri olmasa belki hemen hemen inkara kadar gideceğiz. Yine malesef, bu kitaplar elimizde olduğu ve daima da okumakta olduğumuz halde, onların hallerinden, bizlere hiçbir hal ve adet geçmemektedir.

Bununla beraber korkarım ki bunları ayıplamağa da kalcarız. Çünkü ruhlarımız da cesedlerimiz de hep birbirlerine uygun. Yeyip içip yaşamak sevdası, bizi bu hale getirmiştir. Allah Teâlâ muinimiz olsun da bizleri insanlığın yüksek ka-

demelerine ulaştırsın ve bu husustaki mücahedelerde bizlere yardım eylesin. Amin!

Zenginlik iyi ama insanın ruhu sönmeğe yüz tutunca o servetler ve o varlıkların ne kıymeti olur. Zenginlikte fayda çok, bunu kimse inkar edemez. Fakat kibir, gurur ve çalım-dan kendisini kurtarabilirse sonra da varlık dolayısıyla boğazına düşkünlükten kendini koruyabilirse, seha ve cömertlikte etrafına örnek olabilirse bir de tevazu sahibi olup fakirlerin hizmetinde bulunabilirse, onlara şefkat ve merhamet edip hacetlerini görüverirse ve bu esnada Allah Teâlâya kullukta katiyyen kusur etmeyip gece ve gündüz ibadetlerini layıkı vech ile yapabilirse ve cemaatı da kaçırmazsa, zikrini, tesbihini ve Kur'an okumasını da devamlı olarak yapabilirse, o zaman bu gibi zenginlere ağniya-i şakirinden denir. İnd-i İlahide makamları o nisbette yüksek olur. Cenab-ı Hak cümlemizi böyle ağniya-i şakirinden eylesin. Amin!

SABREDEN FAKİRLERİN FAZİLETLERİ

Biraz da fakirliğin kıymetinden, iyiliğinden yazmağa çalışacağım. Sen fakirlikten korkma. Bütün insanlar zaten fakirdirler. Hepimiz her an Hakk'a muhtaç durumdayız. Yağmuru vermese, bizim ektiklerimiz çıkmasa, derelerimizde su bulunmasa halimiz ne olur? Şimdi motorlarla yeraltı sulannndan istifade ediliyorsa da yarın onu da bulamazsak halimiz nice olur? Onun için, güzel kardeşim sen söz dinle evvela helâlinden yemenin çarelerini ara. Devlet malına göz dikme. Fasık, facir ve zâlimlerle ne otur, ne konuş ve ne de onları sev. Ancak onların iyiliğine dua et. Zenginliğe sakın katiyen özenme. Hedefin Allah'ın rızası olsun. Yolun da Peygamberinin gittiği yol olsun.

Allah Teâlâ buyurdu:

لِلْفُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ
يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا وَيَنْصُرُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ

“ (Bilhassa o fey’) hicret eden fakirlere aittir ki onlar Allah’tan fazl (u inayet) ve hoşnutluk ararlar: Ve Allah’a ve Peygamberine (mallarıyla, canları ile) yardım ederlerken yurtlarından ve mallarından (mahrum edilerek çıkarılmışlardır. İşte bunlar sadıkların ta kendileridir”. (El-Haşr: 8).

Allah Teâlâ buyurdu:

لِّلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ أُحْصِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ
ضَرْبًا فِي الْأَرْضِ يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ أَغْنِيَاءَ مِنَ التَّعَفُّفِ
تَعْرِفُهُمْ بِسِيمَاهُمْ لَا يَسْأَلُونَ النَّاسَ إِلْحَافًا وَمَا تُنْفِقُوا
مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ

“ Sadakalar” Allah yolunda, kendilerini vakfetmiş fakirler içindir ki onlar yeryüzünde dolaşmaya muktedir olmazlar. (Hallerini) bilmeyen, iffet ve istighnalarından dolayı onları zengin (kimse)ler sanır. Sen (Habibim) o gibileri simalarından tanırsın. Onlar insanlardan yüzüzlük edip de (bir şey) istemezler. Siz (Hak yolunda)ne mal harcarsanız şüphesiz Allah onu hakkıyla bilicidir”. (El-Bakara: 273).

Mevzu ile alakalı bir kaç hadis-i şerif:

وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِأَصْحَابِهِ أَيُّ النَّاسِ
خَيْرٌ فَقَالُوا مُوسِرٌ مِنَ الْمَالِ يُعْطَى حَقَّ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ
فِي نَفْسِهِ وَمَالِهِ فَقَالَ نِعَمَ الرَّحْلُ هَذَا وَلَيْسَ بِهِ قَالُوا
مَنْ خَيْرُ النَّاسِ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَقِيرٌ يُعْطَى جَحْدُهُ

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Ashabına:

- İnsanların hangisi hayırlıdır? diye sordu. Aşhab:

- Malca zengin olup Allah'ın, onun nefsinde (canında) ve malındaki hakkını veren kimse, dediler. Resûlullah:

- Bu (vasfettiğiniz) ne güzel adamdır! (Fakat) o değildir Aşhab:

-Peki ey Allah'ın resülü nas'ın hayırlısı kimdir?

Resûlullah:

- Sıkıntıda olmasına rağmen infakta bulunan fakir cevabını verdi.

Mevzu ile ilgili hadislerden biri de Bilal radiyallahu anh'ın rivayet ettiği şu hadis-i şerif tir:

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَهُ أَلَيْكَ اللَّهُ عَزَّ
وَجَلَّ فَقِيرًا وَلَا تَلْقَهُ غَنِيًّا

“Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hazretleri Bilal'e şöyle diyor:

-Ey Bilal! Allah azze ve celle'nin huzuruna fakir olarak çık zengin çıkma.”

Bir diğer hadis de şöyle:

“Halinden hoşnut olan fakirden daha üstün kimse yoktur.”

Diğer bir hadis de şöyle:

إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يُحِبُّ الْفَقِيرَ الْمُتَعَفِّيفَ أَبَا الْعِيَالِ

“Allah Tebareke ve Teâlâ, ailesi kalabalık, iffetli fakiri sever”.

Haber-i meşhurda şöyle varid olmuştur:

يَدْخُلُ فُقَرَاءُ أُمَّتِي الْجَنَّةَ قَبْلَ أَغْنِيَائِهَا بِخَمْسِمِائَةِ عَامٍ

“Ümmetimin fakirleri, zenginlerinden beş-yüz sene önce cennete girecekler”.

Bir diğer hadiste şöyle buyurulmuştur:

اللَّهُمَّ أَحْنِي مِسْكِينًا وَأَمْتِنِي مِسْكِينًا وَاحْشُرْنِي فِرْ مَزَّةَ
الْمَسَاكِينِ

“İlahi, beni miskin yaşat, miskin öldür, miskinler zümresiyle haşret.”

Bir diğer hadis:

خَيْرُ هَذِهِ الْأُمَّةِ فُقَرَائُهَا

“Bu ümmetin hayırlısı fakirleridir.”

Haberde varid olduğuna göre Hz. Musa aleyhisselâm, Cenab-ı Hakk’a şöyle iltica etmiş:

يَا رَبِّ أَيْنَ أَطْلُبُ فَقَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عِنْدَ الْمُتَكَسِّرَةِ
قُلُوبُهُمْ مِنْ أَجَلِي قَالَ وَمَنْ هُمْ فَقَالَ تَعَالَى الْفُقَرَاءُ
الصَّادِقُونَ

- Ya Rab! Seni nerede arayayım? Cenab-ı Hakk:

- Benim için gönülleri kırık olanların yanında. Musa aleyhisselâm:

- Kimdir onlar? Allah Teâlâ:

- Sadaka gösteren fakirlerdir, diye buyurdu.

Sabreden fakirlerin efdaliyeti hakkındaki deliller şöyledir:
Allah Teâlâ buyurdu:

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَافٍ
أَن رَّاهُ اسْتَغْنَى

“Çünkü insan muhakkak azar, kendisini -(mal sebebiyle) ihtiyaçtan vâreste gördü diye.” (El-Alak 6,7).

Yani zenginlik insanları tuğyana, günahlara, isyanlara, haddi tecavüzlere doğru sürükler. Bunu bugün bilfiil müşahade etmekteyiz. Bütün fenalık ve günah yerlerini dolduran bedbahtların hemen hemen yüzde doksanı zenginlerdir. Hatta zengin sofular bile kibir, gurur, azamet, benlik gibi insanların insanlığını mahveden manevi hastalıklara mübteldirler zaten bu da yetip artar.

İslam tarihine bir bakacak olsak peygamberlerin etrafına toplananlar hep fakirlerdir. Zenginlerin söyledikleri ise: O fukara ve mesakin sizin etrafınızdan uzaklaşsınlar da o zaman biz de senin yanına gelir sözlerini dinleriz demeleri olmuştur. Bunun üzerine Cenab-ı Hak sure-i Kehf'in 28.'ci ayetini inzal ile Habibine şöyle buyurdu:

وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ
يُرِيدُونَ وَحْهَهُ

“Sabah-akşam Allahın rızasını dileyerek Rablarına dua eden kimselerle beraber nefsinin sabırlı tut”.

Yani o zengin mağrurların sözlerine bakma, o abid, zahid olan fukara-i müsliminden sakın ayrılma. Zira o fukara-i müslimin her zaman ve her yerde senin emrine amadedirler. O mağrur zenginlerse zikirden gafil, nefsi hevalarına

tabi kimselerdir onlara uymak kimseye yakışmaz ve hem de hiçbir zaman onlara söz de dinletemezsin, harbe çağır-san paraları bırakıp gidemezler ve hem de canlarına da kıyamazlar. Harbe girseler bile onlarla zafer kazanmak mümkün de olmaz böyle olunca canla başla Allah Teâlâya tazarru ve niyazda bulunan fukara-i sabırın olan müslümanlardan sakın ayrılma.

Bu ders bugün bile hepimize başlı başına bir ders-i ibrettir. Eski harbleri tarihlerde görüyoruz. Fakat bugün gözümüzün önünde ceryan eden bir kaç harb gördük. Evvelce askerlik yapmamak için yetim çocuklarla evlenirlermiş. Bunları ordular da askere. almazlarmış onun için bir çok asker kaçağı vardı. İkincisi, askere gitmemek için bedel verilirdi. Askerden kaçanlar hemen bedel- parasını verip askerlikten kurtulurlardı. Daha sonra o zengin tabaka hep geri hizmetleri ihtiyar eder, bilfiil harbe gitmemeğe çalışırlardı. Köylülerimiz ile fakir ve orta tabaka da canla başla harbederlerdi. Bak bugün bile Suudi Arabistanda ve sair zengin ülkelerde askerlik parayla yapılmaktadır. Halk ve zengin tabaka askerlikten uzaktırlar böyle olunca da cihad denilen nimet elden gitmiş oluyor.

Mallar ve canlar kıymetli olunca din tehlikeye düşmüş vatan elden gidiyormuş bunlar artık kimsenin kulağına girmez oldu. Çünkü **“vatanım ruy-i zemin”** demişler. Yeryüzü, her yer benim vatanımdır. Din, millet olmayınca da bütün beşer Hz. Ademin evladı ve benim de kardeşimdir diye hiç umurlanmaz bile. Bu sebepten Peygamber-i ahır zaman buyuruyor ki:

“Herkesin bir sanatı vardır, benim de sanatım ikidir:Biri fakirlik, biri de cihad. Beni seven bu iki şeyi de sever bu iki şeyi sevmeyip buğzeden bana da buğzetmiş olur”.

Hayatın idamesi için, herkes yeyip içmek mecburiyyetindedir. Bunu temin için ziraat, sanat ve ticaret gibi mesleklerden birisine ihtiyaç vardır. Cenab-ı Peygamber fakir değildi, muhtaç değildi, fakat varlığını hiçe sayarak daima fakirliği ve fakirler tarafını tercih etmiştir. Elindekileri ve avucundakileri yedirir kendisinin aç yattığı zamanlar olmuştur. Onun için dualarında da:

“Ya Rab, beni sevenlere iffet ve kifayet miktarı rızık ve bana buğz edenlerin mallarını ve çocuklarını çok eyle” demeleri de şayan-ı dikkattir.

Mücahid’in İbni Ömer’den rivayetinde:

“Kula dünyalık bir şey isabet ederse muhakkak Allah Teâlâ indindeki dereceleri noksanlaşır o zat Allah Teâlâya her ne kadar kerim dahi olsa”.

Herhalde kullar arasında da bir fark olsa gerektir ki Allah Teâlâya kerim olarak gösterilen zatlar bile paralara ve servetlere kavuşunca dereceleri eksiliyor. Ben fakir öyle zannediyorum ki, bu kullar kamil ve olgun ve nefsi razıya, marziyye ve safiyyeye henüz erişmemiş olsalar gerek. Çünkü bu kamiller indinde servetin, malın varlığı ve yokluğu müsavidir; altın ile çakıl taşı da müsavidir. Servetler onların bilakis derecelerini artırır, makamlarını yükseltir.. Fakat bunlar pek mahdud kimselerdir, herkes değil. Çok çalışan nice bahtiyarlar vardır ki bu devlet onlara da nasib olmamıştır. Bu ancak Hakk’ın bazı kullarına olan lütufları ve ihsanlandır.

Cenab-ı Hak bizleri de bu makamlara ulaşan bahtiyar kullarından eylesin. Amin!

Binaenaleyh, nasın ekserisi cahil ve gafil olduklarından paralar, servetler muhakkak onları baştarı çıkarır, hem de çırlıçıplak bırakır. İsa aleyhisselâm diyor ki: Fakirlik dünyada meşakkattir, lâkin âhiret aleminde meserrettir, sevinç ve sürürdür. Zenginlerin ise işleri iş, zevk-u safaları yerinde istedikleri gibi yaşarlar amma âhiretleri de berbad ve perişan, maşakket üstüne de meşakkat.

Hz. Enes radiyallahu anh'ın rivayetinde Cenab-ı Peygamber Efendimiz, miskin olarak yaşamayı, miskin olarak ölmeği ve miskinlerle beraber haşrolmayı Cenab-ı Hak'tan istemişler. Bundaki esrara akıl erdirmek pek de kolay bir şey olmasa gerek. “Niçin böyle diyorsunuz ya Resülullah demişler. Resülullah da cevaben:

- Çünkü onlar, cennete zenginlerden kırk yıl -diğer bir rivayette ise beş yüzyıl önce gireceklerdir, buyurur.

Zenginler ölürken mutlaka: Ah keşki biz de fakir olarak ölseydik diyecekler. Fakirin hiçbir üstünlüğü ve meziyyeti olmasa bile âhiretteki hesabının çok az ve hafif olması yetmez mi dersiniz? Bana kalırsa hem yeter hem artar. Fakirlik zenginlikten hayırlıdır çünkü malın azlığı çokluğundan hayırlıdır.

Ey fakirliği ayıplayan zavallı insan, görmüyor musun zenginin aybı eğer düşünsen daha büyüktür. Sen Allah'a asi olarak günahlarla birlikte zenginlik istersin halbuki fakir olsan bu günahı ve isyanı yapamazsın. Müellif, fakih Semerkand'lı der ki: “Fakirlik zenginlikten efdaldır” ve bunu Gazali ve sair büyükler de söylemişlerdir lâkin zenginliği kimse ayıplamamıştır ve zenginlik ayıp da değildir. Görmez misin Resülul-

lah sallallahu aleyhi ve sellem'in Ashabının içinde çok da zenginler vardı onların hiçbirisi ayıplanmamıştır. Eğer zenginlik ayıp olsaydı Rasulullah onları men ederdi bunu yapmadığı için zenginlik mezmum da değildir ayıp da değildir. Ayıp olan sahibinin o malı ve serveti haram ve günah yerlede kazanıp yine günah ve haram yerlere harcamasıdır. Lâkin buradaki ihtilaf bugün için değil belki evveli müslüman zenginlerle ve yine o devirdeki müslüman kâfirler hakkındadır, bugün ise zenginlerin de hali malum fakirlerin de!.. O günkü fakir hem sabırlı hem irfanlı arif, bilgili. Öyle üç-beş gün açlıkla kimseye hallerini anlatmazlar ve kimseden de bir şey istemezlerdi. Hatta o devirlerdeki bir şeyh efendi müridleriyle seyahat ederlerken üç gün olduğu halde kendilerine bir nafaka ve bir kısmet gelmemiş. Fakat onlar yine yollarına devam ederlerken dervişlerden birisi bulduğu bir karpuz kabuğunu almış. Şeyh bunu görünce onu meclislerinden kovmuşlar: "Haydi sen çalış, karnını doyur. Bu iş senin harcın değildir" demişler. Yani beş günlük açlığa tahammül edemeyeni derviş bile almazlarmış. Sonra pek acıkıp takatsız kalırlarsa ancak sabah veya akşam ekmeğini isterlermiş.

Orta tabaka fakirler için ise kırk günlük bir ihtiyatları olması caizdir, demişlerse de Hz. Ömer radiyallahu anh'ın dilenen bir fakirin koltuğu altındaki topladıkları ekmekleri görünce elinden alıp develerin önüne döktürmüş ve "Sen fakir değil belki ekmek tüccarısın" demiş. Fakat ne de olsa saile, dilenciye çirkin muamele etmeyiniz, onu kovmayınız, azarlamayınız. Güzellikle onları uzaklaştırmak, az bir şey olsa da vererek gönlünü almak herhalde onu azarlayıp kovmaktan iyidir.

وَأَمَّا السَّائِلُ فَلَا تَنْهَرْ

“Saile gelince: (Onu) da azarlıyıp kovma” mealindeki

ayeti unutma.

Eğer biz de öyle fakru zarurete düşsek acaba halimiz nice olurdu. Evet dilencilik hem ayıptır hem de günah. Baksanıza yarın kıyamet gününde onlar yüzlerinde et olmadığı halde adeta bir iskelet gibi haşrolunacaklar. Onun için Cenab-ı Peygamber Efendimiz böyle dilenenlere satılacak bir şeysini satırıp, onunla bir balta aldırır, sapını da mübarek kendisi tedarik edip bir iple birlikte eline vermiş ve şöyle buyurmuş:

- Senin şu dağdan odun kesip getirip satarak iâşeni temin etmen, dilenmenden daha ala ve efdaldir.

Böylece işe alışan adam az zaman sonra zengin olmuştur.

